

16

Gæsaveiðin gengur vel

22–23

Rökin fyrir verðtryggingunni eiga ekki við rök að styðjast

50–51

Íslenska skyrið vann með glæsibrag

Bændablaðið

20. tölublað 2017 • Fimmtudagur 19. október • Blað nr. 501 • 23. árg. • Upplag 32.000 • Vefur: bbl.is

Hrútagurinn á Raufarhöfn var haldinn 7. október. Þar fékk Eva Ævarsdóttir verðlaun fyrir sína gimbur, „Mesti sauðþráinn“, og vel að þeim verðlaunum komin eins og sjá má á þessari mynd. – Sjá meira frá Hrútagi á bls. 8 Mynd / Gréta Bergún Jóhannesdóttir

Nýjustu tölur Búnaðarstofu MAST sýna töluverðar breytingar í kjötframleiðslu bænda á síðasta ársfjórðungi:

Aukin sauðfjárslátrun, stóraukinn útflutningur, umtalsverð söluaukning en lægra afurðaverð

– samdráttur í hrossakjötsframleiðslu þrátt fyrir 9,2% söluaukningu en 106% birgðaaukning á milli ára samfara minni útflutningi

Veruleg aukning var í slátrun sauðfjár í september miðað við árið í fyrra samkvæmt tölum Búnaðarstofu Matvælastofnunar (MAST), eða sem nam 12,4%. Þá var einnig nokkur aukning í slátrun alifugla, en samdráttur í slátrun hrossa, nautgripa og svína. Sauðfjárslátrun mun að stærstum hluta klárast nú í októberlok, en mun þó halda áfram í einhverjum húsanna fram í nóvember.

Í september voru framleidd næri 4.697 tonn af kindakjöti, sem er 12,4% meira en á sama tíma 2016 og 15% aukning á þriðja ársfjórðungi, frá júní til septemberloka, miðað við sama tíma í fyrra. Miðað við 12 mánaða tímabil nemur framleiðslan rúmlega 10.958 tonn sem er 5,1% aukning á milli ára. Fyrir þetta fá bændur þó umtalsvert lægra verð en á síðasta ári.

Af þessu eru um 4.467 dillar (lambakjöt), sem er 10,2% aukning frá september í fyrra. Þá voru rúmlega 194 tonn af ærkjöti, sem er 98,6% meira en í fyrra, og rúmlega 18 tonn af kjöti af veturgömlu fê, sem er 40,2% meira en í sama mánuði í fyrra. Tæplega 17 tonn voru framleidd í mánuðinum af hrútakjöti, sem er 15,3% aukning frá því í fyrra og úrkast var ekkert.

Heilsárssalan á kindakjöti hefur aukist um 8,5%

Afurðastöðvarnar seldu tæplega 778 tonn af kindakjöti í september, sem er örlítið minni sala en í september í fyrra, eða sem nemur 0,6%. Ársfjórðungssalan var hins vegar 1.903 tonn, sem er 8,1% aukning frá sama tímabili 2016. Heilsárssalan

nemur 7.065 tonn, sem er 8,5% söluaukning á milli ára.

Stóraukinn útflutningur á kindakjöti

Athygli vekur að útflutningur hefur stóraukist í september miðað við sama tíma í fyrra. Þótt magnið sé ekki stórkostlegt, eða tæp 388 tonn, þá er það samt tæplega 64% aukning frá september 2016. Þetta gerist þrátt fyrir erfiða markaðsstöðu sökum hárrar gengisskráningar krónunnar og lokun markaða eins og í Rússlandi. Þá nær tvöfaldaðist útflutningurinn í ársfjórðungnum miðað við síðasta ár, eða um 91,6%.

Minni birgðir í septemberbyrjun

Þrátt fyrir mikið umtal, blaðaskrif og pólitíska umræðu um kjötfjöll

og mikla birgðasöfnun á kindakjöti, þá segja tölur MAST dálítið aðra sögu. Þar kemur fram að þótt birgðir í ársfjórðungnum hafi verið tæplega 13% meiri en í fyrra, þá voru birgðir í byrjun september tæplega 6% minni en á sama tíma í fyrra. Birgðir í lok mánaðar voru aftur á móti um 8,4% meiri, sem skýrist væntanlega af mun meiri slátrun.

Innanlandssala á hrossakjöti eykst en framleiðslan minnkar

Töluverður samdráttur hefur verið í framleiðslu á hrossakjöti á milli ára. Á tólf mánaða tímabili voru framleidd tæplega 973 tonn sem er 5,4% minna en árið á undan. Þá var framleiðslan í september einungis tæplega 49 tonn, sem er 27,2% minni framleiðsla en í sama mánuði í fyrra.

Sala á hrossakjöti jókst hins vegar frá afurðastöðvum á 12 mánaða tímabili, eða um 9,2%. Þó var salan í september rúmlega 48% minni í ár en í fyrra, sem skýrist að hluta af minni framleiðslu og minni útflutningi.

Næri 46% af hrossakjöti sem framleitt er á Íslandi er selt úr landi, eða rúmlega 446 tonn. Eigi að síður hefur verið 5,1% samdráttur í útflutningi á hrossakjöti á 12 mánaða tímabili og spilar hátt gengi krónunnar þar örugglega töluverða rullu. Þá var útflutningurinn í september síðastliðnum 30% minni en í sama mánuði í fyrra og er birgðasöfnunin síðustu 12 mánuði nær 106%. Virðist sem hrossabændur haldi því að sér höndum varðandi slátrun hrossa.

/HKr.

– Framhald á bls. 4

FRÉTTIR

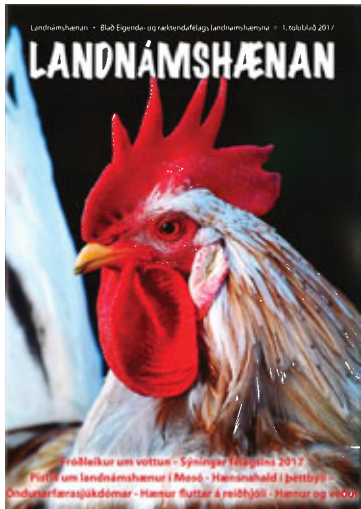
Umhverfising haldið í Hörpu

Umhverfis- og auðlindaráðherra boðar til Umhverfisþings í Hörpu í Reykjavík föstudaginn 20. október 2017.

Umhverfising er haldið samkvæmt ákvæðum náttúruverndarlaga. Ráðherra skal boða til umhverfisþings að loknum hverjum alþingiskosningum og síðan tveimur árum síðar. Að þessu sinni verða loftslagsmál meginefni þingsins.

Kristín Linda Árnadóttir, forstjóri Umhverfisstofnunar, verður meðal þeirra sem flytja erindi. Heiðursgestur þingsins verður Monica Araya frá Kosta Ríka. Hún er doktor í umhverfisfræði, frumkvöðull í heimalandi sínu í sjálfbærni, þróun hreinnar tækni og vistvænna orkugjafa. Erindi Monicu Araya mun fjalla um möguleika lítilla ríkja á að vera í fararbroddi í loftslagsmálum.

Þingið er öllum opið meðan húsrúm leyfir, en alþingismönnum, fulltrúum stofnana ríkis og sveitarfélaga og fulltrúum atvinnulífs og frjálsra félagasamtaka sem hafa umhverfisvernd og sjálfbæra þróun á stefnuskrá sinni er lögum samkvæmt sérstaklega boðið til þingsins. /VH

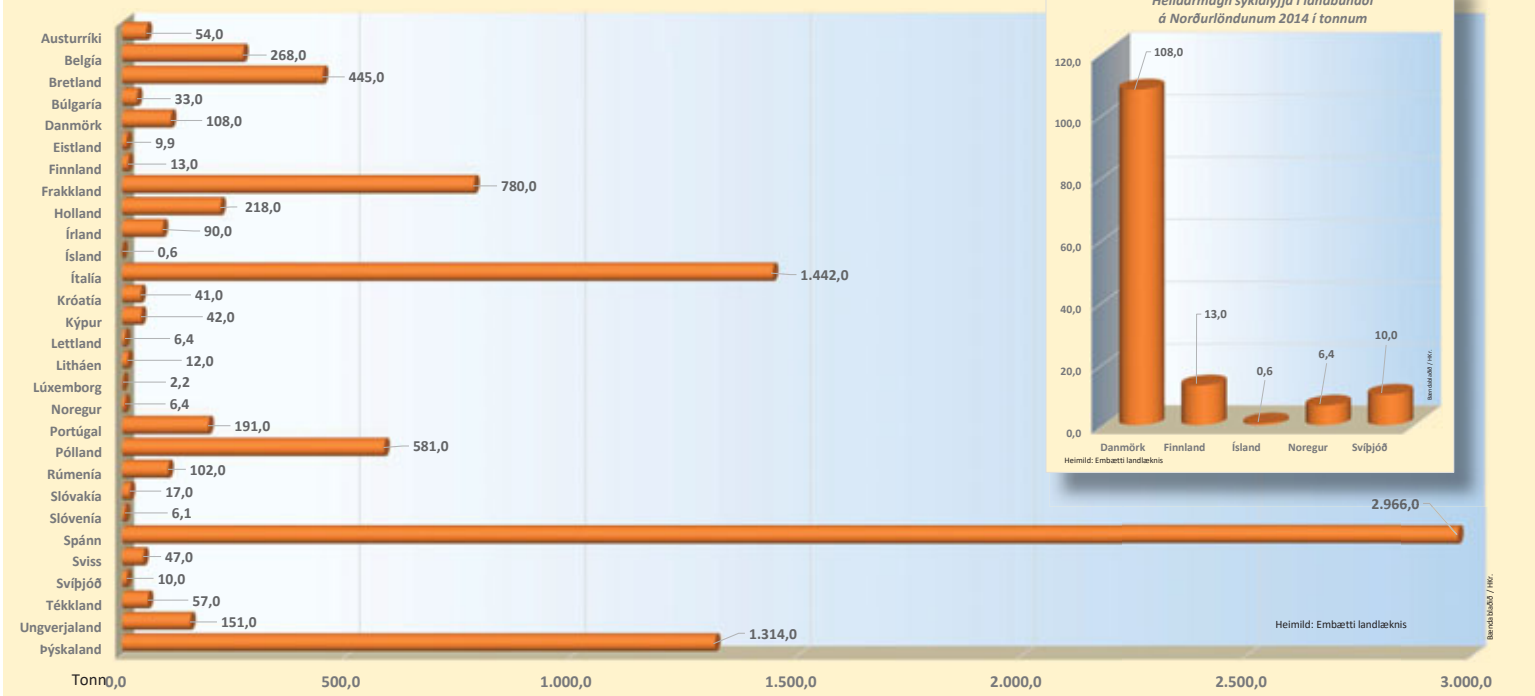
Blað ERL er komið út

Landnámshænan, blað Eigenda- og ræktunarfélags landnámshænsna (ERL), er nýkomið út og er með fjölbreytt efni að vanda.

Í blaðinu er m.a. greint frá ræktunarreglum og vottun landnámshænsna. Þar er að finna góða skýringarmynd eða greiningarlykil sem notaður er við vottun á hvort hænur falla undir skilgreiningar félagsins um landnámshænsni. Birt er skrá yfir vottaða ræktendur, sagt frá sýningum félagsins í sumar, greint frá hænsnahaldi og byggingu hænsnahúsa bæði í þéttbýli og dreifbýli, fjallað er um öndunarferasjúkdóma í alifuglum og sagt frá sérstæðum flutningi hæna á reiðhjólum í Reykjavík. Fjöldi mynda prýða blaðið að venju, en Magnús Ingimarsson ritstýrir blaðinu.

Þá er kynnt námskeið ERL og Landbúnaðarháskóla Íslands, Hænsnahald – hagur og hamingja, á Keldnaholti 3. nóvember nk. og birt aðalfundarboð ERL 5. nóvember nk.

Heildarmagn sýklalyfja í landbúnaði í 29 Evrópulöndum 2014 í tonnum

Embætti landlæknis:

Sýklalyfjanotkun í landbúnaði er langminnst í Noregi og á Íslandi

– Notkunin hérlandis er 80 sinnum minni mælt í milligrömmum á hvert dýr en á Spáni og fer minnkandi

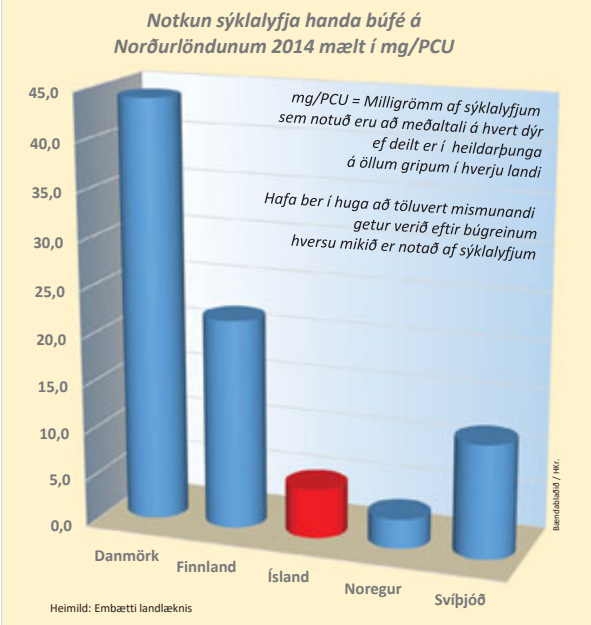
Í Skýrslu landlæknis-embættisins frá september 2017, „Sýklalyfjanotkun og sýklalyfjanæmi baktería í mönnum og dýrum á Íslandi 2016“, kemur fram að sýklalyfjanotkun í landbúnaði hefur dregist saman. Sýklalyfjanotkun í landbúnaði er langminnst í Noregi og á Íslandi.

Samkvæmt skýrslunni hefur heildarsala sýklalyfja handa dýrum minnkað síðustu árin hvað magn varðar, eða úr 0,73 tonnum árið 2011 í 0,58 tonn árið 2016, eða um 17%. Notkunin hafði einnig minnkað talsvert milli árunna 2010 og 2011, eða um 18%. Notkunin hérlandis er rúmlega 80 sinnum minni mælt í milligrömmum á hvert dýr en á Spáni.

Notkun á mörgum flokkum dregist saman

Miklar breytingar hafa orðið á notkun vissra lyfjaflokkanna á tímabilinu

2011 til 2016. Notkun á kínólónum hefur dregist saman um 97%, notkun á amínóglýkósíðum um 87% og notkun á tetracyclinsamböndum um 32%.

Beta-laktamasanæm penicillín mest notuð sýklalyfin í dýrum

Notkun á beta-laktamasanæmum penicillínnum minnkaði um 34% milli árunna 2010 og 2011, úr 0,43 tonnum í 0,28 tonn. Á árunum 2011 til 2016 hefur notkun á þessum lyfjaflokki aftur aukist um 19% og var 0,33 tonn árið 2016. Á sama tíma hefur notkun á breiðvirkum penicillínnum og súlfonamíðum og trimetoprími aukist um 133% og 115% og notkun á beta-laktamasapólum penicillínnum hefur aukist um 49%.

Beta-laktamasanæm penicillín eru langmest notuð sýklalyfin í dýrum, eða um 58% af heildarnotkuninni og notkun allra flokka penicillína er 79%. Þar á eftir kemur notkun á súlfonamíðum og trimetoprími, sem er 14% af

heildarnotkuninni. Notkun á lyfjum úr öðrum lyfjaflokkum er talsvert minni.

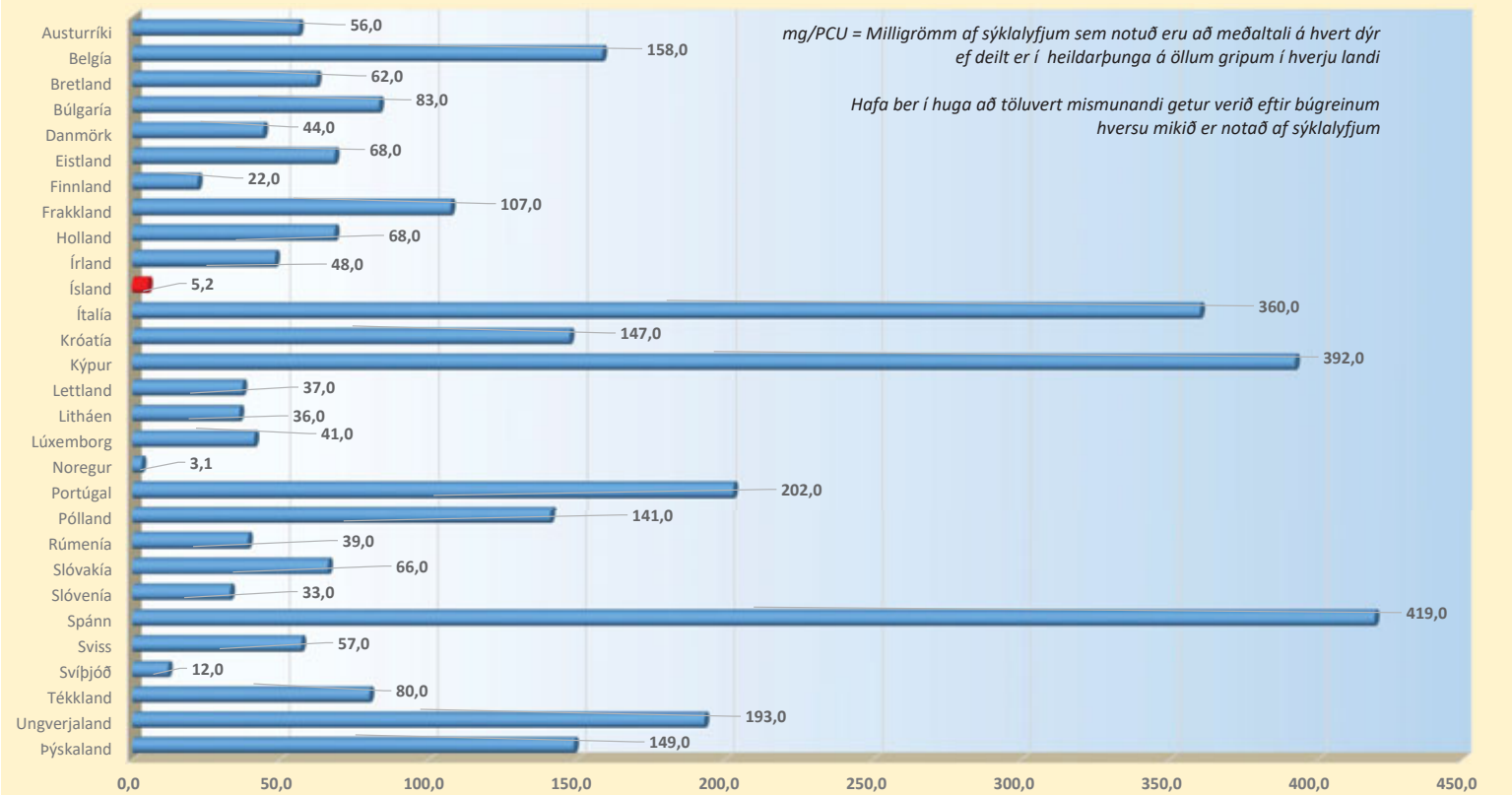
Minnst notkun í Noregi og Íslandi

Árið 2016 kom út skýrsla á vegum Lyfjastofnunar Evrópu (EMA) um notkun sýklalyfja í dýrum í 29 Evrópulöndum árið 2014. Þar er tekið saman heildarnotkun í hverju landi fyrir sig mælt í tonnum. Einnig, til að auðvelda samanburð milli landa, er notkun í búfenaði deilt með áætlaðri þyngd búfjárla á landinu það árið (PCU) og er þá gefið upp í mg/PCU.

Líkt og fyrri ár var notkun sýklalyfja í dýrum árið 2014 minnst á Íslandi mælt í tonnum. Þegar miðað er við mg/PCU er Ísland þó ekki lengur með minnsta notkun heldur er það Noregur með 3,1 mg/PCU og kemur Ísland þar rétt á eftir með 5,2 mg/PCU. Notkun sýklalyfja handa dýrum er langmest á Kýpur, Ítalíu og Spáni, eða 392, 360 og 419 mg/PCU.

Ísland og Noregur skera sig einnig úr hvað varðar litla sýklalyfjanotkun fyrir dýr meðal Norðurlandanna. /VH

Notkun sýklalyfja handa búfé í 29 Evrópulöndum árið 2014, mælt í mg/PCU.

Ísland allt blómstri

Við viljum skapa tækifæri um allt land með nýrri byggðastefnu.
Við ætlum að skjóta fjölbreyttari stoðum undir íslenskan landbúnað, stuðla að náttúruvernd og styðja við sögu og menningu landsins. Fyrir okkur öll.

Við viljum nýta svigrúmið sem landbúnaðurinn hefur fengið og leggja drög að nýjum og fjölbreyttari búskaparháttum á grundvelli einkaframtaks og frjálsra markaðshátta. Við viljum samþætta hagsmuni þéttbýlis og dreifbýlis og gefa ungu fólki raunverulegt val um búsetu með því að skapa tækifæri um allt land. Fyrir okkur öll.

Við viljum nýta umframeiginfé bankanna til nauðsynlegrar innviðafjárfestingar: til að bæta veginum, og styrkja samgöngur um allt land, en einnig aðra innviði svo sem í heilbrigðiskerfinu og menntakerfinu. Fyrir okkur öll.

FRÉTTIR

Innflutningseftirlit:

Bæta þarf eftirlit með dýraafurðum

Samkvæmt skýrslu sem Eftirlitsstofnun EFTA (ESA) birti fyrir skemmstu, þarf Ísland að bæta eftirlit með innflutningi á dýraafurðum.

Fulltrúar frá ESA komu í eftirlitsferð til Íslands dagana 12.–16. júní síðastliðna til að kanna hvort opinbert innflutningseftirlit væri í samræmi við kröfur í löggjöfinni um Evrópska efnahagssvæðið (EES) auk þess að athuga hvort tilmælum úr fyrri eftirlitsferðum ESA hefði verið fylgt eftir.

Veikleikar í eftirliti með innflutningi

Í niðurstöðum nýju skýrslunnar kemur fram að ákveðnir veikleikar eru í innflutningseftirlitinu, sem er í höndum Matvælastofnunar (MAST) og embættis Tollstjóra. Í tilkynningu frá ESA vegna útgáfu skýrslunnar kemur fram að greining á því hvaða sendingar þurfi að skoða sérstaklega sé áfátt og sama á við um skoðun á gögnum og vottorðum. Einnig þurfi að gera úrbætur á eftirliti og eftirfylgni með umflutningssendingum (Transit). ESA hafi í fyrri skýrslu bent á að þessi atriði krefjast úrbóta en Ísland hefur ekki að öllu leyti sinnt þeim úrbótum sem yfirvöld hafa skuldbundið sig til að innleiða. „TRACES (Trade Control and Expert System) er samræmt kerfi fyrir útgáfu á innflutningsskjölum fyrir dýraafurðir á öllu EES svæðinu. Skylt er að nota kerfið enda er samræmd framkvæmd ein forsenda þess að flutningur afurða á innri markaðnum geti verið hindrunarlaus. Notkun á þessu kerfi þarf að bæta á Íslandi.

Þrátt fyrir áður nefnda veikleika

hafa nokkrar úrbætur orðið í kjölfar fyrri eftirlitsferða ESA. Innflutningseftirlitið er betur samræmt, þjálfun starfsfólks hefur verið bætt og skýrar verklagsreglur eru til staðar varðandi eftirlit Matvælastofnunar. Fortilkynningar um sendingar og sannprófanir á skilvirkni eftirlitsins hafa líka færst til betri vegar.

Í löggjöf EES eru ríkar kröfur um fæðuöryggi, heilbrigði og velferð dýra í framleiðsluferli matvæla. Eftirlitsferðir ESA eru mikilvægar til að fylgjast með stöðu og þróun og fylgja því eftir að Ísland virði evrópska löggjöf eins og það er skuldbundið til bæði til verndar neytendum og dýrum,“ segir í tilkynningu frá ESA.

Hætta á að sendingar standist ekki kröfur

Í tilkynningu MAST, vegna útgáfu skýrslu ESA, segir að athugasemdirnar sem settar eru þar fram hafi verið teknar til greina. MAST tiltekur nokkur atriði sem unnið verði að úrbótum á. Til dæmis er nefnt að gallar í skjalaeftirliti bjóði hættunni heim á því að sendingar sem standast ekki kröfur séu fluttar inn á EES. Eftirlits- og sýnatökuáætlun var til staðar og í framkvæmd, en aðbúnaður til sýnatöku var ófullnægjandi. Stofnunin vinnur í samræmi við tímasetta aðgerðaráætlun sem lögð var fram í kjölfar úttektarinnar og eru birtar í viðauka skýrslunnar. Tilmæli til útbóta eru 12 talsins og miðast aðgerðaráætlun MAST við að búið verði að mæta þeim í febrúar á næsta ári. Skýrsluna má nálgast í gegnum vef ESA: <http://www.eftasurv.int/press-publications/>. /smh

Endurskoðun laga um dýraheilbrigði:

Lagt til að sameina lög um dýraheilbrigði og dýrainnflutning

Starfshópur um endurskoðun löggjafar um dýrasjúkdóma og dýralækna hefur skilað skýrslu til sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra.

Skýrslan er unnin í framhaldi umræðu undanfarinna ára um nauðsyn þess að endurskoða helstu lög sem varða dýraheilbrigði og dýrasjúkdóma.

Í skýrslunni er lagt til að í nýjum lögum um heilbrigði dýra verði tilgangi núverandi laga

um dýrasjúkdóma og laga um innflutning á dýrum slegið saman. Þannig að til yrðu heildstæð og samræmd lög um dýraheilbrigði sem hafa að markmiði að vernda og bæta heilbrigði allra dýra á Íslandi. Á sama tíma að verjast komu nýrra smitefna til landsins og hindra að þau berist í dýr og breiðist út.

Áfram er gert ráð fyrir að það verði sérstök lög um dýralækna og heilbrigðisþjónustu við dýr. /VH

Innleiðing á erfðamengisúrvali í íslenskri nautgriparækt:

Söfnun vefjasýna gengur vel

Undanfarið ár hefur á vettvangi Bændasamtaka Íslands, í samstarfi við Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins og Landbúnaðarháskóla Íslands, verið unnið við undirbúning að mögulegri innleiðingu á erfðamengisúrvali í íslenskri nautgriparækt.

Markmiðið með erfðamengisúrvali er að gera okkur kleift að spá fyrir um kynbótagildi gripa á grundvelli arfgerðar þeirra, fljótlega eftir að þeir koma í heiminn.

Vonir standa til að þessi úrvalsaðferð komi í stað hefðbundinna afkvæmaprófana sem stundaðar hafa verið hér á landi í áratugi. Með því móti má stytta ættliðabilið í nautgriparæktinni verulega og auka þannig árlegar erfðaframfarir sem því nemur.

Kostnaður við kynbótastarfið mun einnig minnka verði erfðamengisúrval innleitt, þar sem Nautastöð BÍ mun einungis kaupa „reynd“ naut á stöðina; kynbótamat þeirra mun liggja fyrir áður en sæðistaka hefst. Þessi aðferð hefur verið tekin upp í öllum nálægum löndum og hefur reynst alger bylting í kynbótastarfi nautgriparæktarinnar.

500 naut, 5.000 kýr og 2.500 kvígur

Erfðamengisúrval grundvallast á sk. viðmiðunarstofni gripa, það eru gripir sem hafa bæði greiningu á arfgerð og mælingar á svipgerð (upplýsingar úr skýrsluhaldi um afurðir, útlit, frumutölu, mjaltir, skap o.s.frv.).

Afkvæmaprófuð naut eru hornsteinninn í þessum viðmiðunarhópi en á næstunni verður greind arfgerð um 500 afkvæmaprófaðra nauta úr árgöngum 1990–2012 á

Baldur Helgi Benjamínsson.

nautastöðinni. Í þá greiningu verða notuð sæðissýni úr nautunum, en ávallt eru geymdir nokkrir skammtar úr hverju þeirra að lokinni notkun.

„Til að vega á móti því hversu fá reyndu nautin eru, hafa vísindamenn við Árósháskóla, sem verið hafa okkur til ráðuneytis í verkefninu, lagt til að tekin verði vefjasýni úr 5.000 kúm hið minnsta og mælingar á arfgerð þeirra verið lögð til grundvallar að framangreindum viðmiðunarstofni. Til viðbótar hyggjumst við taka sýni úr ca 2.500 kvígum, í fyllingu tímans munu þær síðan einnig skila upplýsingum til verkefnisins í gegnum skýrsluhald nautgriparæktarinnar,“ segir Baldur Helgi Benjamínsson, búfjærfðafraeðingur og verkefnisstjóri hjá BÍ.

Sýni úr tæplega 1.800 gripum

Sýnasöfnunin er í fullum gangi

þessa dagana og hafa sýni verið tekin úr tæplega 1.800 gripum; rúmlega 1.500 kúm og á þriðja hundrad kvígum, á 30 búum.

Umsjón með sýnatökunni hafa Baldur Helgi Benjamínsson, verkefnisstjóri hjá BÍ og Guðmundur Jóhannesson, ábyrgðarmaður nautgriparæktar hjá RML. Verkefnið er fjármagnað af Framleiðnisjóði landbúnaðarins og Landssambandi kúabænda og hefur Matvælastofnun veitt leyfi fyrir verkefninu.

Alls 124 bú um land allt uppfylla skilyrði verkefnisins um gagnagæði, þ.e. að nýting mjólkur (hlutfall innlagðrar mjólkur af framleiddri mjólk skv. skýrsluhaldi) sé á bilinu 90–99,9% undanfarin 3 ár. Einnig að skýrsluskil og mjólkursýnataka sé regluleg, ættfærslur traustar og að minnst 75% af kúm og kvígum á búinu séu undan sæðinganautum. Vefjasýnin eru tekin úr eyrum gripanna með sk. „tissue sampling unit“ frá hinum þekktu gripamerkjaframleiðanda Allflex. Sýnatökubúnaðurinn samanstendur af tóng sem sýnatökuglasi er komið fyrir í. Í loki þess er hringlaga hnífur sem tekur ca 3 mm sveran húðflipa úr eyra gripsins, sem dettur ofan í glasið og það lokast um leið og sýnið er tekið. Á hlið glassins er sýnisnúmer sem skráð er samhliða númeri gripsins. Í skýrsluhaldskerfið Huppu hefur verið útbúinn skráningarhamur, þar sem hægt er að skanna sýnanúmerin beint á viðkomandi grip.

Vonir standa til að sýnatakan verði langt komin um næstu áramót og að þá verði hægt að taka til við að greina arfgerð gripanna á grundvelli þeirra. /BHB/HK.

Töluverð framleiðsluaukning í alifugla- og nautgripakjöti

– Svinakjötsframleiðslan dregst örlítið saman í samkeppni við innflutning

Framleiðsluaukning á nautakjöti

Í framleiðslu á nautgripakjöti, sem eru ungneyti, kýr, ungkúr, naut, ungkálfr og alikálfr, hafa verið framleidd rúmlega 4.593 tonn á 12 mánaða tímabili og hefur verið 5,2% aukning á milli ára. Á síðasta ársfjórðungi nam aukningin 0,9 % en samdráttur varð í september upp á 5,1% miðað við sama tíma í fyrra. Nú voru framleidd rúmlega 372 tonn af nautgripakjöti í september.

Um 4,5% aukning hefur verið á sölu afurðastöðva á nautgripakjöti á 12 mánaða tímabili miðað við árið á undan. Nam salan tæplega 4.574 tonnum og voru birgðir í byrjun september óverulegar eða tæplega 18 tonn og voru þær nærri 25% minni en á sama tíma á síðasta ári. Miðað við síðustu 12 mánuði voru birgðirnar 3% minni en 12 mánuði þar á undan. Birgðastaðan í lok september var aftur á móti um 28 tonn.

Samdráttur í svinakjötsframleiðslu

Framleiðsla á svinakjöti hefur dregist saman um 2% á tólf mánaða tímabili og sala frá afurðastöðvum um 3%.

Svinakjötsframleiðslan síðustu 12 mánuði var rúmlega 6.147 tonn sem er eins og fyrr sagði 2% minni framleiðsla en 12 mánuði þar á undan. Salan var aðeins meiri á þessum 12 mánuðum eða tæplega 6.152 tonn sem er samt 3% minni sala en árið á undan.

Svinabændur í erfiðri samkeppnisstöðu

Svinabændur hafa kvartað undan stöðugt auknum innflutningi á svinakjöti á undanförunum árum sem íslensku svinabúin eiga erftitt með að keppa við. Erlendis sé verið að framleiða kjötið með aðferðum sem ekki þykja boðlegar á Íslandi. Viðvörunarorð lækna á Landspítalanum sem vara við þeirri ógn sem fólki stafar af mikilli sýklalyfjanotkun í landbúnaði víða um heim virðast þar litlu skipta. Einnig þótt staðfest sé að lyfjanotkun íslensku svinabúanna sé ekki nema brot af því sem þekkist í þeim löndum sem verið er að flytja kjöt til Íslands.

Framleidd voru 499,2 tonn af svinakjöti í september, en 96% af því var grískakjöt. Salan í september var nánast sú sama, eða einungis 20 kg minni.

Samkvæmt tölum Búnaðarstofu hefur verið verulega mikið minna slátrað af göltum á undanförunum ári en árið á undan. Er samdrátturinn 64,8%. Í síðasta mánuði var engum golti slátrað en galtakjötsframleiðslan á síðasta ársfjórðungi nam einungis 193 kílóum og samdráttur frá sama tímabili í fyrra var 91,9%.

Á síðasta ársfjórðungi voru framleidd tæplega 57 tonn af gyltukjöti, en 12 mánaða slátrunin á gyltum gaf rúmlega 206 tonn sem er 2,1% aukning milli ára.

Engar birgðir voru til af íslensku svinakjöti hjá sláturleyfishöfum í lok september, en þær voru 40 tonn í upphafi mánaðarinnar. /HKr.

DEUTZ-FAHR Agrotion C-SHIFT - sívinsæl og klassísk dráttarvél

Klassísku og sívinsælu Agrotion dráttarvélnar frá DEUTZ-FAHR eru af mörgum taldar einhverjar sterkustu og endingarbestu dráttarvélar sem völ er á í dag.

C-SHIFT útgáfan er þar engin undantekning. Hún er búin rafskiptingu á öllum gírnum. Engin eiginleg gírstöng og aldrei þarf að kúpla til þess að skipta um gír. Einstaklega mjúkar gírskiptingar. Þetta eru liprar og öflugar dráttarvélar sem henta vel við hvers kyns bústörf.

Sem aukabúnað er hægt að fá á C-Shift vélnar framlyftur og aflúrtak.

Framlyfta, 3,8 tonna burðargeta.
Verð kr. 400.000 án vsk.

Framlyfta og framaflúrtak að auki.
Verð kr. 800.000 án vsk.*

*Verð gildir aðeins um búnað á nýjar vélar.

DEUTZ-FAHR Agrotion 6130.4 C-Shift

4 strokka, 4 lítra DEUTZ mótör, 129 hö, 546 Nm
Rafskiptur ZF7200 girkassi, 24 gírar áfram, 24 afturábak
Sjálfskiptimöguleikar
Vökvavendigir með stillanlegu átaki
Aðgerðaminni
Fjaðrandi öikumannshús
40 km/klst aksturshraði
120 L/mín Load Sensing vökvadæla
Power Beyond vökvatengi
Rúmgott og glæsilegt hús með loftkælingu
Þaklúga. Loftþúðasæti. Farpegasæti. Drykkjakælir.
4 tvívirkir spóluventlar, flæðisstillanlegir
4 hraða aflúrtak (540/540E/1000/1000E)
Lyftigeta á afturbeisli: 6.200 kg.
Vökvauútskjótanlegur lyfturkókur.
Dekkjastærð: 540/65R24 að framan, 600/65R38 að aftan.
Samlit Stoll FZ30 rafstýrð ámoksturstæki með dempara,
vökvaskóflulás, 3ja sviði og 2,40 m Heavy Duty skóflu.
Verð frá kr. 11.680.000,- án vsk m.v. gengi á EUR=124,00

DEUTZ-FAHR Agrotion 6150.4 C-Shift

Sami búnaður og í DEUTZ-FAHR Agrotion 6130.4 hér að ofan, en auk þess:
4 strokka, 4 lítra DEUTZ mótör, 153 hö, 605 Nm
Skriðgír.
Fjaðrandi framhásing
50 km/klst aksturshraði
Lyftigeta á afturbeisli: 9.200 kg.
5 tvívirkir spóluventlar, flæðisstillanlegir
Vökvayfirtengi
Samlit Stoll FZ45 rafstýrð ámoksturstæki með dempara,
vökvaskóflulás, 3ja sviði og 2,40 m Heavy Duty skóflu.
Verð frá kr. 13.150.000,- án vsk m.v. gengi á EUR=124,00

Eigum fyrirliggjandi vélar beint í bústörfn.

Þ Ó R H

REYKJAVÍK:
Krókháls 16
Sími 568-1500

AKUREYRI:
Lónsbakka
Sími 568-1555

Vefsíða og
netverslun:
www.thor.is

Bændablaðið

— Málgagn bænda og landsbyggðar —

Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is — **Sími:** 563 0339 — **Rekstur og markaðsmál:** Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is — **Blaðamenn:** Margrét Þ. Þórsdóttir mth@bondi.is — Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is — Vilmundur Hansen vilmundur@bondi.is — **Auglýsingastjóri:** Ásgerður María Hólmbertsdóttir amh@bondi.is — **Sími:** 563 0303 — **Netfang auglýsinga:** augl@bondi.is — **Vefur blaðsins:** www.bbl.is — **Netfang blaðsins:** (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is

Frágangur fyrir prentun: Anna Kristín Ólafsdóttir — Prentun: Landsprent ehf. — Upplag: sjá forsiðu — Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

SKOÐUN

Hvað ef ...?

Þann 28. október ganga Íslendingar til kosninga og kjósa fólk til að stjórna landinu. Ekki þarf að efa að allir fram-bjóðendur vilji landinu vel þótt áherslur séu í einhverju ólíkar. Sérkennilegar hug-myndir skjóta stundum upp kollinum, en hafa má hugfast að úr suðupotti skrítnustu hugmynda heimsins hafa oft leynst verðmætir gullmolar.

Við hverjar einustu kosningar hafa komið upp efasemdaraddir um kosningafyrirkomu-lagið og ekki sist hvað varðar vægi atkvæða. Sumir vilja þó halda fast í óbreytt kerfi. Allt snýst þetta samt um að fá að hafa puttana í ráðstöfun ríkisins á skatttekjum fyrirtækja og almennings.

Hingað til hafa flestar hugmyndir gengið út á að lappa upp á kerfi sem fæstir eru almennilega sáttir við, líka á sveitarstjórastiginu. Þegar staðan er þannig getur verið nauðsynlegt að hugsa dæmið alveg upp á nýtt. Jafnvel að snúa hlutunum á haus.

Hvað gæti t.d. gerst ef í kosningum til Alþingis væri tryggt jafnt vægi hvers einasta atkvæðis, eða með öðrum orðum eitt kjördæmi?

Hvað ef samhlíða yrði dregið verulega úr vægi Alþingis í fjármála- og fram-kvæmdastjórn landsins en Alþingi færi áfram með allt löggjafarvald?

Hvað ef núverandi kjördæmum yrði breytt í fylki með umtalsverða efnahagslega sjálfstjórn? Fylkin tækju yfir hlutverk sveitarfélaganna og að hluta ríkisins, en svæðisráð sem væru að lágmarki með 1.500 íbúa svæði undir sér, sæju um framkvæmdastjórn samkvæmt efnahagsramma fylkisstjórnar á viðkomandi svæði.

Hvað ef hverju fylki yrði tryggðir tekjustofnar í gegnum hlutdeild af hagnýtingu gæða til lands og sjávar í viðkomandi landshluta og hugsanlega líka hluta skatttekna?

Hvað ef fylkin (kjördæmin) hringinn í kringum landið fengju efnahagslegan umráðarétt yfir fiskimiðunum út frá sinni strönd allt að mörkum efnahagslögsögunnar?

Hvað ef öll fiskiskip sem stunduðu veiðar og fyrirtæki sem stunduðu fiskeldi innan viðkomandi lögsögu greiddu aðstöðugjöld í hlutfalli við útflutningsvirði landaðs afla til viðkomandi fylkis? Hvað ef sama ætti við um aðstöðugjöld af nýtingu annarra náttúru-legra gæða innan lögsögu fylkjanna, eins og vegna virkjana á vatni, jarðhita, vindi og sjávarföllum sem og nýtingu jarðefna?

Hvað ef þetta gjald yrði nýtt til að standa straum af innviðakostnaði vegna heilbrigðismála, allra samgangna og skóla sem viðkomandi fylki bæri fulla ábyrgð á en ekki ríkið?

Hvað ef með aukinni fjármálalegri sjálfbærni byggðarlaganna eða fylkjanna, yrði skoðað hvort þörf sé á öllum þeim stofnunum sem ríkið rekur í dag?

Hvað ef fjármálakerfið yrði skorið algjörlega upp, verðtrygging á lánum til einstaklinga yrði bönnuð, Seðlabankinn einn fengi að gefa út mynt í öllum formum, líka rafrænum eins og honum er reyndar ætlað með núverandi lögum?

Hvað ef sett yrði þak á þóknun fyrir útlán peninga og það yrði aldrei hærra en meðaltal vaxtakörfu helstu viðskiptalanda í Evrópu og Bandaríkjunum hverju sinni?

Já, hvað ef menn leyfðu sér stundum að hugsa út fyrir þann sandkassa sem núverandi stjórnkerfi byggir á og sumir frekjast meira til að moka í en aðrir? Kerfi sem leiðir stöðugt til aukinnar samþjöppunar samfélagsins og fjármagns á æ færri hendur og valds sem því óneitanlega fylgir. Hver á í raun allan sandinn í kassanum? Er það sá sem var fyrstur til að hrifsa til sín stærstu skófluna, eða er það fólkíð í landinu? /HKr.

Göngum til kosninga

Sindri Sigurgeirsson

formaður Bændasamtaka Íslands
sindri@bondi.is

Það er stutt í þingkosningarnar og baráttan um hylli kjósenda er að ná hámarki. Það var auðvitað ekki meiningin og má ekki verða að reglu að kjósa á hverju einasta ári. Einhverjir gætu kallað það lýðræðislegra en staðreyndin er engu að síður sú að undirbúningur mála sem eiga að fara í gegnum ríkisstjórn og Alþingi tekur tíma. Eigi að undirbúa breytingar vel þarf að vanda til þeirra og gefa meðferð þeirra tíma.

Eftir að ríkisstjórn springur gerist fátt fyrr en að ný hefur verið mynduð og tekið til starfa. Ráðherrar þurfa líka tíma til að setja sig inn í þá málaflokka sem þeim er ætlað að fara með svo það getur liðið alllangur tími þar til fer að sjást til einhverra verka. Sá pólitíski óstöðugleiki sem við höfum upplifað hér síðustu mánuði er ekki góður fyrir samfélagið, hvaða skoðun sem menn hafa á þeim flokkum sem standa við stýrið hverju sinni. Þess er í það minnsta óskað hér að niðurstöður kosninganna færi okkur meiri stöðugleika við stjórn landsins en undanfarið. Jafnframt hvet ég alla lesendur til að nýta kosningaréttinn. Kannski eru einhverjir orðnir leiðir á endurteknum kosningum, en það breytir ekki því að við berum öll ábyrgð á því samfélagi sem við búum í og rétturinn til að kjósa með lýðræðislegum hætti er langt því frá sjálfgefinn í veröldinni. Svo við skulum ganga til kosninga eins og annarra verka í sveitinni og klára það með sóma.

Við þurfum stöðugleika og við þurfum framtíðarsýn

Það eru mörg mál sem brenna á bændum nú sem fyrr. Stjórnarslitin settu vinnu við aðgerðir vegna vandans í sauðfjárrækt í uppnám og ekkert af þeim hugmyndum sem settar voru fram komust til framkvæmda. Vandinn er enn óleystur og hlýtur að verða eitt af fyrstu verkum nýrrar ríkisstjórnar að taka hann til meðferðar.

ÍSLAND ER LAND ÞITT

Horft af veginum á Ódrjúgshálsi í Austur-Barðastrandasýslu í norðaustur fyrir Djúpafjörð. Vegurinn liggur fyrir botni fjarðarins og síðan strax upp á Hjallaháls sem er háskalegur fjallvegur og oft ófær á vetrum sökum snjóá. Deilt er um hvort gera eigi jarðgöng undir Hjallaháls og síðan nýjan veg yfir Ódrjúgsháls. Eða fara að ráðum Vegagerðarinnar sem telur mun ódýrara að gera veg um Teigsskóg með þverun Djúpafjarðar og Gufufjarðar og yfir í Melanes og um Skálanes. Við það yrði allur vegurinn á láglendi og Ódrjúgsháls hyrfi líka út úr myndinni.

Mynd / HKr.

Bændablaðið kemur út 24 sinnum á ári. Því er dreift ókeypis á yfir 400 stöðum á landinu og á öll lögbýli landsins.

Lesendur geta einnig gerst áskrifendur að blaðinu og fengið það sent heim í pósti gegn greiðslu. Árgangurinn kostar þá kr. 10.200 með vsk. (innheimt í vennu lagi). Ársáskrift fyrir eldri borgarar kostar 5.100 með vsk.

Heimilisfang: Bændablaðið, Bændahöll við Hagatorg, 107 Reykjavík.

Sími: 563 0300 — **Fax:** 562 3058 — Kt: 631294—2279

Bændablaðið er í eigu Bændasamtaka Íslands.

til nýtingar á bæjunum sjálfum en einnig til að vera hluti af nauðsynlegri innviðauppyggingu við rafbilavæðingu í landinu.

Setjum aukinn kraft í nýsköpun, menntun og þróunarstarf

Við þurfum vissulega líka að skoða okkar eigin umhverfi. Það þarf að setja aukinn kraft í nýsköpun, menntun og þróunarstarf í landbúnað, auðvelda fjárfestingar og einnig að styrkja sérstöðu okkar framleiðslu í hugum neytenda. Við eigum sannarlega sameiginlega hagsmuni með neytendum í að berjast fyrir bættri upplýsingagjöf á markaði. Þar er ekki sist átt við skýrari upprunamerkingar, ekki bara í verslunum heldur líka annars staðar þar sem matvæli eru seld svo sem í veitingahúsum og mótuneytum. Þar vantar mikið upp á. En það eru fleiri upplýsingar sem er eftirspurn eftir. Þar má nefna dýravelferð, framleiðsluaðstæður svo sem aðbúnað starfsfólks, vatnsnotkun ásamt lyfja- og varnarefnanotkun. Það er veruleg og verðmæt sérstaða hérlandis hversu sýklalyfjanotkun er hér lítil, á tímum þegar sýklalyfjaónæmi er að verða eitt af alvarlegustu heilsufarsvandamálum veraldarinnar. Lítil notkun er almenna reglan hérlandis, líka í svína- og alifuglarækt. Því hefði utanríkisráðherra mátt muna eftir þegar að hann segir að það eigi ekki að vernda það sem hann kallar verksmiðjubúskap.

Mörgum framboðum hefur orðið tíðrætt um uppbyggingu innviða í kosningabaráttunni. Undir það skal tekið. Það er áhyggjuefni hvað grunnstöðirnar, eins og vegakerfið, orkuflutningskerfið og önnur opinber þjónusta hefur liðið fyrir viðhaldsleysi á undanförunum árum. Síðast en ekki sist vona ég að fyrirheit um breytingar í því efni verði sem fyrst að veruleika með nýrri ríkisstjórn. Um leið ítreka ég hvatningu til ykkar allra um að nýta kosningaréttinn og hvet ykkur til að fara vel yfir svör framboðanna við spurningum Bændablaðsins sem er að finna annars staðar í blaðinu. Fleiri spurningar og svör um landbúnað eru jafnframt á vef blaðsins, bbl.is.

Kvenfélagskonurnar hjá Líkn í Vestmannaeyjum þegar þær afhentu gjafirnar sem fara til sjúkrahússins í Eyjum. Herdís Gunnarsdóttir er lengst til hægri á myndinni og fyrir aftan hana stendur Anna María Snorradóttir, framkvæmdastjóri hjúkrunar við HSU.

Ljósmynd / Heilbrigðisstofnun Suðurlands

Heilbrigðisstofnun Suðurlands: Kvenfélagskonur í Vestmannaeyjum gáfu 10 milljónir

Kvenfélagskonur í Kvenfélaginu Líkn í Vestmannaeyjum komu færandi hendi til Heilbrigðisstofnunar Suðurlands (HSU) á dögunum og afhentu Herdísí Gunnarsdóttur forstjóra, fyrir hönd stofnunarinnar, 10 milljóna króna gjöf.

Um er að ræða vöktunartæki fyrir lífsmörk sjúklinga, ásamt varðstöð, sem er gjöf til sjúkradeildar Sjúkrahússins í Vestmannaeyjum. Tækin samanstanda af vöktunarstöðvum sem auðvelda fagfólki sjúkrahússins að fylgjast af betri nákvæmni og öryggi með ástandi sjúklinga. Um er að ræða svokölluð monitor-tæki sem eru öllu jöfnu föst við rúmstæði sjúklings en eru með minni ferða-monitor fyrir flutning sjúklinga.

Þessi tæki mæla blóðþrýsting, líkamshita, öndun, súrefnismettun, púls og hjartsláttarrit. Einnig voru gefnar svokallaðar telemetrur með skjá, sem sýna púls, hjartsláttarrit og súrefnismettun sjúklings. Öll þessi tæki tengjast svo varðstöð á vakt lyflækninga-deildarinnar þar sem hægt er að fylgjast vel með sjúklingum. Auk þess senda tækin merki og viðvaranir í snjallsíma eða píptæki hjúkrunarfræðings eða læknis á vakt. Tækin eru nettengd og senda milli sín þráðlausar upplýsingar.

Gáfu líka hormónarannsóknartæki

Það er ekki nóg með að kvenfélagskonurnar

hafi gefið vöktunartækið heldur gáfu þær stofnuninni líka hormónarannsóknartæki til rannsóknastofunnar í Vestmannaeyjum.

Tækið er nauðsynlegt til að framkvæma ákveðnar mælingar í blóði og eitt af grunntækjum í rekstri rannsóknarstofa.

„Fyrir hönd Heilbrigðisstofnunar Suðurlands er félagskonum í Kvenfélaginu Líkn færðar hugheilar þakkir fyrir höfðinglegt framlag og mikilvæga gjöf til starfsemi HSU.

Ómetanlegt er að finna þann hlýhug sem gjöfinni fylgir, sem er mikil hvatning og styrkur fyrir heilbrigðisstarfsmenn á HSU,“ sagði Herdís Gunnarsdóttir þegar hún tók á móti gjöfunum. /MHH

Fjölmenn þjóðbúningamessa í Villingaholtskirkju

Kirkjugestir skórtuðu sínum finasta klæðnaði þegar þeir mættu til þjóðbúningamessa í Villingaholtskirkju í Flóa sunnudaginn 8. október.

Konurnar í sínum búningum og karlarnir í sínum. Þetta er í annað skipti sem boðað er til þjóðbúningamessa að frumkvæði sóknarnefndar. Eftir messuna var boðið til messukaffi í félagsheimilinu Þjórásarveri (Pálinubóð) þar sem gestir komu með veitingar á hlaðborðið en sóknarnefndin sá um kaffi og aðra drykki. /MHH

Laufey Guðmundsdóttir, 97 ára frá Egilsstaða, koti í Flóa, mætti að sjálfsögðu í þjóðbúningamessuna í sínum fallega þjóðbúning.

Kristín Stefánsdóttir á Hurðarbaki lét af starfi meðhjálpara í Villingaholtskirkju eftir 30 ára starf. Hún var sérstaklega heiðruð í þjóðbúningarmessunni. Kristín er hér á milli þeirra Sólveigar Þórðardóttur, formanns sóknarnefndar og Ninnu Sifjar Svavarsdóttur prest, sem þjónaði í messunni.

Þrjár konur komu í faldbúningum frá 17. og 18. öld til messunnar sem þær saumuðu sjálfar á sig, glæsilega gert. Þetta eru, frá vinstri, Elín Jóna Traustadóttir, Tungufelli og þær Eyrún Olsen Jensdóttir og Brynja Þórarinsdóttir, sem báðar búa á Selfossi. Þær saumuðu allar faldbúningana sína hjá Annríki í Hafnarfirði sem Ásmundur, sonur Aðalheiðar í Ferjunesi í Flóa og Guðrún Hildur Rosenkjær, kona hans, reka. Ásmundur smíðar skartið en Guðrún Hildur stjórnað saumunum. Myndir / Magnús Hlynur Hreiðarsson

MÆLT AF MUNNI FRAM

188

Ein ganginn enn er komið að kosningum til Alþingis. Fjölmíðlar keppast við að kynna frambjóðendur og sem fyrr er þar margt loforðið gefið sem líklega þarf aldrei að efna. Á síðustu öld brugðu ýmsir frambjóðendur fyrir sig vísnagerð til kynningar þeim málum sem heitast brunnu á þeim. Í þingveislum þess tíma voru helst engar ræður fluttar nema í bundnu máli. Held að svo sé ekki í dag, og ennþá síður að það heyrir kveðskapur í þingræðum fólks.

Nýverið var mér gefin vísnaðabók, „Þingvísur 1872–1942“ í samantekt Jóhannesar úr Kötlum. Bókina gaf mér Björn Ingólfsson hinn vel þekkti hagyrðingur á Grenivík. Björn er ekki bara snillilegur hagyrðingur, hann er líka góður maður.

Í þessum þætti birtast lesendum vísur eftir þingmenn og eða starfsmenn Alþingis. Í bókinni er höfundaskrá, en enginn þeirra þó skráður sérstaklega fyrir vísu í bókinni. Fyrst verða fyrir vísur ortar á sumarþingi ársins 1897. Stjórnarskrármálið var þá helst til umræðu. Fylgjendur dr. Valtýs Guðmundssonar, þingmanns Vestmannaeyinga höfðu sigur við atkvæðagreiðslu málsins. Þá var ort:

Úrslit þessi eru ofdæming,
-allur sér nú lýður,
að andskotinn við einteyming
Alþinginu ríður.

Hallgrímur Sveinsson biskup var konungkjörinn þingmaður. Þótti hann úr hófi fram málugur í ræðum og þvælinn á stundum. Um hann var kveðin þessi vísa:

Mikið gull er þvogli þinn,
það veit Guð á hæðum:
þú þurrkar innan þingsalinn
með þínum löngu ræðum.

Þórhallur Bjarnason var í þennan tíma þingmaður Borgfirðinga og jafnframt forseti neðri deildar. Undir fjármálaumræðu, sem hófst kl. 11 f.h. og stóð til kl 6 síðdegis, gaf forseti aldrei matarhlé. Þá var ort:

Ráð ei skortir Halli hjá,
-hann kann menn að beygja:
þingmennina sína sá
sveltir til að þegja.

Guðlaugur Guðmundsson sýslumaður var þingmaður Vestur-Skaftafellinga frá 1893 til 1907. Þingmönnum þótti Guðlaugur skipta helst til oft um skoðun á málefnum:

Þótt himintunglin fari flest
í fastákveðnum baugi,
í rassaköstum rásar mest
reikistjarnan Laugi.

Á sumarþingi árið 1901 sat í fyrsta sinn Magnús Torfason sýslumaður. Sat hann sem 2. þingmaður Rangæinga. Við framkomið stjórnarfrumvarp um áfengismál gerði Magnús svofellda breytingartillögu, að í stað „stjórnvalda“, kæmi „hlutaðeigandi stjórnvalda“. Um Magnús var þá ort:

Stjórnarfrumvörp fleygandi,
flöskulöginn teygandi,
maður allvel megandi,
Magnús hlutaðeigandi.

Á sumarþinginu 1901 var flutt sú tillaga að skipa ráðunauta til aðstoðar amtmönnum við útrýmingu fjárkláðans.

Amtmenn ráð fá eigi séð
að eyða kláðaprautum,
en út það kljá þeir kynnu með
kláðaráðunautum.

Á þessu sumarþingi var lögð fram sú breytingartillaga við fjárlagafrumvarpið, að Þorsteini skáldi Erlingssyni skyldi veittur 500 kr. styrkur en sr. Valdimar Briem veittar 800 kr. Þá fór þessi vísa á flot:

Þau hafa tvímennt langa leið,
laglega klofið strauminn:
Biblíá gamla að baki reið,
Belíal hélt í tauminn.

Umsjón:
Árni Geirhjórtur Jónsson
kotabyggð1@gmail.com

FRÉTTIR

Bæjarstjórn Akureyrar:

Áhyggjur af stöðu raforkumála

Bæjarstjórn Akureyrar hefur lýst yfir áhyggjum sínum af stöðu raforkumála.

Astand orkumála í Eyjafirði er og hefur verið mjög viðkvæmt og hamlandi til atvinnuuppbyggingar sem þarfnast raforku, eins og t.d. léttis iðnaðar. Þá lenda fyrirtæki í firðinum reglulega í vandræðum vegna ótryggra raforkuflutninga inn á svæðið, ásamt spennuflökti sem hefur valdið mörgum fyrirtækjum vandræðum og jafnvel tjóni.

Bæjarstjórn Akureyrar gerir athugasemdir við seinagang stjórnvalda og opinberra aðila

í þessum málum og skorar á tilvonandi þingmenn að beita sér í málinu, en afar mikilvægt er að jafna aðstöðu landsmanna til atvinnuuppbyggingar og búsetu.

„Verði ekki hægt að tryggja raforku inn á svæðið frá vatns- og gufuaflsvirkjunum á næstu þremur árum þá sér bæjarstjórn ekki annan möguleika en að reistar verði díslrafstöðvar sem geti annað fyrirsjáanlegri þörf á Eyjafjarðarsvæðinu á komandi árum, þar til umhverfisvænni lausnir verða að veruleika,“ segir í bókun bæjarstjórnar.

/MÞ

Sævar Jónsson, Snjallsteinshöfða, Erlendur Ingvarsson, Skarði og Sigrún Gréta Einarsdóttir á þúfu með verðlaunahrútana sína á sýningunni, allt glæsilegir hrútar.

Myndir / Magnús Hlynur Hreiðarsson

Stórskemmtileg fjárlita-sýning í Holtum

Fjárræktarfélagið Litur í Holt- og Landsveit stóð fyrir sinni árlegu fjárlitasýningu í Árbæjarhjáleigu í Rangárhingi ytra.

Var sýningin haldin hjá Kristni Guðnasyni og fjölskyldu hans sunnudaginn 15. október. Á annað hundrað manns mættu til að skoða litfagurt fé og til að fylgjast með dómurum að störfum. Öllum viðstöddum var boðið upp á glæsilegt kaffihlaðborð. Þá voru boðin upp tvö falleg lömb.

/MHH

Eiríkur Vilhelm Sigurðsson á Helli og mæðgurnar frá Skarði, þær Guðlaug Berglind Guðgeirsdóttir og Helga Fjóra Erlendsdóttir, létu sig ekki vanta á sýninguna.

Bjarni Sigurðsson á Torfastöðum í Fljótshlíð og ráðsmaðurinn hans, Ari S. Magnússon, voru á meðal fjölmargra gesta á litasýningunni.

Gestir sýningarinnar völdu þetta lúðóttu lamb litfegursta lamb sýningarinnar en þessi litur er mjög sjaldgæfur. Lambið er í eigu ábúendanna á bænum Húsagarði.

Frá Selfossi komu tvíburabræðurnir Gunnar (með gleraugun) og Garðar, Einarssynir, báðir miklir áhugamenn um íslensku sauðkindina.

Hrútaþuklið vekur alltaf kátinu og vel var mætt á Hrutadaginn á Raufarhöfn.

Myndir / Gréta Berggrún Jóhannesdóttir

Árlegt hrútaþukl á Raufarhöfn

Laugardaginn 7. október var Hrutadagurinn á Raufarhöfn. Þar komu bændur og búalið saman til að gera sér glaðan dag og þukla á lambhrútum sem ganga kaupum og sölum.

Dagskrá var með nokkuð hefðbundnu sniði en auk hrútasölnunnar var stígvélakast, fegurðarsamkeppni gimbra, smalahundasýning og fleira. Um kvöldið var síðan skemmtun í félagsheimilinu Hnitbjörgum þar sem hinn góðkunnhi Laddi skemmti fólki, og hljómsveitin Legó spilaði undir dansi fram á nótt.

/GBJ

Þórhallur Sölvi Mariússon fékk verðlaun fyrir fallegustu gimbrina.

Sigurveggarar í stígvélakastinu 2017, Eggert Stefánsson í Laxárdal og Marius Halldórsson á Hallgilsstöðum.

Kjötsúpan er alltaf vinsæl, yljar og kætir.

Að þessu sinni var aðeins einn hrútur sem var boðinn upp og fór á tæpar 70 þúsund krónur. Það var hrútur frá Gunnari Björnssyni í Sandfelli sem fór til nýs eiganda.

Við bjóðum bændum og búaliði að koma og taka þátt í fræðandi og skemmtilegri spurningakeppni með okkur.
Léttar veitingar.
Sigurvegari fær vegleg verðlaun.

HVAR OG HVENÆR?

Mán. 23.okt
kl.20:30
Austrasal,
Egilsstöðum

Þri. 24.okt
kl.20:30
Laugarborg,
Hrafnagils-
hverfi

Mið. 25.okt
kl.20:30
Miðgarði,
Varmahlíð

Fim. 26.okt
kl.20:30
Landstólpa
Gunnbjarnar-
holti

Landstólpi ehf., Gunnbjarnarholti - S:480-5600 - landstolpi@landstolpi.is

FRÉTTIR

650 fermetra pósthús byggt á Selfossi

Fyrsta skóflustungan af nýju pósthúsi Íslandspósts hefur verið tekin á Selfossi og eru framkvæmdir hafnar við nýja pósthúsið sem verður við Larsenstræti 1, rétt hjá Byko, Bónus og Hagkaup.

Nýja pósthúsið mun sinna allri þjónustu Póstsins á svæðinu. Það verður rúmir 650 m² að stærð og á einni hæð. Verktakinn Vörðufell mun sjá um framkvæmdir og fyrirhuguð verklok eru 30. október 2018. Kostnaður við verkið er 284.416.595 kr. á grundvelli tilboðs í útboði hjá Ríkiskaupum. Starfsmenn Íslandspósts á Selfossi er rúmlega 40.

/MHH

Ingimundur Sigurpálsson, forstjóri Íslandspósts og Elin Höskuldsdóttir, forstöðumaður fyrirtækisins á Selfossi, tóku fyrstu skóflustunguna að nýja pósthúsinu við Larsenstræti föstudaginn 6. október.

Mynd / Íslandspóstur

Hús sjávarklasans mun hýsa nýja Granda mathöll næsta sumar.

Myndir / Íslenski sjávarklasinn

Ný mathöll opnuð næsta sumar:

Grandi mathöll í Húsi sjávarklasans

Í Húsi sjávarklasans á Granda-garði er áformað að opna nýja mathöll næsta sumar.

Vinnuheiti verkefnisins er Grandi mathöll og þar verða veitingabásar og -vagnar með nýstárlegum svokölluðum göturéttum (e. street food), þar sem boðið verður upp á matargerð úr úrvals hráefni; bæði af landi og miðum.

Á vef Sjávarklasans (sjavarklasinn.is) er auglýst eftir kaup- og veitingamönnum sem hafa áhuga á því að vera með rekstur í nýrri mathöll. Berta Daniëlsdóttir, framkvæmdastjóri Íslenska sjávarklasans, segir að fjölmargar umsóknir hafi borist nú þegar. „Það er unnið úr umsóknum og svo eigum við samtöl við aðra sem eru áhugasamir. Það hafa margar mjög skemmtilegar umsóknir borist sem sýna vel breiddina í matarmenningunni sem er að skapast á Íslandi.“

Hrárri staður en Hlemmur mathöll

Að sögn Bertu verður Grandi mathöll „hrárrí“ staður en Hlemmur mathöll. „Þetta verður í ætt við Copenhagen Street Food fyrir þá sem það þekkja – í um 500 fermetra húsnæði á fyrstu hæðinni í Húsi sjávarklasans þar sem HB Grandi var áður með þjónusturými fyrir skip sín.“

Spurð um fjölda veitingamanna sem geta fengið inni í Granda mathöll segir Berta að það sé ekki alveg búið að negla það niður. „Við erum með yfir 500 fermetra og vegna fjölda umsókna og úrvinnslu á þeim þá getum við ekki svarað því á þessum tímamarki hversu margir verða þar

Berta Daniëlsdóttir, framkvæmdastjóri Íslenska sjávarklasans, er bjartsýn á að Grandi mathöll verði opnuð næsta sumar.

inni, en væntingar okkar eru að ná inn alla vega 10–12 mismunandi veitingaaðilum.“

Fjölbreytt hráefni

„Við viljum leggja ríka áherslu á mismunandi hráefni sem verður unnið með á staðnum, en þetta mun ráðast af fjölbreytileika umsókna. Verandi niðri á Granda þá munum við án efa sjá eitthvað af sjávarfangi á boðstólum. Við verðum einnig með aðsetur fyrir matvælatengda frumkvöðla og bindum miklar vonir við árangur af samstarfi við þá. Þetta er ný nálgun; að færa frumkvöðulinn beint inn í hjartað á starfsemi með lokavörur þeirra og við erum mjög spennt að fara þessa óhefðbundnu leið. Þegar nær dregur opnun munum við kynna betur ferilinn við að komast inn í þetta frumkvöðlaset“, segir Berta Daniëlsdóttir.

/smh

Friðrik gæðir sér á Lamba-Jerky. Vonast er til að varan fari á markað í vetur.

Myndir / smh

Lamba-jerky í bígerð

– þurrkað lambainnanlæri, léttkryddað

Undanfarin misseri hefur Friðrik Guðjónsson, undir vörumerkinu Feed the Viking, þróað vöru úr innanlærisvöðva lambakjötsins – svokallað „Lamb Jerky“. Varan er hliðstæð vöru sem margir þekkja sem „Beef Jerky“ – og er í grunninn þurrkað og kryddað nautakjöt.

Friðrik segir að hann sé mikill útivistarmaður og hafi farið margar langar göngurnar. Á einni af þeim hafi kviknað þessi hugmynd að góðu ferðanesti – sem að lokum varð harðfiskvaran „Fish Jerky“. Upp úr þeirri vinnu hafi þróað vinna við sambærilega vöru úr lambakjötinu. „Ég er mikið fyrir útivist og hef meðal annars gengið þvert yfir landið, frá Reykjanesi yfir á Langanes, á 21 degi. Ég hef verið félagi í Hjálparsvetit skáta í Garðabæ frá árinu 2010 og hef alltaf fundið mikla þörf fyrir bragðmikið, létt og endingargott ferðanesti, enda matmaður mikill.

Ég hef yfirleitt alltaf með mér allavega einn poka af þurrkuðu nautakjöti í útköll en mig hefur sárlega vantað eitthvað íslenskt og gott. Það var svo á göngu um Austfirði sumarið 2016 að hugmyndin að því að vera með harðfiskbita í fallegum, endurlokanlegum umbúðum kviknaði. Þá uppgötvuðum við að í nær 30 manna hópi var enginn með harðfisk“, segir Friðrik.

Íslenski víkingurinn á Havai

„Eftir marga mánuði af hönnunarvinnu og leit að hentugu nafni stofnaði ég félagið Feed the Viking í desember 2016 en nafnið er komið frá því þegar ég bjó á eyj- unni Maui á Havai og kenndi þar á brimbretti. Þar gat enginn borið fram

Frumgerðin af Lamba-jerky; þurrmarinerað og léttkryddað með salti, pipar og íslenskum fjallagrösom.

nafnið mitt og fékk ég því viðurnefnið „The Viking“ og þótti fólki mjög gaman að fá brimbrettakennslu frá „The Viking from Iceland“. Það var því borðleggjandi að nefna fyrirtækið sem mun framleiða uppáhaldsmatinn minn eftir þessari skemmtilegu lífs-reynslu“, segir Friðrik um nafnið á bak við framleiðsluna.

Friðrik fékk Skinney-Pinganes til samstarfs og nú sér það fyrirtæki um harðfisksframleiðsluna, en unnið er úr úrvals þorski. „Ég kalla vöruna „Fish Jerky“ enda er markhópurinn okkar erlendir ferðamenn og síðar meir er varan hugsuð fyrir útflutning. Við höfum svo síðustu misserin unnið í því að þróa „Lamb Jerky“ sem við reiknum með að komi á markað hér á landi núna í vetur.“

Einfalda uppskriftin varð ofan á

Friðrik framleiddi nokkrar frumgerðir af vörunni og gerði nokkrar djarfar tilraunir. „Ég fékk félaga minn, sem er matreiðslumeistari með mikla og alþjóðlega reynslu af matargerð, til að þróa með mér bragðtegundir af

þurrkuðu lambakjöti. Við notum innanlærisvöðva, skerum kjötið í þunnar sneiðar og marinerum það í 12 tíma. Eftir um sex klukkustundir í þurrkun höfum við rosalega mjúkt og gott kjöt sem við getum varla beðið eftir að koma á markað. Við gerðum fjöldamargar tegundir og prófuðum meðal annars að marinera kjötið í bláberjamauki, í Malti og í Teriyaki sósu en við erum nú búnir að velja eina bragðtegund sem okkur finnst best og byrjum við á henni. Hún er þurrmarinerað; léttkryddað með salti, pipar og íslenskum fjallagrösom“, segir Friðrik.

Að sögn Friðriks hefur lambakjötsverkefnið verið fjármagnað úr eigin vasa enn sem komið er. „Við höfum ekki enn fengið styrki eða selt hlutafé, en notað sparifé og sölu á Fish Jerky til að standa straum af þróunarkostnaðinum. Fish Jerky varan okkar hefur selst afbragðsvel og er nú komin í flestar búðir sem þjónusta ferðamenn hér á landi og í Fríhöfn Leifs Eiríkssonar“, segir Friðrik.

/smh

Ungir bændur á Norðurlandi nema úrbeiningu:

Getur híft upp afurðaverð að vinna skrokkana heima

Félag ungra bænda á Norðurlandi (FUBN) auglýsti fyrir skemmstu úrbeiningarnámskeið sem haldið verður 21. október næstkomandi. Sem kunnugt er hefur það færst í vöxt að sauðfjárbændur taki meira af afurðum sínum heim til að skapa aukin verðmæti úr þeim, enda hafa þeir verið ósáttir við það afurðaverð sem fæst hjá afurðastöðvunum.

Lilja Dögg Guðnadóttir, formaður FUBN, segir að hugmyndin að námskeiðshaldinu hafi komið

upp í spjalli hennar við annan stjómarmeðlim um hvað þau gætu gert fyrir félagsmenn sína. „Við höfum vissulega heyrt í kringum okkur að bændur séu að taka meira heim af lambakjöti og selja sjálfir og það kannski ýtti undir hugmyndina.

Þetta er auðvitað nokkuð sem getur híft aðeins upp afurðaverðið ef bændur hafa tíma og aðstöðu til að úrbeina skrokkana og selja kjötið þannig enda hafa raddir um óspennandi framsetningu lambakjöts í verslunum

verið háværar undanfarið, auk þess sem neytendur eru oft tilbúnir til að borga meira fyrir vöru sem þeir vita hvaðan kemur“, segir Lilja Dögg. Námskeiðið verður haldið í Matarskemmumni á Laugum og mun Gyða Evertsdóttir kjötiðnaðarmaður leiðbeina. Einungis er pláss fyrir tíu þátttakendur á námskeiðinu og hafa félagar í FUBN forgang. Skráning á námskeiðið er hjá Lilju Dögg í gegnum netfangið fubn20@gmail.com.

/smh

JÖKLAR

Upplifun á Íslandi

ÍSLENSK HÚS - SÉRHÖNNUÐ FYRIR ÍSLENSKA FERÐAÞJÓNUSTU

Forsniðin einingahús Fljótleg í uppsetningu

SUMARHÚS

GRUNNHÚS
Verð m/vsk
2.490.000 kr.

Ef um 3 hús eða fleiri er að ræða
gerum við sértílbóð.

24,3 fm

Jöklahúsin er vel hægt að útfæra í ýmsum útfærslum og
þau bjóða upp á fjölmarga möguleika
í samsetningu og stærð.

PARHÚS

RADHÚS

HÓTEL + uppsetning*

GESTAHÚS

*Tökum að okkur uppsetningar á hótélum með 10 herbergjum eða fleirum

STYRKUR - HAGKVÆMNI - HÖNNUN

Landshús - Sími 553 1550 - landshus@landshus.is - www.landshus.is

LANDSHÚS

ÁSKORUN !

TILVONANDI ALÞINGISMENN
OG AÐRIR SEM MÁLIÐ VARÐAR:
VIÐ UNDIRRITUÐ FÖRUM FRAM Á RANNSÓKN
Á MÁLEFNUM VIÐSKIPTAVINA DRÓMA Á ÁRUNUM
EFTIR BANKAHRUNID OG TIL DAGSINS Í DAG.
ÞAÐ VERÐUR ENGINN FRIDUR Í LANDINU
FYRR EN ÞESSI ÖMURLEGU MÁL
ERU KOMIN UPP Á YFIRBORDID

SÝNUM ÁBYRGÐ:
GÖNGUHÓPURINN
HEILBRIGÐ SKYNSEMI

FRÉTTIR

Lisa og Þórarinn í Matarbúrinu ætla að hætta 21. október næstkomandi.
Mynd / smh

Matarbúrið hættir á Grandagarðinum

Nautgripabændurnir á Hálsi í Kjós tilkynntu um það á Facebook-síðu sinni á dögunum að verslun þeirra, **Matarbúrinu**, sem starfrækt hefur verið á Grandagarðinum í Reykjavík undanfarin rúm tvö ár, yrði lokað 21. október næstkomandi.

Í tilkynningunni kemur fram að verslunin Kjötkompaní muni koma inn í húsnæðið að Grandagarði 29 í staðinn og opna í byrjun nóvember. Kjötkompaní starfrækir fyrir verslun í Hafnarfirði.

Bændurnir, þau Lisa Boije og Þórarinn Jónsson, segja í tilkynningunni að tíminn á Grandagarðinum hafi verið frábær, en nú ætli þau að snúa sér að öðrum

skemmtilegri verkefnum. „Hver veit nema við bændur á Hálsi birtumst af og til á matarmörkuðum borgarinnar í framtíðinni,“ segja þau.

Þau Lisa og Þórarinn lögðu áherslu á sölu á afurðum af eigin nautgripum sem eingöngu eru fôðraðir á grasi og heyi – og buðu upp á alla parta og skurði af skepnunni. Þau voru með kjötvinnsluna heima á Hálsi og smá aðstöðu á Grandanum fyrir minni viðvik.

Einnig voru þau með sinnep, krydd, chutney, bratwurst-pylsur og sultur til sölu, sem þau gerðu sjálf, lambakjöt frá Seglbúðum og velferðarkjúkling frá Litlu gulu hænunni.

/smh

Lækka þarf rekstrarkostnað sláturhúsanna og fækka á starfsfólki:

Bæta þarf tækjabúnað og gera úrvinnslu skilvirkari

– segir formaður Landssamtaka sláturleyfishafa

Bæta þarf tækjabúnað sláturhúsa til að hægt verði að auka skilvirkni og hagræða í rekstri þeirra.

Þetta kom fram á fundi Landssamtaka sauðfjárbænda 19. september síðastliðinn á Hótel Sögu. Ágúst Andrússon, formaður Landssamtaka sláturleyfishafa, flutti framsögu sem gestur fundarins. Síðan var orðið gefið laust þar sem bændum gafst færi á að leggja fyrirspurnir fyrir Ágúst. Nokkrir bændur tóku til máls og var meðal annars spurt um málefni tengd afurðaverði til bænda, markaðsmál afurðastöðvanna og rekstur sláturhúsanna. Í svörum hans komu fram nokkur atriði sem hægt væri að bæta í starfsemi sláturhúsanna.

Þungur rekstur afurðastöðvanna

Ágúst tók undir með bændum, að framkomið almennt afurðaverð gengi hreinlega ekki upp fyrir þá rekstrarlega séð. Það væri rétt sem bent hefði verið á, að 650 krónur á kílóíð væri það lágmarksverð sem sláturleyfishafar þyrftu að geta boðið. Það væri hins vegar ljóst að rekstur afurðastöðvanna hefði verið mjög þungur af ýmsum ástæðum. Launahækkunar og kostnaðarsamt starfsmannahald væru einn liður í þeim vanda.

Ágúst Andrússon, formaður Landssamtaka sláturleyfishafa, í pontu á fundi sauðfjárbænda.
Mynd / smh

Framþróun tækjabúnaðar sláturhúsa

Hann sagðist hafa fundað með fulltrúum frá Marel um hvernig stíga mætti næstu skref í framþróun á tækjabúnaði sláturhúsanna. Flestar afurðastöðvarnar hefðu á undanförunum misserum uppfært sinn búnað að hluta til, en þegar kæmi að úrvinnslunni væri enn hætt að bæta ýmislegt. Áður hefði verið kappkostað að sláttra öllu eins hratt og hægt væri og frysta nánast jafnóðum skrokkana heila, þannig að ekki gafst tími til að afgreiða pantanir. Þróunin nú væri sú að æskilegt væri að hægt sé

að skera og vinna sem mest í söluveitingar, daginn eftir slátrun. Sláturhúsin þyrftu að laga sig betur að slíkum vinnubrögðum með úrbeiningarlínur og skurðarvélar. Ekki hafi náðst að fylgja eftir þróuninni hjá þeim sláturhúsum sem væru komin hvað lengst að þessu leyti.

Ágúst sagði að rekstrarkostnaður sláturhúsanna hefði aukist ár frá ári. Launakostnaður hefði hækkað og svo væri mikil samkeppni um húsnæði fyrir það vinnuafli sem kæmi til tímabundinna starfa í sláturhúsum. Ef tækist að fækka þessu starfsfólki myndi það þýða hagræðingu í rekstri.

/smh

Alþjóðleg Slow Food ráðstefna haldin í Chengdu í Kína:

Loftslagsmálin og staðbundin matvæli voru í brennidepli

Sjöunda alþjóðlega ráðstefna Slow Food-hreyfingarinnar var haldin í Chengdu í Kína dagana 29. sept.–1. október síðastliðinn. Megin umfjöllunarefni ráðstefnunnar voru sjálfbærni og þær áskoranir sem fylgja matvælaframleiðslu vegna yfirvofandi loftslagsbreytinga.

Í upphafi ráðstefnunnar samþykktu fulltrúarnir að helga sig herferðinni Menu for Change. Hún gengur út á það að viðurkenna loftslagsbreytingarnar sem órjúfanlegan hluta matvælaframleiðslunnar og krefst tafarlausra viðbragða við þeim.

Sex ályktanir samþykktar

Sex ályktanir voru afrakstur þessarar þriggja daga ráðstefnu. Þær fjölluðu um loftslagsbreytingar, líffræðilega fjölbreytni, Afríku, frumbygginga, útbreiðslu menntunar og örplast.

Dominique Plédel Jónsson, formaður Reykjavíkurdeildar Slow Food, var fulltrúi Íslands á ráðstefnunni – ein af 400 fulltrúum frá 90 löndum. Hún segir að ferðin til Chengdu hafi verið mikið ævin-týri og næring – í orðsins fyllstu merkingu. „Slow Food International heldur alþjóðaráðstefnu á fimm ára fresti þar sem rædd eru bæði inn-anhússmál eins og kjör forsetans, stjórnar og alþjóðaráðgjafarnefnd, auk þess sem stefna næstu fimm ára er mörkuð. Svo er ályktað eftir mikla hópavinnu um málefni sem brenna á samfélaginu hverju sinni. Það var fundað í þetta sinn í Chengdu í Sichuan-héraði sem gaf okkur tækifæri til að átta okkur á að Kína er komin af stað í átt að betra samfélagi, betri landbúnaði byggð-

Dominique Plédel Jónsson, formaður Reykjavíkurdeildar Slow Food, var fulltrúi Íslands á ráðstefnunni.

um á ævafornum hefðum, en langt frá öfgunum sem hafa verið áberandi hingað til,“ segir Dominique.

Chengdu rómuð fyrir matarhefðir

Dominique segir að það hafi verið einkar ánægjulegt að sitja þessa Slow Food-ráðstefnu í þessari borg í Kína. „Chengdu er höfuðborg Sichuan og rómuð fyrir sínar matarhefðir og margir kannast við Sichuan-píparinn og chili-píparinn sem líka er kenndur

við borgina. Chengdu var útnefnd fyrsta Slow Food-borg í heimi á ráðstefnunni – og tók borgarstjórnin við viðurkenningunni úr höndum Carlo Petrini, forseta Slow Food.

Það er alltaf einstaklega gefandi að vinna saman í hópum þvert á lönd, menningarheima og heimsálfur. Maður kynnist þeim vandamálum sem eru ofarlega á hverjum stað, en áttar sig um leið á að við erum öll að tala um lausnir sem eru byggðar á því sama; maturinn á að vera góður, ómengaður

og framleiddur á sanngjarnan hátt fyrir framleiðandann og neytandann. Þá gildir einu hvar maður er staddur; í Burkina Faso, Mongólíu, Chile eða Íslandi.“

Samstarf á milli landa mikilvægt

Að sögn Dominique var mikið rætt um samstarf landa og samtaka á milli – og grasrótahreyfinga. „Fólk var sammála um að mikilvægt væri að slíkar hreyfingar sem hefðu álíka hugsjónir, ættu

gott samstarf. Stefnan var sett á að setja áherslu á það fyrir næstu 5 ár. Alls staðar í heiminum er verið að ræða sömu atriðin; líffræðilegan fjölbreytileika sem hörfar undan iðnaðarvæðingu landbúnaðarins og flóttann úr sveitum til borga – sem stækka óheftar. Svo er plastið vandamál á heimsvísu – auk loftslagsbreytinganna, sem allt of auðvelt er að horfa fram hjá.

Hægt er að ráðast að rót vandans varðandi loftslagsbreytingarnar með ýmsu móti, en augljóst er að iðnaðarvæddi landbúnaðurinn ber mikla sök á hvernig staðan er þar sem um 31 prósent af losun gróðurhúsalofttegunda af manna völdum kemur frá honum. Slow Food mun virkja sína meðlimi um heim allan í herferð sem hefur fengið enska heitið „Menu for Change“, þar sem hvatt verður til að velja matvæli sem hafa minnsta sýtsporið og eru framleidd staðbundin. Hvatt verður til að neytendur velji að mestu leið vistvæns landbúnaðar og þær vörur sem hafa verið fluttar stystu leiðina frá framleiðanda (e. agroecology). Dæmi um slíkar vörur gætu verið þær sem koma beint frá býli eða eru seldir á bændamörkuðum.“

Dominique segir að það hafi verið ómetanlegt að kynnast fulltrúum Slow Food víða að, sem búa yfir ótrúlega fjölbreyttri þekkingu og reynslu; móta með þeim stefnu í gegnum skipandi hópavinnu, snerta vandamál heimsins beint og koma með til baka full af innblæstri.

Alþjóðastjórn Slow Food var kjörin til ársins 2020 og er Carlo Petrini áfram forseti hennar. Paolo Di Croce var sömuleiðis endurkjörinn sem aðalritari í miðstjórn hreyfingarinnar.

/smh

ÍSLENSKUR LANDBÚNAÐUR

ER Í FREMSTU RÖÐ.

TRYGGJUM AÐ SVO VERÐI ÁFRAM!

Kjósum Lilju og Sigurð Inga til forystu!

FRÉTTIR

Aukin umferð um Víkurskarð

Umferð yfir Víkurskarð jókst um 10,3% í september samanborið við sama mánuð í fyrra. Þetta er rétt tæplega tvöföld meðaltalsaukning í september milli ára 1998–2016.

Í tölum frá Vegagerðinni og vitnað er til í frétt á vefnum 641.is kemur fram að umferð í nýliðnum septembermánuði hafi verið 2.314 ökutæki á sólarhring og að með hóflegri aukningu í þeim mánuðum sem eftir lifa árs, eða 4–5% verði meðalumferð yfir Víkurskarð um 1.800 ökutæki á sólarhring.

Svipuð meðalumferð og var um Hvalfjörð fyrir opnun ganga

Meðalumferð um Hvalfjörð var rétt rúmlega 1.800 ökutæki á sólarhring síðasta heila árið fyrir opnun Hvalfjarðarganga. Umferðartalning var framkvæmd í Hvalfirði árið 1997, ári áður en Hvalfjarðargöng voru opnuð. Talið var í 356 daga nálægt Hvalfjarðarbotni og það er því marktækasta mælingin sem til er fyrir opnun Hvalfjarðarganga. Árdagsumferðin reyndist vera 1.866 bílar á sólarhring, sem er litlu meiri

en árdagsumferð um Víkurskarðið stefnir í að vera á þessu ári.

Árið í ár er síðasta árið sem Víkurskarðið er aðalleið milli Þingeyjarsýslu og Eyjafjarðar og er því vel samanburðarhæft við mælinguna í Hvalfirði árið 1997.

Vaðlaheiðargöng opnuð 2018

Hvalfjarðargöng voru opnuð í júlí árið 1998 og fyrsta heila árið eftir opnun þeirra var árdagsumferðin ríflega 2.800 bílar um göngin, þannig að umferð jókst um nær 1.000 bíla miðað við mælinguna árið 1997. Líklegt er að megnið af umferðinni um Hvalfjörð hafi færist í göngin.

Umferðin hefur aukist mikið um Hvalfjarðargöng frá því að þau voru opnuð og árdagsumferðin fyrir árið 2017 stefnir í að verða um 6.900 bílar á sólarhring, sem er rúmlega 4.000 bíla aukning frá árinu 1999.

Vaðlaheiðargöng verða opnuð á næsta ári og flest bendir til þess að mest öll umferð um Víkurskarðið færist í Vaðlaheiðargöng og trúlega næstum öll umferðin yfir vetrarmánuðina. /MPB

Umhverfisverðlaun Ferðamálastofu 2017 afhent. Frá vinstri Helena Þ. Karlsdóttir, forstöðumaður stjórnsýslu og umhverfissviðs Ferðamálastofu, Ólöf Yrri Atladóttir ferðamálastjóri, Örlýgur Kristinnsson og Aníta Elefsen frá Síldarminjasafninu, Þórdís Kolbrún R. Gylfadóttir ferðamálaráðgjafi og Guðrún Dóra Brynjólfssdóttir og Hjörleifur Finnsson, sem halda utan um Framkvæmdasjóð ferðamannastaða hjá Ferðamálastofu. Mynd / Ferðamálastofa

Síldarminjasafnið á Siglufirði hlaut Umhverfisverðlaun Ferðamálastofu:

Fær verðlaunin fyrir fegrun umhverfis og bætt aðgengi

Síldarminjasafnið á Siglufirði hlaut Umhverfisverðlaun Ferðamálastofu árið 2017 fyrir fegrun umhverfis og bætt aðgengi.

Verkefnið var lokaáfangi í byggingu bryggjupalla milli safnhúsanna þriggja og uppsetningu lýsingar á svæðinu. Þórdís Kolbrún R. Gylfadóttir, ráðgjafi ferðamála, tilkynnti um verðlaunin á nýafstöðnu Ferðamálaþingi í Hörpu. Hún afhenti jafnframt þeim Anítu Elefsen og Örlýgi Kristinnssyni, verðlauna-gripinn Sjónarhól.

Endurvekur tíðaranda

Tenging safnhúsanna þriggja hefur skapað nauðsynlega heildarmynd safnsvæðisins og auðveldað öllum gott aðgengi milli húsa. Í máli Þórdísar kom fram að frágangur bryggju og ljósastaura endurveki tíðaranda, sem aðlagðir hafi verið nýju hlutverki. Framkvæmdirnar hafi að mati dómnefndar verið vel unnar, skapað fallega bæjarmynd og náð að fanga þann staðaranda sem byggir á bæjarsögunni.

„Ásýnd bæja, fagurfræðileg gæði og styrking staðaranda er afar mikilvæg fyrir íbúa, en einnig mikilvægur hlekkur í þeirri viðleitni að laða ferðamenn á nýja staði utan þeirra leiða sem mest eru ásetnar nú. Styrking ferðapjónustu í þéttbýliskjörnum við strendur landsins og uppbygging þjónustutækifæra á þeim stöðum er skref í að stuðla að sjálfbærni ferðapjónustunnar hér á landi,“ sagði Þórdís Kolbrún.

Menningar- og atvinnusaga verður að sterku aðdráttarafl

Það var mat dómnefndar að Síldarminjasafnið á Siglufirði sé gott dæmi um frumkvöðlavinnu, þar sem menningar- og atvinnusaga bæjarfélags hefur orðið að aðdráttarafl fyrir ferðafólk og verið mikilvægur liður í að endurnýja bæjarbraginn. Umhverfismálin, ásýnd og aðgengi eru afar mikilvægir þættir í þeirri sköpun.

Dómnefndin í ár var skipuð Halldóri Eiríkssyni arkitekt og for-

manni stjórn Framkvæmdasjóðs ferðamannastaða, Helenu Guttormsdóttur, lektor og námsbrautastjóra umhverfisskipulagsbrautar Landbúnaðarháskóla Íslands og Ólöfu Yrri Atladóttur ferðamálastjóra.

Veitt árlega frá árinu 1995

Umhverfisverðlaun Ferðamálastofu hafa verið veitt árlega frá árinu 1995 og var þetta því í 23. sinn sem þau voru afhent. Undanfarin ár hefur sá háttur verið á að velja verðlaunahafa úr tilnefningum sem borist hafa Ferðamálastofu. Verðlaunin eru nú í annað sinn veitt fyrir verkefni sem hlotið hafa styrk úr Framkvæmdasjóði ferðamannastaða á tímabilinu 2014–2016 og eru til fyrirmyndar. Það þýðir að verkefninu sé lokið, reglum framkvæmdasjóðsins fylgt og það hafi verið í samræmi við umhverfistefnu Ferðamálastofu og áherslur framkvæmdasjóðsins um sjálfbæra þróun og gæði hönnunar og skipulags. /MPB

Sveitarstjórn Blönduósbæjar:

Fagnar sameiningarferli

Sveitarstjórn Blönduósbæjar fagnar því að sameiningarferli sveitarfélaga í Austur-Húnavatnssýslu er hafið, en sveitarstjórn samþykkti samhljóða á fundi nýverið að taka þátt í viðræðum um sameiningu sveitarfélaga í sýslunni.

Sveitarstjórn Blönduósbæjar tilnefndi þá Valgarð Hilmarsson og Hörð Ríkhartsson í samstarfsnefnd um sameiningu sveitarfélaga

í Austur-Húnavatnssýslu. Á sameiginlegum fundi sveitarstjórna í Austur-Húnavatnssýslu í lok ágúst var samþykkt ályktun þar sem því var beint til sveitarstjórna að þær tækju, hver fyrir sig, afstöðu til þess hvort hefja skyldi formlegar viðræður um sameiningu sveitarfélaga í sýslunni og að þær tilnefndu jafnframt fulltrúa í sameiningarnefnd væri vilji til þess. /MPB

Sauðfjáreigendur athugið

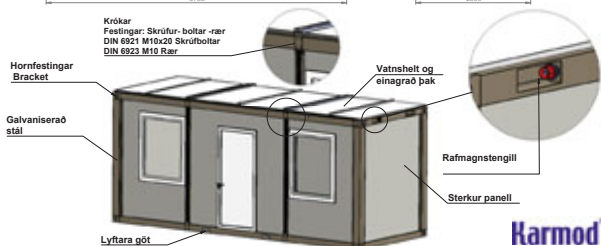
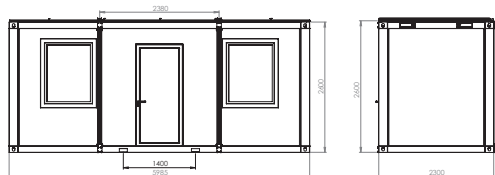
Matvælastofnun hefur það hlutverk að hafa eftirlit með riðuveiki í sauðfé. Meiri líkur eru taldar á að finna riðu í sýnum úr fé sem hefur drepist eða verið lógað heima á búum en í sýnum teknum í sláturhúsum. Þau hafa því meira gildi fyrir leit að riðutilfellum og auka þar með líkur á að útrýming riðuveiki takist.

Því leggur stofnunin áherslu á söfnun þessara mikilvægu

sýna og óskar í því tilliti eftir samstarfi við sauðfjáreigendur.

Drepist kind heima á bæ, finnist dauð eða er lógað vegna vanþrifa, sjúkdóms eða slyss, óskar Matvælastofnun eftir því að sauðfjáreigendur hafi samband við héraðsdýralækni sinn sem mun sjá til þess að sýnin séu tekin eða leiðbeinir við að senda hausa beint á Keldur. Sýnatökurnar og sendingarkostnaður verður í öllu falli sauðfjáreigendum að kostnaðarlausu.

GISTIÐHÚS

Nova Zembla - Grensásvegi 50 - 108 Reykjavík
S. 774 7090 - Netfang eggert@brix.is
www.kelfort.is/en - kelfort.is

FRÁBÆRT VERÐ OG GÆÐI!

Reykjavíkurlugvöllur.

Mynd / HKr.

Bæjarstjórn Akureyrar:

Óhjákvæmilegt að tryggja rekstur Reykjavíkurlugvallar

Bæjarstjórn Akureyrar leggur áherslu á að Reykjavíkurlugvöllur verði áfram miðstöð innanlandsflugs og sjúkraflugs fyrir landið allt, þar til jafngöð eða betri lausn finnst. Þetta kemur fram í bókun sem samþykkt var á fundi bæjarstjórnar á dögunum vegna framtíðar innanlandsflugs og sjúkraflugs fyrir landið allt.

Fram hefur komið að það er langtímaverkefni að finna jafngöða eða betri lausn og getur tekið tugi ára. Það er því óhjákvæmilegt að tryggja

rekstur Reykjavíkurlugvallar þannig að hægt sé að ráðast í nauðsynlegar framkvæmdir s.s. að byggja nýja flugstöð og lagfæra útlit umhverfis flugvöllinn svo sómi sé að, segir í bókuninni.

Að finna lausn til frambúðar

Bæjarstjórn ítrekar bókun bæjarráðs frá því í upphafi árs þar sem þess var krafist að SV/NA flugbraut-in verði opnuð aftur svo tryggja megi að sjúkraflugvélar geti lent á

Reykjavíkurlugvelli, en það gerðist ítrekað síðastliðinn vetur að ekki var hægt að lenda á vellinum vegna veðurs eftir lokun brautarinnar. „Það er svo enn alvarlegra mál að slík flugbraut er ekki til á öllu SV-horni landsins, þar sem eina hátækni-sjúkrahús landsins er staðsett,“ segir í þeirri bókun. Bæjarstjórn Akureyrar skorar á stjórnvöld og ekki sist tilvonandi þingmenn að beita sér áfram í þessu máli og finna lausn til frambúðar.

/MPB

Sjáum til þess að hagur neytenda og bænda fari saman
enda er öflugur og vistvænn landbúnaður allra hagr.

VINSTRI GRÆN

– *gerum betur*

STEEKUR Haustverkin í garðinum

Eftir að búið er að setja niður haustlaukana er gott að raka fallið lauf af grasflötinni svo að vel lofti um hana. Tilvalið er að setja laufið í beð undir limgerði, tré og runna eða í safnhauginn. Laufið brotnar mjög fljótt niður og verður mold strax árið eftir.

Ekki er gott að slá grasflötina seint á haustin enda grasið ekki í miklum vexti á þeim tíma. Betra sé að hafa það svolítið loðið yfir veturinn til að það hlífi rótinni.

Ekki klippa á haustin

Ekki skala klippa trjágróður á haustin vegna aukinnar hættu á sveppasýkingu í gegnum sárin sem myndast við klippinguna. Heppilegasti tíminn til að klippa flestar tegundir trjágróðurs seinni part vetrar og snemma á vorin, frá febrúar og alveg fram í byrjun maí og eftir laugun á sumrin.

Haustið og tíminn fram að fyrsta snjó er góður tími til að gróðursetja og flytja trjáplöntur og flytja og skipta fjölærum plöntum.

Séu tré orðin meira en einn og hálfur metri á hæð við gróðursetningu er nauðsynlegt að setja staur niður með þeim sem stuðning fyrstu árin á meðan þau eru að ræta sig og koma sér fyrir í jarðveginum. Best er að binda trén með gúmmíi.

Að skýla viðkvæmum plöntum

Eitt af haustverkunum í garðinum er að skýla viðkvæmum plöntum. Yfirleitt nægir að raka laufi og mold yfir rótarhálsinn á fjölærum plöntum en einnig er gott að leggja yfir þær greinar.

Runnum og rósum má skýla með því að búa til lítið tjald úr striga eða akrýldúk og setja utan um plönturnar. Auk þess sem hægt er að fá í garðvörubúðum sérhannaða poka til að setja utan um þær.

Viðkvæmar plöntur í pottum má setja í kalt gróðurhús eða koma í skjól sé þess kostur.

Flest tré þroska fræ á haustin og best er að safna því eins fljótt og hægt er eftir að það hefur náð þroska. Annars er hætt við að það fjúki burt eða að fuglar éti það.

Best er að safna könglum, reklum og berjum í þurru veðri og setja í striga- eða bréfpoka. Ef notaðir eru plastpokar verður að tæma þá eins fljótt og hægt er til að koma í veg fyrir að fræið mygli.

Þegar velja skal plöntu sem á að safna af fræi verður að gæta þess að hún sé þróttmikil og heilbrigð. Varast skal að tína fræ af lélegum og sjúkum einstaklingum.

Að söfnun lokinni verður að þurrka fræið. Auðveldast er að breiða það á pappír á gólf eða borð, við 20 til 25°C hita, til dæmis nálægt ofni. Síðan verður að hreinsa burt öll óhreini, svo sem lauf, nárar og sprota.

Í mörgum tilfellum er nauðsynlegt að geyma fræ yfir veturinn og sá því að vori. Yfirleitt nægir að geyma það á köldum og þurrum stað, en best er að geyma það í kæli við 0 til 4°C eða í vægu frosti. Fræið þarf að vera í þurrum og loftþéttum umbúðum.

Í góðri geymslu getur fræ flestra tegunda haldið eiginleikum sínum í nokkur ár. /VH

HLUNNINDI & VEIÐI

Næst eru það veiðar í Eistlandi

Gunnar Bender

gunnarbender@gmail.com

T&T international er félagsskapur kvenna sem hefur áhuga á veiði. Harpa Hlín Þórðardóttir hjá Iceland Outfitters fer fyrir félagskapnum en hann var stofnaður með því markmiði að fjölga konum í stangveiði og skotveiði og búa til vettvang fyrir konur að fara saman í veiðiferðir.

„Stofnferðin var farin til Eistlands haustið 2015, þegar Anna María Clausen, Elsa Blöndal, Francesca Tondi og Harpa Hlín fóru saman á villisvína- og elgsveiðar,“ sagði Harpa Hlín í samtali við Bændablaðið og bætti við: „Síðan hafa verið farnar þónokkrar ferðir, flestar erlendis en einnig hér heima. Næsta ferð verður farin til Eistlands þann 17. október, en þá fara 7 konur á elgs- og dádýraveiðar ásamt því að taka þátt í kvenna-veiðidegi Eista en þar koma saman 50 konur í rekstrarveiði. Þónokkrar ferðir eru á teikniborðinu en vænt-

Þessi föngulegi hópur kvenna er að fara til Eistlands að veiða.

anlega verður Spánn næsti áfangastaður.

T&T international stundar

skotæfingar hjá Skotíþróttafélagi Kópavogs og er áhugasömum bent á að hafa samband þangað eða hafa

samband á Facebook. Athugið að engrar fyrri veiðireynslu er krafist,“ sagði Harpa enn fremur.

Vatnslitar í vöðlunum

Ýmislegt rekur á fjörur þeirra sem víða rata. Blaðamaður var á flandri um Arnarvatnsheiði núna í sumar þegar hann rakst á listmálara í vöðlum og veiðjakka við Arnarvatn litla. Þarna var á ferðinni Akureyringurinn Ragnar Hólm Ragnarsson, sem hefur meðal annars verið formaður fluguveiðifélagsins Ármanna og Landssambands stangaveiðifélaga.

Ragnar einbeittir sér nú orðið sífellt meira að vatnslitum í íslensku náttúru, svo mikið að veiðimennskan er stundum látin sitja á hakanum. Veðrið var hálfhryssingslegt en Ragnar lét það ekki á sig fá og tvísté einbeittur við trönnurnar, að reyna að fanga þungubúinn Eiríksjökul á pappírinn.

„Ég er alltaf með vatnslita-græjurnar með mér í veiðiferðum. Nú orðið er líklegra að ég gleymi veiðistönginni heima en penslunum. Það að veiða og mála er kannski ekki svo ólíkt. Maður er að lesa í náttúruna, mæla út vatnið, fjöllin og himininn. Það er stundum talað um að góðir veiðimenn kunni að „lesa vatn“ og þegar maður malar þá er þetta auðvitað svipað, maður er að lesa í náttúruna.“

– En gleymirðu þá alveg að veiða?

„Nei, alls ekki. En stundum er fiskurinn vant við látinn og þá stoðar lítt að berja vatnið tímunum saman. Þá er bara alveg ágætt að taka góða pásu og reyna að veiða svo sem eina vatnslitamynd,“ segir Ragnar og heldur áfram að hamast með pensilinn á pappírnum.

Það er fallett á Arnarvatnsheiðinni þar sem veiðimaðurinn Ragnar Hólm Ragnarsson var að störfum fyrr í sumar. Mynd / G.Bender

Viðfangsefni Ragnars er einkum íslensk náttúra og hann malar mest með vatnslitum sem hann segir að séu ef til vill erfiðastir af öllum litum.

„Já, maður þarf að vera býsna öruggur og vita hvað maður er að gera. Vatnslitirnir gefa ekkert færi á leiðréttingum eða yfirmálun. Um leið og maður er farinn að fikta of mikið í myndunum þá verða þær „skitugar“ og missa mesta glansinn. Með olíulitum eða akrýl er auðveldara að mála yfir og leiðrétt mistök. Og það er líka oftast mjög erfitt að mála með vatnslitum á Íslandi vegna veðursins og rakans. Ég hef málað talsvert í sumarblíðu í Svíþjóð og einnig á Spáni og þar gilda eiginlega bara allt önnur lögmál því liturinn er mjög fljótur að þorna og maður þarf ekki að bíða jafnmikið og á Íslandi.“

Blaðamaður kíkir aðeins á myndina af Eiríksjökli sem er að fæðast á blaði málalans, sér fisk vaka skammt frá landi og spyr hvort veiði-

maðurinn ætli ekki að halda áfram að veiða.

„Þessi fiskur fer ekki langt,“ segir Ragnar og horfir út á vatnið. „Hann bíður eftir mér á meðan ég lýk við þessa mynd af jöklinum. Það er auðvitað alltaf gaman að koma heim með 2–3 silunga úr góðri veiðiferð en það

er ekki síðra að koma heim með 1–2 sémilegar vatnslitamyndir.“

Veiðin á Arnarvatnsheiðinni var mjög góð í sumar, vænir fiskar og flott veiði. Margir fengu vel í soðið. Hvernig næsta sumar verður veit samt enginn. Jafnvel betra og vænni fiskar.

Donna Warne ásamt Alla leiðsögumanni með 102 cm hæng úr Krókhyl.

Lokatölur úr Laxá á Ásum

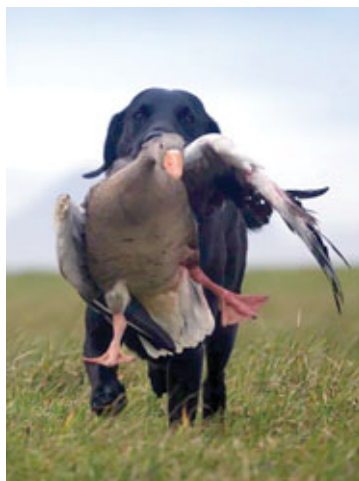
„Veiði var mjög góð og jöfn í Laxá á Ásum sumarið 2017 og lokatala árinna var 1.108 laxar, eða rúmlega 100 löxum meiri en meðalveiði er frá upphafi,“ sagði Oddur Hjaltason er við spurðum um lokatölurnar í ánni eftir sumarið.

„Fyrirkomulagi veiða var breytt á þessu ári þar sem veitt var á 4 stangir í stað tveggja áður. Samhliða því var þjónusta við veiðimenn aukin verulega, m.a. var bætt við tveimur svítum og húsi fyrir starfsfólk. Mikið var um 6–18 punda laxa og voru nokkrir yfir 100 cm, en sá stærsti kom úr Saudaneskvörn og var 104 cm,“ sagði Oddur enn fremur.

Jón Kristjánsson fiskifræðingur

ur hefur séð um rafveiðar í ánni síðustu árin. Að hans sögn hefur framleiðsla seiða aldrei verið jafn góð og nú eftir að mælingar hófust í Laxá. Líklega ræður þar miklu gott hitastig árinna, úrelting Laxárvatnsvirkjunar, ásamt vötnunum á vatnasvæði Laxár. Þar tempra Laxárvatn og Svínvatn vatnsrennslis og hitastig árinna.

Úrelting Laxárvatnsvirkjunar hefur gjörbreytt efri hluta Laxár á tæplega 7 km kafla og áin er orðin mun skemmtilegri á þessu svæði. Vatnsmagn þrefaldaðist og fjöldi veiðistaða jókst um tíu ásamt því að eldri veiðistaðir hafa komið inn aftur. Útlitið er því gott fyrir Laxá á Ásum næstu árin.

Gott er að hafa góðan hund með sér á veiðum. Hér er Kolkuós Dímon að koma með eina gæs. Mynd / Reynir Már

Gæsaveiðin gengur vel

„Já, það töluvert búið að vera af gæs það sem er tímabilinu, víða um landið, það hefur bara gengið vel,“ sagði Reynir Már Sigmundsson er við heyrðum aðeins í honum.

En gæsaveiðin hefur víða gengið mjög vel, mikið af fugli en auðvitað minna annars staðar eins og gengur og gerist.

„Við vorum vestur í Dölum og fengum vel í soðið,“ sagði veiðimaður sem við hittum, með allavega 15 fugla í skottinu.

Leiðandi framleiðandi í gólfum fyrir gripahús naut - svín - hross - sauðfé

FORTÍÐ

Hefðbundnir gólfbitar

NÚTÍÐ

Rastaðir gólfbitar

FRAMTÍÐ

Velferðargólf - gúmmi og steinsteypa

AB Andersbeton www.andersbeton.com (VDV benton)

G. Skaptason, Starengi 13, 800 Selfoss. Sími 481 1020 gsm 893 4334, netfang: gskapta@internet.is
Sala og ráðgjöf Norðurland: Benedikt Hjaltason, Akureyri. Sími 894 6946, netfang: bigben@simnet.is

Regn- og hlífðarfatnaður

Dýnjandi býður upp á hlífðar- og öryggisfatnað sem uppfyllir ströngustu kröfur.

Hafðu samband.

Við veitum þér faglega aðstoð.

DYNJANDI

allt fyrir öryggið

Skeifunni 3h | Sími: 588 5080 | dynjandi.is

Vesturröst

ALLT TIL RJÚPNAVEIÐA

Þrúgur kr. 19.900

Broddar kr. 8.900

Legghlífar kr. 9.900

Rjúpnavesti kr. 29.900

42 gr Ultramax kr. 2.490

36 gr High Pheasant kr. 1.990

Sérverslun veiðimannsins - Laugarveg 178 - Sími: 551 6770 - www.vesturroest.is

FASTEIGNASALA NORÐURLANDS

662 4704

GUÐMUNDUR BJÖRNSSON
lögiltur fasteigna- og skipasalifastnord.is
gummi@fastnord.is

• FASTEIGNASALA NORÐURLANDS • Sala - verðmat - þjónusta •

GÚMMÍBELTI TerraTrack® UNDIR ALLAR VÉLAR

- ✓ ALVÖRU GÚMMÍBELTI MED 2 ÁRA ÁBYRGÐ
- ✓ ALLAR STÆRÐIR TIL Á LAGER
- ✓ ÚTVEGUM UNDIRVAGNSVARAHLUTI Í ALLAR STÆRÐIR OG TEGUNDIR BELTAVÉLA

FOR THE BEST ON EARTH

Hýsi-Merkúr hf. | Lambhagavegur 6 | 113 Reykjavík
534 6050 | merkur@merkur.is | www.merkur.is

ALLT FYRIR MATVÆLAIDNAÐINN

- Vacumpokar
- Umbúðir
- Kjötnet og garnir
- Vélar og tæki
- Krydd og hjálparefni
- Hnífar og stál
- Hlífðarfatnaður

NOKK EHF.

Víkurbær 5, 220 Kópavogur - S: 533 5555 - www.nokk.is

BÍLSKÚRA- OG IÐNAÐARHURÐIR

Smíðum sérlega vandaðar
bílskúrs- og iðnaðarhurðir eftir málum

Þær eru léttar og auðveldar í notkun.

Elnangrun er á öllum köntum. Fáanlegar í mörgum stærðum og gerðum, með eða án glugga. Einnig fáanlegar með mótordrifi

Vagnar & þjónusta ehf

Tunguháls 10, 110 Reykjavík
Sími: 567-3440, www.vagnar.is

Heiðursverðlaunahryssur 2017 – Nýtt kynbótamat

Þorvaldur Kristjánsson
ábyrgðarmaður í
hrossarækt
thk@rml.is

Hið alþjóðlega kynbótamat fyrir íslensk hross var reiknað og uppfært nú í lok september. Hvað afkvæmahryssurnar varðar kom í ljós að fimm hryssur hljóta heiðursverðlaun fyrir afkvæmi í ár en lágmark til þeirra verðlauna eru að að minnsta kosti fimm dæmd afkvæmi og 116 stig í kynbótamati aðaleinkunnar.

Þessar hryssur eru eins og sjá má í töflu hér til hliðar. Fjöldi dæmdra afkvæma í töflu á við fjölda afkvæma sem hlotið hafa fullnaðardóm.

Hvíta-Sunna frá Sauðárkróki

Efsta hryssan í ár er Hvíta-Sunna frá Sauðárkróki og hlýtur hún því Glettubikarinn. Hvíta-Sunna stendur mörgum í fersku minni en hún stóð efst í elsta flokki hryssna á Landsmóti á Vindheimamelum 2006 með 8.55 í aðaleinkunn.

Hún er skrefmikill og ganghreinn gæðingur og ekki spillti liturinn – leirljós, blesótt. Hvíta-Sunna er undan Spegli frá Sauðárkróki, Fánasyni og Vöku frá Sauðárkróki, Angadóttur.

Ræktandi er Sveinn Guðmundsson yngri og eigandi er Sauðárkróks-Hestar. Hún hefur skilað sex hrossum í dóm og hafa þar af fjögur hlotið fyrstu verðlaun. Hæst dæmda afkvæmi Hvíta-Sunnu er Arís frá Sauðárkróki undan Kráki frá Blesastöðum 1A en Arís er frábær alhliða gæðingur með 8.81 fyrir hæfileika. Þá er Særún afar flink alhliða hryssa undan Aðli frá Nýja-Bæ, Dagfari litfagur alhliða stóðhestur undan Hröðri

Kynbótamat

Hryssa:	Stig:	Dæmd afkvæmi:
Hvíta-Sunna frá Sauðárkróki	118	6
Dóra frá Hlemmiskeiði 3	117	5
Gunnvör frá Miðsitju	117	6
Kolbrá frá Varmalæk	117	8
Andvör frá Breiðumörk 2	116	5

Hvíta-Sunna frá Sauðárkróki, efsta heiðursverðlaunahryssan í ár

frá Refsstöðum og Sædögg, frábær klárhryssa með fyrstu verðlaun undan Kvisti frá Skagaströnd.

Dóra frá Hlemmiskeiði

Önnur í röð er Dóra frá Hlemmiskeiði 3 en aukastafir skilja að hryssurnar í öðru til fjórða sæti. Ræktandi hennar og eigandi er Inga Birna Ingólfssdóttir á Hlemmiskeiði 3. Dóra er undan Gusti frá Hóli

Villingur frá Breiðholti, stórgæðingur og sonur Gunnvarar frá Miðsitju

Mynd / Jón Björnsson

Nátthrafn frá Varmalæk, mýktargæðingur undan Kolbrá frá Varmalæk. Mynd / varmilækur.is

og Dröfn frá Nautafötum sem var undan Ófeigi frá Flugumýri.

Hún fór í sinn hæsta dóm sjálf árið 2006 á Landsmóti á Vindheimamelum. Hún var jafnvíg alhliða hryssa og hlaut 8.57 fyrir hæfileika og 8.45 í aðaleinkunn og varð þriðja í sex vetra flokki á mótinu.

Dóra hefur nú þegar skilað fimm hrossum í dóm, þar af fjórum í fyrstu verðlaun en Jóra frá Hlemmiskeiði 3 er klárhryssa með 9.0 fyrir tölt undan Kráki frá Blesastöðum 1A. Þá er Pála undan Dóru og Stála frá Kjarri. Hún stóð efst í fjögurra vetra flokki hryssna á Landsmóti 2012 í Reykjavík, finleg, flugviljug og flennivökur. Hæst dæmda afkvæmi Dóru er Kamma frá Hlemmiskeiði 3 undan Mjölni frá sama bæ en það er falleg alhliða hryssa.

Gunnvör frá Miðsitju

Þriðja í röð er svo stórgæðingurinn Gunnvör frá Miðsitju, undan Spuna frá Miðsitju og Drottningu frá Sólheimum.

Gunnvör hefur verið á mikilli uppleið í kynbótamatinu út á afkvæmin, hún byrjaði frekar neðarlega vegna þess hversu fá hross eru dæmd móðurmegin en dæmd afkvæmi hækka hana um 7 stig í kynbótamatinu.

Ræktandi er Jóhann Þorsteinsson en eigandi er Kári Stefánsson. Gunnvör fór hæst í 8.69 fyrir hæfileika og varð í fimmta sæti á Landsmóti 2002.

Gunnvör er gæðingamóðir en þrjú afkvæmi hennar hafa hlotið 8.70 eða herra fyrir hæfileika.

Hæst dæmda afkvæmið er Villingur frá Breiðholti í Flóa undan Grun frá Oddhóli með 8.93 fyrir hæfileika en Gunnvör á þrjú afkvæmi með Grun frá Oddhóli, öll með fyrstu verðlaun og er þar um töluverða Miðsitju-blöndu að ræða en Grunur er undan Kraflari frá Miðsitju.

Þá kom í dóm í vor hryssan Krafla frá Breiðholti í Flóa, undan Ómi frá Kvistum. Hún hlaut 8.77 fyrir hæfileika, fimm vetra gömul – feikilega flink og fylgin sér og á eflaust eftir að láta meira að sér kveða í framtíðinni.

Kolbrá frá Varmalæk

Fjórða í röð er Kolbrá frá Varmalæk, undan Kormáki frá Flugumýri og Kolbrúnu frá Sauðárkróki sem var heiðursverðlauna hryssa undan Hrafn frá Holtsmúla og Hrafnhettu frá Sauðárkróki. Hún er því systir til dæmis Makkar frá Varmalæk sem er þekktur heiðursverðlauna hestur í Svíþjóð.

Ræktandi hennar og eigandi er Björn Sveinsson á Varmalæk. Kolbrá hefur reynst afar farsæl ræktunarhryssa.

Góður hópur hrossa er kominn í dóm undan Kolbrá eða átta afkvæmi og þar af hafa sex hlotið yfir átta í aðaleinkunn.

Hæst dæmda afkvæmi hennar er Nátthrafn frá Varmalæk undan Huginn frá Haga, mýktargæðingur með 8.83 fyrir hæfileika. Þá er Hetja frá Varmalæk afrekshross

Dóra frá Hlemmiskeiði 3 á flugaskeiði
Mynd / Eiríkur Jónsson

Andvör frá Breiðumörk 2 á sniðföstu skeiði
Mynd / Worldfengur.com

með 8.78 fyrir hæfileika, undan Tind frá Varmalæk. Einnig er hryssan Súla frá Varmalæk undan Kolbrá og Þokka frá Kyrholti.

Súla var eftirminnileg alhliða hryssa en undan henni kom til dóms í vor stóðhesturinn Krummi frá Tjarnarstöðum sem er eftirtektarverður mýktar hestur.

Andvör frá Breiðumörk 2

Fimmta í röð er svo Andvör frá Breiðumörk 2, undan Andvara frá Ey og Hettu frá Breiðumörk 2, ræktandi hennar er Sigurður Stefánsson en eigendur eru Daniela Gscheidel og Stefán Sveinsson á Útnyrðingsstöðum, þaðan sem öll hennar afkvæmi koma.

Andvör var eðlisgæðingur með mikla skreflengd og hreinar gangtegundir, hlaut sinn hæsta dóm á Landsmóti 2004 á Hellu þar sem hún fékk 8.58 fyrir hæfileika og varð í fimmta sæti í sex vetra flokki.

Andvör hefur skilað fimm hrossum í dóm, þar af fjórum með herra en 8.00 í aðaleinkunn. Hæst dæmda afkvæmi hennar er Kvaran sem er undan Markúsi frá Langholtsparti með 8.37 í aðaleinkunn. Þá kom Dreki frá Útnyrðingsstöðum í dóm í sumar og hlaut 8.56 fyrir hæfileika en hann er undan Krafti frá Efri-Þverá og hlaut m.a. einkunnina 9.0 fyrir tölt, brokk og skeið.

Eins og sjá má er þetta góður hópur hryssna sem hlýtur heiðursverðlaun í ár og eru þær allar vel að viðurkenningunni komnar.

Þessar heiðurs hryssur verða allar verðlaunaðar á hinna árlegu Hrossaræktarráðstefnu fagraðs sem fer fram laugardaginn 28. október og er auglýst í blaðinu.

Hrossaræktin 2017 – Ráðstefna

Hin árlega hrossaræktarráðstefna fagraðs fer fram í Harðarþóli, félagsheimili hestamannafélagsins Harðar í Mosfellsbæ, laugardaginn 28. október nk. Margt fróðlegt verður þar á dagskrá; áhugaverðir fyrirlestrar um nýjar rannsóknarniðurstöður, yfirferð yfir hrossaræktarárið og verðlaunaveitingar.

Einar Ásgeirsson og Tanja Rún Jóhannsdóttir luku meistaranámi í búvísindum í vor við Sænska Landbúnaðarháskólann, SLU. Þau könnuðu áhrif holdastigs hrossa á lífeðlisfræðilega þætti; Einar kannaði áhrif holdastigs á frammistöðu í kynbótasýningum, endurheimt hrossanna og

hreyfifræðilegt jafnvægi og Tanja skoðaði áhrif holdastigs á efnaskiptasvörun í tengslum við fôðrun og þjálfun. Þá mun Gunnar Reynisson, sem lauk sínu meistaranámi í búvísindum við Landbúnaðarháskóla Íslands í sumar, kynna niðurstöður síns lokaverkefnis. Það fjallaði um gangtegundagreiningar á tölti og skeiði hjá íslenska hestinum og sýnir fram á þann breytileika sem fyrir hendi er innan þessara gangtegunda hvað var t.d. takt, skreflengd, hraða og svif og hvað einkennir afrekshross á þessum gangtegunum. Hér er því um afar spennandi rannsóknar niðurstöður að ræða sem líklegt er að margir hafi áhuga á.

Á ráðstefnunni mun Þorvaldur Kristjánsson, ábyrgðarmaður hrossaræktar, einnig fara yfir sýningarárið og það helsta sem er að gerast þessa dagana í hrossaræktinni. Þá munu fara fram verðlaunaveitingar en það má nefna að í ár hljóta fimm hryssur heiðursverðlauna fyrir afkvæmi. Einnig munu tilnefnd ræktunarbú taka við sínum viðurkenningum en í ár eru ellefu bú eða aðilar tilnefndir til heiðursviðurkenningar Bændasamtaka Íslands: ræktunarmaður ársins.

Aðgangur að ráðstefnunni er ókeypis og allt áhugafólk um hrossarækt er hvatt til að mæta.

Dagskrá hrossaræktarráðstefnunnar er eftirfarandi:

Laugardagur 28. október 2017

12:30 Setning – Sveinn Steinarsson formaður fagraðs og FHB

12:40 Hrossaræktarárið 2017 – Þorvaldur Kristjánsson

13:00 Heiðursverðlaunahryssur fyrir afkvæmi 2017

13:30 Verðlaunaveitingar:

-Verðlaun, hæsta aðaleinkunn ársins (aldursleiðrétt)

-Verðlaun, knapi með hæstu hæfileikaeinkunn ársins (án áverka)

-Verðlaun, hæsta litfórötta hryssa ársins í kynbótadómi

13:45 Einar Ásgeirsson – Áhrif holdastigs á frammistöðu í kynbótasýningum

14:10 Tanja Rún Jóhannsdóttir

Áhrif holdastigs á efnaskiptasvörun í tengslum við fôðrun og þjálfun

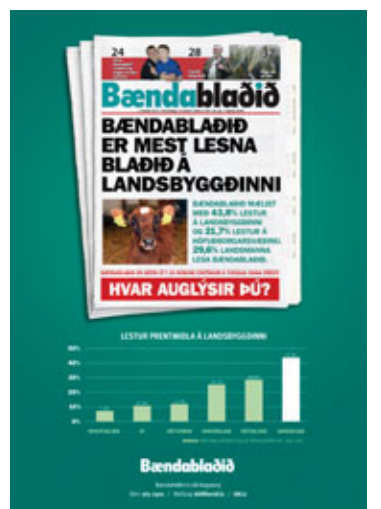
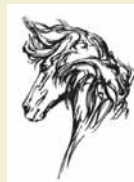
14:30 Kaffihlé

14:45 Gunnar Reynisson – Gangtegundagreiningar á tölti og skeiði

15:15 Viðurkenningar fyrir tilnefnda ræktunarmenn ársins 2017

Fundarslit um 16:00

Allir velkomnir!

ÍSLAND ALLT!

Kæru vinir.

Ísland allt er áætlun til uppbyggingar og eflingar landsbyggðarinnar. Áætlun sem byggir á nýrri heildstæðri nálgun á allt það er viðkemur innviðum og grunnforsendum byggðar.

Ég hlakka til að vinna áfram með ykkur að eflingu landsins alls.

Sigmundur Davíð Gunnlaugsson

Ísland allt.

- Stjórnað frá einum stað – t.d. forsætisráðuneytinu
- Heildar yfirsýn, samræming, framkvæmd s.s. samgöngur, orkumál, fjarskipti, heilbrigðisþjónusta o.s.frv.
- Heildarfjármögnun allra þátta – tugmilljarða fjárfesting
- Dýrri vörn snúið í arðbæra sókn
- Fjárfestingum beint með viðeigandi hvötum að efnahagslega kaldari svæðum og álagi létt af þenslusvæðum
- Breytt samkeppnislög svo samnýting og samkeppni fari saman
- Rannsókn- og þróunarsjóðir verði að hluta merktir sókn í ákveðnum landshlutum
- Starfsöryggi undirstöðuatvinnugreina tryggt og heildarframlag þeirra reiknað
- Endurgreiðsla virðisaukaskatts af byggingu húsnæðis á kaldari svæðum
- Skattalegir hvatar utan höfuðborgarsvæðisins
- Ríkinu gert að uppfylla tiltekið þjónustustig alls staðar á landinu

Við stefnum ekki að þessu, við ætlum að gera þetta.

Þú veist að við þorum að framkvæma.

MIÐFLOKKURINN

Nánari upplýsingar um Ísland allt má finna á þessari vefslóð www.midflokkurinn.is

FRÉTTASKÝRING

Kannski er ekki allt eins fallegt á bak við umræðuna um nýtingu grænu orkunnar og látið er í veðri vaka:

Skuggahliðar rafbílavæðingarinnar

– UNICEF telur að um 40 þúsund börn vinni í kóbaltnámunum í Kongó til að afla hráefnis fyrir framleiðslu á rafhlöðum og geymum

Hörður Kristjánsson
hk@bondi.is

Notkun rafknúinna farartækja virðist vera mun rökréttari leið, ekki síst fyrir okkur Íslendinga, en notkun á farartækjum sem knúin eru dýru, innfluttu og mengandi eldsneyti. Hefur þetta m.a. borið á góma í máli frambjóðenda í komandi alþingiskosningum. Er samt allt eins fallegt í þessum efnum og reynt er að segja okkur, eða á rafbílavæðingin líka sínar kolsvörtu skuggahliðar sem þola illa dagsljósið og fáir vilja tala um?

Á vefsíðu Amnesty International var birt athyglisverð grein þann 29. september síðastliðinn um skýrslu sem upphaflega kom út 2016 og var birt í TIME. Greinin fjallar um dökku hliðarnar á rafbílavæðingunni í heiminum þar sem flett er ofan af misnotkun á vinnuafli [The Dark Side of Electric Cars: Exploitative Labor Practices]. Í ljósi upplýsinga sem þar koma fram eru allir sem kaupa sér rafbíla í dag í raun að taka þátt í alvarlegri misnotkun á vinnuafli og vafasömum viðskiptaháttum í löndum þar sem hráefnið fyrir rafgeymana í finu rafbílanum er unnið. Sama má reyndar segja um okkur öll sem kaupum og notum snjallsímana góðu, þótt hlutfallslega fari tiltölulega lítið af kóbaltinu í framleiðslu á rafhlöðum í símanum (ca 10 grömm) og fartölvurnar (ca 500 g) miðað við bílaraflöðurnar (10 kg eða meira). Safnast þó er saman kemur.

Í skugga fjárhagslegra hagsmuna

Greinin er athygliverð, ekki síst í ljósi þeirrar áherslu sem margir stjórnmálamenn leggja nú á rafbílavæðingu, bæði á Íslandi og víðar um heim. Allt er það gert á þeim forsendum að þannig verði helst dregið úr losun kolefnis út í andrúmsloftið. Rafbílavæðingin snýst þó ekki bara um þau frómu markmið að bæta loftgæði, heldur snýst þetta ekki síður um þann blákalda veruleika sem felst í gríðarlegum fjárhagslegum hagsmunum sem þar eru á bakvið. Þar eru öfl sem nýta auðvitað sína fjármuni líka til að hafa áhrif sem víðast, m.a. með styrkjum inn í

Skjaskot úr umfjöllun sjónvarpsstöðvarinnar SKY 27. febrúar 2017 um námuvinnslu barna í Kongó.

„Þegar ég vakna á hverjum morgni líður mér hræðilega yfir því að þurfa að koma hingað aftur,“ segir hinn ellefu ára gamli kóbaltnámuverkamaður Richard.

ótrúlegustu félagasamtök sem leiða umræðuna, slíkt er ekkert nýnæmi. Höfundur greinarinnar er Mark Dummet, sem fæst við rannsóknir á brotum er varðar mannréttindi

Mark Dummet.

og vafasama viðskiptahætti fyrir Amnesty International. Hann starfaði áður sem fréttaritari hjá BBC. Hann hefur m.a. verið að skoða skuggahliðar olíuviðnaðarins í Nígeríu og kóbaltvinnslunnar í Kongó, en kóbalt er undirstöðuhráefni í rafgeymaframleiðslunni.

Í nafni minnkunar á kolefnismengun

Í greininni segir að nýlega hafi skosk yfirvöld kynnt áætlun um að fækka bensín- og dísilbílum fyrir 2032. Árið 2040 eiga einungis að vera rafdrifin ökutæki á vegunum um allt Bretland. Skipta á út bensinstöðvum fyrir rafhleðslustöðvar. Á sama tíma hefur hugsjónamaðurinn og frumkvöðullinn Elon Musk kynnt markaðssetningu á Tesla Model 3 rafbílum sem hann vonast til að

Kóbalt er líka notað við að framleiða rafhlöður í finu farsímanum okkar.

Það er sannarlega engin þægileg innvinna að grafa kóbalt úr námumum í Kongó.

geti orðið fyrsti rafbíllinn í alvöru fjöldaframleiðslu á heimsmarkaði. Það að skipta yfir í svokallaða græna orkugjafa hefur verið tekið fagnandi um allan heim. Borgir um allan heim, frá London til Delí á Indlandi, eru að kafa í mengun frá ökutækjum. Það að skipta yfir í rafknúin ökutæki mun sannarlega auka loftgæði og minnka kolefnislosun í borgunum. Svo sem ekki vanþörf á þar sem óhófleg kolefnislosun er talin vera

að komast á það stig að ekki verði aftur snúið.

Það eru þó ekki allir rafbílar með eins siðferðislega hreinan bakgrunn og framleiðendur vilja láta okkur halda. Þann málflutning hafa margir stjórnmálamenn stutt dyggilega og ganrýnislaust. Rannsókn Amnesty International sýna hins vegar að við vinnslu á kóbalti í námum í Afríku er óspart verið að nota börn ekki síður en fullorðna við stórhættulegar aðstæður. Allt er það gert til að tryggja hráefni fyrir stærstu bílaframleiðendur heims.

Um 60% af kóbaltframleiðslu heimsins kemur frá Kongó

Kóbalt er lykilhráefni í endurhlaðanlegar lithium-ion rafhlöður sem notaðar eru í rafbílanum og reyndar einnig í okkar ómissandi farsíma. Alls komu 66 þúsund af 123.000 tonna heimsframleiðslu árið 2016 frá Kongó (DCR) eða 49%.

Þrátt fyrir að vera auðugt af dýrmætum jarðefnum þá er þetta eitt fátækasta ríki heims. Í ríkinu sem kennir sig svo mjög við lýðræði hefur viðgengist mikil spillning í þeirri elítu sem verið hefur við stjórn hverju sinni. Þá stöðu hafa ráðamenn varið fyrir íbúum landsins með vopnavaldi sem helstu vopnaframleiðsluríki heims hafa hagnast vel á. Mikið atvinnuleysi hefur verið í landinu og því hafa konur, karlar og börn neyðst til að vinna í námum landsins við léleg kjör til að reyna að hafa í sig og á.

Í úttekt Amnesty International kemur fram að samkvæmt upplýsingum yfirvalda í Kongó, þá komi um 20% af því kóbalti sem flutt er út frá landinu úr „handvinnslu“ námum. Það er mun ódýrara kóbalt en fæst úr iðnaðarnámum þar sem beitt er stórvirkum vinnuvélum. Ástæða verðmunarins er hversu léleg laun námufólkið, börn og fullorðnir karlmenn og konur, fær fyrir sína vinnu. Vegna sívaxandi eftirspurnar eftir kóbalti, m.a. vegna aukinnar rafbílavæðingar, þá er stöðugt verið að opna nýjar „handvinnslu“ kóbalt-námur í Kongó. Allt þetta hráefni endar hjá örfáum fyrirtækjum sem eru yfirgnæfandi á rafhlöðumarkaðnum.

Allt niður í sjö ára börn í námuvinnslu

Í samvinnu við Congolese NGO, Afrewatch komst Amnesty

Við framleiðslu á lithium-ion rafhlöðum í bíla er kóbalt lykilhráefni.

Vinna við leit að kóbalti neðanjarðar er enginn dans á rósum og ekki óalgenget að námugöng falli saman og fólk sé þar grafið lifandi.

Börn að hreinsa kóbaltmola úr málmgrýtishrúgu.

International að því að börn allt niður í sjö ára gömul væru notuð til að vinna í kóbaltnámunum. Þar þurfa þau að anda að sér skaðlegum efnum. Var ekkert þeirra, né heldur fullorðið fólk sem starfaði með börnunum, með andlitsgrímur til að verjast innöndun á kóbalttryki. Það getur orsakað banvæna lungnasjúkdóma. Svipaða sögu segir SOMO, rannsóknarmiðstöð á starfsemi fjölþjóðlegra fyrirtækja. Þeir segja löggjöf í Kongó ekki taka tillit til öryggis fólksins sem vinnur við námuvinnsluna. Beitti SOMO sér fyrir samvinnu í þessum efnum við „ábyrgðarmikil fyrirtæki í námuvinnslu fyrir rafeindaiðnaðinn“, Friends of the Earth og samtök um að stöðva vinnu barna.

Kongó á sér vissulega blóðuga sögu í þessum efnum og má að sumu leyti líkja þessu við frásagnir um þrælkun innfæddra sem lýst er í bókinni King Leopold's Ghost eftir Adam Hochschild. Þar er fjallað um Kongó sem var undir stjórn Leópolds II Belgíukonungs á árunum 1885 til 1906. Þar voru sjálf-sögdustu mannréttindi gjörsamlega fótum troðin.

UNICEF telur að um 40 þúsund börn vinni í námunum

Auk erfiðisvinnu barna og fátækinga í kóbaltnámunum í Kongó er algengt að námur falli saman og fólk sé þar grafið lifandi. UNICEF, Barnahjálp Sameinuðu þjóðanna, hefur áætlað að yfir 40.000 börn vinni í kóbaltnámunum í sunnanverðu Kongó. Þau gætu þó verið mun fleiri þar sem engar opinberar skrár eru haldnar um þetta ódýra vinnuafli.

Endar hjá stærstu rafbílaframleiðendum heims

Með því að notast við gögn fyrirtækja komust rannsakendur Amnesty International að því að verulegur hluti af kóbaltinu sem flutt er út frá Kongó fari til kínverskra kaupenda og kóbaltbræðslufyrirtækja og síðan í gegnum rafhlöðufframleiðendur í Kína og Suður-Kóreu. Þær rafhlöður fara síðan að stórum hluta til stærstu rafbílaframleiðenda heims.

Leiðbeinandi reglur OECD hafðar að engu

Þessi staða hefur verið mikið feimnismál í umræðunni um að auka vægi rafbíla til að stemma stigu við kolefnisútbæstri. Vegna þess gaf Efnahags- og þróunarsamvinnustofnunin (OECD) út leiðbeinandi reglur árið 2012 til fyrirtækja sem höndluðu með kóbalt frá Kongó og öðrum ríkjum þar sem mögulega er verið að fara illa með vinnuafli. Samkvæmt þeim reglum ættu rafbílaframleiðendur og rafhlöðufframleiðendur að geta sagt til um uppruna á því kóbalti sem notað er í rafgeymana eða rafhlöðurnar. Þá ættu þessi fyrirtæki að gera það opinbert hvort þeirra fjárfestingar í kóbaltvinnsluverksmiðjum byggðu á að á bak við þá vinnslu væri unnið að kostgæfni við að virða almenn

mannréttindi og koma í veg fyrir misnotkun á fólki. Það þarf svo sem enga lögspekinga til að sjá að þessi tilmæli eru algjörlega máttlaus. Þegar ekki er einu sinni hægt að segja til af öryggi um uppruna matvæla víða um heim, þá þarf örugglega ekki að búast við því að einhverjir farmar af kóbaltgrjóti hafi með sér vottorð um að það sé unnið í námum sem byggja vinnsluna m.a. á störfum barna.

Að sögn Mark Dummet hafði Amnesty International samband við marga af stærstu rafbílaframleiðendum heims og spurði út í hvort tilmælum OECD hafi verið fylgt. Ekki eitt einasta þeirra sagðist í raun hafa gert það.

Í Bandaríkjunum voru settar reglur árið 2010 um svokölluð umdeild steinefni eða „conflict minerals“, en þar er kóbalt undanskilið. Svipaðar reglur voru settar í Evrópusambandinu fyrr á þessu ári þar sem líka er horft framhjá kóbalti. Greinarhöfundur segir að það séu samt engar afsakanir fyrir ríkustu fyrirtæki heims að forðast áreiðanleikakannanir um með hvaða hætti vinnslan á kóbalti fari fram.

Síma- og tölvufyrirtækin sýna lit en bílaframleiðendur ekki

Mark Dummet segir að síðan skýrsla Amnesty International kom út 2016, þá hafi allavega náðst einhver árangur. Nokkur fyrirtæki, þar á meðal í Kína, hafa myndað það sem þau kalla frumkvæði um ábyrga kóbaltnotkun eða „Responsible Cobalt Initiative“. Er það gert til að hjálpa fyrirtækjum við að framkvæma áreiðanleikakannanir á uppruna kóbalts samkvæmt tilmælum OECD. Einnig að taka á málum er varða notkun á börnum sem vinnuafli í Kongó. Í þessu taka nú þátt leiðandi rafeindafyrirtæki eins og Apple, HP, Huawei, Sony og Samsung SDI. Þá er kóbaltbræðslu- og endurvinnslufyrirtækið Huayuo Cobalt þátttakandi í þessu starfi. Það fyrirtæki hefur einmitt keypt kóbalt frá handvinnslunámum. Enn sem komið er er þó enginn rafbílaframleiðandi í þessum hópi.

Hafa má í huga í þessu sambandi að leiðbeinandi reglur OECD eru langt frá því að geta talist mjög afgerandi í afstöðu til vafasamrar námuvinnslu.

Á sama tíma hafa stjórnvöld í Kongó gefið það út að ætlunin sé að taka á vandanum er varðar nýtingu á vinnuafli barna í námuvinnslu. Ekki er þó gert ráð fyrir að því verði hætt fyrr en 2025 og hafa stjórnvöld óskað eftir alþjóðlegri aðstoð við að hrinda því í framkvæmd.

Mark Dummet segir að rafbílaíðnaðurinn verði að skilja að krafan fari vaxandi um að gagnsæi ríki gagnvart misnotkun á fólki og mannréttindabrotum. Hann segir að sér hafi margsinnis verið sagt af forsvarsmönnum ólíkra fjölþjóðlegra fyrirtækja hversu erfitt það sé að kortleggja framleiðslukeðjuna á kóbalti. Fyrirtæki sem vilji sýna einhverja ábyrgð hljóti þó að átta sig á þeirri miklu áhættu sem stafar af því að nota börn sem vinnuafli í slíkri

framleiðslu. Þeir ættu því að sýna viðleitni til að minnsta kosti að reyna að gera sér grein fyrir hverjir það eru sem eru að framleiða kóbaltið sem þeir nota. Einnig við hvaða aðstæður það er framleitt.

Apple reið á vaðið við að nafngreina birgja

Fyrr á þessu ári varð Apple fyrst fyrirtækja til að nafngreina þeirra birgja varðandi uppruna á kóbalti. Það sýnir að þetta er hægt og Dummet spyr: „Hvaða bílaframleiðandi mun vinna kapphlaupið til að gera hið sama?“

Segir Mark Dummet að nú sé farið að heyrast frá fyrirtækjum að þau vilji hætta með öllu að kaupa kóbalt

frá handvinnslunámum í Kongó. Þau telja þó jafnframt að þetta geti haft neikvæð áhrif í samfélögum sem reiði sig á námuvinnsluna.

Dummet segir að fyrirtæki sem grætt hafi á vinnu barna ættu ekki að leyfa sér horfa fram hjá vandamálinu sem nú sé búið að upplýsa. Lausnin felist í að koma reglum á handvinnslunámurnar og tryggja öryggi þess fólks sem þar starfar. Þá ætti að senda börnin í skóla í stað þess að senda þau í námurnar.

Ríkisstjórnir um allan heim setji lög um upprunavottun hráefnis

„Ríkisstjórnir um allan heim ættu að setja lög sem skylda fyrirtæki

til að kanna og gefa út opinberlega upplýsingar um hvaðan þau fái sitt hráefni. Viljayfirlýsingar eru ekki nóg.

Þetta á ekki að þurfa að vera val á milli tveggja slæmra kosta. Við verðum að draga úr notkun jarðefnaeldsneytis og rafbílar eru óaðskiljanlegur hluti af grænni framtíðarsýn.

Rafbílaframleiðendur sem eru í fararbroddi á markaðnum verða að gjörbreyta sínum venjum og tryggja að þeirra hlutverk í orku-byildingunni sé raunverulega byggt á hreinleika og sanngirni. Græn framtíð sem reist er á baki misnotaðra barna í Kongó er engin framför,“ segir Mark Dummet í grein sinni.

FRAMTÍÐ LANDBÚNAÐAR Á NORÐURLANDI VESTRA

RÁÐSTEFNA Í FÉLAGSHEIMILINU Á HVAMMSTANGA
FÖSTUDAGINN 20. OKTÓBER 2017

13:00 Setning

- Stefán Vagn Stefánsson formaður SSNV
Ráðstefnustjóri
- Gísli Einarsson

13:10 Ávarp landbúnaðarráðherra

- Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir

13:30 Fleiri stoðir

- Haraldur Benediktsson
1. þingmaður Norðvesturkjördæmis

13:50 Hvar liggja tækifæri

íslensks landbúnaðar?
- Sindri Sigurgeirsson
formaður Bændasamtaka Íslands

14:10 Hvernig er hægt að lifa af yndisariði?

- Sigríður Ólafsdóttir bóndi

14:30 Vörusmiðja Biopol,

tækifæri til nýsköpunar
- Þórhildur María Jónsdóttir verkefnastjóri

14:40 Hlé

15:00 Skógrækt sem þáttur

í fjölbreyttari landbúnaði

- Þröstur Eysteinnsson skógræktarstjóri

15:20 Getur ferðaþjónustan

stutt við hinar dreifðu

byggðir á Norðurlandi vestra?

- Stefanía Hjördís Leifsdóttir bóndi

15:40 Nýting landgæða

- Eggert Kjartansson raforkubóndi

16:00 Atvinna og búseta í dreifbýli

- Jóhannes G. Þorsteinsson
tölvuleikjahönnuður

16:15 Samantekt og umræður

17:00 Ráðstefnuslit

Ráðstefnan er öllum opin.

Skráning á netfanginu ssnv@ssnv.is

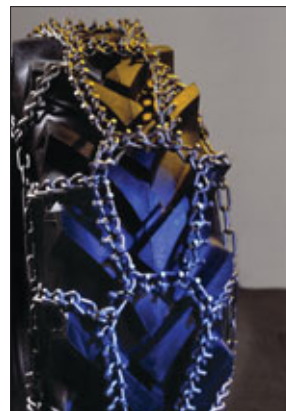
NYPRENT ehf. / 102017

SNJÓKEDJUR

Vertu viðbúinn vetrinum LÉTTAR – STERKAR – TRAUSTAR

Hafðu samband og kynntu þér
vöruúrvalið og þjónustuna

ÍSFELL

Ísfell ehf, Óseyrarbraut 28
220 Hafnarfjörður, Sími 5200 500
www.isfell.is, isfell@isfell.is

Fulltrúar ólíkra sjónarmiða í hagfræði leiddir saman í Háskólabíói til að flytja erindi um vexti og verðtryggingu:

Rökin fyrir verðtryggingunni eiga ekki við rök að styðjast

– segir Ólafur Margeirsson, hagfræðingur og doktor í fjármálalegum stöðugleika, sem búsettur er í Sviss

VR og verkalýðsfélag Akraness efndu til fundar um verðtryggingarmálin í Háskólabíói laugardaginn 7. október síðastliðinn. Þá voru liðin 9 ár frá bankahruninu haustið 2008. Fundurinn var þó ekki síður haldinn til að vekja athygli á þeirri okurvaxtastefnu sem fundarboðendur telja að viðgangist hér á landi.

Á fundinum í Háskólabíói hélt dr. Ólafur Margeirsson mjög athyglisvert erindi. Ólafur fór í ræðu sinni yfir rökin sem sett hafa verið fyrir verðtryggingunni og af hverju hún sé notuð hér á landi. Samhliða fór hann yfir það lið fyrir lið af hverju þessi rök ættu ekki við rök að styðjast.

Lagði hann áherslu á að í sinni umfjöllun væri hann að tala um verðtryggð lán til einstaklinga. Allt annað væri upp á teningnum þegar aðilar eins og ríkissjóður gæfu út verðtryggð bréf og áhrifin á hagkerfið þá allt önnur.

Á eftir Ólafi talaði Már Guðmundsson seðlabankastjóri, sem líka er hagfræðingur, og rökstuddi ágæti verðtryggingarinnar einmitt á þann veg sem Ólafur hafði nýbúinn gagnrýnt í sínum fyrirlestri.

Rakti Már söguna í fjármálakerfinu út frá sínum sjónarhóli í Seðlabankanum sem var greinilega allt annar en kom fram í orðum Ólafs.

„Þrátt fyrir allt, þá búum við við mjög gott atvinnuástand, mikinn hagvöxt, kaupmáttaraukningu sem á engan sinn líka, þannig að eitthvað virðist vera að virka vel,“ sagði Már.

Þarna mættust því tveir hagfræðingar sem byggja sín rök á tveim ólíkum kenningum í hagfræði sem sýna tvær gjörólíkar niðurstöður um afleiðingar af beitingu verðtryggingar á lánum til einstaklinga. Munurinn er sá að almenningur hefur þegar upplifað áhrifin af beitingu þeirra kenninga sem Seðlabankinn byggir á. Afleiðingarnar hafa í mjög mörgum tilvikum verið skelfilegar með skefjalausri eignaupptöku fjármálastofnana á sparnaði og fjárfestingum venjulegra lántakenda. Hafa skal í huga að staðan í fjármálakerfinu nú, sem sumir telja dæmi um afsþyrnugóðan árangur, er til komin í kjölfar þeirrar eignaupptöku sem sannarlega hefur átt sér stað síðan 2008.

Tók fyrir fjármálalegan stöðugleika í sínu doktorsnámi

Ólafur kynnti sig á fundinum en hann er doktor í hagfræði og er búsettur í Sviss. Hann lauk doktorsnámi sínu í Englandi árið 2014 og fjallaði í doktorsritgerð sinni um fjármálalegan stöðugleika. Sagðist nú vera að skrifa bók sem hann segist vonast til að verði heiðarleg tilraun til að að útskýra hvernig peningakerfið á Íslandi virkar. Nánar má fræðast um Ólaf og það sem hann er að gera á heimasíðu hans, www.patreon.com/olafurmargeirsson.

Sjö rangar staðhæfingar um ágæti verðtryggingar

Skemmst er frá að segja að Ólafur skaut niður allar þær sjö staðhæfingar sem helstar hafa verið notaðar til að réttlæta verðtryggingu

„Vaxtastigið er hátt og sveiflukennt meðal annars vegna verðtryggingar,“ sagði dr. Ólafur Margeirsson m.a. í fyrirlestri sínum á fundinum í Háskólabíói.

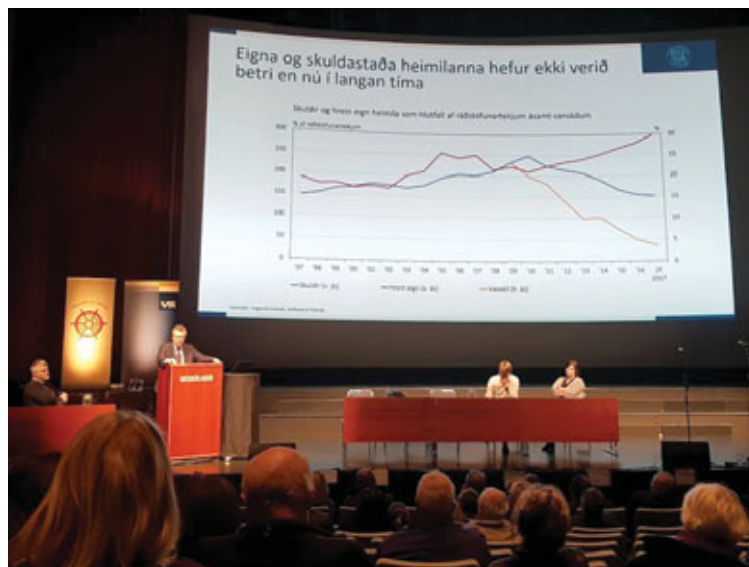
á lánum til einstaklinga á Íslandi. „Ég ætla að benda hér á að ekkert af þessum atriðum er í rauninni rétt.“

- Verðtrygging á lánum til einstaklinga tryggir þeim ekki lægri lántökukostnað eins og haldið sé fram.
- Hún ýti undir áhættutöku á fasteignamarkaði þvert á það sem haldið hafi verið fram.
- Hún dragi úr áhrifamætti vaxtastefnu Seðlabankans þvert á það sem haldið hefur verið fram.
- Hún valdi hærri vöxtum en ef hennar nyti ekki við, sem er þvert á staðhæfingar.
- Hún valdi sveiflukenndari vöxtum en ef hennar nyti ekki við, sem sé líka þvert á staðhæfingar.
- Verðtryggð lán ýti líka undir spákaupmennsku með gengi ríkissjóð og það veldur flökti á gengi krónunnar sem er slæmt fyrir inn- og útflytjendur.
- Þá ýti verðtryggð lán undir verðbólgu, þvert á það sem staðhæft hefur verið.

Ólafur rökstuddi alla þessa liði og varðandi það að lántökukostnaður eigi fræðilega að vera lægri fyrir lántakanda verðtryggðra lána sagði hann ekki standast af einföldum ástæðum. Ef verðbólguóvissuþátturinn væri tekinn burtu þá ætti lánveitandinn fræðilega að vera tilbúinn í að veita lánið á lægri vöxtum en annars væri ef hann þyrfti að taka á sig verðbólguáhættuna sjálfur.

„Málið er að þetta stenst ekki alltaf. Ef rökin fyrir verðtryggingu eru þau að verðtryggð lán eigi að jafnaði að vera ódýrari, en svo kemur í ljós að þau eru það ekki, þá er afskaplega erfitt að halda því fram að þetta séu rök sem eigi við í raunveruleikanum.

Lánamál ríkisins sem eru til

„Eigna- og skuldastaða heimilanna hefur ekki verið betri en nú í langan tíma,“ sagði Már Guðmundsson seðlabankastjóri m.a. í sínum fyrirlestri á fundinum í Háskólabíói.

Mynd / HKR.

Dr. Ólafur Margeirsson.

húsa hjá Seðlabankanum gerðu rannsókn þar sem þau báru saman hvað hefði gerst ef ríkissjóður hefði gefið út verðtryggð ríkisskuldabréf í staðinn fyrir óverðtryggð ríkisskuldabréf sem höfðu verið gefin út. Niðurstaðan var þessi. Í ljós kom að sambærilegar útgáfur verðtryggðra ríkisskuldna hefðu verið um 4% dýrari yfir allt tímabilið sem var til skoðunar 2003 til 2014. Það

hefði kostað ríkissjóð 35 milljörðum króna meira heldur en útgáfur óverðtryggðra ríkisskuldabréfa. Þannig að þetta gengur ekki upp fyrir ríkissjóð miðað við rannsókn frá Seðlabankanum.

Algengi verðtryggðra lána veldur máttleysi Seðlabankans

Bendir Ólafur einnig á máttleysi Seðlabankans í að hafa áhrif á þenslu í hagkerfinu með stýrivaxtaaðgerðum vegna þess hversu almennt verðtryggð lánin væru í þjóðfélaginu. Reynt hafi á þetta á árunum 2006 til 2007. Þá hafi Seðlabankinn ákveðið að hækka vextina hratt til að slá á þensluna í hagkerfinu. Flest útlán til heimila hafi þá verið verðtryggð. Vegna stöðunnar hafi Seðlabankinn átt erfitt með að hafa áhrif á greiðsluflæði af verðtryggðum útlánum miðað við þá getu sem vaxtastefna Seðlabankans hefur til að hafa áhrif á greiðsluflæði af óverðtryggðum lánum.

Peningamálastefnan er bitlaus

„Þetta þýðir að einmitt á þessum

tíma sem Seðlabankinn er að reyna að hafa áhrif til að draga sem mest úr þenslunni, þá virkar vaxtastæki Seðlabankans ekki til að slá á þensluna. Það er þetta sem hefur þau áhrif að peningamálastefnan er bitlaus.“

Benti hann á síðar í máli sínu að verðtryggð lánin pössuðu beinlínis upp á það að lánin yrðu ekki fyrir áhrifum af vaxtabreytingum Seðlabankans eins og þeim væri ætlað. Það er því augljóst að aðgerðir bankans virka mjög illa við þær aðstæður sem hér ríkja.

Hagstjórnin gengi betur með óverðtryggðum lánum

„Ef óverðtryggð lán hefðu verið meira áberandi hjá heimilum og öðum hlutum eftirspurnarhlíðar hagkerfisins á þeim tíma sem Seðlabankinn var að hækka vextina sem hraðast, þá hefðu áhrifin orðið mun sterkari. Því gengi Seðlabankanum betur að ráða við verðbólgu eftir því sem minna er af verðtryggðum lánum á eftirspurnarhlíðinni í hagkerfinu, sem eru heimili og fyrirtæki.“

Þá kom Ólafur inn á þá fullyrðingu að verðtryggð lán tryggðu það að einstaklingar ráði við greiðslubyrði lána. Sagði hann að þetta væri rétt til skamms tíma, eða í blábyrjun samningstímans. Ástæðan væri sú að verðtryggð lán væru það sem kallað er neikvæð niðurgreiðsla skulda (negativ amortisation).

Í staðinn fyrir að lántaki verðtryggðs láns borgi allan kostnað af láninu strax, þá er innifalinn í láninu sjálfu sjálfvirk lántaka sem leiðir til þess að höfuðstóllinn hækkar.

Sagði Ólafur að þetta gæti gengið upp svo lengi sem veðeign sem sett er sem trygging að baki viðkomandi láns hækkar samhliða vísitölu neysluverðs á lántímanum.

Þetta er mjög mikilvægt að fólk hafi í huga því þetta er algjörlega háð sveiflum á fasteignamarkaðnum og er jafnframt mjög háð staðsetningu eignar.

Flestir íslenskir lántakendur eru spákaupmennskulántakar

„Hér kemur upp hugtakið spákaupmennskulántaki eða „speculated borrower“. Það er lántaki sem ræður ekki við að borga bæði afborganir og vexti af viðkomandi láni á sama tíma. Öryggislántaki eða „hedge borrower“ á ensku, er lántaki sem ræður við að borga allan vaxtakostnaðinn og afborganakostnaðinn á sama tíma og hann á að skila því af sér.“

Munurinn á spákaupmennskulántaka og öryggislántakanda er samkvæmt þessum orðum Ólafs mjög mikill. Í raun eru því allir þeir sem taka verðtryggð lán spákaupmennskulántakar vegna þess að þeir hafa ekki hugmynd um og geta ekki vítað um framvindu vísitölnnar sem verðtryggingin miðast við. Þetta eru því í raun ekkert annað en afleiðuvíðskipti sem öðrum en fagfjárfestum er ekki heimilt að stunda samkvæmt íslenskum lögum.

Tal um fjármálalegan stöðugleika gengur ekki upp að óbreyttu

Ólafur sagði líka að það væri vel þekkt í fræðunum um fjármálalegan stöðugleika, að því herra hlutfall sem er af spákaupmennskulántök-

um í hagkerfinu, því verri væri það fyrir fjármálalegan stöðugleika. Það er því augljóst að staðan á Íslandi hvað þetta varðar er afar slæm. Samt er eitt af aðalmálum sumra frambjóðenda til Alþingis í komandi kosningum að berjast fyrir fjármálalegum stöðugleika á sömu forsendum og hér hafa ríkt í skugga verðtryggingar. Það er því enn augljósara miðað við orð Ólafs að þessi barátta fyrir fjármálalegum stöðugleika gengur alls ekki upp nema verðtryggingin á almennum húsnæðislánum verði tekin út úr breytunni, eins og þegar hefur verið sannað með bitlausri peningamálastefnu Seðlabankans.

„Fjármálalegur stöðugleiki á Íslandi verður fyrir neikvæðum áhrifum til langs tíma vegna þess að verðtryggð lán eru svo algeng,“ sagði Ólafur.

Þá benti hann einnig á að gengissveiflur séu mun meiri vegna áhrifa af verðtryggðu lánunum en þær væru ef megnið af lánunum landsmanna væru óverðtryggð. Það væri vegna þess að Seðlabankinn þyrfti að beita dramatískari aðgerðum í þeirri viðleitni sinni að reyna að hafa áhrif á stöðuna. Þessar sveiflur löðuðu líka að erlenda spákaupmenn með óstöðugt fjármagn sem reyni að nýta sér gengismun. Það yki gengissveiflurnar enn meira því þeir komi inn mjög snögglega og fari jafn hratt út aftur.

Beiting verðtryggingar byggð á úreltum hagfræðikenningum

Ólafur segir einnig rangt að verðtryggð lán tryggi betur lánsfjárframboð til einstaklinga. Í þessari fullyrðingu sé stuðst við úreltar hugmyndir í hagfræðinni sem byggja á þeirri hagfræðikenningu að bankar séu milligönguaðilar í sparnaði. Banki verði að taka við innláni áður en sami banki geti lánað út fé. Ef verðtrygging væri

ekki til staðar þá ætti bankinn erfitt með að safna upp sparnaði til að lána út fé.

„Þannig virkar bankakerfið ekki. Bankakerfið virkar í raun nákvæmlega eins og Seðlabanki Englands benti á árið 2014. Þýski seðlabankinn hefur bent á þetta líka og bandaríski seðlabankinn hefur einnig bent á þetta sem og Alþjóða gjaldeyrissjóðurinn. Í stuttu máli virkar bankastarfsemin svona. Peningamyndun í raunveruleikanum er frábrugðin sumum algengum ranghugmyndum um lánakerfið. Bankar eru ekki eingöngu milligönguaðilar sem lána út innistæður sem spari fjáreigendur hafa lagt inn, né margfalda þeir fé frá Seðlabankanum til að búa til lán. Hvenær sem bankinn veitir lán býr hann á sama tíma til samsvarandi innstæðu á bankareikningi lántakans. Á þann hátt býr hann til nýja peninga.“

Þetta heitir að búa til peninga úr engu þar sem Seðlabankinn hefur án sérstakra ákvarðana í raun framvísað lögboðnu valdi sínu til almennu bankanna til að gefa út peninga. Um þetta hefur ítarlega verið fjallað nokkrum sinnum í Bændablaðinu á liðnum árum.

„Bankar þurfa ekki verðtryggingu til að safna sparnaði til þess að geta lánað út. Að halda slíku fram er því miður misskilningur á því hvernig bankakerfið virkar í raun,“ sagði Ólafur.

Hann sagði að það væri ekki Seðlabankanum að kenna þegar hann hafi ekki náð markmiðum sínum um að halda verðbólgu niðri, það er verðtryggingunni að kenna. Þá sagði hann einnig rangt að halda því fram að verðtrygging haldi niðri verðbólgu.

„Staðreyndin er sú að í raun og reynd þá ýtir verðtrygging undir verðbólgu,“ sagði Ólafur og vísaði í orð Jacky Mallet, sem er kerfisfræðingur há Háskólanum í

Reykjavík. Hún sagði að rannsóknir sýndu að bókhaldsleg meðhöndlun verðtryggðra lána ýti beinlínis undir útþenslu peningamagns innan bankakerfisins. Því virki verðtryggð lán þannig að þau ýti undir verðbólguna sem þau séu tengd við frekar en að draga úr henni.

Jákvæð afturvirkni á eignamyndun banka

Sagði Ólafur að þetta virkaði þannig að verðbólga á sér stað og höfuðstóll verðtryggðra lána hækkar, þá bókast það sem aukin eign viðkomandi banka eða lánveitanda. Þegar banki veitir lán þá er hann ekki bundinn af því að vera með sparnað á sínum bókum sem hann getur lánað út, heldur verður hann að hafa eigið fé. Ef verðbólga á sér stað og eign hans er að aukast [í gegnum hækkun höfuðstóls verðtryggðra útlána], þá er eigið fé hans að aukast á sama tíma. Þar með eykst geta viðkomandi banka til þess að lána út meira vegna þess að verðbólgan á sér stað. Þetta heitir „positive feedback“ eða jákvæð afturvirkni.“

„Froðulán“

Samkvæmt orðum Ólafs er þetta í samræmi við það sem ítrekað hefur komið komið fram hér á síðum Bændablaðsins. Geta banka eykst í verðbólgu vegna verðtryggingarinnar til að lána út á raunverðmæti sem verða hugsanlega til einhvern tíma í framtíðinni. Það er því í raun verið að lána út tóma froðu út á spádóma um verðbólgu í framtíðinni.

Ólafur sagðist því í lokin ekki vera þeirrar skoðunar að verðtryggð lán til einstaklinga séu þjóðhagslega hagkvæm eins og hann hafi reynt að sýna fram á í þessum fyrirlestri sínum. /HKr.

– Sjá meira frá fundinum á bls. 28 og 29

STARTARAR OG ALTERNATORAR

fyrir allar gerðir bíla, báta og vinnuvéla

Frí heimsending um allt land

Glerárgata 34b v/ Hvannavelli • 600 Akureyri
Sími: 461 1092 • E-mail: asco@asco.is

ASCO

DANUBE *Getum við orðið að liði?* **Time**

Við erum með allar lausnir fyrir þvottahús, Hótel, Gistiheimili og Sjúkrastofnanir.

Þurrkarar **Þvottavélar**

Strauvélar

Hótellín, þvottagrindur, taupokar ofl.

iceFAKTA ehf. Kirkjustétt 2-6, 113 Reykjavík
Símar: 567 4577 / 892 8925
icefakta@icefakta.is / www.icefakta.is

www.n1.is

facebook.com/enneinn

Við dekkum veturinn af öryggi

Michelin X-ICE

Hljóðlát og naglalaus vetrardekk
Ný APS gúmmiblanda tryggir gott grip í kulda og hita
Frábærir aksturseginnleikar

Michelin X-ICE NORTH

10% styttri hemlunarvegalengd á ís
Færri naglar en meira grip
Aukið öryggi og meiri virðing fyrir umhverfinu

Michelin Alpin 5

Endingargóð naglalaus vetrardekk
Sérhönnuð fyrir fjölskyldu- og borgarbíla
Mikið skorið og stefnuvirkir mynstur sem veitir frábært grip við erfiðar aðstæður

Verslanir N1 um land allt
440 1000

Alltaf til staðar

Dagur sauðkindarinnar í Rangárþingi í Skeiðvangi Hvolsvelli í 10. sinn

Dagur sauðkindarinnar í Rangárþingi var haldinn hátíðlegur í Skeiðvangi Hvolsvelli í 10. sinn.

Þar mættu bændur frá Þjórsá að Markarfljóti með úrvalsgripi sína til að fá þá dæmda í von um verðlaun.

Dæmt er í þremur flokkum, lambhrútum, veturgömlum hrútum og gimbrum. Í hverjum flokki eru saman hvítir, mislitir, hyrmdir og kollóttir. Dómarar voru Hermann Árnason, Reynir Stefánsson og Berglind Guðgeirsdóttir.

Efstu lambhrútar urðu:

1. Nr. 434 frá Syðri-

Jón Benediksson Austvaðsholti með efsta veturgamla hrút sýningarinnar.

Úlfsstöðum með 39 stig fyrir BML og heildarstig 91. F: Kölski 10-920. 1. Nr. 59 frá Kaldbak með 39 stig

- fyrir BML og heildarstig 90,5. F: Jökull 15-110.
2. Nr. 337 frá Skarði með 39 stig fyrir BML og heildarstig 90,5. F: Börkur 13-952
 3. Efstu veturgamlir hrútar:
 4. Bikar 16-084 frá Austvaðsholti með 19 læri og 88,5 stig. Faðir Burkni 13-941.
 5. Háseti 16-468 Meiri Tungu 3 með 19 læri og 88,5 stig F: Voði 13-943.
 6. Benjamín frá Borg með 19 læri og 88,5 stig.
 7. Estu gimbrar urðu:
 8. Nr. 17 frá Skiðbakka 3 með 9 fyrir framp. 19,5 læri og 39 bakv. F: Gustur frá Hólumum.

Ræktunarbú sýslunnar, Teigur í Fljótshlíð, Tómas Jensson með verðlaunin.

FRAMKVÆMDASJÓÐUR FERÐAMANNASTAÐA AUGLÝSIR EFTIR UMSÓKNUM UM STYRKI FYRIR ÁRIÐ 2018

Framkvæmdasjóðurinn styrkir verkefni á ferðamannastöðum í eigu eða umsjón sveitarfélaga jafnt sem einkaaðila sem uppfylla a.m.k. eitt af eftirfarandi skilyrðum:

1. Verkefnið er til uppbyggingar, viðhalds og verndunar mannvirkja og náttúru ferðamannastaða.
2. Verkefnið er til framkvæmda sem varða öryggi ferðamanna og náttúruvernd.
3. Verkefnið er til undirbúnings- og hönnunarvinnu sem er nauðsynleg vegna framkvæmda á ferðamannastöðum skv. liðum 1. og 2.

Sérstök áhersla er lögð á fjölgun viðkomustaða ferðamanna

Í úthlutuninni er lögð áhersla á styrkumsóknir sem miða að því að fjölga viðkomustöðum ferðamanna, dreifa þar með álagi af ferðamönnum og efla ferðamennsku á minna sóttum svæðum. Gæðamat sjóðsins mun taka mið af þessari áherslu og eru umsækjendur hvattir til að kynna sér nýtt gæðamatsblað sjóðsins sem liggja mun fyrir á heimasíðu Ferðamálastofu, www.ferdamalastofa.is/umsoknir, á umsóknartíma.

Umsóknarfrestur:

Umsóknarfrestur er frá og með 25. september til miðnættis 25. október 2017. Umsóknir sem berast eftir það eru ekki teknar gildir. Nánari upplýsingar eru veittar í síma 535-5500 eða með netpósti: framkvaemdastodur@ferdamalastofa.is.

Breytingar á lögum um Framkvæmdasjóð ferðamannastaða

1. júlí síðastliðinn tóku gildi breytingar á lögum nr. 75/2011 og var ný reglugerð nr. 782/2017 sett í kjölfarið. Umsækjendur er hvattir til að kynna sér efni þeirra.

Frekari upplýsingar má sjá á www.ferdamalastofa.is/umsoknir.

Hvar ber að sækja um:

Umsóknum er skilað rafrænt í gegnum Þjónustugátt Ferðamálastofu sem aðgengileg er á www.ferdamalastofa.is/umsoknir og þar er einnig að finna nánari upplýsingar um umsóknarferlið.

Sigriður Jónsson, Syðri-Úlfsstöðum með verðlaun fyrir hæsta lambhrút sýningarinnar.

Hafrún Ísleifsdóttir í Kálfholti átti litfestursta lambið.

9. Nr. 338 frá Skarði með 9,5 fyrir framp. 19,5 læri og 38 bakv. F: Börkur 13-952.
10. Nr. 119 frá Kaldbak með 9 fyrir framp. 19,5 læri og 38 bakv. F: Jökull 15-110.

Á sýningunni er litakeppni þar sem gestir velja litfestursta lambið að

þessu sinni var það svartkrúnótt gimbur frá Hafrúnu Ísleifsdóttur Kálfholti og fékk hún málaða mynd sem Gunnhildur Jónsdóttir frá Berjanesi gaf.

Verðlaun voru veitt fyrir 5 vetra ær sem standa efstar í kynbótamati í sýslunni. Efstu ærin var Hæ-Fóstra 12-169 frá Kaldbak með 116,5 stig.

Viðar og Sigriður á Kaldbak ásamt barnabörnum sínum, Viðari Frey, Úlfi og Helgu Björk, taka við verðlaunum fyrir hæstu 5v. ána í kynbótamati 2017 í sýslunni.

Erlendur Árnason á Skiðbakka með verðlaun fyrir efstu lambgimbur sýningarinnar.

Harpa Rún Kristjánsdóttir seldi bækur frá bókaútgáfunni Sæmundi.

Þá var verðlaunað ræktunarbú Rangárvallasýslu. Það er í höndum sauðfjárræktarráðunauta hverju sinni að velja það eftir ákveðnum reglum sem þeir hafa sett sér. Ræktunarbúið 2016 var Félagsbúið Teigi Fljótshlíð. Sigurður Óli Sveinbjörnsson Krossi Fékk Bláberjakriddað læri fyrir þyngsta dilk lagðan inn hjá SS fram að þessu. 28.9 kg sem flokkaðist í DU4.

Efnt var til happdrættis til að standa undir kostnaði við sýninguna. Gefnir voru út 200 miðar og seldust þeir allir. Allir vinningar voru gefnir og meðal vinninga voru gimbrar frá Teigi og Skarði 3. rétta máltíðir á 3 stöðum í sýslunni bækur og fleira.

Bókakaffi Bjarna Harðar var með sölubás. Þá voru þær Björk Rúnarsdóttir og Hulda Brynjólfssdóttir með ullarvinnslu og sölu á garni.

Styrktaraðilar sýningarinnar voru sveitarfélögin í sýslunni. Aurasel sem lánaði grindur SS og þeir sem gáfu happdrættisvinninga.

Fjölmargir gestir komu á sýninguna sem heppnaðist vel í alla staði. /EGM

LESENDABÁS

Frjálsar handfæraveiðar

Suðurkjördæmi er það fjórða stærsta á landinu miðað við fjölda kjósenda, en er það víðfeðmasta. Það nær frá Hornafirði til Garðs á Reykjanesi. Þar er fjölbreytt atvinnustarfsemi. Landbúnaður, ylrækt og aðrar jarðnytjar. Verslun og viðskipti, iðnaðarframleiðsla margs konar, ferðamannaiðnaður, orku-búskapur og sjósókn.

Ég hef áður talað um landbúnað og ylrækt, sem hlúa þarf að, t.d. með lækkun á orkukostnaði.

Sjósókn er alda gömul atvinnugrein í Suðurkjördæmi. Tíu sjávarbyggðir eru í kjördæminu,

tvær hafa ekki lengur hafnir, Eyrarbakki og Stökkseyri, bryggjustúfur er enn í Garðinum.

Dögun vill gefa handfæraveiðar frjálsar. Strandveiðarnar yfir sumartímenn hafa sannað sig sem lyftistöng fyrir sjávarbyggðir kringum allt land. Frjálsar handfæraveiðar munu skapa stöðugleika í veiðum og vinnslu sjávarbyggðanna. Skapa atvinnutækifæri sem eru ekki fyrir hendi í dag, til dæmis fyrir eldri borgara o.fl. sem vilja lengja sína starfsævi, svo lítið dæmi sé tekið. Ferðaþjónustan mun njóta góðs af, því líf og fjör í höfnum

Björgvin E. Vídalín.

landsins dregur að ferðamenn, bæði innlenda og erlenda.

Samkvæmt heimasíðu Fiskistofu þá er leyfilegur heildarafli yfir strandveiðitímabilið 9.200 tonn af óslægðum fiski. Við frjálsar handfæraveiðar má reikna með að 25.000 tonn bærust á land við þessar vístvænu veiðar, eða yfir 5 milljarða króna verðmæti, fyrir utan afleidd störf og verðmætasköpun úr lönduðum afla.

Björgvin E. Vídalín,
12. sæti Dögunar
í Suðurkjördæmi.

Þreytuna burt

MF5712SL einbeittur harðjagl í alla ámoksturstækjavinnu.

Lágnefja með einstöku útsýni og mikilli lipurð tryggir ánægjulegan vinnudag og vellíðan.

Massey Ferguson 5712 SL

Vélarnar eru ríkulega útbúnar og mikið hugað að þægindum ökumanns með þann tilgang í huga að ökumaður sé nánast óþreyttur eftir langan vinnudag.

Verð frá
9.190.000 án vsk
Með ámoksturstækjum

Upptalning er aðeins hluti þess sem í vélunum er, hafið samband við sölumann til að fá nánari upplýsingar.

Helsti búnaður, Essential: 4 cyl. 120 Hp mótór • Dyna 4 skipting (16x16 hraðastig) Kúplingsfrí stjórnun • Autodrive sjálfskipt/Beinskípt. Bremsupedali virkar á kúplingu. • 100 L Open center vökvadæla • Ámoksturstæki með stjórnpinna sem inniheldur stjórnun skiptingar og forritanlegum rofum • Rúmgott öikumannshús, loftfjöðrun á sæti og bólstrað farþegasæti. Topplúga með gleri • Húsfjöðrun og loftkæling • 3x2 vökvauðttök að aftan, dráttarkrókur með vökvauðttöki

Helsti búnaður, Efficient: 4 cyl. 120 Hp mótór • Dyna 4 skipting (16x16 hraðastig) Kúplingsfrí stjórnun Autodrive sjálfskipt/Beinskípt. Bremsupedali virkar á kúplingu • 110 L Load Sensing álagstýrð vökvadæla • Ámoksturstæki með rafstýrðum stjórnpinna sem inniheldur stjórnun skiptingar og forritanlegum rofum • Vökvauðtskot á dráttarkrók Rúmgott öikumannshús, loftfjöðrun á sæti og bólstrað farþegasæti. Topplúga með gleri • Húsfjöðrun og loftkæling • Rafstýrðir speglar með hita • 8 LED vinnuljós og LED ökuljós • Dekk 600/65R38 & 480/65R28 • Valkostur fjöðrun á framhásingu

Austurvegur 69 - 800 Selfoss // Lónsbakki - 601 Akureyri // Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir // Sími 480 0400 // jotunn@jotunn.is // www.jotunn.is

Bændablaðið
Kemur næst út

2.
nóvember

Hörður G. Kristinsson segir fjárfesta horfa til byltinga á matvælamarkaðnum:

Matvælaprentun verður almenn innan fárra ára

– Matís hyggst verða í fararbroddi á Norðurlöndunum

Á undanförunum misserum hafa sífellt fleiri fréttir borist af þróun svokallaðrar matvælaprentunar með þrívíddarprentara. Matís sagði frá því á dögunum að fyrstu réttirnir úr íslensku hráefni hefðu verið prentaðir úr matvælaprentaranum Foodini hjá framleiðanda prentarans í Barcelona á Spáni. Foodini var svo til sýnis fyrir gesti og gangandi á World Seafood Congress 2017 sýningunni í Hörpu 11.–13. september síðastliðinn. En hvaða fyrirbæri er þetta í raun og veru?

Hörður G. Kristinsson er rannsókn- og nýsköpunarstjóri hjá Matís. Hann lét nýlega hafa eftir sér í viðtali á vef Matís að þeir fjárfestar, sem voru að baki upplýsingatæknibyltingunni, væru að snúa sér að matvælamarkaðnum. Nú yrði fjárfest í tækni sem væri líkleg til að umbylta honum með nýrri tækni og vörum. Matvælaprentari væri þannig tækni, prentari sem prentar mat að ósk hvers og eins.

Hann segir að Matís sé með verkefni í gangi um matvælaprentun sem heiti Fiskur framtíðarinnar og sé styrkt af Tækniþróunarsjóði. Verkefnið, sem er stýrt af dr. Holly T. Kristinsson, snýst að hluta til um að skoða það að hægt verði að nota aukaafurðir bolfisksvinnslu og búa til fiskiblöndur sem hægt verði að prenta fallega rétti úr. „Allt verður þetta gert í náinni samvinnu við neytendur og einnig kokka, því það er mikilvægt að þeir sem koma til með að nota tæknina – og neyta afurða hennar – komi náð að þróun á svona nýrri tækni. Umtalsverð þróunarvinna mun eiga sér stað til að búa til sem best hráefni úr aukaafurðum og á sama tíma ná mikilli verðmætasköpun fyrir annars verðlitið hráefni,“ segir Hörður.

Hugmyndin er að draga úr matarsóun

Að sögn Harðar má nota hvaða hráefni sem er í prentarann. „Það þarf í mörgum tilfellum að undirbúa það til prentunar. Hugmyndin að þróun Foodini – sem er þrívíddarprentarinn sem við notum – var að draga úr matarsóun. Fólki getur því tekið matarafgangna og búið til nokkurs konar massa úr þeim. Það væri til dæmis hægt að taka fisk og stappa hann saman við kartöflur og fleira, sem er svo sett í stálhylki sem svo eru sett í prentar-

ann. Það er hægt að fá mismunandi stúta með hylkjunum, allt eftir því hvers eðlis hráefnið er. Prentarinn tekur fimm hylki og er því hægt að vera með mörg mismunandi hráefni og prenta alls konar form sem geta haft flókna samsetningu og gefið skemmtilegt bragð og áferð sem erfitt væri að gera án prentara. Prentarinn gefur líka fólki möguleika á að klæðskerastíða matinn sinn þannig hann hafi það næringarinnihald sem fólki sækist eftir – og fólki verður beintengt við prentarann í gegnum símann sinn.

Þegar Hörður er spurður um hvort einhver markaður sé til fyrir hráefni í prentara sem fólki geti keypt, segir hann að sá markaður muni klárlega skapast. „Fólki mun geta keypt fyrirfram tilbúin hráefni sem má setja í prenthylkin. Einnig má segja með nokkurri vissu að það verði líka til sölu hylki með hráefnum sem fólki getur keypt og sett í prentarann án þess að þurfa að undirbúa neitt. Þetta yrði þá svipað og kaffihylkin sem eru mjög vinsæl. Þetta er einmitt hluti af verkefninu sem Matís er að stýra.“

En hvernig skyldi prentarinn virka í sem einföldustu máli? „Prentarinn er með snertiskjá þar sem hægt er að velja annaðhvort fyrirfram vistuð form frá framleiðanda, eða maður getur búið til sín eigin form. Fyrir flóknari form þá fylgir með forrit sem hægt er að nota í tölvu og senda svo formin í prentarann. Það er til dæmis hægt að taka þrívíddarmyndir af hlutum og senda í prentarann. Eftir að hylkin eru komin í er einfaldlega formið valið og svo ýtt á „print“ og innan einhverra mínútna er maturinn prentaður. Eins og er þá er hægt að hita hylkin upp í allt að 90 gráður en í framtíðinni er hugmyndin að einnig verði hægt

Fyrstu íslensku matvælin voru prentuð í Barcelona hjá Natural Machines, sem framleiðir Foodini. Myndir / Matís

Holly T. Kristinsson sem stýrir verkefninu og prentaranum Foodini, sem er hér með henni á myndinni.

að elda matinn í prentaranum. Sú tækni er í þróun,“ segir Hörður.

Ein af prentuðu afurðunum úr sjávarfangi í Barcelona var þetta saltfiskeldfjall.

Hentar vel fyrir hópa með sérþarfir

Hörður segir ávinninginn margþættan af því að geta prentað matvæli. „Eins og áður var nefnt þá má draga verulega úr matarsóun með að nýta afganga og prenta spennandi matvæli úr þeim sem öll fjölskyldan hefur gaman af því að borða. Prentarinn hentar líka sérstaklega vel fyrir hópa

með sérþarfir, hvort sem það er fólki sem vill stjórna inntöku ákveðinna efna heilsunnar vegna eða vegna fæðuþols eða ofnæmis. Prentarinn hentar einnig einstaklega vel fyrir aldraða og sjúklinga. Hann er til dæmis nú þegar í notkun á sjúkrahúsum þar sem hægt er að forrita hann til að prenta mat með ákveðnu næringarinnihaldi, eða prenta mat sem auðvelt er að kyngja sem getur verið vandamál hjá eldra fólki.

Prentuð brokkolí-risaeðla verður gírnilegri

Unga kynslóðin verður áfram náteygð snjalltækjum og vill til-einka sér tæknina í nær öllum athöfnum daglegs lífs. Þannig er prentarinn frábær leið til að fá hana til að hafa meira gaman af mat og borða kannski mat sem þau myndu annars ekki gera. Prentuð risaeðla úr brokkolí og spínati rennur til dæmis væntanlega mun auðveldlegar niður en soðið brokkolí og spínati.

Almenn tækni innan fárra ára

Matvælaprentatæknin er ekki enn orðin almenn, en Hörður telur víst að þess verði ekki langt að biða. „Þessi tækni er komin til að vera, en hún verður komin í hendur almennra neytenda innan fárra ára.

Núna eru fyrst og fremst veitingahús að nota þessa tækni sem og spítalar sem eru að prófa sig áfram með hana. Því er spáð að prentarinn verði eins algengur og örbylgjuofn í náinni framtíð á heimilum fólks. Fyrsti örbylgjuofninn kom á markað 25. október 1955, fyrir 62 árum, og kostaði þá um 1,2 milljónir krónur á núvirði. Matvælaprentarinn kostar nú ríflega helmingi minna og mun þróunin á honum verða mun hraðari en á örbylgjuofninum – og verðið á honum falla hratt þegar hann fer á almennan markað. Matís eru þeir fyrstu á Norðurlöndum til að eignast Foodini prentarann og ætlum við okkur að vera í fararbroddi þegar kemur að þessari tækni,“ segir Hörður að lokum. /smh

Vinnufatnaður og skór

Úrval af vinnufatnaði fyrir eldhús og veitingastaði

Bómullarbolir, svntur og mikið af fatnaði sem þolir 95° þvott og þarf ekki að strauja

Bonito ehf. • Friendtex • Praxis
Faxafen 10 • 108 Reykjavík • sími 568 2870 • www.friendtex.is • www.praxis.is
Opíð mánudaga og miðvikudaga kl. 11-17 og fimmtudaga kl. 16-18

Byggðastyrkir vegna lagningar ljósleiðara:

Auðvelda strjálbýlum sveitarfélögum lagningu

Jón Gunnarsson, samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra, hefur ákveðið að verja samtals 100 milljónum króna af fjárveitingu byggðaaðætlanar árið 2018 til að gera strjálbýlum sveitarfélögum hægara um vik við lagningu ljósleiðarakerfa.

Sambærilegur styrkur var veittur vegna slíkra framkvæmda árið 2017. Þetta kemur fram á vef ráðuneytisins.

14 sveitarfélögum boðinn styrkur

Að þessu sinni verður 14 sveitarfélögum boðinn styrkur, samtals að upphæð 90 milljónir króna. Styrkupphefð hvers sveitarfélags ræðst af fjárhagsstöðu og meðaltekjum íbúa, byggðapróun síðastliðin tíu ár, þéttleika og hlutfalli ótengdra staða sem og fjarlægð byggðar frá þjónustukjarna og ástandi vega.

Að auki verður samtals 10 milljónum úthlutað beint til tiltekinna byggðarlaga sem falla undir verkefnið Brothættar byggðir. Styrkupphefð til hvers sveitarfélags er á bilinu ein og upp í ríflega 15 milljónir króna. Markmið byggðastyrksins er að bæta samkeppnisstöðu tiltekinna sveitarfélaga gagnvart umsóknum þeirra í samkeppnisþott fjarskiptasjóds.

Borgarbyggð fær hæsta styrkinn

Hæsta styrkinn fær Borgarbyggð, að fjárhæð 15,1 milljón, og Húnaþing vestra fær næsthæsta styrkinn, eða 11,7 milljónir króna. Langanesbyggð fær 6,2 milljónir, Norðurþing 6,4 milljónir, Flóahreppur 4,2 milljónir, Bláskógabyggð 5,6 milljónir, Skaftárhreppur 8,5 milljónir og Djúpvogshreppur 10,9 milljónir

króna. Borgarfjarðarhreppur 3,1 milljón, Sveitarfélagið Skagafjörður 5,8 milljónir, Strandabyggð 1 milljón, Vesturbyggð 6,5 milljónir, Tálknafjarðarhreppur fær 1,6 milljónir og Dalabyggð 3,4 milljónir.

Styrkja samkeppnisstöðuna

Fjarskiptasjóður mun úthluta 450 milljónum króna til uppbyggingar sveitarfélaga á ljósleiðarakerfum árið 2018 líkt og sjóðurinn gerði vegna uppbyggingar þeirra árin 2016 og 2017. Í ljósi þess að fjárhagur og aðstæður sveitarfélaga er mismunandi hefur verið ákveðið að styrkja samkeppnisstöðu tiltekinna sveitarfélaga gagnvart umsóknum í samkeppnisþott fjarskiptasjóds vegna 2018 og verður 100 milljóna króna byggðastyrk varið til þessa verkefnis. /MBÞ

RAFSUÐUVÉLAR
TILBOÐ Í OKTÓBER 2017

Fronius TransSteel 2200 er fjölhæf og öflug einfasa rafsuðuvél með MIG / MAG, TIG og Pinnasuðu

KYNNINGARTILBOÐ Í OKTÓBER 2017

Fronius TransSteel 2200 ásamt aukahlutapakka

- MIG / MAG, TIG og Pinnasuða
- Einfasa
- 3 ára ábyrgð

Fylgibúnaður í pakka:

- TransSteel 2200 ásamt MIG Barka
- Rafsuðukaplasett
- Vírrúlla 0,8 mm
- Argon/blandgas þrýstijafnari
- Sjálfdekkjandi rafsuðuhjálmur

Verð: 380.000 kr.

ALLT FYRIR MÁLMIDNAÐINN

JAK ehf. | Dalshrauni 14, Hafnarfirði | 555 2035 | jak@jak.is | www.jak.is

Varmadælur

Hagkvæmur kostur til upphitunar

- Kyndir húsið á veturna og kælir á sumrin
- Fyrir norðlægar slóðir
- Fjarstýring fylgir
- Hægt að fá WiFi sendi svo hægt sé að stjórna dælnni úr GSM síma

Verð frá aðeins
kr. 155.000 m.vsk

Midea MOB12

Max 4,92 kW

2,19 kW við -7° úti og

20° inni hita (COP 2,44)

f. íbúð ca 60m².Uppsetningaaðilar og
umboðsmenn um
allt land

Rauðagerði 25 · 108 Reykjavík · Sími 440 1800 · www.kaelitaekni.is

Bændablaðið dreift í 32 þúsund eintökum – Smáauglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út 2. nóvember – 5 dögum eftir kosningar

can-am
TÆKI SEM ÞÚ
GETUR TREYST!

OUTLANDER MAX 450
VERÐ 1.525.000.-
VERÐ M/VSK 1.890.000.-
Sæti fyrir tvo
450cc Rotax motor / 38hó
Þurrvíkt 319 kg / Dráttarvélaskráning
Rafmagnsstýri / Dráttargeta 750 kg
Burðargeta 55+109 kg / Hátt og lágt drif

OUTLANDER PRO 450
VERÐ 1.360.000.-
VERÐ M/VSK 1.690.000.-
450cc Rotax motor / 38hó
Þurrvíkt 308 kg / Dráttarvélaskráning
Rafmagnsstýri / Dráttargeta 750 kg
Burðargeta 55+109 kg / Warn spil 1361 kg
Hátt og lágt drif

OUTLANDER 650 6X6
VERÐ 2.250.000.-
VERÐ M/VSK 2.790.000.-
650cc Rotax motor / 62hó
Þurrvíkt 515 kg / Dráttarvélaskráning
Rafmagnsstýri / Sturtanlegur pallur
Dráttargeta 750 kg / Burðargeta 45+318 kg
Warn spil 1361 kg / Hátt og lágt drif

ELLINGSEN

FISKISLÓÐ 1 REYKJAVÍK / TRYGGVAGÖTU 1-3 AKUREYRI / ELLINGSEN.IS / SÍÐAN 1916

Guð blessi heimilin – borgarafundur á vegum VR og Verkalýðsfélags Akraness í Háskólabíói:

Afnám verðtryggingar og okurvaxta sagt vera langstærsta hagsmunamál íslenskra heimila

– Óbreytt staða er „algjört brjálæði“, sagði formaður VR – „Kjósendur verða að fara að standa í lappirnar“

VR og verkalýðsfélag Akraness efndu til fundar um verðtryggingarmálin í Háskólabíói laugardaginn 7. október síðastliðinn undir kjörordunum „Guð blessi heimilin“.

Á fundinum voru haldin fimm athyglisverð erindi, þeirra Ragnars Þórs Ingólfssonar, formanns VR, Vilhjálms Birgissonar, formanns Verkalýðsfélags Akraness, dr. Ólafs Margeirssonar hagfræðings, Más Guðmundssonar seðlabankastjóra og erindi Ásthildar Lóu Þórsdóttur, formanns Hagsmunasamtaka heimilanna.

Yfir 80% landsmanna vill afnám verðtryggingar

Í fyrsta erindinu, Ragnars Þórs Ingólfssonar, formanns VR, sýndi hann m.a. niðurstöðu kannana frá 2009 og 2001 sem sýna að yfirgnæfandi meirihluti landsmanna, eða yfir 80%, vildi afnema verðtrygginguna. Meirihlutinn taki eigi að síður verðtryggð lán vegna þess hversu háir vextir eru á óverðtryggðu lánum og há greiðslubyrði í upphafi.

Sagði hann margar mýtur og rangfærslur hafa verið fluttar í umræðunni til stuðnings verðtryggingunni. Þær fá ekki staðist við nánari skoðun. Þá benti Ragnar á að vegna verðtryggingar fasteignalána, sem væru yfirgnæfandi á markaðnum, þá virkuðu stýrivextir Seðlabankans ekki til að hafa áhrif á verðbólgu. Peningastefnan væri því bitlaus. Seðlabankinn hafi reynt það með því að hækka stýrivexti allt upp í 18% fyrir hrún. Það hafi leitt til þess að erlent fjármagn streymdi til landsins þar sem spákaupmenn voru að nýta sér mikinn vaxtamun, enda fóru óverðtryggðir vextir þá langt yfir 20%. Þetta erlenda fjármagn hvarf jafn harðan úr landi þegar stýrivextir lækkuðu með tilheyrandi sveifluáhrifum á hagkerfið. Ofan á allt þetta bætist svo verðtryggingin sem hleður veldisvaxandi skuldum ofan á höfuðstól þegar verðbólga fer upp.

„Við höfum verið að sjá mikla aukningu á sjúkrasjóðnum okkar vegna kviða og þunglyndis. Fólkið okkar er hreinlega að gefast upp ... það er að gefast upp. Sjúkrasjóðurinn okkar er að verða kominn yfir þolmörk. Við erum að sjá þetta hjá Virk líka.“

Ragnar segir að þetta sé að gerast vegna þess að fólk sé að brotna undan stöðunni. Það nái ekki endum saman og erfiður húsnæðismarkaður með síhækkandi fasteignaverði og leiguverði spili þar stórt hlutverk. Fólk hafi m.a. ekki getu til að taka húsnæðislán út af vaxtastiginu. Þá virðist unga fólkið sér í lagi vera rekið í versta lánstöðuformið sem eru verðtryggð lán.

„Ég get alveg sagt fyrir mig að ég mun kjósa þann flokk í næstu kosningum sem hefur raunhæfar hugmyndir um afnám verðtryggingar“, sagði Ragnar. „Það þarf dugmikla stjórnmálamenn sem láta ekki úreltar hagfræðikenningar sem standast enga skoðun og „mönturnar“ í kringum þær ráða för. Við þurfum stjórnmálamenn með bein í nefinu til að fara í þetta mál. Við erum búin að fá dauðafæri eftir dauðafæri til að ganga í að afnema þessa meinsemd sem verðtryggingin er, en okkur hefur ekki tekist að klára þetta mál þrátt fyrir fögur fyrirheit og loforð.“

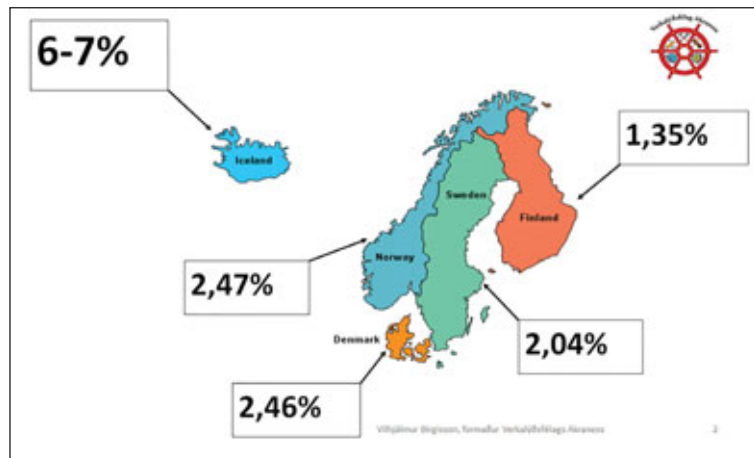
„Þetta er algjört brjálæði“

Ragnar spurði að því hvort botn-

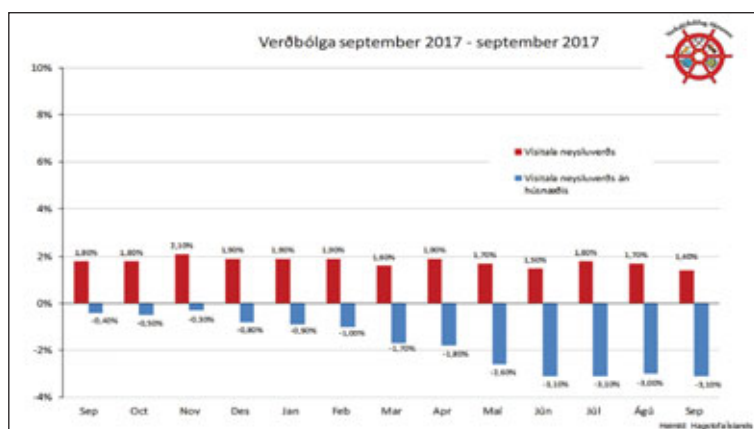

Ragnar Þór Ingólfsson, formaður VR, vakti athygli á óeðlilega háu vaxtastigi, sér í lagi ef tekið væri inn í dæmið að verðbólga væri neikvæð í dag sé húsnæðislaðurinn tekinn út úr vísitölunni.

Myndir / HKR.

Mynd / Vilhjálmur Birgisson

Verðbólga í september 2017 með og án (blátt) húsnæðislaðar.

Mynd / VB

inum í vaxtastiginu væri náð með þeirri stöðu sem nú er uppi með 6–7% óverðtryggðum vöxtum á fasteignalánum og 3,65 til 4,65% verðtryggðum vöxtum. Benti hann á að ef vísitalan væri reiknuð án húsnæðislaðarins sýndi það 3,1% verðhjöðnun miðað við 12 mánaða tímabil. Það skilaði sér ekki í lækkuun verðtryggðu lánanna vegna þess að neysluvísitalan sé ranglega reiknuð með því að hafa fjárfestingarlið vegna húsnæðiskostnaðar þar inni.

Þá benti hann á það óréttlæti sem fælist í því að fólk sem vildi geyma peningana sína í bönkunum fengi ekki nema 0,25% í vexti af þeim á meðan það þyrfti að borga 12,25% í vexti fyrir peninga sem það á á yfirdráttarláni.

„Ef þetta er botninn í vaxtastigi á Íslandi, þá verðum við að fara að gera eitthvað í hagstjórninni. Við verðum að fara að skipta út fólki og fá inn einhverja sem geta mögulega komið fólkinu okkar og heimilunum til bjargar. Þetta getur ekki verið svona lengur. Þetta er algjört brjálæði, það sér það hver heilvita maður.“

Þá benti Ragnar á nýjan útreikning á einu 25 milljóna króna verðtryggðu láni á 3,6% vöxtum til 40 ára miðað við 2,5% verðbólgu-

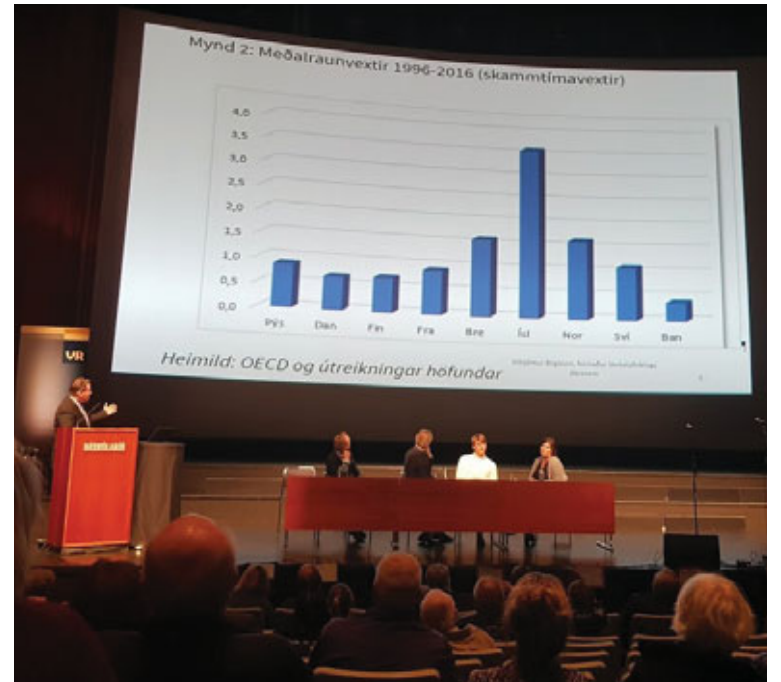
markmið Seðlabanka Íslands. Meðaltalsverðbólga síðustu 30 til 40 ára væri þó nær 5%. Sagði hann að fyrsta greiðsla af slíku láni væri 100 þúsund krónur og síðasta mánaðargreiðsla 262 þúsund krónur. Samtals gerði þetta yfir lánstímann 80 milljónir króna.

Sagði hann kjósendur verða að fara að standa í lappirnar gagnvart stjórnmálaflokkunum og kjósa aðeins þá sem ætluðu sér að afnema verðtrygginguna og væru með raunhæft plan í vaxtamálum.

„Við eigum að hætta að kjósa yfir okkur flokka sem kveða í hálfkveðnum vísam, eða segja „við ætlum að draga úr vægi verðtryggingar“. Við verðum að fara að standa í lappirnar það er fyrst og fremst á ábyrgð okkar sem kjósenda.“

Afnám verðtryggingar og okurvaxta langstærsta hagsmunamál íslenskra heimila

Vilhjálmur Birgisson, formaður Verkalýðsfélags Akraness, steig næstur í pontu og talaði tæpitungulaust að vanda. Sagði hann afnám verðtryggingar og okurvaxta langstærsta hagsmunamálið sem íslensk heimili og íslensk alþýða stæði frammi fyrir í dag.

Vilhjálmur Birgisson sýndi að meðal raunvextir hafa verið langhæstir á Íslandi miðað við okkar helstu viðmiðunarlönd frá 1996 til 2016 samkvæmt tölum OECD.

Myndir / HKR.

Benti Vilhjálmur á samanburðinn á vaxtakjörum á óverðtryggðum húsnæðislánum á Íslandi og á hinum Norðurlöndunum. Á Íslandi eru vextirnir 6–7%, þeir eru 2,47% í Noregi, 2,46% í Danmörku, 2,04% í Svíþjóð og 1,35% í Finnlandi. Og hann nefndi dæmi af því hvað þessi vaxtamunur þýddi fyrir almenning:

- Á Íslandi er vaxtabyrði af 25 milljóna óverðtryggðu húsnæðisláni um 135 þúsund á mánuði, eða sem nemur rétt rúmri 1,6 milljónum á ári.
- Á Norðurlöndunum er vaxtabyrði á sams konar láni hins vegar tæpar 43 þúsund á mánuði, eða sem nemur 510 þúsund á ári.
- Með öðrum orðum: íslenskir neytendur og heimili greiða 92 þúsund meira en neytendur á Norðurlöndunum í hverjum mánuði af 25 milljóna húsnæðisláni, eða sem nemur 1,1 milljón á ári!

Sagði Vilhjálmur að seðlabankastjóri hafi sagt í fjölmiðlum að vextir á Íslandi séu ekki endilega of háir. „Vextir í nágrannalöndunum séu bara of lágir.“ Sagðist hann telja að fáir hér á landi væru tilbúnir að taka undir þessi orð seðlabankastjóra.

„Ég tek undir með forstjóra Icelandair Group og fyrrverandi formanni Samtaka atvinnulífsins sem sagði í lok síðasta árs að vaxtastigið á Íslandi væri galið.“

Það Vilhjálmur fólk að hugleiða að verðtryggðir vextir á húsnæðislánum á Íslandi væru mun hærri en óverðtryggðir húsnæðisvextir á Norðurlöndunum. Verðtryggðir vextir á húsnæðislánum á Íslandi væru að meðaltali um 4,25%. Viðskiptabankarnir þrír bjóða núna verðtryggða vexti frá 3,65% upp í 4,65%.

„Þetta þýðir að verðtryggðir vextir sem íslenskum neytendum standa til boða eru þetta frá 1,57% upp í 2,57% hærri en óverðtryggðir húsnæðisvextir á Norðurlöndunum!“

„Baneitraður kokteill“

Þá sagði hann að við þessa verðtryggðu vexti bætist síðan öll áhætta neytenda vegna verðbólgunnar. Ef ársverðbólga er um 3% þá hækka verðtryggðar skuldir heimilanna

um tæpa 55 milljarða. Það er jafn mikið og sem nemur aflaverðmæti á þorski á síðasta ári.

Benti Vilhjálmur á að 40 ára verðtryggð jafngreiðslulán, eins og flest heimili eru með, gera ekkert annað en að hækka fyrstu 20 til 24 ár lánstímans. Sérfræðingahópur um afnám verðtryggingar sem skipaður var árið 2013 hafi komist að þeirri niðurstöðu að þessi lán væru „baneitraður kokteill“ sem þyrfti að banna með öllu.

Sagði hann að ókostir verðtryggingar á neytendalánum heimilanna blasi við. Ekki bara vegna þess að öll ábyrgð og áhætta liggur á herðum lántakans heldur líka vegna þess að verðtryggð jafngreiðslulán auki peningamagn í umferð og skapi verðbólguþrýsting.

Þá gangi verðtryggð jafngreiðslulán gegn eðlilegum lögmálum um varfærni við lántöku. Verðtrygging hvetti til of mikillar skuldsættingar heimila og verðtryggingin dragi úr virkni peningamálastefnu Seðlabankans.

Skuldir heimilanna 78% af vergri landsframleiðslu

Vilhjálmur sagði að heimilin skulduðu yfir 1.900 milljarða, eða um 78% af vergri landsframleiðslu. Því væri morgunljóst að umtalsverð lækkun vaxta myndi leiða af sér tugmilljarða ávinning fyrir heimilin árlega.

Sagðist hann telja að yfirdráttarlán heimilanna væru á bilinu 70 til 100 milljarðar króna.

„Yfirdráttarvextir í dag eru 12,25%. Það þýðir að heimilin eru að greiða á bilinu 9 til 12 milljarða í vexti af þessum lánum á ári“, sagði Vilhjálmur.

Benti hann einnig á að skulda- staða fyrirtækja sé einnig umtalsverð og að sjálfsögðu myndi lækkun vaxta hafa mikil og jákvæð áhrif fyrir þau. Lækkun vaxta myndi klárlega hjálpa atvinnulífni og leiða til lækkunar á verðlagi.

Tímabundin verðtrygging neytendalána hefur varað í 38 ár

Verðtrygging á neytendalánum sem miða skyldi við verðvísitölu var lögfest á Íslandi með svokölluðum Ólafslögum (Ólafs Jóhannessonar) árið 1979. Samhliða voru launagreiðslur verðtryggðar og átti þetta að stöðva þann spirál sem þá var í gangi með mikilli óðaverðbólgu. Atti verðtryggingin

að vara tímabundið en Vilhjálmur benti á að nú væru liðin 38 ár. Þá var hugmyndin einnig að vextir á verðtryggðum lánum þyrftu aldrei að vera hærri en 2%. Þótt öll verðtryggingin ætti að vera tímabundin, þá reyndist það einungis vera svo með launin. Verðtrygging þeirra var afnumin 1983.

„Vísitölubjörgun“

Þá ræddi Vilhjálmur um svokall-
aðan „vísitölubjaga“ í neyslúvísitölunni.

„Við erum ekki bara eina þjóðin af þeim sem við viljum bera okkur saman við sem notar verðtryggingu á húsnæðislán heimilanna, heldur erum við ekki að mæla verðbólga-una með sama hætti og aðrar þjóðir gera.“

Sagði hann að erlendar rann-
sóknir sýndu að verðbólgan væri ofmetin víða um heim.

Í Bandaríkjunum er ofmatið 1,1% á ári og í Evrópu allt að 1,5% á ári.

„Í verðtryggingarlandinu Íslandi hefur engin slík rannsókn farið fram af hálfu opinberra aðila.

Ofmat neyslúvísitölunnar frá 0,3% upp í ef til vill 1,5% getur numið frá 5,1 milljarði upp í 25,5 milljarða fyrir heimilin á ári,“ sagði Vilhjálmur.

Benti hann á að á heimasíðu Hagstofunnar segi orðrétt um öryggismörk/skekkjumælingar: „Ekki hafa verið gerðar sérstakar rannsóknir á skekkju í íslensku neysluverðsvísitölunni.“

Vilhjálmur vísaði í bréf sem Samtök atvinnulífsins (SA) sendu Geir H. Haarde, þáverandi forsætis-

ráðherra, í ágúst 2007. Í þessu bréfi benti SA réttilega á að verðhækk-
anir á íbúðarhúsnæði hafa verið megin drifkraftur verðbólgunnar frá 2002 til 2007. Eða nánar til-
tekið:

• 2003 var verðbólgan	2,1%
– án húsnæðisliðar	1,3%
• 2004 var verðbólgan	4,0%
– án húsnæðisliðar	2,1%
• 2005 var verðbólgan	4,4%
– án húsnæðisliðar	1,0%
• 2006 var verðbólgan	6,6%
– án húsnæðisliðar	6,0%
• 2007 var verðbólgan	3,4% en
– án húsnæðisliðar	0,5%
• Meðaltals verðbólga	4,1%
– án húsnæðisliðar	2,1%

„Samtök atvinnulífsins benda líka í þessu bréfi réttilega á að Seðlabankinn hafi hækkað stýri-

vexti frá janúar 2004 til ágúst 2007 úr 5,3% í 13,3% og í bréfinu benda þeir á þá staðreynd að vaxtahækkun-
ir Seðlabankans hafi engin áhrif haft á hækkan á húsnæðisverði.

„Við vitum hvaða afleiðingar þessi hávaxtastefna Seðlabankans hafði á vaxtamunarviðskipti fyrir hrun enda streymdi inn erlent fé hér til ávöxtunar með skelfilegum afleiðingum fyrir gengi krónunnar. Við vitum líka hvaða afleiðingar það hafði á almenning og heim-
ili þessa lands,“ sagði Vilhjálmur Birgisson m.a. í erindi sínu. Sagðist hann ekki skilja af hverju húsnæð-
isþátturinn væri ekki tekinn út úr vísitölunni í ljósi þess að meira að segja Seðlabankinn hafi bent á þenn-
an ágalla við útreikning vísitölunnar strax árið 2007.

„Ef húsnæðisliðurinn væri ekki inni í lögum um vexti og verð-

tryggingu þá hefðu verðtryggðar skuldir heimilanna lækkað um 59 milljarða á síðustu 12 mánuðum en í staðinn hækkuðu skuldir heimilanna um 27 milljarða. Hér er mismun-
ur upp á 86 milljarða! Ég vil varla hugsa þá hugsun til enda hversu mörg hundruð milljarðar hafa verið færðir frá íslenskum heimilum yfir til fjármálakerfisins „bara“ vegna þess að við erum með húsnæð-
isliðinn inni í lögum um vexti og verðtryggingu. Gríðarlegir fjármun-
ir hafa verið færðir frá íslenskum heimilum yfir til fjármálakerfisins.“

Sló Vilhjálmur botn í ræðu sína með því að segja að okurvextir og verðtrygging væru ekkert náttúru-
lög mála.

„Heldur eru þetta mannanna verk sem auðveldlega er hægt að breyta. Allt sem til þarf er kjarkur, vilji og þor.“
/HKr.

Husqvarna – Steinsagir, kjarnaborvélar, gólf- og vegsagir

HUSQVARNA FS 400 LV
Sögunardýpt 16,5 sm

HUSQVARNA K 760
Sögunardýpt 12,5 sm

HUSQVARNA K 3600 MK II
Sögunardýpt 27 sm

HUSQVARNA K 2500
Sögunardýpt 14,5 sm

HUSQVARNA DM 230

HUSQVARNA
Steinsagarblöð og kjarnaborar

ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Akralind 4 | 201 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

Volkswagen Caddy

GÓÐUR VINNUFÉLAGI

Einn vinsælasti atvinnubíll á Íslandi er Volkswagen Caddy. Hann er áreiðanlegur, öruggur og fæst í tveimur lengdum - hefðbundinni lengd og lengri gerð (Maxi).

Caddy má fá með fjórhjóladrifi sem eykur enn við öryggi og akstursegginleika bílsins. Fjórhjóladrifinn Caddy hentar einstaklega vel við íslenskar aðstæður og eykur til muna notkunarmöguleika Caddy, hvort heldur er í snjó, hálku eða erfiðu færi.

Volkswagen Caddy kostar frá

2.550.000 kr.

(2.056.452 kr. án vsk)

Atvinnubílar

Við látum framtíðina rætast.

www.volkswagen.is

HEKLA · Laugavegi 170-174 · Reykjavík · sími 590 5000 · hekla.is
Höldur Akureyri · Bílasala Selfoss · Bílás Akranesi · HEKLA Reykjanesbæ

HLUNNINDI & VEIÐI

Fjóla GK á leið til hafnar með makríl.

Hagstofa Íslands:

Aflaverðmæti í júní 7,1 milljarður

Aflaverðmæti íslenskra fiskiskipa í júní síðastliðinn var ríflega 7,1 milljarður króna, sem er 21,9% minna en í júní 2016. Fiskafli íslenskra skipa í tonnum talið var þó 26% meiri en í júní 2016, eða tæp 53 þúsund tonn.

Á 12 mánaða tímabili frá júlí 2016 til júní 2017 nam aflaverðmæti íslenskra skipa 112,4 milljörðum króna sem er 19,8% samdráttur miðað við sama tímabil ári fyrr.

Verðmæti botnfiskaflans nam tæpum 5,4 milljörðum sem er 26,4%

samdráttur miðað við júní 2016. Aflaverðmæti uppsjávartegunda nam tæpum 300 milljónum í júní og verðmæti skel- og krabbadýraafna nam tæpum 276 milljónum. Verðmæti flatfiskafla nam 1.165 milljónum og dróst saman um 5,1% miðað við júní árið áður.

Verðmæti þorskaflans var um 3,3 milljarðar sem er 19,3% samdráttur þrátt fyrir 2,8% aukningu í magni. Verðmæti ýsuaflans var 23,5% minni en í júní 2016 þótt aflamagn hafi verið svipað. /VH

Vegna aukinnar eftirspurnar óskum við eftir bújörðum á söluskrá

Vinsamlega hafið samband við Björgvin Guðjónsson, búfræðing og löggiltan fasteignasala í síma **510-3500** og **615-1020** eða á netfangið **bjorgvin@eignatorg.is**

Skiptiholt 50b, 105 Reykjavík

Styrkir til rannsókna- og þróunarverkefna 2018 (A-flokkur)

Framleiðnisjóður landbúnaðarins er leiðandi stuðningsaðili við þróunar- og nýsköpunarstarf landbúnaðarins og kallar eftir umsóknum um styrki til verkefna á sviði hagnýtra rannsókna, þróunar og þekkingarsköpunar.

Forgangs njóta þau verkefni sem fela í sér verulega nýbreytni og sem líkleg eru til að leiða af sér þekkingu, tækni eða aðrar afurðir sem hægt er að hagnýta í náninni framtíð í íslenskum landbúnaði.

Styrkir til atvinnuuppbyggingar á lögbýlum á vegum einstakra bænda (B-flokkur) sem og námsstyrkir verða auglýstir síðar í haust.

Umsóknum skal skilað á sérstöku umsóknareyðublaði sem er að finna á heimasíðu sjóðsins, **www.fl.is**. Umsóknareyðublað sjóðsins hafa nýlega verið uppfærð og ekki verður tekið við umsóknum á eldri eyðublaðum. **Mikilvægt er að vanda til gerðar umsókna og gera grein fyrir öllum efnisatriðum sem farið er fram á í umsóknarforminu.**

Umsóknarfrestur er til 17. nóvember (póststimpill gildir).

Umsóknum skal skilað til Framleiðnisjóðs landbúnaðarins, Hvanneyrargötu 3, 311 Borgarnes.

Nánari upplýsingar eru veittar á skrifstofu Framleiðnisjóðs landbúnaðarins, Hvanneyri. Sími **430-4300** / netfang **fl@fl.is**.

Styrkir þessir eru auglýstir með fyrirvara um fjárheimildir Alþingis til sjóðsins fyrir árið 2018.

Framleiðnisjóður landbúnaðarins
Hvanneyri – 311 Borgarnes
Sími 430-4300

Hrefna skorin um borð í Hrafnreyði.

Mynd / VH.

Minnkandi hrefnuveiði svo veiðar anna ekki lengur eftirspurn:

Einungis 17 hrefnum landað á árinu

– það er um 7% af kvótanum en í fyrra veiddust 46 dýr

Hrefnuveiði í Faxaflóa hefur aldrei verið lélegri en síðastliðið sumar og einungis veiddust 17 af þeim 236 dýrum sem má veiða í ár, eða 7% af kvótanum. Líklegt er að hrefnan hafi fært sig á önnur mið vegna aukins makríls í Flóanum.

Gunnar Bergmann, framkvæmdastjóri IP útgerðar og IP dreifingar ehf., segir að hrefnuveiði á vertíðinni í sumar hafi verið lítil því aðeins 17 dýr hafi veiðst í heildina. Eins og undanfarin ár mátti veiða 236 dýr og á síðasta ári veiddust 46 hrefnur.

„Vertíðin hófst í byrjun júní og stóð ekki nema til loka júlí, eða tvo mánuði. Veiðitímabilið var því stutt, veðrið leiðinlegt og aðstæður á margan hátt erfiðar hjá okkur og við keyrðum því ekki á veiðarnar af sama krafti og undanfarin ár.“

Einungis veitt fyrir innanlandsmarkað

Gunnar segir að hrefnuveiðar hér við

land séu einungis fyrir innanlands-markað og hrefnukjöt frá í fyrra hafi klárast í vor og hann gerir ráð fyrir að í ár klárast kjötið í kringum áramótin. Eftir að það klárast munum við flytja inn hrefnukjöt frá Noregi eins og við höfum gert tvisvar áður.

Auk Hrafnreyðar KÓ sem IP útgerð gerir út landaði einn bátur, Rokkari KE, nokkrum hrefnum í sumar hjá IP útgerð.

Dræm veiði við Faxaflóa

Gunnar segir að vegna dræms afla í Faxaflóa hafi Hrafnreyður farið einn róður norður fyrir land og veiddi nokkur dýr í Skagafirði.

„Ástandið í Faxaflóa hefur farið versnandi undanfarin ár hvað hrefnuveiðar varðar og botninn sló úr í sumar. Bæði var erfiðar að eiga við hrefnuna í sumar og svo er mun minna af hrefnu í Flóanum núna en fyrir fimm eða tíu árum.“

Aðspurður segist Gunnar telja lík-

legast að um fæðuskort sé að ræða og að klárlega hafi aukinn makrill áhrif þar á.

„Við fundum greinilega fyrir því þegar makrillinn var að koma hér fyrst að hegðunarmunstur hrefnunnar breyttist. Hún virðist ekki, og við sjáum það á magainnihaldi hennar, ekki ráða við að veiða hann.

Makrillinn ryksugar upp ætíð frá hrefnunni

Það eru mikil læti í makrílnum og hann er alltaf á ferðinni og hrefnan nær honum einfaldlega ekki nema að takmörkuðu leyti. Makrillinn er líka eins og ryksuga alls staðar þar sem hann kemur og étur allt sem fyrir er þannig að það er lítið eftir handa hrefnunni.“

Gunnar telur að fæðuskorturinn sé meginástæða þess að hrefnu fari fækkandi í Faxaflóa og að hún er farin að sjást á svæðum austur af Grænlandi þar sem hún hefur ekki sést áður.

/VH

Matis:

Nýsköpun í vinnslu stórpörunga til framleiðslu á fóðri til fiskeldis

Um næstu áramót lýkur norræna verkefninu „Conservation and processing marine macro algae for feed ingredients (Capmafi)“. Markmið verkefnisins er aðskilnaður efnasambanda úr stórpörungum með hjálp ensíma.

Meginmarkmið verkefnisins er að þróa framleiðsluferil til að aðskilja ákveðna efnishluta úr stórpörungum með himnusíunarþúnaði, varðveita þá og nota sem viðbætt hráefni í eldisfóður fyrir fiskeldi.

Aðaláherslan var lögð á aðskilnað próteina, peptíða og aminosýra, með aðstoð ensíma. Framleiðsluferillinn byggðist á því að smækka þörungana í þykkni með votmyllu. Þykknið er síðan meðhöndlað með ensímum í þeim tilgangi að brjóta prótein niður í peptíð og aminosýrur. Þykknið er síðan meðhöndlað með sýru til að auka geymslupolið og hjálpa til við niðurbrot próteina. Himnusíun sér svo um aðskilnað próteina, peptíða og aminosýra úr þykkninu.

Tilraunir í sambandi við

Stórpörungar og bólupang.

verkefnið hafa gengið vel og lofa góðu. Þátttakendur, auk Matis, í verkefninu eru Eukaryo AS, Due

Miljø og Akvatik AS frá Noregi ásamt Tari-Faroe Seaweed frá Færeyjum. /VH

Heimur á helvegi:

Karl Bretaprins hvetur til aðgerða til verndunar hafsins

Karl prins dregur í efa að hægt sé að líta á mannkynið sem skynsemisveru þar sem ákvarðanir þess eru næstum því eingöngu drifnar áfram af gróðasjónarmiðum.

Okkar maður í Bretlandi segir löngu tímabært að grípa til aðgerða til að draga úr mengun sjávar og að hann muni í framtíðinni leggja sitt af mörkum í baráttunni til að vernda hafið.

Karl segir að plastmengun í hafi sé gríðarleg og fagnar aukinni vitund almennings um vandamálið. Hann harmar jafnframt hversu litla athygli hafið og mengun þess hefur fengið og hversu lítið hefur verið gert til að draga úr mengun hafsins undanfarna áratugi. Prinsinn kallar eftir aðgerðum til varnar vistkerfi hafsins.

Skeytinga- og ábyrgðarleysi

Í ráðstefnu Evrópusambandsins, Our Oceans, sem haldin var á Möltu 5. til 6. október síðastliðinn, lýsti prinsinn vaxandi áhyggjum sínum yfir skeytinga- og ábyrgðarleysi stjórnsvalda þegar kemur að ákvarðanatöku sem tengjast umhverfismálum. Hann sagðist reyndar vera farinn að efast um að það væri lengur hægt að líta á manninn sem tegund sem skynsemisveru þar sem ákvarðanir hennar séu nánast eingöngu drifnar áfram út frá gróðasjónarmiðum.

Mannkynið varnarlaust gegn náttúruöflum

Karl gagnrýndi Trump Bandaríkjaforseta í ræðu sinni fyrir að neita

Maðurinn stendur varnarlaus gagnvart náttúruöflum hvað þá fjármála- og tryggingarfyrirtæki, auk þess sem ríkjandi og galin hugmyndafræði hvetur til að reyna á þolmörk heimsins hvað varðar eyðileggingu.

að skrifa undir Loftslagssamning Sameinuðu þjóðanna. Hann sagði að fellibylirnir í Bandaríkjunum undanfarið væru einungis fyrirboði þess sem ætti eftir að koma. „Maðurinn stendur varnarlaus gagnvart náttúruöflum hvað þá fjármála- og tryggingarfyrirtæki, auk þess sem ríkjandi og galin hugmyndafræði hvetur til að reyna á þolmörk heimsins hvað varðar eyðileggingu.“

Vistkerfi hafsins viðkvæmt

Karl, sem lengi hefur talað fyrir verndun regnskóganna, sagði að verndun hafsins væri honum ekki síður hugleikið en verndun regnskóganna. „Við ættum að fagna því að almenningur sé farinn að gera sér grein fyrir því að verndun

hafsins sé ekki síður mikilvæg en verndun regnskóganna. Ég efast reyndar um að við gerum okkur enn grein fyrir því hversu viðkvæmt vistkerfi hafsins er í raun og veru og við verðum að forðast að líta á hafið eingöngu sem uppsprettu auðs.

Milljarðar evra til umhverfismála

Á ráðstefnunni var því lýst yfir að Evrópusambandið ætlaði að leggja ríflega 550 milljón evrur, um 68 milljarða íslenskra króna, til verkefna sem eiga að stuðla að verndun hafsins. Þar á meðal eru verkefni sem eiga að draga úr sjóræningjaveiðum, magni plast í hafinu og gervihnöttum til eftirlits á hafinu. /VH

Endurmenntun Lbhi

Hæsnahald – hagur og hamingja!

Haldið í samstarfi við ERL, Eigenda- og ræktendaf. landnámsþæna

Hvað þarf að hafa í huga er kemur að hæsnahaldi í borg og bæjum?

Haldið 3. nóvember hjá Lbhi í Reykjavík

Borgarvistfræði

Hvaða áhrif hefur þéttbýlismyndun sem og önnur landnýting á vistkerfi og umhverfi borga? Er hægt að gera þéttbýlið „náttúrulegra“?

Hefst 3. nóvember hjá Lbhi í Reykjavík

Skipulagslögfræði og stjórnsýsluramminn

Farið er yfir meginreglur stjórnsýsluréttarins, þar sem að skipulag og byggingar- og framkvæmdaleyfi eru stjórnsýsluákvæðanir.

Hefst 4. nóvember hjá Lbhi í Reykjavík

Jólagjöfin úr skóginum

Haldið í samstarfi við IÐUNA fræðslusetur

Hvernig væri að hafa jólagjöfina í ár, nytjun úr skógarefnivið, hannaðan af þér?

Haldið 28. október á Reykjum, Ölfusi

Húsgagnagerð úr skógarefni I

Haldið í samstarfi við IÐUNA fræðslusetur

Á námskeiðinu læra nemendur að setja saman koll og bekk úr því sem til fellur við grisjun skóga.

Hefst 11. nóv. á Snæfoksstöðum í Grímsnesi

Húsgagnagerð úr skógarefni II

Haldið í samstarfi við IÐUNA fræðslusetur

Húsgagnagerð tekin skrefinu lengra, nemendur fara mun dýpra í ferlið frá hönnun til vöru.

Hefst 17. nóv. á Snæfoksstöðum í Grímsnesi

Sauðfjársæðingar

Fjallað um allt er viðkemur sauðfjársæðingum, m.a. gott verkleg, tímasetningar og smitvarnir.

Haldið 29. nóvember hjá Lbhi Borgarfirði

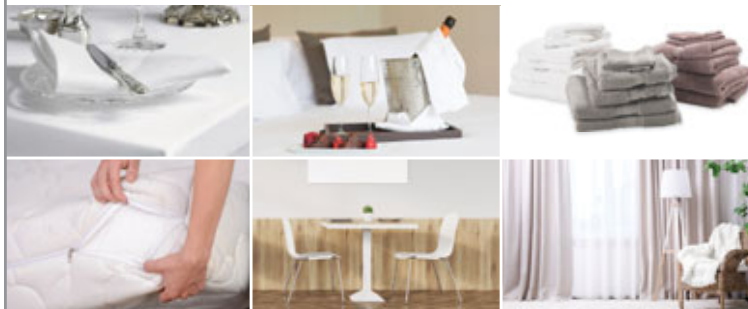
Haldið 30. nóvember á Stóra Ármóti

www.lbhi.is/namskeid • endurmenntun@lbhi.is • 433 5000

Vogue
FYRIR HEIMILIÐ

bíður uppá alhliða lausn fyrir hótélherbergið eða gistiheimilið.

Vogue
FYRIR HEIMILIÐ

Síðumúla 30 - Reykjavík | Sími 533 3500
Hofsbot 4 - Akureyri | Sími 462 3504

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300

STRÚKTÚR

Byggðu þinn STRÚKTÚR á traustum grunni

Stálgrindarhús - Yleiningar - Límtré

WWW.STRUKTUR.is

Við finnum lausn sem hentar þér!

| Strúktúr ehf | www.struktur.is | struktur@struktur.is |

| Hraðastöðum IV | 271 Mosfellsbæ |

ISHURÐIR

BÍLSKÚRSHURÐIR | IÐNAÐARHURÐIR

www.ishurdir.is

- ✓ ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA, SMÍÐI OG SAMSETNING
- ✓ ALLAR HURÐIR SMÍÐAÐAR SAMKVÆMT MÁLI
- ✓ MARGAR ÚTFÆRSLUR OG LITAMÖGULEIKAR
- ✓ ÁRATUGA REYNSLA STARFSMANNA Í HURÐUM
- ✓ HÁGÆÐA HRÆFNI
- ✓ ÞOLA VEL ÍSLENSKT VEDURFAR
- ✓ STUTTUR AFGREIÐSLUTÍMI

ÝMSAR GERÐIR
& ÚTFÆRSLUR

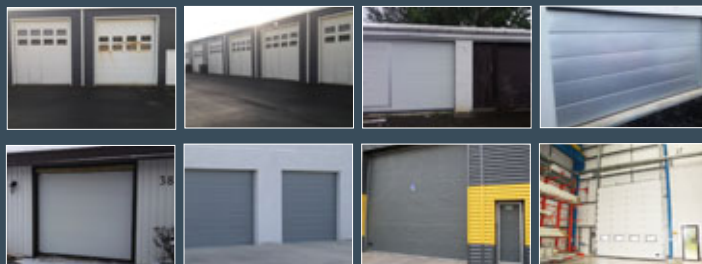
YFIR 20 ÁRA REYNSLA
Í HURÐUM Á ÍSLANDI

ÍSLENSK
FRAMLEIÐSLA

STÍLHREINAR
FYRIR BÍLSKÚRINN

BÍLSKÚRSHURÐIR

ÖFLUGAR
FYRIR IÐNAÐINN

IÐNAÐARHURÐIR

FÁÐU HEIMSÓKN
SÖLLUBÚÐARFARI OKKAR KEMUR A STADINN,
VEITIR FAGLEGA RÁÐGJÖF OG GERIR ÞÉR VERÐULEG.
VINSAMLEGAST ÖSKIÐ EFTIR HEIMSÓKN
Í SÍMA 865-1237 EÐA Á LOGI@ISHURDIR.IS

ISHURÐIR
Sími 564 0013 | www.ishurdir.is

HAFÐU SAMBAND
✓ IS Hurðir ehf.
✓ Reykjalundi, 270 Mosfellsbæ
✓ Sími: 564 0013
✓ logi@ishurdir.is / 865 1237
✓ www.ishurdir.is

ALÞINGISKOSNINGAR 2017

Píratar

1. Hverjar eru áherslur framboðsins við endurskoðun búvörusamninga sem áætluð er árið 2019? Hverju vill framboðið breyta við þá endurskoðun og í hvaða tilgangi?

Píratar vilja nýja landbúnaðarstefnu sem gengur út á að virkir bændur sem viðhafa viðurkenndar starfsaðferðir fái grunnstuðning og viðbótarstuðning fyrir sérstök verkefni. Grunnstuðningi er ætlað að tryggja afkomuöryggi bænda. Greiðslurnar eru óháðar vörusölu á mörkuðum, sem getur verið sveiflukennnd. Þessum greiðslum er einnig ætlað að stuðla að stöðugu framboði helstu matvara og matvælaöryggi. Framleiðendur hafa frelsi til að bæta afkomu sína með því að aðlaga framleiðsluna að eftirspurn og þörfum neytenda á markaði. Viðbótargreiðslur eru fyrir sérstök viðurkennd verkefni t.d. endurheimt votlendis, fegrun lands, lífræna ræktun og endurbætur í þágu dýravelferðar og framleiðnibata.

2. Hver er stefna flokksins í málefnum sauðfjárbænda? Vill framboðið grípa til aðgerða vegna þess vanda sem þar er uppi?

Píratar eru fylgjandi þeirri hugmynd að

stýðja beint við bændur vegna þess vanda sem uppi er. Að auki þarf að fara fram úttekt hjá afurðastöðvunum þar sem raunveruleg birgðastaða er metin, með það að markmiði að staðfest verði hversu mikill vandinn er og hvar hann liggur.

3. Innflutningur á búvörum hefur stóráukist á síðustu árum. Hver er stefna flokksins um verndartolla á þær matvörur sem framleiddar eru hérlandis?

Píratar vilja afnema tolla af landbúnaðarvörum í áföngum með hagsmuni neytenda og samfélagsins alls í huga. Hins vegar stefnum við ekki að lækkun beins stuðnings á fjárlögum samanber svar við spurningu nr. 1, um grunngreiðslur. Það mætti jafnvel auka þær, að minnast kosti tímabundið, til að aðstoða atvinnugreinina að takast á við breytingarnar.

4. Hver er skoðun framboðsins á rekstrarumhverfi mjólkurframleiðslunnar? Sér það fyrir sér breytingar á því og þá hverjar og á hvaða forsendum?

Landbúnaðarstefna Pírata miðar við að heilbrigð samkeppni komist á í greininni að öðru leyti en því að bændur fái grunnstuðning og viðbótarstuðning fyrir viðurkennd verkefni. Samkeppni í vinnslu mjólkurafurða fellur undir þetta. Til langs tíma lítið má vænta þess að það komi öllum vel eins og samkeppni í atvinnulífinu almennt.

Flokkur fólksins

1. Hverjar eru áherslur framboðsins við endurskoðun búvörusamninga sem áætluð er árið 2019? Hverju vill framboðið breyta við þá endurskoðun og í hvaða tilgangi?

Flokkur fólksins vill beina fjármagni enn frekar í búvörusamningnum að nýsköpun í landbúnaði, frekari möguleikum á að bændur geti selt afurðir sínar „beint frá bónda“, beingreiðslu til fleiri búgreina og möguleikum á yfirfærslu beingreiðslna frá einni búgrein til annarrar.

2. Hver er stefna flokksins í málefnum sauðfjárbænda? Vill framboðið grípa til aðgerða vegna þess vanda sem þar er uppi?

Flokkurinn vill að komið verði strax til móts við

sauðfjárbændur með tímabundnu viðbótarframlagi í beingreiðslum til þeirra sem hafa meirihluta tekna sinna af landbúnaðarframleiðslu.

3. Innflutningur á búvörum hefur stóráukist á síðustu árum. Hver er stefna flokksins um verndartolla á þær matvörur sem framleiddar eru hérlandis?

Flokkurinn hyggur ekki á breytingar frá því sem nú er.

4. Hver er skoðun framboðsins á rekstrarumhverfi mjólkurframleiðslunnar? Sér það fyrir sér breytingar á því og þá hverjar og á hvaða forsendum?

Nei, engar breytingar.

Vinstri græn

1. Hverjar eru áherslur framboðsins við endurskoðun búvörusamninga sem áætluð er árið 2019? Hverju vill framboðið breyta við þá endurskoðun og í hvaða tilgangi?

Sem svar við þessu vill Vinstrihreyfingin grænt framboð vísa í ítarlega landbúnaðarstefnu sem hreyfingin samþykkti á landsfundi fyrir tveimur árum og enn er í fullu gildi. Formaður flokksins, Katrín Jakobsdóttir, gerði grein fyrir hinni nýsamþykktu landbúnaðarstefnu í Bændablaðinu skömmu eftir landsfund VG á árinu 2015. VG vill öflugan, sjálfbærnan landbúnað á Íslandi á félagslegum, byggðalegum og umhverfislegum forsendum.

2. Hver er stefna flokksins í málefnum sauðfjárbænda? Vill framboðið grípa til aðgerða vegna þess vanda sem þar er uppi?

VG telur óumflýjanlegt að grípa til aðgerða strax eftir að ný ríkisstjórn og nýtt þing koma til starfa í því skyni að verja sauðfjárbændur fyrir yfirvofandi kjaraskerðingu og um leið hefja víðræður um varanlegri lausnir á framleiðslu/markaðs- og verðlagsmálum greinarinnar. Við í Vinstrihreyfingunni grænu framboði höfum sagt að tillögur bænda séu ágætur grunnur til byggja víðræður á.

3. Innflutningur á búvörum hefur stóráukist á síðustu árum. Hver er stefna flokksins um verndartolla á þær matvörur sem framleiddar eru hérlandis?

VG stendur vörð um öflugan og sjálfbærnan

innlendan landbúnað á grundvelli þeirrar stefnu sem flokkurinn hefur mótað. Öflugur innlendur landbúnaður er undirstaða heilnæmrar og öruggar matvælaframleiðslu í landinu þar sem hagræða bænda og neytenda fer saman, auk þess að vera grunnþáttur í því að byggja sjálfbært samfélag. Verndartollar hafa gegnt mikilvægu hlutverki í þessu sambandi og myndað hluta af stuðningsumhverfi innlendrar framleiðslu. Ef þeir eru felldir niður eða verulega dregið úr þeim óbeina stuðningi sem í þeim er fólgin þurfa að koma til jafngildar mót-vægisáðgerðir. Vinstrihreyfingin grænt framboð er tilbúin að skoða kosti og galla þess að leggja umhverfisgjöld á innfluttar landbúnaðar-afurðir. Slík álagning myndi í senn efla umhverfisvitund neytenda og styrkja stöðu innlendra landbúnaðarafurða.

4. Hver er skoðun framboðsins á rekstrarumhverfi mjólkurframleiðslunnar? Sér það fyrir sér breytingar á því og þá hverjar og á hvaða forsendum?

VG vill stíga varlega til jarðar gagnvart því að kollvarpa þeirri endurskipulagningu, verkaskiptingu og hagræðingu sem orðið hefur í mjólkuriðnaði og sannanlega hefur skilað neytendum miklu í formi lægra vöruverðs og bændum meiri sölu og bættum kjörum. Vel má þó hugsa sér breytingar sem snúa að því að opna á meiri fjölbreytni í úrvinnslu, þjálfa umhverfi fyrir heimaúrvinnslu (beint frá býli) o.fl.

Framboðin svara bændum

Bændablaðið sendi öllum framboðum sem bjóða fram lista vegna alþingiskosninganna 2017 spurningar er varða afstöðu þeirra til landbúnaðarmála.

Öll framboðin voru spurð sömu spurninganna og óskað var eftir hnitmiðuðum svörum í stuttu máli. Öllum var gefinn sami frestur til að svara. Á bbl.is eru fleiri spurningar til flokkanna, m.a. um skógrækt og landgræðslu,

kolefnisjöfnun, áhuga á kosningum um ESB-umsókn, matvælaöryggi og eftirlit með gæðum matvæla.

Bændasamtök Íslands hafa tekið þátt í umræðu í aðdraganda kosninga og sett nokkur mál á oddinn. Í auglýsingu á bls. 47 koma nokkur þessara áhersluatriða fyrir. Þá hafa samtökin gefið út myndband sem er aðgengilegt á vef samtakanna, bondi.is, og á Facebook-síðu þeirra. /TB

Sjálfstæðisflokkurinn

1. Hverjar eru áherslur framboðsins við endurskoðun búvörusamninga sem áætluð er árið 2019? Hverju vill framboðið breyta við þá endurskoðun og í hvaða tilgangi?

Sjálfstæðisflokkurinn telur að „ný kynslóð“ að landbúnaðarsamningnum eigi að taka við af búvörusamningagerð. Þar verði um samfélagsfjárfestingu í þeim gæðum sem felast í íslenskum landbúnaði. Ný kynslóð samninga verði með fleiri stöðum undir búskap og rekstur á bújörðum. Með hagsmuni þeirra sem í sveitum búa að leiðarljósi. Samninga sem fela í sér meiri sveigjanleika og frelsi til að takast á við breytingar. Sjálfstæðisflokkurinn vill þannig leggja áherslu á gæði, hreinleika og ábyrga meðferð á landi. Sjálfstæðisflokkurinn vill beita breytingum á skattkerfinu til að auðvelda kynslóðaskipti og styrkja þannig um leið afkomu eldri kynslóðarinnar.

2. Hver er stefna flokksins í málefnum sauðfjárbænda? Vill framboðið grípa til aðgerða vegna þess vanda sem þar er uppi?

Sjálfstæðisflokkurinn telur það vera forgangsmál fyrir og eftir kosningar að takast á við afkomu sauðfjárbænda og bregðast við afkomuhruni. Til þess er ekki langur tími, kannski aðeins þessi vetur, Sjálfstæðisflokkurinn vildi grípa til bráðaaðgerða í haust, sem hefðu skapað tækifæri til að skila bændum til baka lækkun á afurðum. Fyrst af öllu er mikilvægt að sameina hagsmuni sauðfjárbænda. Þá koma að sjálfsögðu til fjölpættar aðgerðir í kjölfar þess. Aðgerðir sem verða til að bændur hér á landi geti fengið samþættingu afurðaverð og kollegar þeirra í nágrannalöndum okkar. Það getur þurft tímabundið að hækka framlög vegna sauðfjárræktar.

3. Innflutningur á búvörum hefur stóráukist á síðustu árum. Hver er stefna flokksins um verndartolla á þær matvörur sem framleiddar eru hérlandis?

Við höfum veikt tækifæri og stöðir búgreina til að takast á við breytta samkeppnisstöðu við innflutning. Þar kemur líka til að bæði hefur okkur tæplega tekist að gæta að hagræðingu í úrvinnslu á búvörum í öllum greinum. Það eru því miklir hagsmunir að geta snúið vörn í sókn. Á sama tíma eru stjórnmöld að setja íþyngjandi kröfur á búreksstur og kostnaðarsamar aðgerðir. Einhliða niðurfelling á verndartollum er ekki stefna flokksins, en gagnkvæmir viðskiptasamningar og þá í þeim búgreinum og afurðum sem eiga þar möguleika.

4. Hver er skoðun framboðsins á rekstrarumhverfi mjólkurframleiðslunnar? Sér það fyrir sér breytingar á því og þá hverjar og á hvaða forsendum?

Bændur hafa sjálfir ákveðið að taka ákvörðun um framtíð framleiðslustýringar í endurskoðun samninga 2019. Framleiðslustýring og heimild til samstarfs um ákveðna þætti úrvinnslu eru hornsteinar þess árangurs sem neytendur njóta nú af hagræðingu undanfarinna ára. Við endurskoðun búvörulaga í tengslum við endurskoðun samninga við bændur ætti hins vegar að horfa til mun fleiri atriða sem í öðrum löndum eru notuð til eflingar á landbúnaði og til að gæta hagsmuna neytenda. Í lagaumhverfi annarra landa eru ekki árekstrar á milli samkeppnislaga og laga um búvöruframleiðslu. Með endurskoðun laga og stefnumörkun samkeppnismála á að horfa til heilbrigðari samkeppni, hagsmuna minni fyrirtækja og einyrkja. Skýrum ákvæði gegn skortsölu og skaðlegri framgöngu á markaði.

Miðflokkurinn

1. Hverjar eru áherslur framboðsins við endurskoðun búvörusamninga sem áætluð er árið 2019? Hverju vill framboðið breyta við þá endurskoðun og í hvaða tilgangi?

Mikilvægt er að við endurskoðun samninganna sé fyrst og fremst horft til þess hvort umhverfi greinarinnar hafi breyst frá undirritun og þá brugðist við því með víðeigandi hætti. Miðflokkurinn telur mikilvægt að greininni sé gert kleift að vinna meira saman með það að markmiði að skjóta styrkari stöðum undir landbúnaðinn. Flokkurinn hafnar frumvarpi ríkisstjórnar undir forustu Sjálfstæðisflokksins sem gerði ráð fyrir að undanþága mjólkuriðnaðarins frá samkeppnislögum yrði felld niður.

2. Hver er stefna flokksins í málefnum sauðfjárbænda? Vill framboðið grípa til aðgerða vegna þess vanda sem þar er uppi?

Miðflokkurinn telur að heimila þurfi stóráukið samstarf á sviði framleiðslu og sölu á sauðfjárafurðum og vill beita sér fyrir lagabreytingum þar um. Auka þarf svæðisbundinn stuðning, tryggja bændum fjárfestingar, t.d. með því að verð til þeirra liggir fyrir mun fyrir. Þá telur Miðflokkurinn nauðsynlegt að grípa tafarlaust inn í og leysa þann bráðavanda sem skapast hefur

vegna mikils verðfalls afurða. Það verður ekki gert nema með beinum fjárfraðslum til sauðfjárbænda nú í haust. Síðan þurfa stjórnmöld að nýta veturinn til að vinna að framtíðarlausn með bændum.

3. Innflutningur á búvörum hefur stóráukist á síðustu árum. Hver er stefna flokksins um verndartolla á þær matvörur sem framleiddar eru hérlandis?

Flest ef ekki öll ríki heims vernda sína matvælaframleiðslu með einum eða öðrum hætti. Íslendingar eiga, eins og aðrir, að verja sína matvælaframleiðslu.

4. Hver er skoðun framboðsins á rekstrarumhverfi mjólkurframleiðslunnar? Sér það fyrir sér breytingar á því og þá hverjar og á hvaða forsendum?

Flokkurinn er fylgjandi því umhverfi sem mjólkurframleiðslan býr við í dag. Kerfið tryggir hagkvæmni sem skilar neytendum hollri og góðri vöru á sanngjörnu verði. Mikilvægt er að öllum framleiðendum sé tryggt stöðugt rekstrarumhverfi og því kann að vera nauðsynlegt að kveða skýrar á um undanþágur frá samkeppnislögum sem og ábyrgð markaðsráðandi framleiðenda.

Framsóknarflokkurinn

1. Hverjar eru áherslur framboðsins við endurskoðun búvörusamninga sem áætluð er árið 2019? Hverju vill framboðið breyta við þá endurskoðun og í hvaða tilgangi?

Framsókn vill landbúnaðarstefnu sem tryggir stöðugleika. Gildandi búvörusamningar eiga að tryggja stöðugleika til lengri tíma til að greinin geti fjárfest í samræmi við markmið þeirra um að efla innlenda framleiðslu, tryggja neytendum gæðaaufurðir á sanngjörnu verði, fæðuöryggi landsmanna og byggðafestu í landinu. Áherslur varðandi endurskoðunina 2019 snúa fyrst og fremst að því að festa þessi markmið í sessi og þróa samningana áfram í takt við þau. Tryggja þarf nýsköpun og vöruþróun í landbúnaði til að styðja við bakið á fjölskyldurekstri í greininni. Framsókn vill skapa aðstæður fyrir frekari framþróun á þessu sviði við endurskoðun búvörusamninganna 2019.

2. Hver er stefna flokksins í málefnum sauðfjárbænda? Vill framboðið grípa til aðgerða vegna þess vanda sem þar er uppi?

Grafalvarleg staða er í sauðfjárrækt vegna 30% verðlækkunar á afurðum og lokunar markaða erlendis. Framsókn vill auka stuðning tímabundið til að hjálpa bændum að komast yfir þennan hjalla og lögleiða verkfæri til sveiflujöfnunar svo að þessi staða komi ekki upp aftur. Sauðfjárrækt er undirstaða dreifðra byggða víða um land

Dögun

1. Hverjar eru áherslur framboðsins við endurskoðun búvörusamninga sem áætluð er árið 2019? Hverju vill framboðið breyta við þá endurskoðun og í hvaða tilgangi?

Draga til baka hugmyndir um að breyta styrkja-kerfinu í þá átt sem fyrirhugað er. Það mun aðeins verða til þess að þeir sem mestir eru skussarnir munu fjölga fé og skeyta lítt um afurðir eftir að styrkir verða á hvern haus. Hætta er á að ræktun holdmikils fjár fari forgörðum.

2. Hver er stefna flokksins í málefnum sauðfjárbænda? Vill framboðið grípa til aðgerða vegna þess vanda sem þar er uppi?

Tvímælalaust verður að grípa til aðgerða til að sauðfjárbúskapur leggist ekki af og landsbyggðin fari hreinlega ekki í eyði. Sauðfjárbúskapur er landsbyggðarmál. Enginn sauðfjárbúskapur = engin landsbyggð. Leyfa á sauðfjárbændum

Björt framtíð

1. Hverjar eru áherslur framboðsins við endurskoðun búvörusamninga sem áætluð er árið 2019? Hverju vill framboðið breyta við þá endurskoðun og í hvaða tilgangi?

Björt framtíð vill halda áfram að styðja duglega við landbúnaðinn okkar en telur að við þurfum að fá meiri samfélagslegan ábata fyrir fjármagnið sem ríkið leggur til geirans. Björt framtíð vill aflæsa styrkjakerfinu. Við viljum afnema framleiðslutengingu styrkja-anna en styðja þess í stað við fjölbreytta nýsköpun til sveita. Það mun toga unga fólkið aftur út í sveitirnar og styðja við fjölbreytt atvinnulíf í bland við ferðaþjónustuna og hefðbundna landbúnaðinn. Björt framtíð vill að ábúendur á lögbýlum geti sótt um stuðning til ríkisins eftir a.m.k. þremur leiðum: í gegnum fasta árlega búsetu-styrki; í gegnum styrki til fjölbreyttrar landnýtingar /landbóta (s.s. túnrækt, kornrækt, nýtaskógrækt, berjarunnar, grænmetisrækt, skjólbelti, náttúruskógar, beitarskógar, gróin beitiöld, landgræðsla, endurheimt votlendis, náttúruvernd, vernd menningarminja, uppbyggingu/ viðhalds ferðamannaleiða, viðhald menningarlandslags o.s.frv.) og í gegnum styrki til fjölbreyttrar nýsköpunar. Bændur geta á þann hátt framleitt eins mikið og þeir vilja af hefðbundnum afurðum (kjöt og mjólk) – í takt við ástand lands og eftirspurn hverju sinni. Við viljum einnig greiða hærri landgreiðslur til þeirra sem nýta landið til framleiðslu á lifrænum afurðum.

2. Hver er stefna flokksins í málefnum sauðfjárbænda? Vill framboðið grípa til aðgerða vegna þess vanda sem þar er uppi?

Samfylkingin

1. Hverjar eru áherslur framboðsins við endurskoðun búvörusamninga sem áætluð er árið 2019? Hverju vill framboðið breyta við þá endurskoðun og í hvaða tilgangi?

Samfylkingin er ekki sátt við gildandi búvörusamninga og sat hjá við afgreiðslu búvörlaga. Við teljum að samningstíminn eigi að vera styttri og að Alþingi eigi að setja ráðherra samningsmarkið með þingsályktun. Þá telur flokkurinn að samkeppnislög ættu að gilda um mjólkuriðnaðinn og flutti tillögu um það. Markmið við endurskoðun eru að bæta kjör og aðstæður bænda og tryggja neytendum sanngjarnt verð og gæði. Stærri hluti stuðnings þarf að fara til bænda með byggðastyrkjum, grænum styrkjum og nýsköpunargreiðslum – í samræmi við framtíðarsýn í málefnum landbúnaðarins sem nú vantar átakanlega. Þá þarf að leggja sérstaka áherslu á lifræna framleiðslu og átak til að minnka losun.

2. Hver er stefna flokksins í málefnum sauðfjárbænda? Vill framboðið grípa til aðgerða vegna þess vanda sem þar er uppi?

Bráðavandi sauðfjárbænda verður ekki leystur nema með aðkomu almannavaldsins. Til lengri tíma verða fulltrúar bænda, neytenda og ríkisins að koma á nýrri skipan

Alþýðufylkingin

1. Hverjar eru áherslur framboðsins við endurskoðun búvörusamninga sem áætluð er árið 2019? Hverju vill framboðið breyta við þá endurskoðun og í hvaða tilgangi?

Alþýðufylkingin treystir bændum og samtökum þeirra til að vísa veginn við þá endurskoðun sem innbyggð er í þegar samþykktá búvörusamninga og mun enga kröfu gera um að flýta því ferli sem slíku. Flokkurinn leggur áherslu á sjálfbærni í landbúnaði en helstu markmið sjálfbærni eru fæðuöryggi, matvælaöryggi (hollusta), atvinna, fjölskyldubúskapur, viðhald byggðar í sveitum með tengslum við ferðaþjónustu, skynsamleg landnýting, velferð dýra og náttúru og aðgerðir gegn samþjöppun.

2. Hver er stefna flokksins í málefnum sauðfjárbænda? Vill framboðið grípa til aðgerða vegna þess vanda sem þar er uppi?

Alþýðufylkingin treystir vinnandi fólki og samtökum þess yfirleitt best til að ráða sínum málum. Það á einnig við um bændur og samtök þeirra en AF mun fyrir sitt leyti beita sér fyrir velvilja ríkisins í þeirra garð. Líklega verður nauðsynlegt að grípa til beinna aðgerða vegna þess bráðavanda sem nú er til orðinn og þá vill flokkurinn tryggja að afurðastöðvar og smásölukeðjur í landinu komist ekki hjá að axla þann hluta ábyrgðarinnar sem þær bera á hinni erfiðu stöðu bænda.

3. Innflutningur á búvörum hefur stóráukist á síðustu árum. Hver er stefna flokksins um verndartolla á þær matvörur sem framleiddar eru hérlandis?

Eðlilegt er að landbúnaðurinn sé varinn fyrir samkeppni við framleiðslu sem byggir á ósjálfbærum framleiðsluháttum, illri meðferð búfjár eða notkun lágláunavinnuafls. Við viljum nota skatta og tolla í samfélagslegum tilgangi og teljum því eðlilegt að beita verndartollum til þess að draga úr umhverfisálagi vegna þrautpínings lands og flutninga, bæta orkunýtingu og vernda byggðir.

4. Hver er skoðun framboðsins á rekstrar-umhverfi mjólkurframleiðslunnar? Sér það fyrir sér breytingar á því og þá hverjar og á hvaða forsendum?

Rekstrarumhverfi mjólkurframleiðslunnar er mjög miðstýrt og verður að vera það. Við slíkar aðstæður þarf að gefa góðan gaum að eignarhaldi á hinu ráðandi fyrirtæki þannig að einkaaðilum gefist ekki færi á að soga til sín verðmæti í gegnum það á kostnað bænda og neytenda. Samfélagslegar forsendur verða fyrst og fremst að vera til hliðsjónar, bæði þegar horft er til kerfisins eins og það er og hugsanlegra breytinga.

Viðreisn

1. Hverjar eru áherslur framboðsins við endurskoðun búvörusamninga sem áætluð er árið 2019? Hverju vill framboðið breyta við þá endurskoðun og í hvaða tilgangi?

Viðreisn leggur áherslu á aukið vægi umhverfis- og neytendasjónarmiða. Stjórnvöldum ber skylda til þess að geta hagsmunna neytenda og skattgreiðenda jafnt sem framleiðenda. Viðreisn telur að breyta megi stuðningskerfi landbúnaðarins til hagsbóta fyrir bændur og fyrir almannahag. Viðreisn vill auka fjálsræði framleiðenda í landbúnaði. Viðreisn vill að dregið verði úr framleiðsludrifnum stuðningi en leggur þess í stað áherslu á að stuðningskerfi landbúnaðarins hvetji til fjölbreytni og nýsköpunar í matvælaframleiðslu með landvörslumiðuðum stuðningi. Sérstaða Íslands býður upp á margvísleg tækifæri í vöruþróun og markaðssetningu landbúnaðarafurða. Búvörusamningar eiga að endurspegla vilja til þess að styðja við frumkvöðlaanda og verðmætasköpun sem byggir á hugviti og gæðum.

2. Hver er stefna flokksins í málefnum sauðfjárbænda? Vill framboðið grípa til aðgerða vegna þess vanda sem þar er uppi?

Viðreisn hafði forystu um að leggja fram tillögur að aðgerðum vegna vanda sauðfjárræktar. Tillögurnar fólu í sér 650 milljóna króna framlag ríkisins (umfram tæplega 5 ma.kr. sem renna til sauðfjárræktar árið 2017 skv. búvörusamningi). Þær fólust m.a. í beinum stuðningi við bændur og beindust sérstaklega að ungum bændum. Forsenda aðgerðanna var að koma

í veg fyrir offramleiðslu sem yrði til þess að sami vandi kæmi upp aftur. Aðrar hugmyndir sem voru í umræðunni (uppkaupt birgða og útflutningsskylda) hefðu sent reikninginn á skattgreiðendur eða neytendur.

3. Innflutningur á búvörum hefur stóráukist á síðustu árum. Hver er stefna flokksins um verndartolla á þær matvörur sem framleiddar eru hérlandis?

Viðreisn er fylgjandi fríverslun og heilbrigðri samkeppni á matvörumarkaði. Hagfelldasta leiðin til þess er aðild að Evrópusambandinu sem myndi opna evrópska markaði fyrir íslenskum landbúnaðarvörum og jafnframt styrkja íslenska framleiðendur í gegnum stuðningskerfi ESB, sem gerir m.a. ráð fyrir sérstökum stuðningi við landbúnað á harðbýlum svæðum. Stefna Viðreisnar er að bæta og nútímavæða starfsumhverfi landbúnaðar, en stuðla jafnframt að fjölbreyttara vöruúrvali og hagstæðara matvælavæðingu fyrir neytendur.

4. Hver er skoðun framboðsins á rekstrar-umhverfi mjólkurframleiðslunnar? Sér það fyrir sér breytingar á því og þá hverjar og á hvaða forsendum?

Stefna Viðreisnar er að efla heilbrigða samkeppni á öllum sviðum, þar á meðal í mjólkurframleiðslu og dreifingu mjólkurvara, en á þeim markaði ríkir fákeppni. Óumdeilt er að virk samkeppni er almennt samfélagslega hagkvæm og til hagsbóta fyrir almenn- ing. Hún stuðlar að nýsköpun, fjölbreytni og lægra vöruverði. Grundvallarforsendan er sú að sönnunarbyrðin hvílir á þeim sem mæla gegn samkeppni og þurfa þung rök að liggja til grundvallar undantekninga á almennum samkeppnisreglum.

AUÐLINDIR & UMHVERFISMÁL

Coca-Cola á Íslandi byggði öfluga vatnshreinsistöð í takt við metnaðarfulla umhverfisstefnu:

Skilar öllu affallsvatni og skólpi tandurhreinu út í holræsakerfið

Hörður Kristjánsson
hk@bondi.is

Coca-Cola á Íslandi, sem er 75 ára á þessu ári, tilheyrir núna Coca-Cola European Partners samsteypunni, sem er stærsta sjálfstæða átöppunarfyrirtæki í heiminum eftir veltu og starfar í 13 löndum í Evrópu, en ekki eins og áður var þegar Coca-Cola var framleitt hér á landi undir hatti Vífilsfells.

Nú heitir félagið Coca-Cola European Partners Ísland eða CCEP Ísland. Hefur fyrirtækið innleitt umhverfisstefnu The Coca-Cola Company og vinnur markvisst að aukinni sjálfbærni fyrirtækisins. Viðamesti og dýrasti þátturinn fólst þó í byggingu á afkastamikilli vatnshreinsistöð 2011 sem hreinsar allt affallsvatn og skólp frá verk-smiðjunni.

Vinsældir Coca-Cola drykkjarins má ekki síst rekja til afar sterkar ímyndar sem tókst að byggja upp um þennan þjóðardrykk Bandaríkjamanna. Á síðari árum hefur álit almennings á þessari vöru og öðrum sambærilegum breyst mikið, sér í lagi eftir að farið var að ræða af krafti um skaðsemi neyslu á sykri sem mikið er af í gosdrykkjum af öllu tagi. Vöruframboð fyrirtækisins hefur þróast í takt við tíðarandann og býður fyrirtækið ekki eingöngu upp á Coca-Cola heldur selur breiða vörulínu drykkja, s.s vatnsdrykki, ávaxtasafa, íþrótt- og orkudrykki, sojadrykki og íslenska próteindrykkinn Hámark, sem unninn er úr mjólk frá íslenskum bændum, auk þess sem fyrirtækið starfrækir Víking Brugghús á Akureyri og flytur inn breytt úrval af áfengi.

Í dag leggja forsvarsmenn CCEP Ísland mikla áherslu á að fyrirtækið sýni samfélagslega ábyrgð m.a. í umhverfismálum. Þar hefur fyrirtækið, sem staðsett er á Stuðlahálsi í Reykjavík, sýnt það í verki m.a. með byggingu á hreinsistöð fyrir allt affallsvatn og skólp sem frá þeim fer út í frárennsliskerfið. Er þetta eina hreinsistöð sinnar tegundar á Íslandi og skilar hún eingöngu tandurhreinu vatni út í skólpræsakerfi borgarinnar.

Reistu hreinsistöð í samræmi við breytingu á stöðlum Coca-Cola

Tíðindamaður Bændablaðsins fór á dögunum og kynnti sér starfsemi fyrirtækisins og hvernig hreinsistöðin virkar. Stefán Magnússon markaðsstjóri segir að stöðin, sem er tveggja þrepa og byggð á búnaði frá Deisa og HydroThane, hafi verið reist 2011 í samræmi við breytingu á stöðlum Coca-Cola. Þá kom VEG verkfræðistofa ehf. ásamt verktafyrirtækjunum Eykt og Hamri einnig að byggingu stöðvarinnar. Stöðin er nú rekin af starfsmönnum CCEP en ráðgjafar fyrirtækið ReSource International ehf., sem er með aðsetur í Kópavogi og hefur m.a. komið að málum er varða endurvinnslu á plasti hérlandis, sá á tímabili um rekstur stöðvarinnar fyrir félagið.

Hreinsistöðin er um 1.000 fermetrar að stærð og tankarnir eru átta talsins og rúma samtals yfir 1.400 rúmmetra.

„Meðhöndlun frárennslis verður að skila vatni aftur til náttúrunnar þannig að það styðji við lífríki sjávar, jafnvel þótt yfirvöld á staðnum geri ekki þá kröfu,“ segir Stefán.

Í hreinsistöð CCEP Ísland. Axel Tamzok, til vinstri, fylgist grannt með að vatnshreinsunin standist allar mælingar. Með honum er Stefán Magnússon, markaðsstjóri fyrirtækisins.

Myndir / HKr.

Hann segir að þegar ákveðið var að fyrirtækið reisti sjálft sína hreinsistöð hafi staðan verið þannig að fyrirtækið gat ekki tengst neinni fullnægjandi hreinsistöð á Íslandi til að mæta kröfum Coca-Cola.

Þær skolp hreinsistöðvar sem stærsti hluti af skólpi á höfuðborgarsvæðinu rennur í gegnum eru það sem kallað er eins þrepa stöðvar með mjög takmarkaða síun á grófu efni úr skólpinu áður en því er dælt um útrásir sem liggja nokkra kílómetra út í Faxaflóa. Í þessum dælustöðvum fer því ekki fram niðurbrot á lífrænu efni í skólpinu.

Krafa Coca-Cola er að allt affallsvatn úr fyrirtækinu fari í gegnum hreinsun sem skili því það hreinu að fiskar geti lifað í því. Í hreinsistöðinni á Stuðlahálsi er því haft fiskabúr til að sannreyna vatnsgæðin áður en vatninu er dælt út í skólperkerfi borgarinnar.

Stærsti tankur hreinsistöðvarinnar stendur upp úr þakinu. Utan á veggnum má sjá gasbrennarann sem notaður er til að eyða með bruna umframbirgðum af metangasi sem verður til við vatnshreinsunina.

Er allt ferli fyrirtækisins gæðavottað samkvæmt ISO gæðastöðlum. Þar er um að ræða ISO 14001

umhverfisstjórnunarkerfi sem innleitt var 2011. ISO 9001 er altækt gæðastjórnunarkerfi sem einnig var

Afallsvatnið frá stöðinni á að vera fullkomlega hættulaust fyrir lífríkið.

innleitt 2011. Þá er ISO/SHAS 19001 öryggisstjórnunarkerfi sem innleitt var 2013 og ISO 22000 matvælaöryggiskerfi sem líka var innleitt 2013.

Nákvæmar mælingar gerðar í hreinsunarferlinu

Axel Tamzok fylgist með öllum mælingum og tekur prufur til að sannreyna hvort hreinsiferlið sé að virka rétt. Hann segir að öllu frárennslu frá fyrirtækinu, að undanskildu rigningarvatni sem rennur af þökum bygginganna, sé veitt eftir grófsíun í gríðarstóra tanka í hreinsistöðinni. Þar er frárennslu dælt í tank, sem í eru örverur, og hefst þá vinna örveranna í súrefnisnauðu umhverfi við að brjóta niður lífrænt efni sem í frárennslinu er. Við þetta niðurbrot myndast mikið af metangasi sem að hluta er veitt í kyndistöð verksmiðjunnar til að hita upp vatn fyrir starfseminu. Það sem ekki nýtist í kyndistöðinni er brennt í sérstökum brennara utanhúss til að lágmarka loftmengun en metangas er mjög kröftug gróðurhúsalofttegund og mun áhrifameiri en koltvísýringur CO2.

Draumurinn að geta metanvætt bílaflotann

Axel segir að draumurinn sé að hreinsa þetta vatni og setja á tanka þannig að hægt verði að keyra bílaflota fyrirtækisins á mjög vistvænu eldsneyti sem verður til við hreinsun á affallsvatni. Með slíku væri jafnframt hægt að auka sjálfbærni fyrirtækisins verulega.

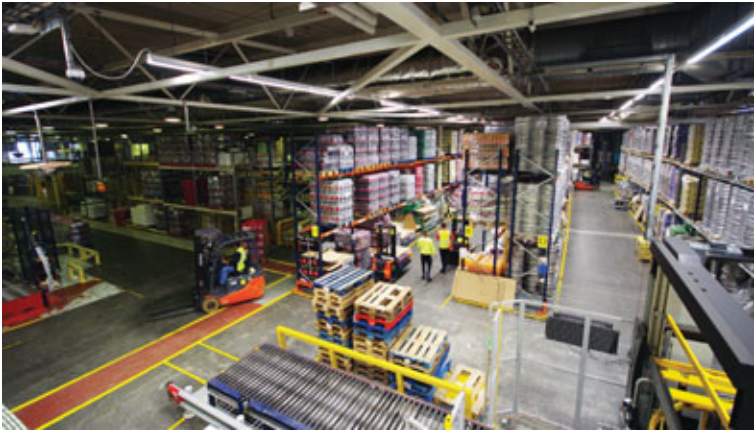
Í seinna þrepi vatnshreinsunarinnar er affallinu dælt í annan stóran tank þar sem niðurbrot heldur áfram í súrefnismettuðu umhverfi. Við það fellur hlutlaust fast snefilefni til botns sem örverur nýttu áður til að búa til metangas. Þetta botnfall er seyra sem fyrirtækið sendir síðan til áframvinnslu hjá Íslenska gámafélaginu þar sem hún er notuð við moltugerð.

Eftir þessa seinni örverumeðferð er vatnið orðið ansi tært, en eigi að síður er því veitt þaðan í gegnum sandfíltersíun áður en því er veitt ansi tæru og hreinu út í holræsakerfi Reykjavíkur.

Viða erlendis er farið að hreinsa vatnið enn frekar í þriggja þrepa hreinsistöðvum þannig að nýta megi affallsvatn og skólp til áveitu og jafnvel að nýju sem neysluvatn.

Mögulegt að tengja fleiri fyrirtæki við hreinsistöðina

Stefán Magnússon markaðsstjóri segir að hreinsistöðin sé í raun mun afkastameiri en þörf sé á fyrir verksmiðjunum. Því hafi menn íhugað að tengja önnur fyrirtæki inn á stöðina og hreinsa fyrir þau affallsvatn svo þau geti líka bætt sitt umhverfisfótspor. Þetta mun þó enn sem komið er bara vera á hugmyndastigi.

Úr lager verksmiðjunnar á Stuðlahálsi í Reykjavík.

Stefán vísar líka til metnaðarfullrar umhverfisstefnu fyrirtækisins, en í henni segir:

CCEP mun leitast við að vernda og bæta umhverfið með því að:

- Þekkja, skrá og meta þau umhverfisáhrif sem af starfsemi félagsins leiðir
- Uppfylla viðeigandi kröfur stjórnvalda og samstarfsaðila í umhverfismálum
- Vinna að stöðugum umbótum í umhverfismálum í samvinnu við almenning, viðskiptavinum og stjórnvöld
- Lágmarka áhrif starfseminnar á umhverfið með aðgerðum sem;
 - draga úr mengun og losun úrgangs
 - stuðla að aukinni endurvinnslu
 - auka vægi endurnýjanlegra orkugjafa í starfseminni

CCEP telur að virðing starfsfólks fyrir náttúru og umhverfi sé lykill að árangursríku umhverfisstarfi og mun því hvetja, beint og óbeint, til hollrar útivistar og ábyrgðar hegðunar gagnvart umhverfinu.

Vörumerkið Coca-Cola er vissulega á meðal þekktustu vörumerkja í heiminum. Sama má segja um hina sérstæðu Coca-Cola flösku sem þróuð var til að aðgreina drykkinn frá öðrum gosdrykkjum og kom á markað 1915. Fyrstu árin var Coca-Cola einungis framleitt í þessari flösku. Það var ekki fyrr en um miðja síðustu öld að Coca-Cola varð fáanlegt í stærri glerflöskum og dósum. Í dag er Coca-Cola einnig selt á plastflöskum.

Í ljósi mikillar umræðu um vaxandi plastmengun í heiminum, þá voru fulltrúar fyrirtækisins líka spurðir út í umbúðamál fyrirtækisins.

Lagt upp úr að minnka kolefnissporið vegna umbúðaflutninga

Stefán sagði að í umhverfisstefnu fyrirtækisins væri lögð mikil áhersla á endurvinnslu umbúða. Þar hefði náðst yfir 90% árangur bæði í endurheimt og endurvinnslu á plastflösk-

um og áldósum. Þá sagði hann að plastflöskurnar sem koma til landsins sem örlitil hylki væru síðan þanin út með heitu lofti áður en tappað er á þær. Þar sem lítið færi fyrir þessum hylkjum og þyngd þeirra væri lítil væru þau hagkvæm í flutningum milli landa. Það dragi síðan úr kolefnisspori vegna innflutnings á umbúðum m.a. í samanburði við gler og jafnvel ál þrátt fyrir hvað álið sé líka mjög hagkvæmt í flutningum og endurvinnslu.

Gler sem til fellur er aftur á móti þungt í flutningum þó búið sé að létta glerflöskur Coca-Cola mikið með nýrri hönnun. Vegna þunga glersins borgar sig ekki að taka það til baka til hreinsunar og endurvinnslu auk þess sem hráefnið í glerið sem er kvartssandur er ódýrt og auðfengið. Glerið sem fellur til hér á Íslandi hjá Coca-Cola og öðrum fyrirtækjum er því malað og urðað eins og hver önnur steinefni.

Þar sem fyrirtækið er nú hluti af fyrirtækjakeðju Coca-Cola European Partners í Evrópu er að sögn Stefáns reynt að beita samlegðaráhrifum til að hámarka hagkvæmni í vinnslu og tryggja bestu nýtingu á tækjabúnaði sem völ er á. Þess vegna eru litlu Coca-Cola flöskurnar ekki fluttar tómar til Íslands, heldur er tappað á þær í verksmiðjum fyrirtækisins í Svíþjóð. Rúmtakið í flutningum til landsins er það sama hvort sem þær koma tómar eða fullar.

Komnir í bein tengsl við íslenskan landbúnað

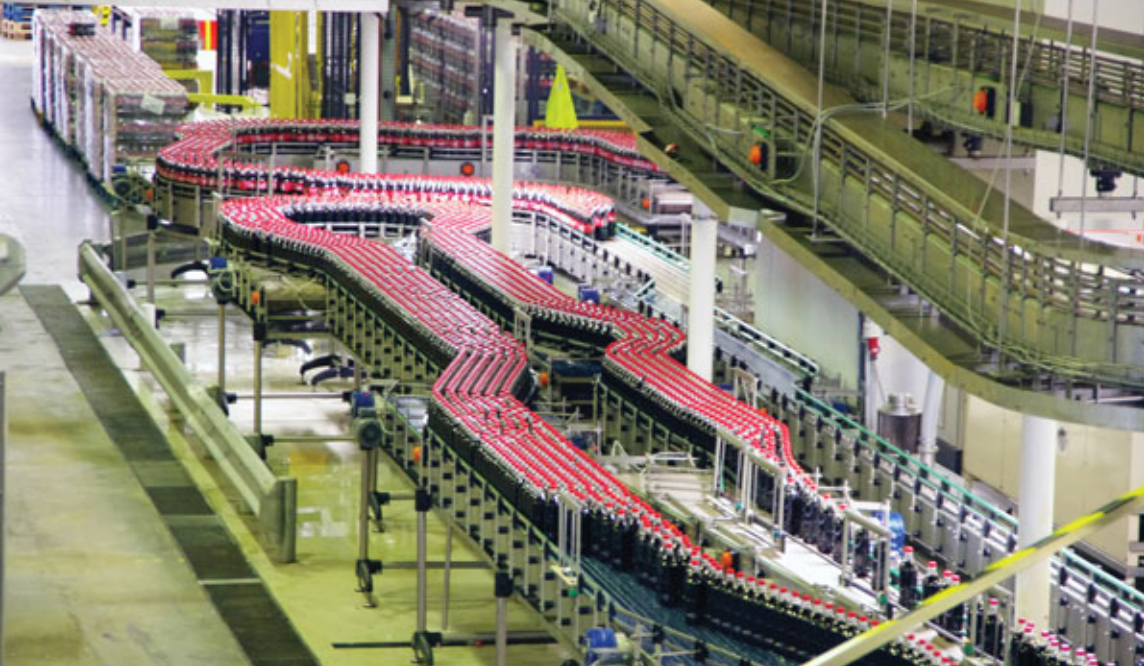
Auk þessa framleiðir CCEP Ísland umtalsvert af mjólkurvörum í pappaförnum. Þar er um að ræða próteindrykkinn Hámark. Mjólkina í þennan drykk kaupir fyrirtækið af Mjólkursamsöluinni (MS). Þannig eru orðin bein tengsl á milli Coca-Cola og íslensks landbúnaðar.

Löng saga Coca-Cola og tengingin við Íslands

Coca-Cola á sér langa sögu og hún hófst árið 1886 þegar bandarískur lyfjafræðingur, dr. John Styth Pemberton, blandaði gosdrykk sem nefndur var Coca-Cola. Drykkur þessi varð þjóðardrykkur í Bandaríkjunum og öðlaðist fljótt einnig miklar vinsældir annars staðar og er nú seldur í flestum löndum heims.

Axel við spjald sem sýnir þróun gæðaeftirlits á framleiðsluvörum fyrirtækisins. Þar er m.a. beitt mjög ströngu bragðskynsmati sem fram fer í lokuðum gluggalausum og einagruðum klefa þar sem reynt er að útiloka allt utanaðkomandi áreiti meðan skynmatið fer fram.

Þúsundir af tveggja lítra kókflöskum renna eftir færibandinu eftir átöppun á leið í pökkun.

Á árum síðari heimsstyrjaldarinnar gerði Björn Olafsson stórkaupmaður samning við The Coca-Cola Company um stofnun verksmiðju á Íslandi, og 1. júní 1942 tók verksmiðjan Vífilfell til starfa að Haga við Hofsvallagötu í Reykjavík.

Árið 1973 urðu tímamót er framleiðslan flutti í nýtt og stærra húsnæði að Stuðlahálsi 1. Nýja verksmiðjan að Stuðlahálsi var búin nýtskuvélum frá Crown Baele sem gátu framleitt allt að 140.000

flöskur á dagvakt. Fram til ársins 1974 var eingöngu fyllt á 0,19 og 0,3 lítra glerflöskur en árið 1975 kom 1 lítra glerflaskan, eða „risinn“ eins og hún var oft kölluð á markað og jókst þá salan umtalsvert.

Mestu breytingar í langan tíma áttu sér stað sumarið 1985 en þá hófst áfylling á 1,5 lítra plastflöskum og síðan 0,5 lítra og 2 lítra plastflöskum.

Árið 2001 sameinaðist fyrirtækið Sól Viking og þá hóf fyrirtækið að framleiða bjór sem í dag er allur framleiddur í verksmiðjunni á Akureyri.

2011 urðu breytingar á eignarhaldi Vífilfells þegar Cobega, spænskur drykkjavöruframleiðandi,

keypti fyrirtækið. Cobega er stærsti framleiðandi Coca-Cola á Spáni og er hluti af fyrirtækjasamstæðunni Cobega Group.

Árið 2016 sameinaðist Vífilfell Coca-Cola European Partners (CCEP), stærsta átöppunarfyrirtæki Coca-Cola í heiminum og leiðandi fyrirtæki á markaði með neytendavörur í Evrópu. CCEP er með starfsemi í 13 löndum í Vestur-Evrópu og dreifir og markaðssetur nokkur af vinsælustu drykkjavörumerkjum heims til yfir 300 milljón neytenda í Vestur-Evrópu.

Undir lok árs 2016 tók svo Vífilfell upp nafn CCEP og ber nú nafnið Coca-Cola European Partners Ísland. /HKr.

Axel og Stefán segja að mikið sé lagt upp úr að þekkja, skrá og meta þau umhverfisáhrif sem af starfsemi félagsins leiðir.

**ÞURRAR EÐA SPRUNGNAR HENDUR?
PRÓFAÐU WORKING HANDS**

**ÞURRIR EÐA SPRUNGNIR FÆTUR?
PRÓFAÐU HEALTHY FEET**

**FÆST Í ÖLLUM HELSTU APÓTEKUM,
VERSLUNUM HAGKAUPA
OG Á HEIMKAUP.IS**

Fyrir

Eftir

Fyrir

Eftir

WORKING HANDS

HEALTHY FEET

Brúðarvöndurinn endurspeglar búskapinn og áhugamálin

Á vormánuðum gerðist sá skemmtilegi atburður í ferð íslenskra bænda til Noregs að í fyrsta sinn í sögu Bændafæða (Hey Iceland) var borið upp bónorð í ferð með ferðaskrifstofunni í Lysefjorden-bjórbrugghúsinu í Bergen. Brynjólfur Þór Jóhannsson fór niður á skeljarnar fyrir sína heitelskuðu, Piu Ritu Simone Schmauder, við mikinn fögnuð viðstaddra, en þau eru kúabændur á bænum Kolholtshelli í Flóahreppi.

Þann 11. september síðastliðinn rann stóri dagurinn upp fyrir Piu og Brynjólf þegar þau giftu sig í faðmi fjölskyldunnar á kornakri í Gunnarsholti með Heklu í baksýn, og það sem meira var, þennan dag fagnaði Pia einnig 50 ára afmæli sínu.

„Við ákváðum að gifta okkur í sumar og ég var búin að bjóða mínu fólki frá Þýskalandi í afmælið mitt sem bar upp á sama dag en því miður komst enginn þaðan. Sumir fengu ekki frí, aðrir vildu frekar koma að sumri til Íslands og einn hópurinn sem ætlaði að koma missti flugmiða sína hjá Berlin Air sem varð gjaldþrota á þessum tíma,“ útskýrir Pia og segir jafnframt:

„Eftir að Brynjólfur hafði dvalið á sjúkrahúsi um stund vildum við fagna þessum tímamótum í litlum hóp og því voru þetta eingöngu börnin okkar, systkini Brynjólfs og

Þennan glæsilega brúðarvönd fönðaði Pia, sem endurspeglar búskapinn og áhugamál þeirra hjóna, hér er bygg, hesta- og kúahár, ásamt Deutz-dráttarvél og þrjónunum hennar Piu sem fá að njóta sín.

þeirra fjölskyldur ásamt vottum. Við giftum okkur í sól og blíðu síðla dags þann 11. september á kornakrinum okkar í Gunnarsholti með Heklu í baksýn. Guðbjörg Árnadóttir var prestur og var dagurinn mjög vel heppnaður í alla staði. Brúðarvöndurinn endurspeglar búskapinn hjá okkur og áhugamálin.

Vöndurinn var úr byggstráum og í miðjunni var lítill Deutz-dráttarvél sem er áhugamálið hans Brynjólfs. Síðan voru hestar og kúahár eins og ullarband fyrir allar dýrategundirnar á bænum og ég náði einnig að festa þrjónana mína í vöndinn. Það var skemmtilegt að geta náð þessu öllu saman í vöndinn og við erum himinsæl með daginn.“ /ehg

Brynjólfur Þór Jóhannsson fór niður á skeljarnar fyrir sína heitelskuðu, Piu Ritu Simone Schmauder, í ferð með Hey Iceland í Lysefjorden-bjórbrugghúsinu í Bergen í vor. Mynd / ehg

Presturinn Guðbjörg Árnadóttir gifti þau Brynjólf Þór Jóhannsson og Piu Ritu Simone Schmauder, kúabændur á Kolholtshelli í Flóahreppi, á kornakri þeirra í Gunnarsholti í bliðskaparveðri þann 11. september síðastliðinn.

Myndir / Vilhjálmur Gunnarsson og Dagmar Jóhannsdóttir

Börn brúðhjónanna, þau Pétur, Marta og Heinz, fögnuðu deginum í faðmi fjölskyldunnar og foreldra sinna ásamt því að halda upp á 50 ára afmæli móður sinnar þennan sama dag.

Brúðhjónin sæl og ánægð með sig á kornakrinum í Gunnarsholti þar sem þau hafa ræktað korn frá árinu 2004.

Pétur, Marta og Heinz, börn brúðhjónanna, gerðu þessa skemmtilegu „skreytingu“ með heyrúllum.

PEUGEOT EXPERT VAN

GÆÐIN VINNA MEÐ ÞÉR

**KYNNINGAR
TILBOÐ**

ALLT AÐ 558.000 KR.
AFSLÁTTUR!

KOMDU Í BRIMBORG REYKJAVÍK EÐA AKUREYRI
OG KYNNTU ÞÉR TILBOÐ Á PEUGEOT SENDIBÍLUM

Peugeot Expert langur 2,0 dísil 120 hö. 6 gíra
Verðlistaverð með aukabúnaði 4.265.000 kr.
KYNNINGARTILBOÐ 3.707.000 kr. m. vsk.
eða 2.990.000 kr. án vsk.

SNJALLT FLUTNINGSRÝMI OG FRÁBÆR VINNUAÐSTAÐA

Nýr Peugeot Expert Van er nú betur búinn, léttari, öruggeri og hugvitssamari. Peugeot Expert Van er gæða sendibíll sem fánlegur er í þremur lengdum. Gólfíð í vörurými bílsins er það lægsta sem býðst í þessum flokki sendibíla sem auðveldar alla hleðslu. Ríkulegur staðal- og öryggisbúnaður þrýðir Expert Van, 2ja lítra 120 hestafla dísilvél, bakkmyndavél með nálægðarskynjum að framan og aftan, blindpunktsaðvörðun, 7" snertiskjór í mælaborði með Bluetooth handfrjálslri símtengingu og "Moduwork" innréttingu sem gerir þér kleift að flytja allt að 4 metra langa hluti. Til viðbótar við allt þetta er Peugeot Expert Van sérlega sparneyttinn, umhverfisvænn og hefur hlotið 5 stjörnur í öryggisprófunum.

PEUGEOT EXPERT VAN

MOTION & EMOTION

PEUGEOT

Brimborg Reykjavík
Bíldshöfða 8
Sími 515 7040

Brimborg Akureyri
Tryggvabraut 5
Sími 515 7050

Nýir og notaðir bílar:
Söludeildir eru opnar virka daga kl. 9-17
og laugardaga kl. 12-16

Múli frá Bergi á Fjórðungsmóti Vesturlands, setinn af ræktanda sínum, Önnu Dóru Markúsardóttur. Mynd / ghp

Berg			
Nafn	Sköpulag	Kostir	Aðaleinkunn
Urð	7,84	7,88	7,87
Múli	8,70	8,26	8,44
Hafðís	8,13	8,33	8,25
Hængur	8,39	8,66	8,55
Sægrímur	8,54	8,83	8,71
Lukkudís	8,44	8,44	8,44
Huginn	8,44	8,01	8,19

Þórálfur fór fyrir hönd Íslands á heimsmeistaramótinu í sumar. Knapí er Þórarinn Eymundsson. Mynd / Marius Mackenzie

Prestsbær			
Nafn	Sköpulag	Kostir	Aðaleinkunn
Þota	8,70	8,53	8,60
Þórálfur	8,93	8,95	8,94
Þorlákur	8,20	7,86	8,00
Þökk	8,40	7,78	8,03
Skipting	8,03	8,25	8,16

Apollo frá Haukholtum undir stjórn ræktandans Daníels Jónssonar. Mynd / Hrafnhildur Helga Guðmundsdóttir

Daníel Jónsson og Hilmar Sæmundsson			
Nafn	Sköpulag	Kostir	Aðaleinkunn
Vala	8,41	8,46	8,44
Lukka	8,51	8,47	8,49
Árblakkur	8,28	9,20	8,83
Apollo	8,76	8,63	8,68
Fjara	8,05	8,33	8,22
Krummatá	7,83	8,25	8,08

Ásdís undir stjórn ræktandans Vignis Siggeirssonar. Mynd / Lovisa Herborg Ragnarsdóttir

Hemla II			
Nafn	Sköpulag	Kostir	Aðaleinkunn
Hugrún	8,07	8,05	8,06
Gleði	8,31	8,30	8,30
Ásdís	7,92	8,60	8,33
Katla	8,38	8,71	8,58

Nýjasta ungstirni ræktunarbúsins er Adrián sem ræktandinn Agnar Þór tekur hér til kostanna. Mynd / Birna Tryggvadóttir

Garðshorn á Þelamörk			
Nafn	Sköpulag	Kostir	Aðaleinkunn
Vænting	7,84	8,25	8,09
Höfðingi	8,39	7,63	7,93
Sirkus	8,24	8,85	8,61
Arya	8,36	8,25	8,29
Adrián	8,41	8,43	8,42
Hugrún	8,07	8,05	8,06

Nátthrafn undan Kolbrá sem fékk heiðursverðlaun. Knapí er Björn Sveinsson. Mynd / Magna Guðmundsdóttir

Varmilækur			
Nafn	Sköpulag	Kostir	Aðaleinkunn
Nátthrafn	8,14	8,83	8,56
Sjarmör	8,13	7,98	8,04
Kolbrún	8,33	8,16	8,23

Tilnefnd til heiðursviðurkenningar Bændasamtaka Íslands:

Athyglisverður árangur í hrossarækt

– Ellefu hrossaræktarþú verða heiðruð á ráðstefnunni Hrossarækt 2017

Guðrún Hulda Pálsdóttir
ghp@bondi.is

Ellefu hrossaræktarþú eru tilnefnd til árlegrar heiðursviðurkenningar Bændasamtaka Íslands, ræktunarmaður ársins. Valið stóð á milli 62 búa eða aðila sem náð höfðu athyglisverðum árangri á árinu.

Aðstandendur hrossaræktarþúanna munu hljóta viðurkenningar á ráðstefnunni Hrossarækt 2017 sem haldin verður í Harðarbóli, félagsheimili hestamannafélagsins Harðar, laugardaginn 28. október næstkomandi.

Ræktunarmaður/menn ársins verða svo verðlaunaðir á Uppskeru-hátíð hestamanna sem haldin verður á Hilton Reykjavík Nordica um kvöldið.

Til að afmarka val ræktunarbúa eru fyrst tilgreind öll hrossaræktarþú eða aðilar sem sýnt hafa fjögur eða fleiri hross í fullnaðardómi á árinu, eða er fram kemur í tilkynningu frá Fagróði í hrossarækt.

Að auki verða minnst tvö að hafa náð aðaleinkunn 8,0 eða hærra. Aðaleinkunnir hrossanna eru þá leiðréttar fyrir aldri og kyni líkt og gert er við útreikning á kynbótamatinu.

Þá er búum/aðilum raðað upp eftir fjölda sýndra hrossa og leiðréttum aðaleinkunnum. Afkvæmahross (fyrstu verðlaun fyrir stóðhesta og heiðursverðlaun fyrir hryssur og stóðhesta) sem hljóta viðurkenningu á árinu telja einnig til stig.

Í ár var þeirri aðferð breytt þannig að t.d. heiðursverðlaunahryssa bætir einu hrossi við fjölda sýndra hrossa og hækkar meðaleinkunn búsins um 0.05 stig.

Árangur tilnefndra búa eru hér kynnt í stafrófsröð.

Berg,
Anna Dóra Markúsardóttir og Jón Bjarni Þorvarðarson

Í ár hlutu 7 hross fullnaðardóm frá ræktunarbúinu Bergi. Meðalaldur hrossanna er 6,14 ár og meðaleinkunn þeirra er 8,35.

Hæst dæmda hross frá búinu er stóðhesturinn Sægrímur undan Hríslu frá Naustum og heiðursverðlaunastóðhestinum Sæ frá Bakkakoti. Hrísla á nú 7 afkvæmi með fyrstu verðlaun, þar á meðal Urð og Hæng sem einnig voru sýnd á árinu.

Daníel Jónsson og Hilmar Sæmundsson, Efsta-Seli

Sex hross úr ræktun þeirra Daníels

og Hilmars hlutu fullnaðardóm í ár, en þau eru kennd við ólíka bæi. Meðalaldur hrossanna er 6 ár og meðaleinkunn þeirra er 8,46.

Hæst dæmda hross ræktunarbúsins er stóðhesturinn Árblakkur frá Laugasteini sem hlaut hæstu einkunn allra hrossa fyrir kosti á árinu, 9,20. Árblakkur er undan Áróru frá Laugasteini og Ágústínusi frá Melaleiti.

Garðshorn á Þelamörk,
Agnar Þór Magnússon og Birna Tryggvadóttir Thorlacius

Fimm hross frá Garðshorni á Þelamörk hlutu fullnaðardóm í ár. Meðalaldur þeirra er 5 ár og meðaleinkunn þeirra 8,27.

Hæst dæmdur er landsmóts-sigurvegur 4 vetra stóðhesta árið 2016, Sirkus sem er undan Sveiflu frá Lambanesi og Fáfni frá Hvolsvelli. en Höfðingi er einnig undan Fáfni. Adrián, Arya og Vænting eru öll undan Eldingu frá Lambanesi, dóttur Sveiflu.

Hemla II,
Lovisa H. Ragnarsdóttir og Vignir Siggeirsson

Fjórar skemmtilgar hryssur frá ræktunarbúinu Hemlu II hlutu

fullnaðardóm á árinu. Meðalaldur þeirra er 6 ár og meðaleinkunn 8,32.

Hæst dæmd er Katla undan Skýr frá Skálakoti og Spyrnu frá Síðu. Þá stendur ræktunahrýssan Gná frá Hemlu II að baki þeirra Hugrúnar, Gleði og Ásdísar.

Ketilsstaðir/Syðri-Gegnishólar,
Bergur Jónsson og Ólil Amble

Fimmtán hross frá ræktunarbúinu Ketilsstöðum / Syðri-Gegnishólum hlutu fullnaðardóm í ár. Meðalaldur þeirra er 6,3 ár og meðaleinkunn 8,24.

Hæst dæmda hrossið er Frami frá Ketilsstöðum undan Framkvæmd frá Ketilsstöðum og Sveini-Hervari frá Þúfu. Þá hlaut Katla frá Ketilsstöðum, undan Ljónslöpp frá Ketilsstöðum og Gaum frá Auðsholtshjáleigu tímamótadóm þegar hún fékk fjórar tíur.

Prestsbær,
Inga Jenssen og Ingar Jenssen

Fimm hross frá ræktunarbúinu Prestsbæ hlutu fullnaðardóm í ár. Meðalaldur þeirra er 6,6 ár og meðaleinkunn 8,35.

Hæst dæmda hross búsins, sem ennfremur hæst er dæmda hross í heimi, er Þórálfur undan

heiðursverðlaunahrossunum Þoku frá Hólum og Álfí frá Selfossi. Þoka er móðir allra þeirra hrossa sem sýnd voru frá búinu, fyrir utan að vera amma Skiptingar.

Rauðilækur,
Eva Dyröy, Guðmundur Friðrik Björgvinsson og Kristján Gunnar Ríkhartsson

Fimm hross frá Rauðalæk hlutu fullnaðardóm í ár. Meðalaldur þeirra er 5,2 ár og meðaleinkunn 8,32. Hæst dæmdur er Elrir undan Elísu frá Feti og Arnþóri frá Auðsholtshjáleigu. Undan Elísu er einnig Gustur, 4 vetra, sem hlaut dóm í ár.

Skipaskagi,
Jón Árnason og Sigurveig Stefánsdóttir

Átta hross frá ræktunarbúinu Skipaskaga fengu fullnaðardóm í ár. Meðalaldur þeirra er 4,88 ár og meðaleinkunn 8,24.

Hæst dæmdur er stóðhesturinn Meitill undan Skynjun frá Skipaskaga og Steðja frá Skipaskaga, en Steðji er einnig faðir Sveðju. Þá á Skaginn frá Skipaskaga fjögur afkvæmi í hópnum, þau Fjólu, Svart, Kvarða og Gleipnir.

Katla frá Ketilsstöðum og Bergur Jónsson á Landsmóti hestamanna 2016.

Mynd / ghp

Ketilsstaðir/Syðri-Gegnishólar			
Nafn	Sköpulag	Kostir	Aðaleinkunn
Álfgrímur	8,58	8,40	8,47
Heillastjarna	8,21	7,90	8,02
Seyðir	8,24	7,84	8,00
Lygna	8,04	8,38	8,25
Álfaklettur	8,48	8,17	8,30
Frami	8,46	8,82	8,68
Katla	8,28	8,90	8,65
Júlíana	7,78	8,28	8,08
Fákur	8,35	8,54	8,46
Stúdent	8,43	8,70	8,59
Ásynja	7,86	7,81	7,83
Stefnir	8,24	8,20	8,22
Heiður	8,20	8,01	8,09
Framsókn	8,04	7,48	7,70
Hugmynd	8,02	8,52	8,32

Á leið í Emstrur.

Mynd / HKr.

Torfunes, **Baldvin Kr. Baldvinsson**

Tíu hross frá ræktunarbúinu Torfunesi hlutu fullnaðardóm í ár. Meðalaldur þeirra er 5,5 ár og meðaleinkunn þeirra 8,27.

Hæst dæmdur er stóðhesturinn Grani sem fór fyrir Íslands hönd á heimsmeistaramótið í sumar og sigraði þar flokk 5 vetra stóðhesta. Hann er undan Röst frá Torfunesi og Korg frá Ingólfshvoli en undan Röst er einnig Vívaldi.

Varmilækur, **Björn Sveinsson og Magnea K. Guðmundsdóttir**

Þrjú hross frá ræktunarbúinu Varmilæk hlutu fullnaðardóm í sumar. Meðalaldur þeirra er 6,3 ár og meðaleinkunn 8,28.

Hæs dæmda hrossið er Náthrafn. Þá hlaut hryssan Kolbrá heiðursverðlaun í ár og telur því til stiga, en bæði Kolbrún og Náthrafn eru undan henni.

Þúfur, **Gísli Gíslason og Mette Mannseth**

Níu hross frá ræktunarbúinu Þúfum í Skagafirði hlutu fullnaðardóm í ár. Meðalaldur hrossanna er 6,1 ár og meðaleinkunn þeirra 8,21.

Hæst dæmda hrossið er

Grani á heimsmeistaramótinu, knapi er Sigurður V. Matthíasson.

Mynd / Sofie Lahtinen Carlsson

Torfunes			
Nafn	Sköpulag	Kostir	Aðaleinkunn
Kvik	8,12	7,48	7,74
Frigg	8,44	8,24	8,32
Mozart	8,16	8,61	8,43
Eldey	8,35	8,33	8,34
Dögun	8,33	7,82	8,03
Caruzo	8,70	8,27	8,44
Grani	8,14	8,88	8,58
Hrönn	8,22	8,10	8,15
Vívaldi	8,59	8,11	8,30
Þór	8,43	8,36	8,39

Jökull undan Hrimni frá Ósi og Karítas frá Kommu. Knapi er ræktandinn Guðmundur Björgvinsson.

Mynd / Eva Dyröy

Rauðilækur			
Nafn	Sköpulag	Kostir	Aðaleinkunn
Elrir	8,57	8,73	8,66
Jökull	8,56	8,31	8,41
Gustur	8,22	8,46	8,36
Kristjana	8,14	8,22	8,19
Gleði	8,31	7,72	7,96

Kalsi á Fjórðungsmóti Vesturlands undir stjórn ræktandans Mette Mannseth.

Mynd / ghp

Þúfur			
Nafn	Sköpulag	Kostir	Aðaleinkunn
Kveðja	7,98	8,57	8,34
Kaktus	8,07	7,98	8,02
Eldar	8,33	7,82	8,03
Kalsi	8,35	8,74	8,59
Stimpill	7,96	8,13	8,06
Nóta	8,04	8,16	8,11
Sesar	8,35	8,20	8,26
Blundur	8,61	7,97	8,23
Elding	8,43	8,15	8,26

Krús sigraði flokk 4 vetra hryssa á Fjórðungsmóti Vesturlands. Knapi er Daniel Jónsson.

Mynd / Óðinn Örn Jóhannsson

Skipaskagi			
Nafn	Sköpulag	Kostir	Aðaleinkunn
Sveðja	8,22	8,00	8,09
Kvarði	8,56	8,08	8,27
Gleipnir	8,64	8,17	8,36
Meitill	8,39	8,65	8,55
Svala	8,43	7,53	7,89
Fjóla	8,49	8,06	8,24
Svartur	8,31	8,21	8,25
Krús	8,69	8,00	8,28

RAKAHELDIR

FLÚRLAMPAR

50%
afsláttur

1x14 W, 1x28 W, 1x11 W
og 2x11 W perur

RAFVÖRU MARKAÐURINN
við Fellsmúla | 108 Reykjavík | **OPIÐ ALLA DAGA**

Twenty
One

FLUGNAEITUR

Einstök formúla flugnaeiturs
fyrir bændur í kvikfjárrækt

Sölustaðir:
Bústólpi
Fóðurblandan
Kaupfélag Borgfirðinga
Kaupfélag Vestur-Húnavetninga
Verslunun Eyri
Vélaval

STREYMI
heildverslun

Streymi heildverslun ehf.
Goðanesi 4
603 Akureyri

S

588 2544

N

streymi@streymi.is

V

www.streymi.is

LESENDABÁS

Látum allt Ísland blómstra

Við Sjálfstæðismenn kynnum nú um allt land á vel sóttum fundum um byggða- og landbúnaðarmál hugmyndir um að endurskoða núverandi umhverfi landbúnaðarins með skýrum markmiðum. Að baki þessum hugmyndum og tillögum liggur sú sannfæring að okkur Íslendingum vegni best þegar byggðirnar blómstra, til sjávar og sveita, í dreifbýli sem þéttbýli. Markmiðið okkar er að skapa tækifæri um allt land þannig að ungt fólk hafi raunverulegt valfrelsi um búsetu svo Ísland allt blómstri.

Við leggjum áherslu á að þegar að loknum kosningum verði gert að forgangsmáli að vinna með bændum að aðgerðum sem til lengri tíma bæta afkomu þeirra og til skemmri tíma að takast á við vanda dagsins í dag. Þar er brýnast að takast á við afkomuhrun í sauðfjárrækt. Það má ekki dragast, því vandamálið er risavaxið og verður að alvarlegu byggðavandamáli, ef ekki næst samstaða um aðgerðir.

Framtíðin

Við teljum að samstarf við samtök

bænda sé forsenda þess að unnt sé að samþætta hagsmuni þéttbýlis og dreifbýlis og með þeim hætti sé best unnt að stuðla að því að höfuðborgin sinni skyldum sínum við landsbyggðina og landsbyggðin við höfuðborgina. Það samstarf verður að byggja á grunni trausts og varðveita árangur sem náðst hefur.

Við viljum að ný byggðastefna leggi grunn að náttúruvernd og styðji við sögu og menningu þjóðarinnar. Mikilvægt er að fylgja fast á eftir þeirri jákvæðu breytingu sem hefur verið um þróun íbúafjölda landsbyggðar – þar verða sveitirnar líka að fá tækifæri

Áherslur okkar eru:

- Ný kynslóð landbúnaðarsamninga – um hreinleika afurða – vernd náttúru og nýtingu landkosta
- Breytt skattalög: Skattaleg meðferð á sölu bújarða styður við búsetu næstu kynslóðar
- Einfaldara og skilvirkara eftirlitskerfi landbúnaðar.

- Að mikilvæg verkefni í loftslagsmálum verði til að styðja við byggðir
- Byggðastofnun fái nýtt hlutverk, taki yfir Jarðasjóð sem sterkur þróunarsjóður landbúnaðarins
- Landbúnaður gegni hlutverki í orkuskiptaáætlun Íslands með áherslu á litlar virkjanir og vindorku sem verðmætaskapandi framleiðslugreini.

Í þessum anda hefur menntamálaráðherra sett af stað vinnu við endurskoðun og eflingu Landbúnaðarháskóla Íslands. Hugmyndafræðin er m.a. sótt til þess sem hefur drifið áfram breytingar í sjávarútvegi. Endurskoðun á námframboði. Nýjar áherslur í rannsóknum – praktískar rannsóknir fyrir bændur. Áhersla á markaðsmál – nýsköpun og aukið virði á afurðum landbúnaðarins og ekki síst að Landbúnaðarháskólinn láti sig varða samfélagslega umræðu um landbúnað.

Samhliða og með nýrri kynslóð

Haraldur Benediktsson.

Kristján Þór Júlíusson.

landbúnaðarsamninga á að innleiða í þá sveigjanleika vegna nýrrar starfsemi, nýsköpun til sveita. Með þeim verði rudd braut fyrir bændur til að byggja upp nýjar búgreinar eða hasla sér völl á öðrum sviðum. Aðlögunarsamningar til búháttabreytinga og nýsköpunar, sem gerðir eru við ábúendur jarða, eru til ákveðins árafjölda (5–7 ár) og háðir því skilyrði að reksturinn tryggi byggðafestu og búsetu á viðkomandi jörð. Geta verið margháttuð verkefni

allt frá náttúruvernd, nýsköpun, orkuframleiðslu, fjarvinnslu og gagnageymslu.

Við teljum afar brýnt að Sjálfstæðisflokkurinn fái öflugan stuðning kjósenda til að leiða fram tímabærar og nauðsynlegar breytingar, svo Ísland allt blómstri.

Haraldur Benediktsson
oddviti Sjálfstæðisflokksins í NV
Kristján Þór Júlíusson
oddviti Sjálfstæðisflokksins í NA

TILBOÐ ÓSKAST

Er með tvo ca 38 m³ fódurtanka til flutnings. Tankarnir eru 12 m á hæð og 3,20 m í þvermál.

Tvær ca 75 m² stál geymslur sem geta hentað fyrir allt sem þolir kulda.

Loftræstirör sem eru ca 100 m í mismunandi lengdum.

Einnig ca 70 fm af stálgólfplötum.

Nánari upplýsingar hjá Sigurði í síma 866 5995.

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út 2. nóvember

Uppskeruhátíð hestamanna

LAUGARDAGINN 28.10.2017 Á HILTON REYKJAVÍK NORDICA

Veislustjóri: Atli Þór Albertsson
Hljómsveit kvöldsins: Albatross

Forréttur: Vox skelfiskssúpa
Aðalréttur: Nautalund chimichurri
Eftirréttur: Pistasíu hvít súkkulaði mousse með hnetucrumble

MIDAVEÐ 11.800 kr.

MIDASALA OG FREKARI UPPLÝSINGAR:
MEETINGS@ICEHOTELS.IS

HAUST
TILBOÐ

Gildistími tilboðs frá 01.10.-31.12.2017

rafmagnstaliur ESZ 250D/ESZ 500D/ESZ 1000D

- öflugar 230V rafmagnstaliur, hentugar til að lyfta og færa til þyngri hluti
- langur kapall á stjórnborði
- póliuhúðaðar hlífar
- mótör- og girhús úr hertu áli
- fánlegir aukahlutir:
- rafmagns krabbi LK4ESZ
- snúningsarmur SA3001100 / SA600750

kynningarverð frá kr.

19.900,-

slönguhjól - WSR20MPRO og WSR40M vatn

- með veggfestingu og sveifluarmi
- stýring fyrir upprúllun
- 15 + 2 m gúmmi slanga, Ø 9,5 mm

14.723,-
WSR20PRO

- sjálfvirk innhölun með pedala
- stýring fyrir upprúllun
- 40 + 2 m gúmmi slanga, Ø 12 mm

19.900,-
WSR40M

slönguhjól - LSR10M loft og EKR15M rafmagn

- með veggfestingu og sveifluarmi
- 10 + 1 m PVC slanga, Ø 9,5 mm

11.100,-
LSR15M

- með veggfestingu og sveifluarmi
- stýring fyrir upprúllun, LED gaumljós
- 15 + 1 m snúra, 230V

14.872,-
EKR15M

loftpressa ZI-COM50-10 og ZI-COM50

26.200,-
ZI-COM50-10

- eins stroks með þrýstjafnara og yfirálgagsvörn
- olíusmurt loft-pressa með tveimur hraðtengjum

35.560,-
ZI-COM50

steypuhrærivél ZI-BTM120

33.899,-

- 120 l stáltunna
- slær ekki inn aftur eftir straumrof
- stórt stillanlegt stýrihjól
- tannkrans úr steypujárni

bútsög ZI-KGS210

- tvöföld virkni á sleða
- lazer skurðarlína
- karbit sagarblað Ø210mm

27.500,-

Kynntu þér öll hausttilboðin á idnvelar.is

IDNVELAR ehf. | Smíðjuvegji 44-46 | 200 Kópavogur | Sími 414 2700 | idnvelar@idnvelar.is | idnvelar.is

IDNVELAR

Minjastofnun Íslands

auglýsir eftir umsóknum um styrki úr húsafriðunarsjóði fyrir árið 2018

Hlutverk sjóðsins er að stuðla að varðveislu og viðhaldi friðlýstra og friðaðra húsa og mannvirkja, sbr. reglur um úthlutun úr húsafriðunarsjóði nr. 577/2016. Veittir verða veita styrkir úr sjóðnum til:

- viðhalds og endurbóta á friðlýstum og friðuðum húsum og mannvirkjum, og öðrum húsum og mannvirkjum, sem hafa menningarsögulegt, vísindalegt eða listrænt gildi.
- byggingarsögulegra rannsókna, þar með talið skráningu húsa og mannvirkja, og miðlun upplýsinga um þær.
- sveitarfélaga til að vinna tillögur að verndarsvæði í byggð, í samræmi við ákvæði laga nr. 87/2015 og reglugerðar nr. 575/2016 um verndarsvæði í byggð og til verkefna innan verndarsvæða í byggð.

Umsóknir eru metnar með tilliti til varðveislugildis, t.d. vegna byggingarlistar, menningarsögu, umhverfis, upprunaleika og tæknilegs ástands ásamt gildis fyrir varðveislu byggingararfleifarinnar.

Umsóknareyðublað og nánari upplýsingar, m.a. úthlutunarreglur, er að finna á vef Minjastofnunar Íslands, www.minjastofnun.is.

Umsóknarfrestur er til og með 1. desember 2017. Umsóknir sem berast eftir að umsóknarfresti lýkur koma ekki til álita við úthlutun styrkja.

Minjastofnun Íslands hefur eftirlit með að styrkt verkefni séu viðunandi af hendi leyst og í samræmi við innsend umsóknargögn. Bent er á leiðbeiningarit um verndarsvæði í byggð og um viðhald og endurbætur friðaðra og varðveisluverðra húsa sem finna má á vef Minjastofnunar Íslands (undir Gagnasafni) og á Húsverndarstofu í Borgarsögusafni Reykjavíkur/Árbæjarsafni.

Suðurgötu 39,101 Reykjavík

Sími: 570 1300

www.minjastofnun.is

húsafriðunarsjodur@minjastofnun.is

Aukið virði landbúnaðarafurða - Hvað ætlar Ísland að gera?

Opinn fundur á Hvanneyri þriðjudaginn 24. október nk. kl. 19:30

Landbúnaðarháskóli Íslands, Samtök ungra bænda og Matis
 bjóða til opins fundar um landbúnaðarmál í Ásgarði 24. október nk.

Fulltrúum allra framboða sem bjóða lista til alþingiskosninga, verður boðið að kynna framtíðarsýn flokkanna í landbúnaðarmálum. Allir sem áhuga hafa á framgangi landbúnaðar eru hvattir til að koma, ræða við frambjóðendur og koma sínum sjónarmiðum á framfæri.

Dagskrá

- 19:30 **Velkomin** Einar Freyr Elínarson, formaður SUB
- 19:35 **Öflugur Lbhí gegnir lykihlutverki í verðmætasköpun í landbúnaði** Sæmundur Sveinsson, rektor Lbhí
- 19:45 **Hvað getur íslenskur landbúnaður lært af verðmætasköpun í sjávarútvegi?** Sveinn Margeirsson, forstjóri Matís
- 19:55 **Fulltrúar framboða kynna hvað þeir ætla að gera fyrir aukna verðmætasköpun í landbúnaði**
- 20:40 **Kaffihlé**
- 20:45 **Frambjóðendur svara spurningum úr sal**
- 21:00 **Fundi slitið**

Fundarstjóri: Auður Magnúsdóttir, deildarforseti auðlinda- og umhverfiseildar Lbhí.

Boðið verður uppá kaffi og meðlæti.

Hægt verður að fylgjast með fundinum á netinu þar sem honum verður streymt í gegnum Facebook síðu Samtaka ungra bænda.

Gamli traktorinn

Skódi ljóti spýtir grjóti

Flestir Íslendingar þekkja Skoda-bifreiðar af góðu þrátt fyrir að í eina tíð hafi stundum verið sagt Skódi ljóti spýtir grjóti og drífur ekki nema niður í móti. Færri vita líklega að á öðrum áratug síðustu aldar var Skoda stærsti dráttarvélaframleiðandi í Austur-Evrópu.

Árið 1858 setti Waldstein greifi á fót málmbæðslu og járnsmiðju í tékknesku borginni Plzen. Hugmyndin var að framleiða tæki og íhluti fyrir sykurmýllur, brugghús, námuvinnslu, járnbrautir og annað sem tillegðist.

Ellefu árum seinna, 1869, keypti verkfræðingurinn, Plzen-búinn og framtaksmaðurinn Emil

svipaði til forvera síns en aðeins kraftmeiri.

Á þriðja áratug tuttugustu aldarinnar voru gerðar talsverðar breytingar og endurbætur á bæði HT-30 og HT-18 týpunum. Nýjar týpur, HT-33 og HT-40, byggðar á þeim gömlu voru kynntar 1937 og var HT-40 fyrsti dísiltraktorinn frá Skoda.

Seinni heimsstyrjöldin

Skoda hóf framleiðslu á beltadráttarvélum til hernaðar í seinni heimsstyrjöldinni sem kölluðust Skoda WD-40 HP. Eftir lok styrjaldarinnar var framleiðslu Skoda skipt upp í annars vegar framleiðslu á bifreiðum og hins vegar dráttarvélum.

Strax í lok heimsstyrjaldarinnar kom á markað dísildráttarvél sem kallaðist Skoda 30 sem var fimm gíra og 30 hestöfl við 1500

Skoda fyrirtækið og víkkaði út starfsemi þess og hóf framleiðslu á vopnum. Framleiðslan gekk vel og ekki síst framleiðsla á vopnum og við upphaf seinni heimsstyrjaldarinnar var Skoda einn stærsti vopnaframleiðandi í Austur-Evrópu.

Fyrstu ökutækini

Skoda hóf framleiðslu fyrstu ökutækjanna, bíla og dráttarvéla, á árum heimsstyrjaldarinnar fyrri. Árið 1917 hóf Skoda framleiðslu á vörubílum á beltum til vöru- og vopnaflutninga við erfiðar aðstæður. Um miðjan þriðja áratug síðustu aldar keypti Skoda fyrirtæki sem framleiddi vélknúna plóga og bifreiðar.

Fyrsti alvöru traktorinn

Árið 1926 kom fyrsta alvöru dráttarvélin frá Skoda á markað, týpa HT-30, og var með fjögurra strokka vél sem gekk fyrir steinolíublöndu. Næstu þrjú árin voru

750 slíkir framleiddir. Í kjölfar HT-30 kom minni tveggja strokka traktor sem kallaðist HT-18 og fram til 1936 var hann endurbættur þrisvar sinnum áður en framleiðslu hans var hætt. Næst á eftir HT-18 kom HT-25 sem

snúninga hraða. Sá traktor naut mikilla vinsælda og gekk framleiðsla hans vel allt til 1953 þegar henni var hætt. Alls munu hafa verið framleiddir um 8000 slíkar dráttarvélar.

Verksmiðjur Skoda voru ríkisvæddar í seinni heimsstyrjöldinni og þrátt fyrir velgengni Skoda 30 fór allt á verri veg í rekstri fyrirtækisins og framleiðsla þess á dráttarvélum dróst verulega saman.

Einkavætt að nýju

Eftir langan og erfiðan rekstur fóru verksmiðjur Skoda árið 1989 í einkavæðingarferli sem stóð til 1992. Sama ár keypti fyrirtækið tvær bifreiðaverksmiðjur, Tatra og LIAZ, til að tryggja reksturinn.

Þrátt fyrir góðan vilja héldu fjárhagsörðugleikar að hrjá rekstur Skoda Holdings, eins og fyrirtækið hét eftir einkavæðinguna.

Skoda er í dag hluti af Volkswagen Group. /VH

UTAN ÚR HEIMI

Kína semur við Ísrael um kaup á rannsóknastofuræktuðu kjöti

Stjórnvöld í Kína og Ísrael hafa gert með sér samkomulag um að Kínverjar kaupi rannsóknastofuræktuð kjöt fyrir 300 milljón Bandaríkjadali, eða rúma 31,5 milljarða íslenskra króna, frá Ísrael.

Margir dýraverndunarsinnar líta á kjöt sem er ræktað á rannsóknarstofu eða þar til gerðri kjötræktarstöð sem gríðarleg framför í dýraverndarmálum þar sem ekki þarf þá lengur að ala gripi til slátrunar.

Kjötrækt til að draga úr eldi

Í yfirlýsingu frá kínverskum stjórnvöldum er hugmyndin að baki samningnum að draga úr búfjárelldi og kjötneyslu í landinu.

Rannsóknastofukjöt, sem stundum er kallað biokjöt, er framleitt á rannsóknastofum með því að framrækta frumur úr dýrum og búa til úr þeim hakk eða steikur. Hörðustu grænmetisætur hafa snúist gegn hugmyndinni vegna þess að kjötið er ræktað úr dýrfrumum en flestir dýraverndunarsinnar fagna henni.

Ahugamenn um kjötrækt segja að samningurinn muni fleyta miklu fé til rannsókna á kjötrækt og opna fyrir nýja markaði fyrir kjötið.

Þrátt fyrir að í dag sé biokjöt ræktað úr lifandi frumum dýra er vonast til að áður en lengt er liðið muni vera hægt að rækta kjötið frá grunni úr gerviefni eða nokkurs konar kjötlíki.

Minni losun kolefna

Meðal þeirra kosta sem kjötrækt

Dýraverndunarsinnar líta á kjöt sem er ræktað á rannsóknarstofu eða þar til gerðri kjötræktarstöð sem gríðarleg framför í dýraverndarmálum.

er sögð hafa fram yfir hefðbundið búfjárelldi er að ræktin er sögð skila margfalt minna af kolefni út í andrúmsloftið en hefðbundin kjötfraðleiðsla. Auk þess sem land skilar meiru af sér með ræktun á nytjaplöntum en búfé.

Þrátt fyrir að Kína hafi ekki til þessa talist með umhverfisvænstu löndum í heimi er samningnum því víða fagnað sem spor í rétta átt. Fyrirtækin sem sjá um ræktina heita SuperMeat, Future Meat Technologies og Meat the Future.

Kínverjar, sem eru um 1,4 milljarðar að tölu, flytja inn

kjöt fyrir um 10 milljarða Bandaríkjadali, rúman milljarð íslenskra króna, á ári. Þar er því um gríðarlegan markað að ræða þrátt fyrir að stjórnvöld stefni að því að minnka kjötneyslu í landinu um 50%.

Í dag er áætlað að 14,5% af kolefni sem berst í andrúmsloftið á ári sé tilkomið vegna búfjárelldis til kjötfraðleiðslu. Aukin neysla á ræktaðu kjöti gæti því verulega dregið úr losun kolefnis út í andrúmsloftið og dregið úr hækkun loftþita í heiminum og afleiðingum hans. /VH

Súkkulaðiframleiðsla drifkraftur eyðingar regnskóga á Fílabeinsströnd Afríku

Ræktun kakóbauna til súkkulaðiframleiðslu hefur leitt til gríðarlegrar eyðingar á regnskógum á vesturströnd Afríku og hefur Fílabeinsströndin orðið einna verst úti. Innfæddir kalla kakóbaunir skítugu baunirnar sem hvíta fólkinu finnst svo góðar.

Súkkulaði er unnið úr baunum tiltölulega lágvaxinnar trjátegundar sem á latínu kallast Theobroma cacao. Í dag er heimsframleiðsla á kakóbaunum tæplega fimm milljón tonn á ári.

Velta upp á rúma 10 þúsund milljarða króna

Áætluð heimsvelta með súkkulaði er 83 milljarðar Bandaríkjadali, um 10.385 milljarðar íslenskra króna. Krafan um sífellt ódýrari kakóbaunir hefur leitt til þess að 90% þeirra sex milljón smábænda sem rækta baunir lifa langt undir fátækramörkum Sameinuðu þjóðanna og sífellt er leitað eftir ódýrara vinnuafli.

Kakóbaunatré þurfa mikið rými til að vaxa og til að mæta sívaxandi eftirspurn eftir baunum, til að búa til súkkulaði þarf meira ræktunarland.

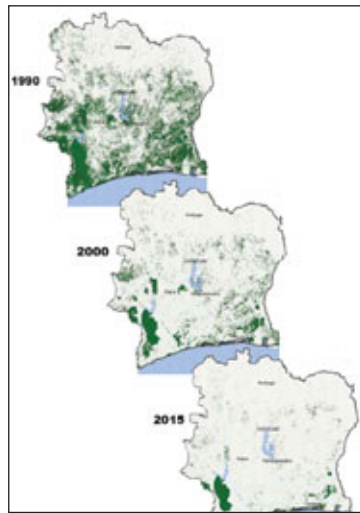
Allt að 70% af kakóbaunum á heimsmarkaði koma frá Sierra Leóne, Kamerún, Gana og Fílabeinsströndinni. Þar af koma um 40% frá Fílabeinsströndinni enda eru þær um 2/3 af útflutningstekjum landsins. Ástandið er svipað í Gana þar sem 60% útflutningstekna fæst með sölu kakóbauna.

Gríðarleg skógareyðing

Í dag eru 4% Fílabeinsstrandarinnar þakin regnskógi en fyrr á tímum þöktu regnskógar um 25% lands-

Súkkulaði er unnið úr baunum kakóbaunatrjáa.

Skógareyðing á Fílabeinsströnd Afríku frá 1990 til 2015.

ins. Talið er að um 80% regnskóga landsins hafi verið eytt frá 1960.

Er svo komið að innfæddir í landinu kalla kakóbaunir skítugu baunina sem hvíta fólkinu finnst svo góð.

Kakóbaunir og pámaolía

Stór svæði í regnskógum Fílabeinsstrandarinnar hafa verið rudd til að rækta kakóbaunir eins og gert hefur verið í Indónesíu til að rækta páлма til framleiðslu á pámaolíu. Bæði kakóbaunir og pámaolía eru hráefni til framleiðslu á súkkulaði. Það er því samhengi á milli skógareyðingar á þessu svæði þrátt fyrir að þau séu hvort í sinni heimsálfunni.

Stærstu kaupendur kakóbauna

Fjögur fyrirtæki eru stærstu kaupendur kakóbauna í heiminum. Fyrirtækin eru Hershey, Mars, Nestle og Cadbury sem framleiða meðal annars Hershey súkkulaði og kossa, Mars og Snickers, Kit Kat, Crunch, Smarties og Dairy Milk súkkulaði svo fátt eitt sé nefnt.

Svo má náttúrlega ekki gleyma því að það erum við neytendur sem knýjum súkkulaðimarkaðinn áfram. /VH

LESENDABÁS

Hvers vegna nýju stjórnarskrána?

Jú, hún er up to date! Við eigum hana skilið eins og frú Vigdís Finnbogadóttir, fyrrverandi forseti, sagði opinberlega í sumar.

Við erum búin að vinna fyrir henni með þjóðfundum og stjórnlagaráði og hún er löngu samþykkt – var samþykkt 20. október 2012. Þingmönnum ber skylda til að lögfesta hana, því þeir eru ráðnir á þing af okkur fólkinu í landinu, til að framfylgja vilja þjóðarinnar! Nýleg MMR-könnun sýnir að meirihluti þjóðarinnar vill nýju stjórnarskrána!

Nýja stjórnarskráin er ekki fyrir stjórnmalaflokkana, heldur fyrir okkur sem þjóð, sem samfélag og hún byggir á þeim lífsgildum sem við íslenska þjóðin viljum halda í heiðri! Auðvitað verður hún að vera í sífældri endurskoðun til að haldast í takt við þjóðina á hverjum tíma!

Látum ekki villa okkur sýn – stöndum föst á rétti okkar til nýju stjórnarskrárinnar!

samþykkti þingrofið. Forsetinn hvatti líka þingið við setninguna í haust til að setja nú nýju stjórnarskrána á dagskrá m.a. vegna skýrari ákvæða um vald forseta í henni.

Frá því nýja stjórnarskráin var samþykkt í þjóðaratkvæðagreiðslunni, hefur það margoft sannast að hún er orðin bráðnaðsynleg t.d. í mannréttindakaflanum og auðlindaákvæðinu, sem við erum stanslaust að glutra niður sanngjörnum leigutekjum af og nýstast myndu þjóðinni allri til að geta lifað með reisu!

Eg hvet ykkur landsmenn öll sem eitt að leggjast nú á áramar og vinna vinnuna ykkar í að koma nýju stjórnarskránni okkar í höfn, þannig að við getum stolt haldið upp á 100 ára fullveldið okkar 1. desember 2018!

HUH! Koma svo!

Yst Ingunn St. Svavarsdóttir
sálfræðingur og myndlistarkona

Nú aftur sagarblöð í úrvali frá **freud.**

Skerping ehf.

Smíðjuvegi 11 200 Kópavogi Sími. 564 2488 **Gul Gata**

Þjónusta við tré- og málmíðnað í 33 ár

Nettur og
lipur!

Fliegl
AGRARTECHNIK

We are Fliegl.

www.fliegl.com

RAG

RAG - import export · Helluhraun 4 220-Hafnarfjörður
Tel + 354 565-2727 · Mobile + 354 892 7502 · Email: rafn@rag.is

Varahlutir og viðgerðarþjónusta fyrir JCB traktorsgröfur

Vélavit
Sala - Þjónusta
S: 5272600 - www.velavit.is

HAUSTTILBOÐ

10% **haustafsláttur** af öllum
GARÐHÚSUM

og Sky15-3 og Sky15-44 gestahúsum af verðunum á heimasíðunni okkar
www.volundarhus.is

44 mm bjálki / Tvöföld notun

GARÐHÚS 14,5 m²

50% afsláttur af flutningi á GARÐHÚSUM og GESTAHÚSUM á allar þjónustu-stöðvar Flytjanda.

GESTAHÚS og GARÐHÚS sérhönnuð fyrir íslenskar aðstæður

Sjá fleiri GESTAHÚS og GARÐHÚS á tilboði á heimasíðunni volundarhus.is

Nánari upplýsingar á heimasíðu okkar volundarhus.is og í síma 864-2400.

volundarhus.is
Vel valið fyrir húsið þitt

volundarhus.is · Sími 864-2400

Staðgreiðsla

VISA Lán

GARÐHÚS 4,4m²

GARÐHÚS 4,7m²

GARÐHÚS 9,9 m² án gólfs

GARÐHÚS 9,7m²

www.volundarhus.is

mast
Matvælastofnun

NÁMSKEIÐ UM GÆÐASTÝRÐA SAUÐFJÁRFRAMLEIÐSLU

Matvælastofnun heldur undirbúningsnámskeið fyrir þá sem hafa sótt um aðild að gæðastýrði sauðfjárframleiðslu en krafist er að þátttakendur í gæðastýrði sauðfjárrækt sækja slíkt námskeið.

Vakin er athygli framleiðenda sem óska eftir að taka upp gæðastýrða sauðfjárframleiðslu á búi sínu að umsóknum skal skila eigi síðar en 20. nóvember ár hvert.

Staður og tími:

Sauðárkróki þann 23. nóvember í Tjarnarbæ, félagsheimili hestamanna-félagsins Skagfirðings kl. 10:00–16:30.

Tilkynna þarf þátttöku eigi síðar en 20. nóvember n.k. í síma 530-4800 eða með tölvupósti á netfangið mast@mast.is. Ekki er um sérstakt námskeiðsgjald að ræða en þátttakendur greiða sjálfir fyrir veitingar.

Á námskeiðinu verður:

- Farið yfir lagalegan grundvöll gæðastýringar og stjórnsýslu tengdri gæðastýrðri sauðfjárrækt.
- Farið ítarlega yfir reglugerð um gæðastýrða sauðfjárframleiðslu nr. 1160/2013, með síðari breytingum, þar sem áhersla er lögð á að skýra alla liði reglugerðarinnar fyrir þátttakendum
- Fjallað um landnýtingu og landbótaáætlanir.
- Farið yfir reglugerð um merkingar búfjár nr. 916/2012, með síðari breytingum.
- Farið yfir reglugerð um velferð sauðfjár og geitfjár nr. 1066/2014.
- Farið yfir reglugerð um stuðning við sauðfjárrækt nr. 1151/2016.
- Fjallað um skýrsluhald í sauðfjárrækt, uppbyggingu þess og grundvallaratriði sem standa þarf skil á við þátttöku í skýrsluhaldi.
- Farið yfir notkun á forritinu Jörð.
- Farið í grundvallaratriði varðandi sauðfjárbúskap, fóðrun og hirðingu sauðfjár.

Miðað er við að hámarksfjöldi á hvert námskeið sé 20 manns. Ef þátttaka er ekki næg áskilur Matvælastofnun sér þann rétt að fella niður námskeiðið og færa staðsetningu þess.

HELSTU NYTJAJURTIR HEIMSINS

Samkvæmt heimildum Hagstofunnar voru flutt inn tæp 152 tonn af ferskum hvítlauk til Íslands árið 2016 og þar af um 138 tonn frá Kína, 9.688 kíló frá Spáni og 150 kíló frá Simbabwe.

Hvítlaukur – drauga-, djöfla-, varúlf- og vampíruhrellir

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is

Nytjar á hvítlauk eiga sér árpúsundasögu. Hvítlaukur er nátengdur þjóðtrú og alþýðulækningum þar sem hann þótti allt í senn vörn gegn djöflum og vampírum og lækning gegn ristregðu og niðurgangi jafnt í mönnum og búfé. Hvítlaukur fer einstaklega vel með grilluðum humar og þurru hvítvíni.

Tölfræðideild Matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna, FAOSTAD, áætlað að heimsframleiðsla á hvítlauk um þessar mundir sé um 25 milljón tonn og hafi aukist um 10 milljón tonn á síðasta áratug. Kína er langstærsti framleiðandi hvítlauks í heiminum og framleiddi árið 2014 um 20 milljón tonn, á Indlandi, sem er í öðru sæti, var framleiðslan sama ár rúm 1,2 milljón tonn. Engin þjóð er því með tærnar þar sem Kína er með hælana þegar kemur að ræktun á hvítlauki. Suður-Kórea er þriðji stærsti framleiðandinn með 412 þúsund tonn, síðan Egyptaland og Rússland með framleiðslu á um 234 tonn af hvítlauk hvort land. Þar á eftir koma Búrma eða Mjanmar, Úkraína, Spánn og Bandaríkin Norður-Ameríka með framleiðslu á 209 og niður í 175 þúsund tonn.

Tölur um út- og innflutning á hvítlauk milli landa eru misvísandi en eins og gefur að skilja flytja Kína og Indland út allra þjóða mest af hvítlauk. Talið er að mikið af hvítlauk sé smyglað á milli landa undir öðrum vöruheitum.

Þegar kemur að neyslu á

Hvítlaukur er fánlegur í hundruðum ef ekki þúsundum yrkja, afbrigða og staðbrigða.

Vinsældir hvítlauks til matar eru alltaf að aukast hér á landi, auk þess sem talsvert er um að fólk rækti sinn hvítlauk sjálft, enda er hann tiltölulega auðveldur í ræktun.

hvítlauk neyta Ítalir og Frakkar mest en í kjölfar þeirra koma Kínverjar, Kóreubúar, Japanir og Englendingar.

Samkvæmt heimildum Hag-

stofunnar voru flutt inn tæp 152 tonn af ferskum hvítlauk til Íslands árið 2016 og þar af um 138 tonn frá Kína, 9.688 kíló frá Spáni og 150 kíló frá Simbabwe. Fyrstu átta

mánuði 2017 voru flutt inn rúm 115 tonn, þar af tæp 88 tonn frá Kína, tæp 1,7 tonn frá Spáni, 572 kíló frá Egyptalandi og 1,4 tonn í gegnum Belgíu.

Upplýsingar Hagstofunnar greina frá því að Íslendingar fluttu út 432 kíló af hvítlauk til Grænlands árið 2016 og fyrstu átta mánuði 2017 var útflutningur á hvítlauk til Grænlands 337 kíló.

Ættkvíslin Allium

Áætlaður fjöldi tegunda innan ættkvíslarinnar Allium er á reiki og telst frá rúmlega 200 og upp í tæplega 1000 mörk einstakra tegunda er í mörgum tilfellum óljós. Nokkrar þessara tegunda eru taldar með mikilvægustu matjurtum sem ræktaðar eru. Meðal þeirra eru matlaukur A. cepa, blað- eða þúrrulaukur A. ampeloprasum var porrum, graslaukur A. schoenprasum, hjálmlaukur A. cepa var viviparum, skallottulaukur A. cepa var aggregatum, vorlauku A. fistulosum og hvítlaukur A. sativum. Auk þess sem margar

tegundir lauka eru ræktaðar sem skrautjurtir.

Flestar tegundir villtra lauka finnast á tempraða beltinu norðurhvelsins en nokkrar vaxa einnig í Síle, Brasilíu og hitabelti Afríku.

Laukar mynda misstórar forðarætur, eftir tegundum, sem gerðar eru úr lögum sem hvolfast hvað yfir annað og minna á vissan hátt á rússnesku dúkkurnar sem kallast babúskur þar sem hver dúkkan er inni í annarri. Lögin er tengd saman að neðan á eins konar fæti. Upp af ólíkum laukunum vaxa stönglar sem geta verið frá fimm sentímetrum og upp í einn og hálfan metra að hæð. Efst á stönglinum mynda blómin kúlulagasveip, blátt eða hvítt. Blöðin fá, löng og safarík.

Laukjurta hefur verið neytt til manneldis frá ómunatíð og hafa leifar þeirra fundist við fornleifarannsóknir í bronsaldarbyggðum við botn Miðjarðarhafs frá fimmtu öld fyrir Kristsburð. Súmerskar leirtöflur frá annarri öld fyrir Krist sýna mataruppskriftir með lauk og í 4. Mósebók 11:5 „Nú munum við eftir

fiskinum sem við fengum fyrir ekkert í Egyptalandi, gúrkunum, melónunum, blaðlaukunum, laukunum og hvítlaukunum“, sem bendir til laukræktunar í Egyptalandi á þeim tíma sem gyðingar eiga að hafa flúið landið með Móses í broddi fylkingar.

Laukur var hluti af trúarlífi og helgisíðum Egypta og í þeirra augum var lögun hans tákn um eilíft líf. Þeir voru notaðir við greftrun og fundist hafa leifar af lauk í augntóftum Ramses fjórða faraós. Laukur var hluti fæðu þeirra sem byggðu pýramíðana og fyrsta verkfallið sem sögur fara af má rekja til þess að þeir fengu ekki sinn daglega skammt af hvítlauk.

Grikkir voru hrifnir af lauk til matargerðar og rómverskir skýlmingaprælar voru nuddaðir með lauk til þess að stæla vöðva þeirra og lengi hefur hönum verið gefinn laukur fyrir hanaat til að auka styrk þeirra.

Í Evrópu miðalda greiddu leiguliðar landskuld með laukknippi og þeir þóttu dýrmætir til gjafa og Kristófer Kólabus hafði með sé lauka til Ameríku 1492.

Laukur þótti góður við ristregðu og skalla karla, ófrjósemi kvenna og húsdýra og tannpínu og hægðatregðu hjá báðum kynjum og búpeningi.

Laukformið þekkist í byggingarlist í Austur-Evrópu, Tyrklandi og í Rússlandi eins og vel má sjá á turnum dómkirkju heilags Basíl í Moskvu.

Heiti ættkvíslarinnar á latínu, Allium, er latneska orðið yfir hvítlauk.

Hvítlaukur

Erfitt er fyrir víst að segja til um uppruna hvítlauks, A, sativum, en talið er að það sé í Mið-Asíu, þar sem í dag eru ríkin Kasakstan og Kyrgyzstan og verulega víðfeðmt landsvæði.

Líkt og aðrar laukjurtir vex upp af hvítlauk stöngull sem getur náð rúmlega metra hæð. Blómin blá eða hvít eftir frjóvgun, sem skorðyr sjá um, myndar næpulaga og oddmjör og niðursveigður fræbelgur. Laukurinn sjálfur eða forðarótin skiptist oftast í geira eða rif sem hver um sig er umklunn þunnur, hvítu eða rauðleitu og pappírskenndu skæni eða hýði.

Samkvæmt flokkunarkerfi grasafræðinnar er talað um tvær undirtegundir af hvítlauk, önnur, A. s. var. ophioscorodon, er hörð viðkomu við rótarhálsinn en hin, A. s. var. sativum, mjúk.

Undirtegundirnar skiptast í tíu megingerðir og hundruð ef ekki þúsundir yrkja, afbrigða og staðbrigða. Hvítlauk er einnig skipt í lauka með flatan eða topphális og harðan eða mjúkan rótarháls.

Frá Yunnan-héraði í Kína er yrki sem myndar heilan lauk og skiptist ekki í rif. Yrkið er algengt í verslunum á Íslandi en þykir fremur ómerkilegt meðal hvítlaukssælkera.

Yfirleitt er hvítlauk fjölgað með kynlausri æxlun þar sem nýr laukur vex af hverju rífi sem er sett niður.

Þekkt ræktunaryrki af hvítlauk sem eru meðal annarra Aglio Rosso di Nubia sem er upprunnið á Sikiley, Aglio Bianco Polesano frá Veneto-héraði á Ítalíu og Aglio di Voghiera sem einnig er upprunnið á Ítalíu. Ail blanc de Lomagne, Ail de la Drôme og Ail rose de Lautrec eru frönsk og Ajo Morado de las Pedroñeras er spánskt.

Ferskur hvítlaukur bragðast mismunandi og er misbragðsterkur eftir yrkjum en bragðið mildast eftir því sem hann verður eldri.

Gömul ræktunarfurt

Heimildir eru um neyslu á hvítlauk í

Hvítlaukspökkun í Kína.

Kína hátt í 5000 árum fyrir upphaf okkar tímatal. Hvítlaukur naut vinsælda sem matjurt hjá Grikkjum og Rómverjum og voru þeir einnig notaðir til að bægra frá djöflum og vondum öndum. Grikkir settu knippi af hvítlauk á steina við krossgötur sem fórn fyrir Hekötu gyðju undirheima, lækningajurta, drauga, ljóssins og galdra. Sagt er að kettir hafi fylkt Hekötu við hvert fótmaal og að hún hafi getað breytt sér í kött eins og góðri gyðju sæmir.

Plyni gamli sagði í náttúrufræði sinni að hvítlaukur hafi verið eftirsóttur af fátæklingum í Afríku. Bæði Hippókrates og Aristóteles töldu hvítlauk góðan til lækninga.

Í seinni heimsstyrjöldinni var hvítlaukur meðal annars notaður til að koma í veg fyrir drep í útlimum og húð vegna bakteríusýkinga.

Geirlaukur er gamalt norrænt nafn á hvítlauk og er talið að Norðurlandabúar hafi kynnst honum fyrstum lauktegunda. Hvítlaukur var tengdur Freys- og frjósemisdýrkun og því illa séður af kirkjufirvöldum fyrst eftir að kristinn siður komst á. Hvítlaukur hefur einnig verið nefndur knapplaukur.

Nytjar

Hægt er að borða hvítlauk hvort sem er hráan eða eldaðan auk þess sem blöðin og blómin eru góð á salat á meðan þau eru fersk. Hvítlaukur er einnig notaður til lyfjagerðar og til íblöndunar í heilsuvörur. Meðal hvítlaukur er 59% vatn, 33% kolvetni, 6% prótein, 2% trefjar og innan við 1% fita.

Vincent van Gogh. Rauðkál og hvítlaukur.

Hvítlaukur er undirstöðu hræfni í matargerð víða um heim. Hann er góður á kjöt, fisk, grænmeti eða pítur og hann fer einstaklega vel með grilluðum humar og þurru hvítvíni. Með því að setja flysjaðan hvítlauk í matarolíu má búa til hvítlauksolíu eða hvítlauksedik með því að setja hann í edik. Þurran hvítlauk má mylja í hvítlauksduft.

Í Kóreu er hvítlaukur látinn gerjast við hátt hitastig og kallast eftir það svartur hvítlaukur og er bæði sætur og klístraður.

Best er að geyma hvítlauk við stofuhita, yfir 18° C, og á þurrum stað til dæmis með því að hengja hann í knippi.

Sumu fólki finnst lyktin af hvítlauk vond og segir að hvítlauksætur séu andfúlar. Hvítlaukur getur valdið ofnæmi hjá fólki sem lýsir sér með höfuðverk, iðraðreiðu, niðurgangi og jafnvel öndunarerfiðleikum auk þess sem kettir og hundar geta drepist éti þeir hvítlauk.

Hvítlaukur í trú, goðsögum og bókmenntum

Í goðsögum getur hvítlaukur táknad bæði gott og vont og tengst bæði illum og góðum galdri. Hjá Grikkjum og Rómverjum var hvítlaukur notaður til að bægra frá djöflum og vondum öndum og í Þjóðtrú Mið-Evrópu var hann vörn gegn öllu í senn; draugum, djöflum, varúlfum og vampírum. Gott var að leggja hvítlauk í glugga, í skorsteininn eða við skrárgat svo að enginn óboðinn kæmist inn. Þrír hvítlauksgeirar voru settir í rúm ungbarna eða heill laukur um háls þeirra til að forða þeim frá klóm goðsögu-

Kína er langstærsti framleiðandi hvítlauks í heiminum og framleiðir um 20 milljón tonn á ári.

Fræbelgur hvítlauks er næpulaga, oddmjör og niðursveigður.

Bram Stoker var fyrstu til að nýta sér minnið um að vampírur forðuðust hvítlauk í bókmenntum í sögu sinni Drakúla.

Hvítlauksolía.

legra illfygla og illu auga. Hann var hengdur á berjarunna og ávaxtatré til að fæla burt fugla og þurkaðir stönglar og blöð brennd á ökrum til að losna við skordýralirfur.

Í Transilvaníu, sem í dag er hluti af Rúmeníu, var blessunarorð og hrósyrdi að segja við börn á máli innfæddra hvítlaukur hvítlaukur. Einnig voru þessi orð notuð til að blessa búfé og akra.

Samkvæmt gamalli kóreskri Þjóðtrú gátu karlmenn breytt sér í konu með því að borða ekkert nema tuttugu hvítlauksrif og knippi af búrot, Artemisia sp, á dag í eitt hundrad daga.

Samkvæmt íslam er ráðlagt að borða eitt hvítlauksrif til að hreinsa sig áður en gengið er til messu. Samkvæmt búddisma og hindúisma er hvítlaukur sagður lostahvetjandi og margir hindúar og búddistar forðast hann af siðsemisástæðum. Hvítlaukur er einnig sagður trufla hugleiðslu.

Í Svíþjóð var til siðs að sauma hvítlauksrif í brúðarkjóra til að auka frjósemi brúðarinnar.

Í Asíu og Austur-Evrópu fyrri tíma þótti gott að smyrja sig með hvítlauk til fæla burt vampírur. Og allt fram á sjöunda áratug síðustu aldar var hvítlauk útdeilt meðal kirkjugesta í Rúmeníu til átu til að vita hvort meðal þeirra leyndist óljósfælin vampíra í mannsmynd.

Rithöfundurinn Bram Stoker var fyrstur til að nýta sér minnið um að vampírur forðuðust hvítlauk í bókmenntum. Það gerði hann í bók sinni Drakúla, meðal annars með því að láta Prófessor Van Helsing rækta hvítlauk í garðinum sínum og á kotbýli einu á ferðalagi hans um Transilvaníu þar sem hann borðar setja kotungarnir einstaklega mikið af hvítlauk í matinn sem honum er boðinn.

Minnið er í dag bæði vinsælt og þaulnýtt í bókmenntum og kvikmyndum, hvort sem hvítlaukurinn er sagður virka eða ekki.

Hvítlaukur á Íslandi

Í Skýrslu um nokkrar tilraunir til jurtaræktunar á Íslandi, sem Schierbeck landlæknir birti í tímariti Hins íslenska bókmenntafélags 1886, segist hann hafa ræktað hvítlauk sumarið 1885. „Laukar þessir urðu nokkru stærri en skalotlaukarnir.“

Árið 1914 greinir Austir svo frá nýju ráði gegn tæringu í lungum eða berklaveiki. „Í síðasta hefti tímaritsins The World Magazine stendur grein, sem er mjög eftirtektarverð. Hún er um nýtt ráð við tæringu, og það auðvelt og hættulaust ráð, sem allir geta notað. Írskur læknir, W. O. Minckin að nafni, hefir komist að þeirri niðurstöðu, að berklaveikisbakteríuna megi drepa með því að anda að sér hvítlauksolíu. Þessi olía er nefnd „allyl sulphide“, er bakteríudrepandi og stöðvar tæringu, hversu langt sem hún er komin. Læknir þessi hefir gjört tilraunir með þetta meðal í tvö ár, og hefir læknað marga tæringarsjúka en hann kvað vera mjög hæglátur maður, sem ekki vill láta mikið á sér bera, né verða fyrir miklu umtali.“

Sem dæmi um lækningamátt hvítlauks segir í greininni frá tíu ára gömlum dreng sem var svo yfirkominn af berklaveiki í hendinni, að búið var að taka af honum einn fingur. „Berkarnir voru í beininum og þrjú opin sár voru á henni. Þá tók dr. Minckin að láta hann brúka hvítlauksolíuna, og drengurinn var albata að 6 vikum liðnum.“ Einnig segir frá þrettán ára gamalli stúlku sem hafði um mörg ár haft berkla í hægri fæti. Minckia lagði hvítlauksbakstra við fótinn og lét hana anda að sér hvítlauksolíu. Tveim vikum síðar gat hún kastað hækjunni og gengið óhindrað.“ Það hefur greinilega lítið breyst þegar kemur að frásögnum um lækningarundramátt jurtatiktúra og hindurvitnunum.

Vinsældir hvítlauks til matar eru alltaf að aukast hér á landi, auk þess sem talsvert er um að fólki rækta sinn hvítlauk sjálft enda er hann tiltölulega auðveldur í ræktun.

Talsverðar tilraunir hafa verið gerðar með ræktun á hvítlauk hér og lofa mörg harðgerð yrki góðu. Hvítlaukur sem er harður við rót-arhálsinn er yfirleitt harðgerðari á norðurskóðum en sá sem er linur við rótarhálsinn. Sá harði myndar einnig lauka með stærri rif.

Þrátt fyrir að hvítlaukur vaxi í margs konar jarðvegi dafnar hann best í vel framræstum og lausum jarðvegi. Setja skal hvert rif niður í jarðveginn sem nemur um þrisvar sinnum hæð þess og breiðari endi rífsins skal vísa niður. Bilið milli ríffanna skal vera nægt fyrir nýjan lauk að vaxa á milli. Auðvelt er að rækta hvítlauk í pottum.

Best er að setja hvítlauk niður á haustin fyrir fyrsta frost og velja fremur stóra, ferska og lífrænt og helst ræktaða lauka til niðursetningar en smáa og þurra til að tryggja góða uppskeru.

LESENDABÁS

Jóna Björg Hlökkversdóttir.

Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir.

Tökumst á við vandann

Um allt land eru starfandi sauðfjárbændur sem vilja hafa sauðfjárrækt að aðalstarfi og hafa af því mannsæmandi laun. Þeir vilja halda landinu í byggð og búa í samfélagi með öfluga og trausta grunnþjónustu.

Þessir sömu sauðfjárbændur vinna að heilindum að því að framleiða úrvalsvöru af fagmennsku og hafa margir sótt til þess sérstaka menntun og hafa á félagslegum grundvelli ákveðið að kolefnisjafna sína framleiðslu.

Verulega þrengt að ungum bændum

Til að viðhalda stéttinni þurfa sauðfjárbændur á nýliðun að halda þar sem meðalbóndinn er kominn af sínu allra létasta skeiði. Færri komast að í búfræðinám en vilja og þar sem stærstur hluti nema stefnir á að starfa sem bændur þá mætti telja að nýliðun væri mikil í sveitum landsins. Svo er ekki. Ungt fólk þarf að erfiða mikið við að hefja búskap, sér í lagi ef ekki er um kynslóðaskipti að ræða. Það þarf að taka lán, á lán ofan, bara til þess að komast af stað og svo stendur fólk frammi fyrir því að tekjurnar eru skornar niður um helming eins og staðan er í dag. Það ætti því ekki að koma nokkrum manni á óvart að það yrðu helst ungir bændur sem myndu nýta sér tillögur fráfarandi landbúnaðarráðherra sem miða að því að stórfækka bændum í stað þess að gera ungum bændum kleift að semja um skuldir sínar t.d. með aðkomu Bygðastofnunar. Því engin starfsgrein hefur efni á því að missa kynslóð úr sínum röðum.

Sauðfjárbændur hafa kallað eftir vandaðri úttekt á allri virðis-keðjunni á framleiðslu sinni, frá því bóndinn sendir frá sér og þar til vara er komin á disk neytenda. Þetta þarf að vinna strax. Strax og ný ríkisstjórn tekur til starfa þarf að bæta bændum það tjón sem þeir hafa orðið fyrir með kjaraskerðingu sem átti sér stað bæði nú í ár og í fyrra.

Mikilvægi landbúnaðar

Við sem þjóð eigum að stefna að því að í landinu verði framleitt það mikið af matvælum að þau nægi til að sjá þjóðinni farborða hvað fæðu varðar og að útflutningur á matvælum frá landbúnaði sé ekki minni en þær landbúnaðarvörur sem flytja verður inn. Vinstri græn lita svo á að innlendir landbúnaður sé grunnþáttur í því að byggja sjálfbært samfélag á Íslandi, að þjóðin sé sjálfri sér næg um matvæli í eins ríkum mæli og aðstaður hér leyfa sem og að fæðuöryggi sé tryggt. Öflugur landbúnaður er jafnframt mikilvægur hlekkur í öflugri búsetu á landsbyggðunum, hann eykur lífsgæði landsmanna, fækkar kolefnissporum auk þess sem landbúnaður er mikilvægur hluti af sögu og menningararfi þjóðarinnar og ber að rækta sem slíkan.

Jóna Björg Hlökkversdóttir, bóndi og varaformaður Ungra bænda, skipar 13. seti á framboðslista Vinstri grænna í NA-kjördæmi.

Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir, alþingismaður.

Vegagerð á Vestfjörðum og Teigsskógarruglið

Það var okkur félögum mikill vegsa-uki að vera ávarpaðir um daginn í hinu rómaða Bændablaði. Reynir Tómas Geirsson læknir svarar þar málflutningi okkar um vestfirski vegagerð og margumtalaða vegarlagningu um Teigsskóg í Gufudalshreppi.

Það sést á skrifum læknisins að hann er þrúðmenni. Þar er ekki um svigurmæli eða ofstopa að ræða. Við slíka menn er gott að skiptast á skoðunum um málefni dagsins. Við höfum kannski ekki mikið vit á vestfírkri vegagerð. Og þó. Einn okkar var í liðinu sem fyrst lagði akfæra vegi á Vestfjörðum. Hann var í hópi brautryðjendanna undir stjórn Lýðs Jónssonar fyrirliða. Auk þess höfum við hátt í 200 ára reynslu samanlagt af akstri um vestfirski vegi. Geri aðrir menntaskólar betur!

Eyðilögðu brautryðjendurnir landið?

Við kumpánarnir höfum leyft okkur að rifja það upp, að á ótrúlega skömmum tíma lögðu vestfirskir vegagerðarmenn vegi svo til að hverjum einasta bæ á Vestfjörðum. Það var torsótt vegagerð, mold, grjót og sandur í bland. Þeir fóru yfir mela og móa, ár og læki, fjallahlíðar og grundir, eftir fjörum og yfir firði, yfir fjöll, yfir skriður og fyrir nes. Og jafnvel í gegnum vestfirski skóga og kjör.

Þetta voru snillingar sem lögðu hönd á þennan plóg. En eyðilögðu þessir brautryðjendur landið? Hefur einhver heyrt að þessir lífsnauðsynlegu vegir hafi eyðilagt vistkerfi Vestfjarða? Hafa þeir eyðilagt einhverja skóga? Og fjöll eða dali?

Auðvitað hafa verið lagðir hér vegir sem menn hafa ekki verið ánægðir með staðsetningu þeirra. Og komið hefur fyrir að gróið land hefur goldið þess. Þá hafa menn bara bölvæð Vegagerðinni og lífið haldið áfram. En þetta eru undantekningarnar sem sanna regluna:

Vestfirskir vegir voru almennt snilldarlega lagðir og bera höfundum sínum fagurt vitni. Og hafa komið Vestfirðingum að ótrúlega góðum notum. Hvernig hefðu Vestfirðir verið án vega? Öbyggilegir.

Læknirinn vill ekki veg um Teigsskóg né nágrenni

Við segjum: Búið er að leggja vegi vítt og breitt um alla Vestfirði á að minnsta kosti 100 mjög svo sam-bærilegum stöðum við Teigsskóg. Jafnvel malbikaða tvíbreiða vegi, sem víða eru svo til á sama stað og gömlu akvegirnir. Engir meinbugir þar á. Náttúran alveg söm við sig eftir því sem séð verður.

Hvers vegna má þá ekki leggja bráðnauðsynlegan veg um

Á vestfirski hringvegnum í Dýrafirði. Þennan veg munu Dýrafjarðargöng leysa af hólmi. Svona skemmtilegar holur eru menn að reyna að losna við í Gufudalssveit.

Myndir / H. S.

Sama má segja um þessa útgáfu í Dýrafirði. Það getur tekið af gamanið á 70 ára gömlum veginum, bæði í Dýrafirði og á Hjallahálsi og Ödrjúgshálsi.

Teigsskóg? Við stöndum í þeirri meiningu að Vestfirðingar almennt séu þeirrar skoðunar að það sé óhjá-kvæmlegt flestra hluta vegna. En læknirinn vill ekki að lagður verði vegur um Teigsskóg, Hallsteinsnes eða nágrenni. Gott og vel. Það er hans mat og berum við fulla virðingu fyrir því svo langt sem það nær.

Kröftug mótmæli gegn nauðsynlegum vegabótum

Það er ekki ný saga þegar nauðsynlegar samgöngubætur ber á göma, að þá rísa menn upp með kröftug mótmæli gegn þeim. Oftast í nafni náttúruverndar. Nefna má Borgarfjarðarbrú, Dýrafjarðarbrú, Vatnaleið til Stykkishólms og Gilsfjarðarbrú. Brúin yfir Gilsfjörð átti að eyðileggja lífríkið óbætanlega á þeim slóðum. Kunnugir menn segja okkur að aldrei hafi verið meira æðarvarp fyrir innan þá brú en þessi árin. Og konungur fuglanna leikur þar við hvurn sinn fingur að sögn þeirra.

Hver mælir gegn þessum nauðsynlegu framkvæmdum í dag og hverju hefur verið spillt? Vegur yfir Þorskafjörð og Teigsskóg á að þýða óafturkallanlegt náttúrutjón.

Bent hefur verið á jarðgöng í stað þeirrar leiðar í vegagerð. Þrjátíu og sex ár eru liðin frá því að fyrst var gerð

athugun á gerð Dýrafjarðarganga. Svo segir í Bændablaðinu. Nú er það verk loks hafið og mun taka þrjú ár. Vestfirðingum er kannske ekki ofgott að biða einhverja áratugi eftir jarðgöngum gegnum Ödrjúgsháls og Hjallaháls. Sem eru á köflum háskaleiðir á vetrum. Það vita þeir best sem nauðugir viljugir verða að aka þá leið í fljúgandi hálfu og illviðrum. Eða þegar allt er á floti á vorin.

Skemmtiferðavegir á Vestfjörðum?

Læknirinn okkar segir þegar hann ræðir um eldri vegagerð á Vestfjörðum og tvíbreiðan, upphækkaðan veg um Teigsskóg:

„Þá var um að ræða nauðsynlegar samgöngubætur sem nú á tímum nýstast helst til skemmtiferða á sumrin.“

Eigum við að trúá því að hann viti ekki betur? Veit Reynir Tómas ekki að stór hluti vestfirski vegakerfisins byggir enn á þeim grunni sem brautryðjendurnir lögðu fyrir 60-70 árum? Það má vera að kalla megi veginn hans Ella okkar skemmti-ferðaveg. En hvað með Arnarfjörð svo til allan, Dýrafjörð að hluta, Arneshrepp og nefndu það bara. Við vitum ekki betur en vegurinn hans Ella hafi opnað augu margra fyrir stórkostlegri náttúrufegurð og sögu svæðisins. Verður það ekki eins með Teigsskóg?

Niðurlag

Reynir Tómas nefnir að við séum að minnast á stráka sem „aldrei hafa komið austur fyrir Elliðaár“. Að við séum með því orðalagi að kasta rýrð á aðra með skoðun á málefnum. Auðvitað erum við ekki að því. Þetta er einungis leikur með texta eða textabrigði.

Við berum fulla virðingu fyrir þeim sem hafa aðrar skoðanir en við á mönnum og málefnum. Eftir stendur að menn þurfa að ná niðurstöðu í þessu máli:

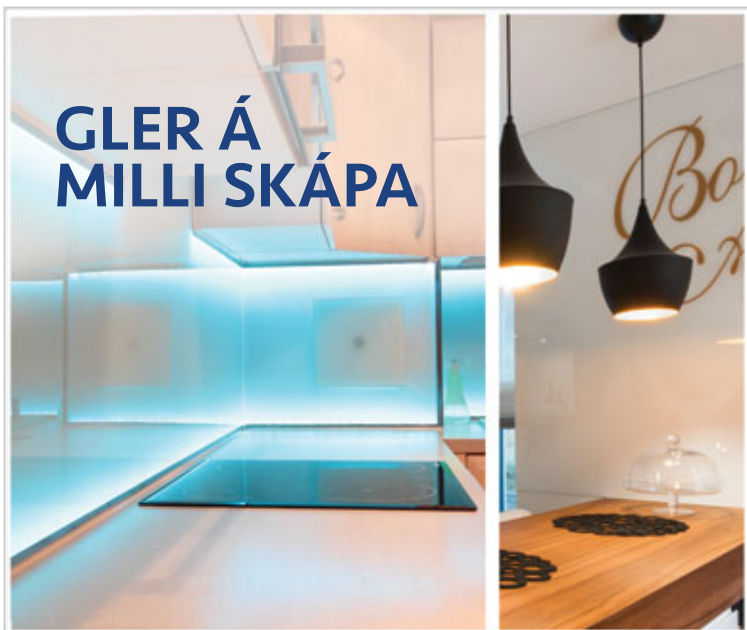
Annaðhvort jarðgöng strax undir hálsana í Gufudalssveit eða laglegan veg um Teigsskóg öllum til hagsbóta sem um Vestfirði leggja leið sína. Hvort er nú líklegra að verði?

Hallgrímur Sveinsson,
Bjarni G. Einarsson.
Guðmundur Ingvarsson.

Höfundar:

Hallgrímur er bókaútgefandi og léttadrengur, Bjarni er fyrrv. útgerðarstjóri hjá K. D. og brautryðjandi og Guðmundur er fyrrv. stöðvarstjóri Pósts og síma á Þingeyri. Allir eru þeir félagar löngu hættri „að vinna“ og komnir á heiðurslaun.

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300

Bundið slítlag utan Þingeyrar. Nákvæmlega á gamla veginum. Með fullri sanngirni verður að viðurkenna að margt hefur áunnist í vegasamgöngum á Vestfjörðum á liðnum árum. Betur má þó ef duga skal.

Stöndum með íslenskum landbúnaði!

Enn á ný stendur þjóðin frammi fyrir alþingiskosningum og fjöldi frambjóðenda er að hefja snarpa kosningabaráttu. Bændasamtök Íslands vilja hvetja sína félagsmenn til þess að ræða við fulltrúa allra stjórnmálahreyfinga um málefni landbúnaðarins.

Síðustu mánuði hafa sauðfjárbændur leitað leiða með stjórnvöldum til þess að bregðast við tekju-samdrætti vegna verðlækkana á sauðfjárafurðum. Allt horfði í samkomulagsátt þegar ríkisstjórnin sprakk og þar með voru málefni sauðfjárbænda komin á ís. Það er forgangsmál að ný ríkisstjórn takist á við fordæmalausar aðstæður sem greinin stendur frammi fyrir í samvinnu við bændur.

Bændasamtökin leggja höfuðáherslu á að íslenskur landbúnaður eflist á komandi árum. Hann er hornsteinn byggðanna og hefur víðtæk margfeldisáhrif í atvinnusköpun um allt land.

Mál sem brenna á bændum

■ Bætum kjörin

Kjör bænda eru þeirra stærsta hagsmunamál. Að fá sanngjarnt endurgjald fyrir sínar vörur er lífsspursmál fyrir alla sem koma að matvælaframleiðslu. Íslenskir bændur keppa ekki við þjóðir þar sem áherslan er lögð á stórrekstur í landbúnaði. Okkar styrkleiki felst í gæðunum og því að geta framleitt búvörur við góð skilyrði.

■ Búvörusamningar

Markmið búvörusamninga eru að auka verðmætasköpun, treysta byggð og nýta sem best tækifærin sem felast í sveitum landsins í þágu bænda, neytenda og samfélagsins alls. Í núgildandi búvörusamningum eru endurskoðunarákvæði þar sem bændur og stjórnvöld geta uppfært markmið og efni samninganna. Endurskoðun verður árin 2019 og 2023.

■ Hvað þarf að metta marga munna?

Grunnspá Hagstofu Íslands gerir ráð fyrir nærri 440 þúsund íbúum á Íslandi árið 2065. Því er spáð að árið 2065 komi um 5 milljónir ferðamanna til landsins. Þessar tölur sýna svart á hvítu að hér þarf að framleiða eða flytja inn meiri mat. Sterkur innlendur landbúnaður gegnir lykilhlutverki við að mæta aukinni þörf fyrir matvæli.

■ Fjárfestingar í landbúnaði

Bætt aðgengi að lánsfjármagni á hagstæðum kjörum er eitt mikilvægasta atriðið við nýliðun og uppbyggingu í landbúnaði. Framundan er veruleg endurnýjunarþörf á framleiðsluaðstöðu margra búa, samhliða aukinni eftirspurn eftir ýmsum framleiðsluvörum landbúnaðarins.

■ Nýsköpun og þróun

Þekking, reynsla, sérhæfing og fagmennska er lykillinn að blómlegum landbúnaði. Uppbygging landbúnaðarháskóla er bændum mikilvæg og grunnur að því að byggja atvinnugreinina upp til framtíðar. Nýjar búgreinar og fjölbreyttar áskoranir krefjast aukinnar þekkingar, rannsókna og þróunar. Góðar samgöngur, fjarskipti og raforka gegna mikilvægu hlutverki.

■ Aðbúnaður og velferð dýra

Á Íslandi er í gildi mjög framsækin löggjöf um aðbúnað og velferð dýra sem í sumum tilfellum gengur lengra en í samkeppnislöndunum. Bændur vilja standa undir því trausti sem neytendur hafa sýnt þeim og það þýðir að dýravelferð verður að vera í fyrsta sæti.

■ Hreinar vörur

Keppikefli íslenskra bænda er að framleiða gæðavörur. Sýklalyfjanotkun í íslenskum landbúnaði er ein sú minnsta í Evrópu. Við erum heppin að þurfa ekki að nota varnarefni í okkar ræktun í sama mæli og þjóðir sunnar í álfunni.

■ Upprunamerkingar á matvörum

Íslenskir neytendur eiga kröfu til þess að vita hvaðan matvörur koma og hvort þær eru framleiddar á heilnæman hátt í sátt við náttúru og samfélag. Sama á að gilda um innlendar og erlendar matvörur.

■ Áskoranir í matvælaframleiðslu og umhverfismálum

Nýjar áskoranir blasa við matvælaframleiðendum um allan heim sem þurfa að bregðast við aukinni eftirspurn eftir mat og breyttum umhverfisþáttum. Íslenskir bændur vilja nýta auðlindir landsins með sjálfbærni að leiðarljósi. Umræðu um loftslagsmál þarf að efla á Íslandi og bregðast við þeim vandamálum sem steðja hratt að heimsbyggðinni í kjölfar hlýnunar jarðar.

Verðmæti landbúnaðarframleiðslu

Heildarframleiðsluvirði búvöru- framleiðslunnar árið 2016 var **65,9 milljarðar króna.**

10.375 tonn

af kinda- og lambakjöti

9.014 tonn

af alifuglakjöti

6.089 tonn

af svínakjöti

4.386 tonn

af nautakjöti

982 tonn

af hrossakjöti

150 milljón lítrar

af mjólk

14.924 tonn

af grænmeti

Verðmæti útfluttra búvara

Hluti af búvöruframleiðslu íslenskra bænda er fluttur á erlenda markaði. Árið 2016 voru tekjur af útflutningi búvara rúmir **5 milljarðar króna.**

2.796 tonn

af kindakjöti

3.187 tonn

af mjólkurvörum

746 milljóna kr.

verðmæti af minkaskinum

408 tonn

af hrossaaufurðum

3,4 tonn

af æðardúni

Innflutningur á búvörum

Töluverður innflutningur er á búvörum til Íslands og hann hefur aukist hratt á síðustu misserum.

3.161 tonn

af erlendu kjöti, nær allt úrbeinað. Umreiknað með beini um 5.300 tonn.

812 tonn

af kartöflum

1.204 tonn

af tómötum

1.484 tonn

af papriku

795 tonn

af gulrótum

1.317 tonn

af jöklasalati

327 tonn

af ostum

Ríkisútgjöld til landbúnaðar

Útgjöld vegna stuðnings við landbúnað á Íslandi fara lækkandi. Fyrir rúmum 30 árum voru þau **5%** af landsframleiðslu en núna **0,6%**. Heildarútgjöld hins opinbera til landbúnaðar voru **14,9 milljarðar króna** árið 2016. Það eru **1,49%** af útgjöldum ríkisins.

Fjöldi lögbýla og bænda

6.700 lögbýli eru skráð á Íslandi
3.150 bú framleiða vörur af ýmsu tagi
3.900 manns starfa í landbúnaði eða **2%** fólks á vinnumarkaði.
9.000 störf tengjast landbúnaði

Heimildir: Hagstofa Íslands

Á FAGLEGUM NÓTUM

Héraðssýning lambhrúta í Strandasýslu haustið 2017

Á fögrum haustdegi þann 7. október blésu Strandamenn í fjórða skiptið til árlegra héraðssýninga á lambhrútum í sýslunni. Eins og áður þarf vegna sauðfjárveikivarna að hafa sýninguna tvískipta, sérstaka sýningu í hvoru hólfaða norðan og sunnan Bitrugirðingar.

Sýningastaðirnir voru þeir sömu og áður, sunnar girðingar að Bæ hjá Þorgerði og Gunnari en norðan girðingar á Heydalsá hjá Sigríði og Ragnari. Hin stórglæsilegu fjárhús á báðum stöðum skapa einkar góða sýningaraðstöðu. Dómstörfin á sýningunni annaðist ég með dyggri aðstoð Svanborgar Einarsdóttur en bæði teljum við okkur hafa einhverja eldri þekkingu á fjárrækt Strandamanna eftir fjölmargar

lambaskoðunar- og fundarferðir til þeirra fyrr á árum þar sem oft var margt og mikið rætt um sauðfjárrækt á svæðinu.

Unga fólkið mætti til leiks með sína skrautgripi

Á síðasta ári tóku Strandamenn upp þá nýbreytni að sinna áhuga unga fólksins þó að í smáu væri. Unga fólkið mætti til leiks með sína skrautgripi, fagurlega litaðar gimbrar sem sumar hverja höfðu greinilega notið góðs atlatís eigenda áður. Þennan þátt endurtóku þeir og eiga hrós skilið fyrir. Þátttaka var með ágætum og litarskrúð hópsins mikið og gaman að sjá unga fólkið sýna þessa eftirlætisgripi sína. Viðurkenningu fyrir athyglisverðasta gripinn í þessum hópi hlaut Jónas Bjartur Samsonarson í Guðlaugsvík fyrir gullfallega mórauða gimbur.

83 lambhrútar í þrem sýningarflokkum

Lambhrútarnir, aðalsýningagripirnir, voru líkt og áður flokkaðir í þrjá hefðbundna sýningarflokkka. Eins og áður á þessari sýningu voru kollóttu, hvítu hrútarnir flestir eða 40 samtals. Hymdu, hvítu hrútarnir voru 24 og var það sá hópurinn sem taldi nokkru fleiri hrúta en haustið áður. Dökku og mislitu hrútarnir voru 19 að þessu sinni. Skipting á sýningarstaðina var þannig að 27 hrútar mættu að Bæ en 56 á Heydalsá.

Sýningarþátttakan var þannig samtals 83 gripir eða örfáum fleira en á síðasta ári. Þetta umfang sýningar er mjög hæfilegt fyrir samkomu sem þessa. Það vekur upp önnur atriði til umhugsunar. Þegar horft er yfir svæðið vitum við að alltof mörg bú á svæðinu eru ekki þátttakendur, bú þaðan sem bestu hrútlömbin á hverju hausti ættu fullt erindi á samkomu eins og þessa.

Lömbin vænni og glæsilegri en nokkru sinni

Önnur hlið er sú að í árferði eins og í ár þegar lömbin eru vænni og glæsilegri á svæðinu en nokkru sinni verður ekki rúm fyrir nema einstaka úrvalsgripi. Það verður líka að segja að var heildarsvipur þessarar sýningar. Öll lömbin sem til sýningar mættu voru úrvalsgóð ásetningslömb hvert og eitt. Fullyrða má að aldrei hefðu áður komið saman slíkur hópur úrvalslamba og þarna var á einum stað hér á landi.

Sýningar með félagslega þýðingu

Gildi sýninga sem þessara þarf vert að ræða lengur. Þær eiga fyrst og fremst að hafa félagslega þýðingu þó að reynsla síðustu ári segi okkur

Frá hægri; Reynir Björnsson Miðdalsgröf, Þórey Dögg Ragnarsdóttir Heydalsá, Björn Torfason Melum, Marínó Helgi Sigurðsson Hólmavík, Ólöf Katrín Reynisdóttir Miðdalsgröf, Arný Huld Haraldsdóttir Bakka, Haraldur Jónsson Innra-Ósi, Þórolfur Guðjónsson Innra-Ósi, Unnsteinn Árnason Klúku, Svanborg Einarsdóttir ráðunautur.

Myndir / Ragnars Bragason

Ólöf Katrín Reynisdóttir, Miðdalsgröf heldur á bikarnum, Marínó Helgi Sigurðsson, bústjóri í Miðdalsgröf, heldur í besta mislitu hrútinn, Reynir Björnsson, Miðdalsgröf með besta kollóttu hrútinn og besta hrút lambhrútasýningarinnar og Þórey Dögg Ragnarsdóttir, Heydalsá með besta hyrnda hrútinn.

Ólöf Katrín Reynisdóttir, Reynir Björnsson og Marínó Helgi Sigurðsson halda á bikarnum fyrir besta lambhrútinn.

Skrautleg gimbur frá Bakka í Geiradal, f.v. Arný Huld Haraldsdóttir, Hafrún Magnea Baldvinsdóttir, Hrafnhildur Sara Baldvinsdóttir.

Ragnheiður Birna Guðmundsdóttir, Innra-Ósi heldur í gimbrina Heiðu og Þórey Dögg Ragnarsdóttir, Heydalsá með gimbrina Sætu Skottu.

líka að ótrúlegt hlutfalla topplambanna frá þessum sýningum er farið að enda æviferil sinn sem topphrútar sæðingastöðvanna nokkrum árum síðar. Það er gagn hverjum bónda að geta á þennan hátt séð bestu einstaklingana hverju sinni og borið þá saman við sitt eigin fé á hverjum tíma. Líka fást þar vísbendingar um hvar sterkustu einstaklinganna sé að leita eigi að huga að fjárkaupum.

Þrátt fyrir að framleiðsluumhverfi greinarannar hafi sjaldan verið erfiðara um langt árabil og stjórnmálegt moldrok ríkt í landinu þá var mæting búandiðs á svæðinu góð á sýninguna. Heldur minna var um aðkomumenn en stundum áður en þeir hefðu fleiri átt þarna verulegt erindi til að sjá það allra besta. Sjón er alltaf sögunni ríkari.

Mjög skipti í tvö horn eftir sýningastöðum um uppruna hrútanna með tilliti til hvort þeir væru tilkomnir við sæðingar eða ekki. Á sýningunni í Bæ munu 20 af 27 sýndum hrútum hafa verið þannig tilkomnir. Á Heydalsá voru aftur á móti aðeins 3 af 56 sýndum hrútum sem stáðuð af slíku faderni en sæðingar hafa sum ár lítt verið notaðar í nyrðra hólfinu og sjaldan víst minna en síðasta vetur. Það hef ég áður bent á að geti verið umhugsunarefni fyrir bændur á því svæði.

Mögulega meiri framfarir í syðra hólfinu

Áður er nefnt að heildarsvipur sýningarinnar var aldeilis frábær lömb. Ástæða er samt til að benda á að

Unnsteinn Árnason Klúku, Kristvín Guðni Unnsteinsson Klúku, Ólöf Katrín Reynisdóttir Miðdalsgröf, Marínó Helgi Sigurðsson Hólmavík, Þórey Dögg Ragnarsdóttir Heydalsá, Guðmundur Guðmundsson Miðhúsum.

Mislitir hrútar, f.v. Guðbrandur Björnsson, Smáhörmur, Guðbrandur Sverrisson, Bassastöðum, Jóhann Ragnarsson, Laxárdal, Guðjón Sigurgeirsson, Heydalsá, Árni Ágúst Magnússon, Klúku, Unnsteinn Árnason, Klúku, Barbára Ósk Guðbjartsdóttir, Miðhúsum, Arný Huld Haraldsdóttir, Bakka, Ólöf Katrín Reynisdóttir, Miðdalsgröf, Marínó Helgi Sigurðsson, Hólmavík, Björn Torfason, Melum, Reynir Björnsson, Miðdalsgröf.

mögulega eru framfarir meiri í syðra hólfinu í augablikinu sem birtist m.a. í því að nú gerist það í fyrsta skipti að hrúta úr því hólfi má finna á meðal fimm bestu einstaklinganna í öllum sýningarflokkum.

Lambhrútar frá Miðdalsgröf fremstur dökku mislitu hrútanna

Rétt er þá að gera stutta grein fyrir bestu gripunum í hverjum sýningarflokki. Byrjum þar á dökku og mislitu hrútunum. Þar var skipað í efsta sæti ákaflega fallega flekkóttum, kollóttum lambhrúti frá Miðdalsgröf nr. 161. Þetta er mjög þroskamikill, ákaflega vel gerður og mjög vel vöðvafylltur hrútur með góða bollengd og frísklegur mjög. Sjálfur er hann fæddur þrílembingur en gekk sem tvílembingur. Móðir hans er ung en hefur til þessa verið frábær afurðað. Að ætterni er hann mjög skemmtileg blanda úrvalseinstaklinga frá búunum á Heydalsá. Smáhörmur og Broddanesi.

Í þessum flokki féll annað sætið í hlut lambi nr. 96 frá Smáhörmur. Þessi hrútur var svartbotnóttur að lit og hymdur. Hann er með afburðum vöðvabykkur og vel gerður en ekki jafn bollangur og frísklegur og hrútlambið sem skipaði sér feti framar í þessum flokki. Þetta var eitt örfárra sæðingarlamba á Heydalsársýningunni en faðir hans er Bjartur 15-967. Hrúturinn sjálfur er tvævetlulamb en á móðurhliðina er að finna hópa þekktra hyrndra sæðingahrúta. Þriðji í þessum flokki kom síðan hrútur nr. 236 hjá Bimi og Böddu á Melum í Arneshreppi. Þetta er mórauður og kollóttur hrútur, einkanlega bollangur, rýmisgóður með sterkt og breitt bak og ágæta vöðvafyllingu á mölum og í lærum. Faðir hrútsins er Móri 13-069 í Steinstúni, mikil afbragðakind sem nú dvelur í einangrunargirðingum sæðingastöðvanna. Móðir hans er fullorðin og mikil afurðað undan Botna 09-555 í Bæ sem notaður hefur meira og lengur en flestir hrútar norður þar.

Hrútur nr. 163 á Heydalsá bar af meðal hyrnda hvítu lambanna

Meðal hyrnda lambanna, hvítu, þá var hrútur nr. 163 á Heydalsá bera af. Þetta er frábærlega samanrekin

Frá vinstri: Árni Ágúst Magnússon, Klúku, Indriði Aðalsteinsson, Skjaldfönn, Reynir Björnsson, Miðdalsgröf, Guðmundur Guðmundsson, Miðhúsum, Björn Torfason, Melum, Guðjón Sigurgeirsson, Heydalsá, Jón Stefánsson, Broddanesi.

holdakökkur og ótrúlega glæsilegt lamb. Faðir hans er Geymir 15-106 Smáhörmur/Heydalsá (mér er eignarhald ekki alveg ljóst) en það er ákaflega athyglisverður sonarsonur Hergils 08-870 sem athygli hlýtur að beinast að eftir þessa sýningu en móðir hans fullorðin afurðahit sem einnig mun eiga syni í öðrum landslutum. Ættin virðist því gegnheil.

Í öru sæti var lamb 661 í Skálholtsvík en þetta er verulega fagurt lamb, bollangt og vel gert með þykka vöðva og allsstaðar þétt með holdum. Þessi glæsirútur er sonarsonur Brakar 13-952 en ættin að öðru leyti uppljómuð af frægum stöðvar- og heimahrútum. Móðirin er mjög farsæl afurðað sem urnull afkvæma hefur verið alin undan á langri ævi. Í þriðja sæti var lamb nr. 101 á Smáhörmur. Þetta er föngulegur hrútur hvar sem á er lituð, bollangur og holdþéttur. Ekki skemmir ætternið. Hann er samfeðra efsta hrútnum í þessum flokki og móðir hans fullorðin afbragðsær bæði með frjósemi og mjólkurlagni.

Þess má geta að í þriðja ættlið er þá alla að finna Borða 08-838, Papa 04-964 og Bjart 05-536 í tvígang þannig að afbragsgerð er að finna hjá forfedrum líka.

Kollóttu hrútarnir í gamla Bæjarhreppi voru miklu glæsilegri en áður

Kollóttu hrútarnir eru ætíð flestir og vekja mesta athugli. Ekki brást það að þessu sinni vegna þess að öflugri slíkan hóp hefur aldrei getið að líta en þessi lömb á sýningunni á Heydalsá, um leið og minnt er á að kollóttu hrútarnir í gamla Bæjarhreppi voru miklu glæsilegri en áður. Efsta sætið skipaði lamb

8 í Miðdalsgröf. Þessi hrútur er frábærlega glæsilegur að öllu leyti. Þroskamikill, bollangur með fádæma bolvið hvort sem um var að ræða í framburti eða mölum og lærahold voru einkar mikil. Bakvöðvi var sérlega þykkur og vel lagaður. Ekki er ætt hans síður athyglisverð. Faðir hans er Glæsir 16-081 í Broddanesi. Það er hrúturinn sem stóð efstur með glæsibrag á sýningunni 2016. Í haust hefur hann skilað með ólíkindum af glæsilegum lömbum og verður hér næst á eftir vikið að öðru slíku. Glæsi sjálfan sá ég á sýningu veturgamalla hrúta daginn áður.

Óþarfi er að endurtaka lofgjörd síðasta árs en vil aðeins segja að hafi ég einhverju sinni séð kind sem ber nafnið Glæsir með sóma er það þessi einstaki hrútur. Móðir lambsins er ung ær en lofandi með afurðir. Að ætterni rekur hún sig verulega til hrúta sem Reynir hefur á síðustu árum sótt til Jóns.

Líklega er óþarfi að nefna sérstaklega að þessi úrvalshrútur frá Miðdalsgröf skipaði um leið efsta sæti sýningarinnar.

Í öðru sæti var lamb 44 frá Broddanesi. Í samanburði við efsta hrútinn skorti hann aðeins á bollengd og bolvið en læraholdin voru einstök og tók hann þar topphrútnum fram.

Tveir efstu kollóttu hrútarnir eru hálfbræður

Ekki er óeðlilegt að bera toppana tvo saman því að þeir eru hálfbræður að föðurnum. Móðirin er tvævetla og því óráðin með afurðir þó að afurðir í ár lofi góðu. Hún er dóttir Kjarks 14-072 og í ættum hennar að finna mikinn fjölda þekktra kynbótahrúta af búinu að öðru leyti. Þriðji í röð kollóttu hrútanna var lamb 495 á Smáhörmum. Þetta er fádæma vel gerður, vöðvaykkur og mikill holdaköggull sem ber ræktunareinkenni sem ætterni staðfestir þó að sé aðeins blandað. Faðir hans heitir Bliki 16-056 og sóttur í úrvalsræktunina í Árbæ (gamla Smáhamraféð) en móðir hans er farsæl afurðær og ekki langt að sækja í hennar ættarranni í ákafleg þekkta hyrnda sæðingahrúta frá síðustu árum.

Athygli vekur hve mikil og þétt ræktun stendur að baki öllum þessum bestu hrútum sem aðeins er staðfesting þess að ræktunarstarfið er að skila því sem það á að gera. Mæður hrútanna virðast annað tveggja lofandi ungar ær eða fullorðnar afurðaskjóður.

Kollóttu féð á Ströndum gimsteinar í ræktunarstarfinu

Kollóttu féð á Ströndum er einn af gimsteinum ræktunarstarfsins í landinu. Á síðustu áratugum hefur það verið að skila bændum sem fást við að rækta kollótt fé ómældum verðmætum bæði í gegnum sæðingar með hrútum af svæðinu og einnig gríðarlega mikla sölu líflamba af svæðinu á önnur svæði landsins. Það hefur einnig með hverju árinu orðið skýrara og skýrara að kynbótastarfið verða bændur þarna öðru fremur að byggja á öflugni eigin ræktunarstarfi. Eina sem þar má benda þeim á er að líklega geta þeir sótt kynbætur með meiri notkun sæðinga en verið hefur. Þó að kollóttu sæðingahrútarnir séu mest sóttir á þetta svæði eru þetta margt bestu gripirnir þaðan og þeir mundu skila ræktunarstarfinu meiru með fleiri afkvæmum þar en þeim sem voru til orðin áður en þeir hurfu þaðan.

Glægripir Jóns og Ernu í Broddanesi

Á síðustu tveim sýningum þá yfirgnæfðu glægripir þeirra Jóns og Ernu í Broddanesi sviðið. Þó að þeir væru ekki jafn yfirgnæfandi að þessu sinni voru ræktunaráhrifin frá Broddanesi samt með ólíkindum mikil hjá úrvalslömbunum sem þarna voru. Mér virðist sem það úrvalsfé um gerð sem þarna hefur komið upp

Efstu 3 sætin í flokki gimbra, Hafrún Magnea Baldvinsdóttir og Hrafnhildur Sara Baldvinsdóttir, sem voru í öðru sæti, Jónas Bjartur Samsonarson, 6 ára, úr Guðlaugsvík, var í fyrsta sæti og Jóhanna Guðrún Jóhannsdóttir, 7 ára, í Laxárdal var í þriðja sæti.

Verðlaunahrútarnir, f.v. nr. 161 frá Miðdalsgröf sigurvegari í mislita flokknum, nr. 8 frá Miðdalsgröf sigurvegari í kollóttu flokknum og valinn besti hrútur lambhrútasýningarinnar, nr. 163 frá Heydalsá sigurvegari í hyrnda flokknum.

á síðustu tveim áratugum beri um þann eiginleika af umfram annað fé í landinu. Þess vegna er í mínum huga ljóst að ræktun í kollóttu fénu í landinu mun einnig á komandi áratugi bera talsverðan svip af þessari ræktun.

Sauðfjárræktin á Ströndum hefur aldrei staðið ræktunarlega sterkari en nú þó að margar og meiri ógnir sækja að sauðfjárbúskapnum á svæðinu en áður hefur verið. Í því sambandi er erfiðasta að horfa upp á að hluti erfiðleikanna er af manna-

völdum og ekki minnstur hlutur forustumanna BÍ allra síðustu árin. Skemmst er að minnast þess í því sambandi að þeir gerðu búvörusamning árið 2016 þar sem hart var vegið að þessari framleiðslugrein svæðisins. Nærtækast er fyrir mig að minnast þess að þar var samstaða Bændablaðsins með formanni BÍ þétt með það að stöðva alla slíka umræðu. Það er ósk mín að fjárþændum á Ströndum tækist ásamt stéttarbræðrum sínum víða um land að hrinda þessu mannlega böli. Í staðin verði aftur snúið á þá braut að byggja upp sauðfjárrækt í Íslandi sem byggir á sjálfbærni og góðri meðferð beitalanda. Í þeim efnum geta bændur á Ströndum orðið skýr fyrirmynd og varðað veginn. Þeir kunna þar til verka. Þeim ber að njóta afkastur þeirra vinnu sinnar og einnig áratuga markviss ræktunarstarfs í greininni til áratuga.

Sýning sú sem stuttlega hefur verið sagt frá í greininni var að hendi sýningarhaldara frábærlega unnin og líkt og áður til mikils sóma. Bestu hamingjuóskir með frábæran ræktunarárangur skulu verða lokaorðin.

Jón Viðar Jónmundsson

„GOAT HEALTH AND DISEASES“

Fyrirlestur í Landbúnaðarháskóla Íslands, Hvanneyri

Kalle Hammarberg er sænskur dýralæknir sem hefur sérhæft sig í heilsufari geita og er vel þekktur í Svíþjóð fyrir starf sitt. Hann hefur gefið út rit um sjúkdóma og heilsufar geita sem og sauðfjár, ætlað til kennslu í dýralækningum. Af því riti hefur verið gefin út sérútgáfa ætluð geitabændum. Einnig hefur hann verið meðhöfundur annarra bóka um geitur og sauðfé.

Kalle mun halda fyrirlestur sem hann kallar „Goat Health and Diseases“ og verður fyrirlesturinn á ensku. Fyrirlestrinum beinir hann sérstaklega til dýralækna og geitabænda og eru menn í þessum stéttum hvattir til að mæta enda er þetta einstakur viðburður á Íslandi.

Kalle Hammarberg vill gjarnan vita áður en hann kemur hvaða sjúkdómar og sníkjudýr angra helst geitur á Íslandi. Ef menn vilja senda fyrirspurnir til Kalle fyrir 3. nóvember er velkomið að senda þær á netfangið: kalle.hammarberg@tele2.se og hann mun svara þeim á fyrirlestrinum.

Fyrirlesturinn verður haldinn í kennslustofunni Borg í Landbúnaðarháskólanum á Hvanneyri föstudaginn 3. nóvember kl. 13–17 og er öllum opinn.

Þátttökugjald er 2000 kr. fyrir félagsmenn GFFÍ en 4000 kr. fyrir utanfélagsmenn og greiðist á staðnum með peningum. Einnig er hægt að leggja inn á reikning félagsins fyrir fundinn: Kt. 4503121850, Rknr. 0305-26-005566.

Kaffiveitingar innifaldar.

Á staðnum verður til sölu rit Kalle Hammarbergs ætlað bændum, *Getter, hälsovård och sjukdomar*, á 3500 kr. Ritið fyrir dýralækna verður einnig til sölu á 4000 kr.

Vinsamlega tilkynnið þátttöku á netfangið geit@geit.is eða í síma formannsins Sifjar Matthíasdóttur **898 1124** fyrir 1. nóvember.

Geitfjárræktarfélag Íslands

LESENDABÁS

Algert kjaftshögg

Eftir gott vor, grasgefið sumar og hlýja haustbyrjun fékk ég í hönd viktarseðlana úr sláturhúsinu fyrir fyrstu lambasendinguna þetta haustið.

Niðurstöðutölurnar á þeim líta bara vel út, þ.e.a.s. allar tölur yfir lömbin sjálf, þau eru með betra móti og sýna að allt potast í rétta átt í búskapnum. En glansinn fer hratt af þegar lítið er á krónutölur á kíló, þær eru ekki til þess fallnar að rífa upp sjálfstraustið þetta haustið, hvað þá að viðhalda bjartsýni um rétta leið í búskapnum. Sérstaklega þar sem áburðar- og rúlluplastsreikningar eru að detta á eindaga og stórir gjalddagar á jarðakaupaláni, húsnæðisláni og vélakaupalánunum eru líka að breyta. Eðlilega, þar sem að á haustin fá sauðfjárbændur stærsta part sinnar innkomu og fleiri en ég stilla örugglega upp greiðslum samkvæmt því.

Verðlækkun upp á 35% á afurðaverði frá því í fyrra er algert kjaftshögg, eina sem í raun er hægt að gera er að reyna að þruga og bíða þess að jafnvægi komist aftur á þessi mál, að forysta okkar bænda og stjórnvöld finni leiðir út úr þessum bráðavanda áður en heilu byggðirnar ríða til falls. Ég ætla ekki að rekja hér téðar orsakir fyrir þessari stöðu, umræðan hefur tæplega farið framhjá neinum. Horfurnar voru hins vegar ljósar forystufólki LS á útmánuðum og þar á bæ var búið að stilla upp hugsanlegum leiðum og aðferðum við að draga úr högginu en illa gekk að ná eyrum þáverandi stjórnvalda.

Nú er aftur komið að kosningum og ég vil benda bændum á að smella sér inn á netið og á heimasíðuna vg.is og lesa þar tveggja ára gamla landbúnaðarstefnu Vinstri hreyfingarinnar – græns framboðs. Hún er metnaðarfull og skýr og hljóðar upp á nauðsyn þess að hafa öflugan landbúnað í landinu og að það haldist í byggð. Einnig er þar áhersla á að framleiða hér heima sem mest af þeirri matvöru sem Íslendingar og gestir þeirra þurfa,

Guðný Heiða Ásgeirsdóttir.

í sátt við náttúruna og með sem minnstu kolefnisspori, og með dýravelferð í fyrirrúmi. Í stefnu VG er líka kveðið á um verndun íslenskra búfjárkynja og nauðsyn þess að flóra og fána Íslands njóti alltaf vafans. Landsfundur VG nú í byrjun október vísaði í stefnuna við gerð ályktunar sem samþykkt var á fundinum og hljóðar upp á að ráðast þurfi í aðgerðir til að draga úr tekjuskurðingu sauðfjárbænda strax og nýtt þing kemur saman. Ályktunin kveður líka á um að finna varanlegri lausnir og marka skýra stefnu til framtíðar fyrir greinina í samstarfi bænda, stjórnvalda og sláturleyfishafa og leitast við að endurreisa traustið milli þessara aðila en það má alveg segja að það hafi bedið hnekki að undanförmu.

VG hefur ekki oft verið í ríkisstjórn og aldrei sem stærsti flokkurinn þar inni. Það væri mikil og spennandi áskorun fyrir VG að fá umboð kjósenda til að ná þeirri stöðu og fá þar með tækifæri til að standa við stóru orðin að loknum kosningum.

Guðný Heiða Ásgeirsdóttir
Höfundur er sauðfjárbóndi og skipar annað sætið á lista VG í Suðurlandshöfðum.

Góður skógur

— gulli betri!

NYTJASKÓGRÆKT ...
er vandlega skipulögð með áætlanagerð verndar jarðveg og önnur náttúrugæði styður vel við annan landbúnað eykur fjölbreytni lífríkisins

KOLEFNISBINDING ...
í íslenskum nytjaskógi er allt að 20 t á ha á ári stuðlar að markmiðum Parísarsáttmálans er besta gjöfin til afkomenda okkar

GRÆNT HAGKERFI ...
notar endurnýjanleg hráefni á borð við timbur býr allt til úr trjáviði sem nú er gert úr olíu ræktar iðnvíði til stóriðju innanlands er sjálfu sér nægt um timbur

skógræktin

UTAN ÚR HEIMI

Risarotturnar eru sagðar vega um hálf kíló og vera með skott sem er 45 sentimetrar að lengd.

Risarottur á Salómonseyjum

DNA greining staðfestir að hauskúpa af nagdýri sem fannst á einni af Salómonseyjum í Kyrrahafi sé af áður óþekktri tegund af risarottu.

Risarotturnar eru sagðar lifa í þéttum skógum og eru fullorðnir einstaklingar af tegundinni sagðir nógu stórir til að naga gat á kókos-hnetur með framtönnunum.

Sögur um risarottur hafa lengi verið á kreiki meðal innfæddra á eyjunum og kalla þeir þær vika og segja þær lifa í og undir trjám.

Þrátt fyrir ítrekaðar tilraunir til að fanga risarottu í gildru eða á mynd hefur slíkt misheppnast og það næsta sem dýrafræðingar hafa komist þeim er að finna skít úr einni slíkri árið 2011.

Í fyrra rofaði til fyrir dýra-

fræðingum þegar var verið að fella tré og ein af risarottunum féll til jarðar úr trénu og til jarðar. Kvikindið drapst í fallinu og innfæddir staðfestu að um væri að ræða dýr sem þeir kölluðu vika.

Var hálf kíló að þyngd og með 45 sentímetra skott

Með greiningu DNA úr hauskúpu risarottunnar sem féll úr trénu hefur nú verið staðfest að um áður óþekkta tegund rotta sé að ræða. Dýrið er sagt vega um hálf kíló og vera með skott sem er 45 sentimetrar að lengd.

Risarotturnar hafa fengið latínuheitið *Uromys vika* og nú þegar verið sett á lista yfir sjaldgæf spendýr í útrýmingarhættu. /VH

Fræbelgur *Magnolia grandis*.

Fræ vonarinnar

Íbúar í litlu þorpi í norðurhéraðum Vietnam hafa tekið sig saman og hafið ræktun á einu af sjaldgæfustu magnoliutrjám í heimi. Markmiðið er að planta trjánum út og fjölga þeim í sínum náttúrulegu heimkynnum.

Búið er að safna fræi, rækta upp og planta út ríflega 1100 smáplöntum af einni af sjaldgæfustu magnoliutrjáategund í heimi, sem á latínu ber heitið *Magnolia grandis*. Tilgangur íbúanna er að bjarga tegundinni frá útrýmingu með því að planta henni í skóga og kalkríkar hæðir umhverfis þorpið og friða landið.

Fimmtúu tré eftir

Samkvæmt valista IUCN var vítað um 50 tré af tegundinni á um tíu ferkílómetra svæði í heiminum árið 2014 og hún sögð í verulegri

útrýmingarhættu. Meginástæða þess er sögð vera ólöglegt skógarhögg og landbúnaður.

Auk þess að bjarga magnoliutrjánunum er talið að ræktun þeirra komi ræktendum kardimomma til góða þar sem kardimommujurtin dafnar vel í skugga og skjóli lauftrjáa eins og magnolíu.

Hluti af stærra verkefni

Átak íbúanna er hluti af stærra verkefni sem kallast Global Trees Campaign og er í umsjón Fauna & Flora International í Vietnam. Auk þess að bjarga fyrrnefndri magnoliutegund er í gangi svipað verkefni sem ætlað er að fjölga fleiri trjátegundum í útrýmingarhættu. Það á meðal sýprustegund með gullnu yfirbragði sem hefur fækkað mikið í Vietnam og nefnist *Cupressus vietnamensis*. /VH

Á FAGLEGUM NÓTUM

Íslensku sigurvegararnir á sviðinu í ráðstefnuhöllinni í Herning. Frá vinstri: Auðunn Hermannsson og Ágúst Jónsson frá MS.

Myndir / International FOOD contest 2017

Íslenska skyrið vann með glæsibrag

Alþjóðlega matvælakeppnin International FOOD contest 2017 var haldin 3.-5. október sl. í Herning í Danmörku. Keppni þessi, sem haldin er árlega, byggir að mestu á því að afurðastöðvar í mjólkuriðnaði senda vörur sínar inn og eru þær dæmdar af sérstökum dómurum sem meta ýmsa þætti eins og bragðgæði, áferð, útlit og margt fleira sem er tekið inn í mat dómaranna.

Í ár tóku 150 dómarar að sér að meta þær ótal mjólkurvörur sem sendar voru inn til keppinnar, en alls var hægt að senda inn mjólkurvörur í á fimmta tug ólíkra flokka af ostum, smjöri, jógúrti, drykkjarvörum og öðrum neysluvörum. Þá var einnig keppt í öðrum flokkum matvæla og tóku um

1.200 mismunandi tegundir og gerðir matvæla þátt í keppninni í ár.

Sá frábæri árangur náðist að íslenskt skyr vann heiðursverðlaunin sjálf í neysluflokknum og er sá árangur einstakur enda MS þarna að etja kappi við stórfyrirtæki í mjólkurvinnslu eins og t.d. norðurveiróska afurðafélagið Arla, sem er um 100 sinnum stærra afurðafélag

Það var greinilega ekki leiðinlegt að gera bragðprófanir í þessari keppni.

Bændablaðið
á bbl.is og líka á [Facebook](https://www.facebook.com/bbl.is)
Smáauglýsingar 56-30-300

en MS. Þetta er í annað skipti sem MS vinnur þessi verðlaun en árið 2012 vann félagið með kókomjólkina að vopni, en að þessu sinni var það Ísey skyr með bókudum eplum frá MS á Selfossi sem vann.

Þrír meginflokkar

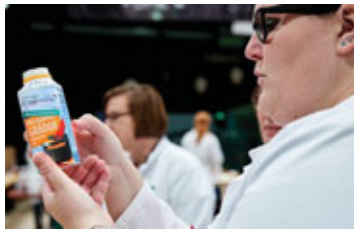
Í keppninni er mjólkurvörum skipt niður í þrjá ólíka meginflokka mjólkurvara, þ.e. í osta, smjör og neysluvörur. Innan hvers meginflokks eru svo mismunandi margir undirflokkar en alls voru á fimmta tug undirflokka í keppninni í ár. Hinar 1.200 mjólkurvörur voru svo flokkaðar niður í þessa ótal undirflokka og kepptu þær svo innbyrðis í hverjum flokki. Í raun gátu margar mjólkurvörur innan hvers flokks hlotið gullverðlaun, en reglur keppinnar eru þannig að hverri matvöru eru gefin stig eftir sérstökum reglum keppinnar og svo eru stigin talin saman og vörum innan hvers flokks raðað upp. Efstu 10% hljóta gullverðlaun í viðkomandi flokki, þá fá næstu 20% silfurverðlaun og næstu 33% bronsverðlaun. Hver afurðastöð má svo, kjósi hún það, skarta þessum verðlaunum við markaðssetningu vörunnar.

Skýrið vann neysluflokkinn

Bestu mjólkurvörurnar í hverjum undirflokki keppa svo um sigurinn í einum af hinum þremur meginflokki mjólkurvaranna og sem fyrr segir stóð íslenska skýrið frá MS á Selfossi þar efst á blaði í flokki almennra neysluvara. Í öðrum flokkum urðu aðrar afurðastöðvar hlutskarpastar og vann t.d. Taulov afurðastöðin, sem er í eigu Arla, ostakeppnina með hraðþroskaða ostinn sinn Höhlenkäse Light í sneiðum og afurðastöðin í Holstebro, sem einnig er í eigu Arla, vann svo smjörkeppnina með ósaltað LURPAK smjör fyrir arabískan markað. Það má eiginlega segja að Holstebro afurðastöð Arla sé fastur áskrifandi að smjörverðlaunum enda afar rík smjörgerðarhefð þar og hafa ekki aðrar afurðastöðvar náð þessum verðlaunum til sín um hríð.

Skýr framleitt víða

Í dag er skýr framleitt í mörgum löndum utan Íslands og er skýr sú mjólkurafurð sem vex einna örst í nágrannalöndum okkar og er t.d. ein allra vinsælasta mjólkurvaran sem seld er í Danmörku. Skýr þetta er ekki nema í litlum mæli verið að framleiða eftir uppskrift og með réttahafgreiðslu til MS og er þorri þess framleitt af afurðastöðvum sem hafa prófað sig áfram með að þróa skýr. Þrátt fyrir að margar þessara afurðastöðva úti í heimi hafi yfir gríðarlegum upphæðum að ráða í þróunarstarf sitt, þá sést skýrt af

Drykkjarvörurnar í keppninni voru af margvíslegum toga

þessari niðurstöðu International FOOD contest að íslenskir mjólkurfræðingar hafa enn töluvert forskot á kollega sína í öðrum löndum, a.m.k. þegar horft er til skyrgerðar.

Snorri Sigurðsson
sns@seges.dk

Hraustari nautgripir - aukin framleiðsla

Fylgstu með stöðu stein- og snefilefna
nauðsynlegt fyrir gripina - auðvelt fyrir þig

ALL-TRACE FORÐASTAUTAR
Ætlað kúm á mjólkurskeiði

ALL-TRACE DRY COW
Ætlað kúm í geldstöðu

SMALL-TRACE FORÐASTAUTAR
Ætlað kálfum í uppvexti

RUMBUL FORÐASTAUTAR
Fyrirbyggir magnesíumskort

White-Westinghouse
- amerísk gæða heimilistæki

11 kg purrkari

- Öflugur > 4500w element
- Tekur 11 Kg - Tengist barka
- Stórt op > auðvelt að hlaða

RAFVÖRUR
DALVEGI 16c - 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 - WWW.RAFVORUR.IS

FÆST HJÁ DÝRALÆKNUM
OG BÚVÖRUVERSLUNUM
UM LAND ALLT
Nánari upplýsingar á www.agrimin.co.uk

Umboðsaðili: Vistor hf
Hörgatúni 2 - 210 Garðabæ - S. 535 7000
vistor@vistor.is - www.vistor.is

LESENDABÁS

Á að blása lífi í ESB umsókn?

Í síðustu viku héldu Já Ísland (Samtök þeirra sem eru fylgjandi ESB aðild) opinn fund undir yfirskriftinni „Við þurfum að ræða Evrópusambandið“. Á fundinn voru boðaðir fulltrúar allra stjórnmalaflokka sem bjóða fram til Alþingis.

Svar mitt við yfirskrift fundarins var að ESB málið yrði ekki kosningamál og þyrfti ekki að ræða. ESB ætti í miklum vandræðum, meirihluti þjóðarinnar vildi ekki aðild að ESB aðild og ljóst væri að flokkar sem væru fylgjandi ESB aðild næðu aldrei meirihluta á þingi.

Nei við ESB

Framsókn telur hagsmunum Íslands best borgið með því að vera áfram sjálfstæð þjóð utan ESB. Það er ekki lýðræðislegt að fara í aðildarviðræður til þess eins að kíkja í pakkann þegar allir vita hvert innihaldið er. Breska þjóðin hefur ákveðið að yfirgefa sambandið og því er komin upp gjörbreytt staða. Framtíðarskipulag Evrópu mun taka breytingum á næstu misserum og því er brýnt að tryggja efnahags- og viðskiptalega hagsmuni Íslands gagnvart Bretlandi.

Vilja ESB umsókn í gang

Þegar aðrir flokkar kynntu sína stefnu þá var bleik brugðið. Nokkrir þeirra flokka sem bjóða fram voru mjög skýrir með að þeir vilja blása nýju lífi í aðildarumsókn Íslands. Svo

Ásmundur Einar Daðason.

virðist vera sem þeir trúu því enn að ESB aðild muni vera það eina sem hægt sé að gera til að bæta efnahag heimila og fyrirtækja. Það sem kom á óvart á þessum fundi var afstaða oddvita Vinstri grænna í Suðvesturkjördæmi þess efnis að það væri ólýðræðislegt að fara ekki í aðildarviðræður svo þjóðin geti fengið að segja sína skoðun.

Gæti sú staða verið að teiknast upp að meirihluti verði á Alþingi Íslendinga fyrir því að blása lífi í ESB umsókn? Ef svo er þá verðum við að ræða ESB málið í aðdraganda kosninganna. Það væri mjög ólýðræðislegt ef niðurstaða kosninganna leiddi til þess að sótt yrði um ESB aðild án þess að fram hafi farið nokkur umræða um málið.

Ásmundur Einar Daðason, höfundur skipar 1. sæti á lista Framsóknarflokksins í NV kjördæmi.

Viðreisn landbúnaðarins (?)

Stór stétt fólks er í ógöngum, hefur verið teymd í gjaldþrot. Sauðfjárbændur landsins eru komnir að fótum fram. Fréttir berast nánast daglega af ömurlegri stöðu þeirra og yfirvofandi gjaldþroti. Afurðaverð til bænda stendur ekki undir framleiðslukostnaði. Hvað veldur?

Á sama tíma fagnar Framsóknarflokkurinn aldar afmæli og stærir sig af því að hafa setið í stjórn landsins í um 60 ár. Þessi sami flokkur telur sig vera eina hagsmunaflokk bændastéttarinnar og talsmann. Sannarlega hafa bændur landsins staðið við bakið á flokknum og veitt honum atkvæði sitt og umboð til hagsmunagæslu bændastéttarinnar.

Í nýlegu viðtali óttast formaður Félags sauðfjárbænda í Dalasýslu gjaldþrotahrinu í sýslunni með hættu á almennu hruni í Dalabyggð. Staðan í Dalasýslu er keimlík stöðu bænda í öðrum sveitum og sýslum. Afurðaverð til bænda hefur hrunið og er staðan nú þannig að afurðastöð greiðir kr. 360 kr. per kíló, en frá ríki fær bóndinn kr. 550 kr. per kíló. Framleiðslukostnaður er sagður kr. 1200 kr. per kíló þannig að hver heilvita maður sér að þarna ná endar ekki saman.

Það sem setur mig hljóðan í þessu samhengi er aðkoma Framsóknarflokksins að hagsmunagæslu bænda-stéttarinnar. Það er nefnilega þannig að Framsóknarflokkurinn hefur í raun setið hringinn í kring um samningaborð um búvörusamninga í áratugi. Samninga sem auðvelt er að færa rök fyrir að séu úrelt fyrirkomulag og þjóni ekki hagsmunum bænda.

Frá mínum bæjardyrum séð hafa þessir samningar gert sauðfjárbændur að ríkisstarfsmönnum. Ríkisstarfsmönnum í gegnum

Halldór Gunnarsson.

styrkjakerfi án þess að huga þurfi að lágmarksframfærslu, enda sýnir dæmið úr Dalasýslu að framfærsla bænda þetta árið er 0 kr.

Auðvitað kallar þessi staða á að við stokkum upp í okkar kerfi. Þessi staða kallar á að við látum ekki teyma okkur að kjörkössunum trekk í trekk og kjósum hugsunarlaust. Sauðfjárbændur eiga betta skilið, íslenskt lambakjöt er það besta í heimi. Ég fullyrði það.

Í næstu kosningum eiga bændur kost á því að láta fyrir sér finna. Með því að láta það eiga sig að kjósa flokk sem málbundið hefur stéttina til þrælkunarvinnu. Núverandi landbúnaðarráðherra, Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, hefur í afar þröngri stöðu reynt að bregðast við þeim vanda sem blasir við. Stefna Viðreisnar í landbúnaðarmálum er góður kostur fyrir bændastétt og vert að skoða hana. Atkvæði bænda til Viðreisnar yrðu atkvæði í þá átt.

Jens Hilmarsson lögreglumaður skipar 3. sæti á framboðslista Viðreisnar í Norðausturkjördæmi

Frá innsta dal á ystu nafir

Mikil eru forréttindi okkar Íslendinga að hafa hlotið í arf eins gjöfult land og Ísland, með öll sín miklu og vaxandi tækifæri í veröld sem leggur æ meira upp úr hinu hreina, hinu lífræna, hinu sjálfbæra og hinu náttúrulega. Mikil er líka ábyrgð okkar að fara vel með þennan arf en nýta jafnframt tækifærin til að skapa verðmæti og góð lífsskilyrði um allt land.

Orðið byggðastefna kann að þykja eilítið trúnað og stofnanalegt. Í þrasi stjórnmalumræðunnar hefur það fengið á sig neikvæða merkingu í hugum sumra. Ekkert er þó fjær sanni. Með byggðastefnu er einfaldlega átt við þá viðleitni samfélagsins að tryggja öllum íbúum fullnægjandi opinbera þjónustu og viðunandi skilyrði til sjálfsbjargar.

Það vill gleymast í umræðu um hin ýmsu byggðatengdu mál að á bak við öll Excel-skjölín, kostnaðartölur og reiknilíkön er fólk. Fólk frá innsta dal á ystu nafir, eins og skáldið komst að orði, og alls staðar þar á milli. Fólk sem hefur á grunni réttmætra væntinga fest rætur, stofnað fjölskyldu og byggt heimili, sótt sér menntun og unnið sig upp í starfi eða fjárfest í eigin rekstri.

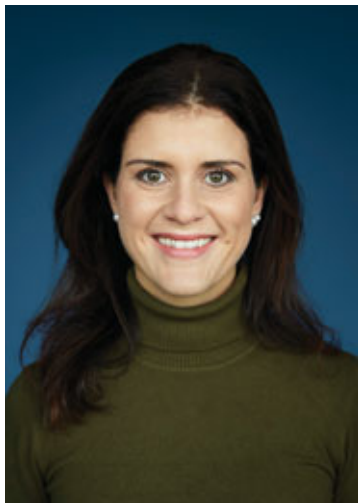
Vandi eins er vandi allra

Í samfélagi eins og Íslandi eru hagsmunir fólks samofnir. Það þýðir að samfélag okkar verður aldrei sterkara en veikasti hlekkurinn. Erfið staða sauðfjárbænda um þessar mundir er því áhyggjuefni okkar allra - að minnsta kosti allra sem skilja þetta samhengi hlutanna - enda vofir yfir keðjuverkandi hrun víða í hinum dreifðari byggðum ef fram heldur sem horfir. Það samfélagslega tjón sem af kann að hljótask verður erfitt eða ómögulegt að bæta.

Vanda sauðfjárbænda er ekki hægt að leysa með einu pennastriki. Augljóslega þolir þó enga bið að grípa til bráðaaðgerða sem miða að því að hækka afurðarverð til bænda nú í haust. Í framhaldinu verður samtall stjórnvalda og bænda um næstu skref að leiða til niðurstöðu helst í vetur. Svo er að sjá að þokkalega breiður pólitískur skilningur sé á alvarleika málsins. Það gefur vonir um að sátt takist um nauðsynlegar aðgerðir. Sjálfstæðisflokkurinn mun ekki skorast undan ábyrgð og mun leggja sitt af mörkum til lausnar vandans með bændum.

Horft fram veginn

Sjálfstæðisflokkurinn hefur sýnt í

Þórdís Kolbrún R. Gylfadóttir.

verki að honum er treystandi til að taka forystu um uppbyggingu mikilvægustu innviða um allt land. Dæmi um það er átakið Ísland ljóstengt, sem þingmaður okkar Haraldur Benediktsson á hvað mestan heiður af, að öðrum ólöstuðum. Á tveimur árum hefur um 900 milljónum króna verið varið til að ljósleiðaravæða næstum 2.500 heimili og markmiðið um að útvega 99,9% heimila slíka tengingu er innan seilingar.

Hafin er skoðun á því hvort beita megi svipaðri nálgun við að útvega fleirum aðgang að þriggja fasa rafmagni, sem getur skipt sköpum um margvíslega atvinnuuppbyggingu.

Efling flutnings- og dreifikerfis raforku lýtur lögmálum sem eru orðin sérstakt umhugsunarefni, en þrátt fyrir allt hefur hin síðustu ár tekist að stórbæta afhendingaröryggi á Vestfjörðum, þar sem það var árum saman út úr öllu korti í samanburði við aðra landshluta. En betur má ef duga skal.

Jöfnun húshitunarkostnaðar um landið skiptir líka miklu og þar hækkuðum við Sjálfstæðismenn framlögin á fjárlögum nú í haust um tæp 10% á milli ára, upp í 3,3 milljarða.

Ráðast þarf í átak til að lagfæra malarvegi og leggja á þá bundið slitlag. Sjálfstæðisflokkurinn boðar fyrir þessar kosningar stóráttak í samgöngumálum sem hlýtur meðal annars að beinast að þessum mikilvæga þætti.

Ferðaþjónusta hefur verið mikil lyftistöng fyrir margar byggðir og hún getur enn vaxið. Stjórnvöld hafa stutt þessa þróun með margvíslegum hætti. Mun meira tillit er nú tekið til þarfa ferðaþjónustunnar við ráðstöfun fjármuna til samgangna og löggæslu. Framkvæmdasjóður ferðamannastaða hefur verið eflur. Ákveðið hefur verið að stórauка

Teitur Björn Einarsson.

stuðning við markaðsstofur landshlutanna svo að þær geti sinnt svæðisbundinni stefnumótun enn betur. Flugþróunarsjóður er smám saman að byrja að sinna því hlutverki sínu að stuðla að því að ferðamenn fljúgi á fleiri áfangastaði. Þannig mætti lengi telja en ljóst er að þarna liggja mörg tækifæri.

Sóknarfærin eru fleiri. Til dæmis er ástæða til að skoða í fullri alvöru möguleika á samkomulagi milli ríkisins og bænda um samstarf á sviði loftslagsmála, eins og reifað hefur verið í fundaröð þingmanna okkar um landið undir yfirskriftinni Ísland allt blómstri.

Látum verkin tala - fjárfestum í landinu

Eins og nefnt var í upphafi eru sumir með sjálfkrafa neikvætt viðbragð við allri umræðu um „byggðastefnu“. Að sama skapi eru sumir sem sjá þá lausn helsta á vanda sauðfjárbænda að lokka unga og metnaðarfulla bændur út úr greininni. Að okkar mati komumst við aldrei langt með neikvæðu hugarfari. Ef hvorki vilji né bjartsýni eru til staðar komumst við aldrei úr sporunum.

En þótt hugurinn beri okkur hálfa leið náum við ekki settu marki nema með sterkri forystu, samvinnu og áráðni. Ísland stendur vel að vígi en hagvextinum hefur verið misskipt. Nú er lag að nýta sterka stöðu okkar til að fjárfesta í landinu öllu og styrkja grundvöllinn undir blómlega byggð frá innsta dal á ystu nafir. Það eru hagsmunir okkar allra.

Þórdís Kolbrún R. Gylfadóttir Teitur Björn Einarsson Höfundar skipa 2. og 3. sæti á framboðslista Sjálfstæðisflokksins í Norðvesturkjördæmi.

Miðflokkurinn – stöndum með landbúnaðinum

Núverandi stjórnarflokkar undir forustu Sjálfstæðisflokksins og Vinstri hreyfingin – grænt framboð hafa stutt skattahækkanir t.d. á dísolíu og Sjálfstæðisflokkurinn viljað vegtolla.

Þessar skattahækkanir leiða til hækunar á kostnaði innlendrar framleiðslu sem annaðhvort neytendum eða bændur borga. Miðflokkurinn hafnar þessu. Flestar ef ekki allar þjóðir vernda sinn landbúnað á einhvern hátt. Það er viðurkennt og gert til að tryggja landsmönnum aðgang að matvælum. Að mati Miðflokksins er ekki í myndinni að veikja þessar varnir.

Íslenskur landbúnaður er ein af grunnatvinnugreinum þjóðarinnar. Hann skapar störf, tryggir fæðuöryggi þjóðarinnar, tryggir neytendum holl og góð matvæli,

Gunnar Bragi Sveinsson.

sparar gjaldeyri, er umhverfisvænn og uppspretta nýsköpunar.

Við ætlum að vinna með landbúnaðinum að sókaráætlun, sem m.a. tengist áætlun okkar í byggðamálum „Ísland allt“. Við

teljum að íslensk framleiðsla geti orðið enn eftirsóknarverðari en áður. Við getum sótt fram innanlands og erlendis.

Til þess þarf samtal, samvinnu og síðan samstarf ólíkra aðila. Ekkert af þessu næst hins vegar ef greininni er ekki tryggt öruggt rekstrarumhverfi. Sé horft á kjötfraðslu þarfa að færa greinina frá því að vera framleiðsludrífinn yfir í það að vera markaðsdrífinn, þ.e. að markaðurinn stýri því hvað sé framleitt og að verð sé hámarkað og því sé skilað í sanngjarnara hlutfalli til bænda.

Íslenskur landbúnaður er málið. Gunnar Bragi Sveinsson Höfundur er oddviti Miðflokksins í Suðvesturkjördæmi, alþingismaður og fyrrverandi ráðherra.

Á FAGLEGUM NÓTUM

Dæmi um mismun milli Íslands og ESB í kröfum um svínarækt		
	Ísland	ESB lönd sem flytja inn kjöt til Íslands
Halaklippingar	bannaðar*	leyfðar
Geldingar framkvæmdar af	dýralækni	bónda
Gotstiur	gyltur lausar*	gyltur í básum
Gólfefni eldisgrísa	velferðargólf*	heilristar
Notkun sýklalyfja	x1	Danmörk x 8, Spánn x 58
Aðgangur að erfðaeefni	ein kynbótastöð í Noregi	öll Evrópa
*undanþága á meðan bændur breyta búum sínum		

Móta þarf langtímastefnu í landbúnaði: Taki mið af hagsmunum neytenda, lýðheilsu, kolefnisfótspori og byggðapróun í landinu

Stjórnvöld ásamt bændum þurfa að móta sér nýja langtímastefnu sem tekur mið af hagsmunum neytenda, lýðheilsu, kolefnisfótspori og byggðapróun í landinu.

Íslenskur landbúnaður er agnarsmár í samanburði við evrópskan og skilyrði til framleiðslu mun lakari út frá hnattrænni stöðu. Það er því mjög bagalegt að samningsaðilar við nýgerða búvörusamninga hafi ekki haft tollverndina sem hluta samningsins þar sem hún er okkur mikils virði.

Vissulega er Ísland aðili að alþjóðlegum stofnunum eins og t.d. Alþjóðaviðskiptastofnuninni (WTO) og verður að fylgja þeim samningum sem við erum þar aðili að. Síðustu 10 ár hafa íslensk stjórnvöld hins vegar haft frumkvæði að því að gera samninga við ESB um tollalækkanir (40% árið 2007) og samkomulag um gagnkvæma tollkvóta bæði árin 2007 og 2015 (sá síðari með gildistöku vorið 2018).

Það er eðlilegt að gerð sé hagræðingarkrafa á innlenda framleiðslu sem og samkeppni með hófstílltum innflutningi landbúnaðarvara. Samkeppni er af hinu góða að ákveðnum skilyrðum uppfylltum. Að því sögðu verður að gera alvarlegar athugasemdir við vinnubrögð stjórnvalda undanfarin misseri varðandi tollamálin.

Það verður ekki bæði sleppt og haldið

Á sama tíma og stjórnvöld stuðla að auknum innflutningi landbúnaðarvara er verið að gera auknar kröfur um bætta aðbúnað í íslenskri svínarækt umfram það sem kollegar okkar þurfa að uppfylla í Evrópu.

Eftir að íslensk svínarækt verður búin að innleiða þessar breytingar stöndum við jafnfætis Norðmönnum í þessum efnum sem eru öðrum þjóðum til fyrirmyndar. Á sama tíma og við fögnum auknum kröfum og viljum hafa aðbúnað okkar dýra eins og

Kjötframleiðsla eftir kjötttegundum - í þúsundum tonna 2015			
Heimild: Eurostat			
	EU-28	Íslandi	Ísland, hlutfall af EU-28
Nautakjöt	7.590,4	3,5	0,05%
Svínakjöt	22.957,8	6,9	0,03%
Lambakjöt	725,0	10,1	1,39%
Alifuglakjöt	13.720,0	8,4	0,06%
Alls	44.993,2	28,9	0,06%
EU 28 mannfjöldi	510.000.000		
Íslendingar	330.000		
Íbúafjöldi á Íslandi samanborið við EU-28	0,06%		

Ingvi Stefánsson.

kröfur. Það verður ekki bæði sleppt og haldið.

Skortur á fyrirsjáanleika

Í sumar var undirritaður boðaður á fund í landbúnaðarráðuneytinu þar sem kynntar voru hugmyndir ráðherra um breytt fyrirkomulag við útboð á tollkvótum.

Í stuttu máli má segja að til hafi staðið að hætta með núverandi útboðsfyrirkomulag og afhenda tollkvóta með lágmarks kostnaði til innflytjenda í þeirri von að ágóðanum yrði skilað beint til neytenda. Þetta er neytendavæn hugsun, en engin tilraun er gerð til að meta hvort og hvaða áhrif þetta hafi á innlenda framleiðslu. Ekki frekar en þegar tollasamþingarnir við ESB hafa verið gerðir. Á sama tíma eru svo rekin tvö aðskilin mál fyrir dómstólum þar sem reynir á hvort bann Íslands við innflutningi á hráu kjöti haldi.

Við sem störfum í landbúnaði vitum hvað allir framleiðsluferlar eru langir og því er mikilvægt að meiri stöðugleiki sé í tollverndinni af hálfu stjórnvalda heldur en verið hefur.

Taka verður tillit til mismunandi stærðar markaða

Meðfylgjandi tafla sýnir vel hversu agnarsmár íslenskur kjötmarkaður er í samanburði við lönd ESB.

Ingvi Stefánsson, formaður Svínaræktarfélags Íslands

LESENDABÁS

Sóknarfæri landbúnaðarins

Landið okkar er eitt það dýrmætasta sem við eigum, gróðurmoldin og rennandi tært vatn. Moldin í Evrópu er æ súrari með eiturefnum og ofnotkun áburðar. Í Frakklandi er rætt um hættuástand og að draga verði úr kjötframleiðslu svína- og nautgripa.

Hektari lands hér er verðmetinn á 200 til 300 þús. kr. en í Evrópu á 2 til 5 milljónir. Danir settu lög til varnar þegar Þjóðverjar tóku að kaupa upp land þeirra, sem stóðst EB tilskipanir. Við verðum að gera það sama, vegna þessa mismunar í verði eða vitum við að Evrópubúar eru þegar byrjaðir á uppkaupum landsins og eiga í dag yfir 100 jarðir. Besta vörmin er, að bændur hefji sókn í framleiðslu og verðmætasköpun af landinu, þannig að það verði virði eignar, sem gefi af sér góðar tekjur:

1. Ferðapjónusta í sveitum býr yfir miklum sóknarfærum, samfara aukinni menntun og fræðslu í þessari grein, að taka á móti, kynna störf heimilisins, leiðbeina um gönguferðir, gera vetrarheimsókn eftirsóknaverðari með fylgd um landsins fegurð, sem myndi lengja dvölina.
2. Rafmagnsframleiðslu heima-raftöðva á að gera hagkvæma með lagfæringu á rafmagnsverðinu, þannig að greiðslur fyrir orkuna hækki, en flutningsverðið lækki samsvarandi af þessari framleiðslu.
3. Stuðlað verði að fjölbreyttari markaðssetningu afurða beint frá bændum til neytenda, t.d. með að ná fram löggiltir heimaslátrun. Þá verður að tryggja notkun á sameiginlegri auðkenningu íslenskra landbúnaðarvara og koma í veg fyrir allar tilraunir til blekkingar þar sem innflutt vara er seld sem íslensk. Aðsteðjandi vandi sauðfjárbænda er tímabundið vandamál sem brýnt er að leysa fjárhagslega. Er eðlilegt að bóndinn fái um 5.000 kr. fyrir dilkinn, en ekkert fyrir afurðirnar sem fylgja hverjum dilk, s.s. innmat og gæru. Ef hann tekur dilkinn úr afurðarstöðinni til að selja beint frá bónda, þarf hann að greiða 5 til 6 þúsund fyrir slátrunina, en fær samt ekki innmatinn eða gæruna! Er eðlilegt að taka þátt í viðskiptabanni ESB ríkja gegn Rússlandi á kostnað bænda og sjómanna?
4. Verðmyndun og verðlagningu landbúnaðarafurða verður að endurskoða með ákveðnum áhættum, en um leið með sóknarfærum. Er eðlilegt að opinber verðlagsnefnd um mjólkurafurðir hafi verðlagt afurðirnar frá hrúni með um 15% hækkun þegar öll aðföng hækkuðu á sama tíma um að meðaltali 90%?

- Má þá spyrja er eðlilegt að verðlagsnefnd ákveði að

Halldór Gunnarsson.

hafa verð á smjöri undir kostnaðarverði þegar það er stórkostleg söluaukning á þeirri vöru ár eftir ár?

- Beygja þarf af þeirri leið sem fráfarandi landbúnaðarráðherra hafði boðað með að koma í veg fyrir samstarf afurðarstöðva í mjólkuriðnaði en það hefði haft að engu 3 milljarða árlega hagræðingu í iðnaðinum. Þá hafa bein- greiðslur lækkað, en nýjar álögur bætist við með hækkun skatta og annarra gjalda á búin. Er eðlilegt að mjólkurlitri kosti um 140 kr. þegar álíka magn af hreinu vatni í flösku kostar um 300 kr? Erlendis er mjólkurlitrinn í kringum 200 kr. Var eðlilegt að setja á uppboðsmarkað mjólkurkvóta með lögbvinguðum þremgingum, sem lækkaði verð kvótans um a.m.k. 100 kr á lítra og afnema um leið afskrift af kaupum kvótans, án umræðu og samráðs við bændur?
- 5. Garðrækt er að takast á við nýja tíma með aukningu framleiðslu á innanlandsmarkað, þrátt fyrir samkeppni í tollfrjálsum innflutningi. Það hefur verið gert með því að koma til móts við markaðinn með verulega bættri framleiðslu bænda. Hægt væri að framleiða til útflutnings ef rafmagnsverð væri það sama og til erlendra stóriðju.
- 6. Kornrækt með repju- og nepju- rækt býður upp á möguleika. Byggja þyrfti upp fôður- og þurrkunarstöðvar með úrvinnslumöguleikum, sem tryggði verslunarmöguleika á landsvísi. Til þess þarf áhættufjármagn í byrjun, sem ríkið yrði að koma að með fjárstyrk og bakábyrgð lána við uppbyggingu þessara stöðva. Lágmarksstyrk við kornrækt á fáeina ha á að afnema í staðinn. Þegar uppbyggingu fôðurstöðvanna er lokið væri eðlilegt að styrkja kornframleiðslu með sama hætti og gert er í Evrópu og nýta um leið afurðir af repju- og nepjurækt.

Halldór Gunnarsson frambjóðandi Flokks fólksins.

Startarar og Alternatorar í flestar gerðir véla og tækja

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300
Hafa áhrif um land allt!

VÉLABÁSINN

KIA Optima SW, rafmagns/bensínbíl með 7 ára ábyrgð:

205 hestafla sjálfskiptur KIA

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Askja er með umboð fyrir KIA og eru KIA bílar þeir einu sem eru með 7 ára ábyrgð. Nýjasti bíllinn frá þeim er KIA Optima SW sem er svokallaður „plug-in hybrid“ bíll sem fer fyrstu 40-60 km á rafmagninu áður en bensínvélin tekur við.

Ég tók stuttan prufuhring á bílnum fyrir skemmstu.

Þægilegur í akstri og kraftmikill

Bíllinn var fullhlaðinn inn á rafhlöðuna þegar ég tók hann og því voru fyrstu kílómetrarnir á rafmagnsmótornum einum fyrir utan þau skipti sem ég gaf bílnum í botn, en þá fór bensínmótorinn í gang til að gefa meiri kraft og snerpu. Í tvígang gaf ég bílnum í botn þegar ég var að fara af stað og mótorinn fór þá í gang, en strax og ég sló af þagnaði mótorinn og bíllinn leið áfram á rafmagnsmótornum nánast hljóðlaust. Eina hljóðið var veghljóðið frá dekkjunum og örlítill niður í rafmagnsmótornum sem er staðsettur þar sem varadekk á öðrum bílum er almennt.

Hlaðinn aukabúnaði

KIA Optima SW er með lykjalaust aðgengi. Ef maður er með lykilinn í vasanum og nálgast bílinn læstan koma hliðarspeglarnir út og lítill ljóstíra kviknar við hurðarhúnninn bílstjóramegin þar sem lítill takki er til að ýta á og opna bílinn.

Þegar drepið er á bílnum fer bílstjórasætið aðeins aftur til að þægilegra sé að fara út úr bílnum og síðar inn í bílinn aftur og þegar ýtt er á startakkann fer sætið í fyrri stöðu eins og síðasti ökumaður stillti sætið.

Mikið af rafmagnsaukabúnaði er í bílnum, s.s. hiti og loftkæling í framsætum og hiti í aftursætum, hiti í stýri, bílstjórasæti með minni, þráðlaus hleðsla fyrir síma og margt fleira. Einnig er í bílnum SPAS (Smart Parking Assist System) sem les bílastæði sem bakka á inn í og bíllinn stýrir sjálfur inn í stæðið. Ökumaður þarf bara að fylgja skipunum í mælaborði með að setja bílinn í áfram- og afturábak gíra og bremsa.

Liggur vel á malarvegum

Þar sem að rafmagnsmótorinn er aftur í bílnum og setur þunga vélbúnaðarins á afturöxulinn situr bíllinn vel á vegum. Það er ólíkt mörgum öðrum bílum sem eru með allan vélbúnað yfir framöxli og ekkert á afturöxli. Það gerir suma bíla varasama í lausamöl og hálfku. Sérstaklega fann ég hve KIA Optima SW situr vel á lausum malarvegi.

Þrátt fyrir að vera bara framhjóladrifinn virkaði bíllinn stundum eins og að hann væri fjórhjóladrifinn fyrir það að vera með þennan þunga yfir afturöxlinum þegar ekið var í lausamöl. Það eina sem angraði mig á malarvegnum var hversu mikið heyrðist í smásteinum og mól upp undir bílinn. Það er hreinlega spurning um að sprauta einhverju hljóðeinangrandi efni upp undir bílinn til að minka þetta. Hugsanlega myndi þá einnig minnka veghljóð inn í bílinn frá hjólbörðunum sem er full mikið miðað við rafmagnsbíl.

KIA Optima SW.

Mynd / HLJ

Gott pláss og fótarymi gott í aftursætum.

Nóg af rafmagnstenglum og þráðlaus hleðsla fyrir síma.

Mæli með að ljósatakkinn sé alltaf hafður svona, en bíllinn slekkur sjálfkrafa ljós 10 sek. eftir að honum.

270 gráðu myndavélarbúnaðurinn er góður þegar bakkað er í stæði.

Kostir og ókostir

Miðað við að dagleg notkun bílsins sé um 50 km ætti bíllinn þá nánast eingöngu að ganga fyrir rafmagninu. Ef akstur er lengri og rafmagn klárast er kraftmikill tveggja lítra bensínvélin ekki að eyða miklu. Því ætti bíllinn að vera mjög hagkvæmur í rekstri.

Allt pláss fyrir farþega er gott, sæti þægileg og fótapláss gott. Rafmagnsmótorinn tekur pláss þar sem varadekk er í flestum bílum og því ekkert varadekk sem er ókostur. Hins vegar fylgir með bílnum lítill taska til dekkjaviðgerða með viðgerðarvökva og rafmagnspumpu. Flestir þeir sem reyna að nota þetta eru í stökustu vandræðum og ná ekki að koma lofti í sprungið dekk. Hins vegar eru hjólbardarnir undir bílnum með ágætis hæð (nokkuð belgmikil með háan „prófil“) og því þökkalega fjaðrandi. Þau ættu að þola, en innan ákveðinna marka, holóttu og skemmda íslenska vegi.

Eins og flestir bílar þá er ljósaröf-inn þannig að smátíurur koma að framan séu ljós ekki kveikt, en ef ljósaröf-inn er settur á ON (myndina af ljósinu) þá þarf ekki að slökka ljós þegar farið er frá bílnum. Ljósinn slökkna sjálfkrafa eftir um 10 sekúndur eftir að bílnum er læst. Hæð undir lægsta punkt er frekar lítill sé hugsað til aksturs á malarvegum og í snjó.

Gott verð miðað við ábyrgð og stærð

Ég hefði viljað keyra bílinn lengra en ég gerði (tímaleysi og lítt

Hiti og kæling í sætum, hiti í stýri og neðst til vinstri er takkinn sem hjálpar við að leggja í stæði.

Helstu mál og upplýsingar

Þyngd	1.805 kg
Hæð	1.465 mm
Breidd	1.860 mm
Lengd	4.855 mm

spennandi veður), en minn akstur var rétt tæpir 100 km. Miðað við aksturstölvu bílsins, þar sem að ýmsir viðskiptavinir Öskju höfðu prófað bílinn á undan mér, var meðaleyðsla mín og þeirra 4,7 lítrar á hundraðið fyrstu 682 km í akstri bílsins.

Verðið er að mínu mati mjög gott miðað við hagkvæmi í rekstri, kraft og þægindi, en ásett verð á bílnum sem ég prófaði er 4.990.777.

Allar nánari upplýsingar um KIA má finna á vefsíðunni www.kia.is.

ÖRYGGI – HEILSA – UMHVERFI

Of mikið af banaslysum það sem af er ári

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Í síðasta riti Vinnuverndar skrifar Kristinn Tómasson, yfirlæknir Vinnueftirlitsins, grein um fjölgun vinnuslysa undanfarið. Greinin er þörf ábending um almennt dapurt hugarfar til þeirra sem stjórna vinnustöðum þar sem greinilegt er að of lítið er lagt upp úr öryggi á vinnustöðum.

Ég leyfi mér að drepa niður í pistli hans þar sem hann nefnir orðrétt: „Við frekari skoðun Vinnueftirlitsins á þessum alvarlegu slysum þá er veila í öryggisstjórnunarkerfum stór þáttur í orsökum þeirra. Slík veila skiptist í tvo þætti. Annars vegar að hætta er þekkt en ekki er brugðist við henni, hins vegar að horft er fram hjá augljósri hættu sem ætti að vera öllum ljós. Virðingarleysi gagnvart starfsmönnum, fyrirtækjum og samfélagi sem felst í að hafa slík mál í ólestri er engum bjóðandi og ekki viðsettánleg vinnuvernd. Vinnueftirlitið hvetur stjórnendur og starfsmenn til að vinna stöðugt með áhættumat, öryggisstjórnun og almennar slysavarnir í fyrirtækjum sínum til þess að okkur takist að virða þau grundvallar mannréttindi að allir komi heilir heim úr vinnu.“

Ábyrgð verkstjórnanda er mikil

Víða er pottur brotinn í forvörnum og ábyrgð stjórnenda á vinnustöðum er mikil, en eins og flestir vita þá er í lögum að allir vinnustaðir eiga að gera áhættumat vinnustaða. Áhættumat er ekki auðvelt fyrir bónda og bóndabýli þar sem nánast engin vinna frá degi til dags er eins á býlum og því þarf nánast að gera daglega áhættumat. Þó eru sumir hlutir sem þurfa alltaf að vera í lagi, en þar ber fyrst að nefna réttindi til að keyra ökutæki og stjórnun vinnuvéla.

Vélavæðing býla er alltaf að verða

Samanlagður þungi kerru og vélarinnar er langt yfir leyfilegri þyngd dráttargetu jeppans og 50 mm dráttarkúlunnar. Sektin við þessu er mjög há þar sem að yfirþungi til sektar reiknast í prósentum (hámarkssekt við of miklum þunga er í milljónum talið).

stærri og stærri og tækin flóknari, þyngri og stærri. Verkstjóri sem setur réttindalausann mann í vinnu á dráttarvél eða á lyftara er ábyrgur fyrir slysi ef viðkomandi vinnumaður veldur slysi og er án réttinda við stjórnun tækis. Of margir hugsa ekki hugsunina á versta veg þegar kemur að réttindaleysi starfsmanna.

Því er þetta nefnt hér til að leiða hugann að réttindum til bóta og trygginga starfsmanna. Ég nefni þetta sérstaklega af minni reynslu því ég tapaði dómsmáli og var réttlaus gagnvart bótum, en sem verkstjórnandi átti ég ekki að vera á þeim stað þar sem mitt slys átti sér stað og sökum þess var bótaréttur minn enginn.

Augljósar reglur eru brotnar daglega og algeng sjón

Á þeim árum sem þessir pistlar hafa verið hér í Bændablaðinu hafa nokkrir sent ábendingu um hluti sem eru í ólestri. Flestar eru þessar ábendingar þess eðlis að vert er að minnst á, sem dæmi þá hafa komið ábendingar um að fjallað sé um hjálmanotkun á hestum og fjórhjólum, ljósabúnað dráttarvéla og bremsubúnað, kerrudrátt/vagnadrátt,

öryggisklæðnað, öryggisgleraugu, brunavarnir og slökkvitæki og margt fleira.

Fyrir nokkrum dögum fékk ég senda mynd af dráttarvél á bílaflutningakerru sem dregin var

af jeppa með 50 mm dráttarkúlu. Samanlagður þungi kerru og vélarinnar er langt yfir leyfilegri þyngd dráttargetu jeppans og 50 mm dráttarkúlunnar. Sektin við þessu er mjög há þar sem að yfirþungi til sektar reiknast í prósentum (hámarkssekt við of miklum þunga er í milljónum talið).

Með myndinni kom fram að hún væri tekin af Facebook-síðu þar sem landbúnaðartæki eru auglýst til sölu.

Sjálfur skoða ég þessa síðu af og til mér til gamans. Þar eru margar myndirnar sem teknar eru í hugsunarleysi og sýna ekki mikla ábyrgð né öryggiskennd, við verðum að hugsa aðeins um það sem er augljós hætta (eins og þessi mynd ber með sér), hugsum aðeins um það sem verið er að birta á sölusíðunum á Facebook.

Úrval hjólbarða á betra verði

Fólksbíla-, traktora-, vinnuvéla-, vagna-, jeppa-, og vörubíladekk í úrvali.

Vinnu- og dráttarvéladekk

Double Star Jeppadekk 35x12,5x15

Double Star vörubíladekk

20%

afsláttur af öllum dekkjum

Smurþjónusta

Ármann sími 896 8462 og Tryggvi 896 4124

Hjólbarðapjónusta - Smurþjónusta - Þrif á bílum - vönduð handverkfæri og fl. (Jason ehf.) Njarðarnesi 1 sími 460 4350

KROSSGÁTA Bændablaðsins

	71	KLUNNI	MINNI	ÁVÖXTUR	TVEIR EINS	FIMUR		ERGJA	PLANTA	SPERGILL	GORT
	VERKFÆRI										
	LÆNA					DRYKKUR					
						VÆGI					
	SEYTLA				KVEÐJA						
					LYKT						
	FISKUR						ÓSIGUR				
	YFIRHÖFN						BRESTA				
		NABBI	ÓGREIDDUR			JURT					RÖST
			HLJÓTA			ÖÐ					
MIÐJA				BERJA	PASSI			HLJÓÐFÆRI	ÓSLÉTTUR		
					HLUTA						
MANNVÍG			NAUMUR			FLAUMUR					
			VÍSA LEIÐ			DULSTIRNI					
BARDAGI		KK NAFN				DRÍFA					
		FÚS				GORM					
HÁTTUR			ILLÆRI		ANSA						LÍTIÐ
			GERST		MJÖG						
		BÓK-STAFUR					PRÓTTUR				
		ÞRÁ		GLATA			SÁL				
STEIN-TEGUND				ÞÍÐA				KOMAST			
				ANDMÆLI				MISKUNN			
ÁTT					ELDSTÆÐI					SAMTÖK	
					TVEIR EINS						
SPYR			MÆLI-EINING				HÆLA				
TRÉ					TEYMA						

Lausn á krossgátu í síðasta blaði

70	LEIÐUR	DETTA	UMRÓT	HVORT	LYKT		VIÐSKIPTI	EFTIRRIT	FJÁR-HIRDIR	LÖGG
KÁMAST	Ó	H	R	E	I	N	K	A	S	T
GLEFSA	H	R	A	F	L		ÞURKKA ÖT	A	F	M
							HÖFÐYR			
ÓRAGOT	R	A	S	SKORÐYR	M	A	U	R	A	R
				SLÆNA						
TRÉ	E	S	K	I	TOGVINDA	S	P	I	L	LANDS
ATTAR-SETUR					FUGL					
	↓	NÆGILEGA	RJÚKA	Ó	S	A	GREFA	L	Á	N
			ÖLETI				ERLENDIS		AD	HÆKKA
GLEÐI	U	N	A	Ð	S		RUNNI	Y	L	L
						ANDI				
KVITTUN	N	Ó	T	A		EINING	S	T	A	K
						SKÖA				
TVEIR EINS	G	G		L	J	Á	R	A	F	S
					SLÁTTAR-TÆKI		AFSAGNAR			
					FRÉÐA		ALDRADUR			
VIBBÓT	A	U	K		STREITA	Á	L	A	G	J
					PEKKJA					
	H		MÆLI-EINING	E	K	R	A	TEKJA	A	G
			VEGUR					FORSÖGN		
HÖTUN	Ó	G	N	U	N		SAFNA SAMAN	S	M	A
									ÓREIDA	
ELÐUNAR-ÁHALD	P	A	N	N	A	LOFTSKÖR	P	A	L	L
						Í RÖÐ				
ÁN	U	T	A	N		SLEIPUR	H	Á	L	L
									GETT	
KLIPPARI	R	A	K	A	R	I	MYKJAST	L	I	N

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út 2. nóvember

Líf og lyst

BÆRINN OKKAR

Gunnar tekur við af föðurbróður sínum árið 2006, síðan hefur fjósið verið stækkað og nautgripum fjölgað. Fjárfjöldi svipaður.

Býli: Hjarðarfell.

Staðsett í sveit: Í Eyja- og Miklaholtshreppi á sunnanverðu Snæfellsnesi.

Ábúendur: Gunnar Guðbjartsson, ásamt foreldrum sínum, Guðbjarti Gunnarssyni og Hörpu Jónsdóttur, rekur hann félagsbú.

Fjölskyldustærð (og gæludýra): Gunnar og Sigurbjörg Ottesen, ásamt dætrum hennar tveimur, Árnýju Stefáníu, 15 ára og Ernu Kristínu, 6 ára. Smalahundurinn Týra, innihundurinn Rómeó og fjósakisan Snælda.

Stærð jarðar? Um 3.700 hektarar ræktað land, með leigutúnum um 140 hektarar.

Gerð bús? Blandað bú, aðallega nautgriparékt og sauðfjárrækt.

Fjöldi búfjár og tegundir? 540–560 vetrarfóðraðar kindur, 120–130 nautgripir – þar af um 43 mjólkurkýr – alltof mörg hross (hagasláttuvélar), 1 hani, 10 hænur og 2 svín.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Dagarnir byrja og enda alla jafna

á fjósverkum og gjöfum. Svo eru ýmis verk þar á milli og jafnvel á ókristilegum tímum.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Heyskapur og svo er haustið skemmtilegur tími, en allra leiðinlegast er að mála.

Hvernig sjáið þið búskapinn fyrir ykkur á jörðinni eftir fimm ár? Nýtt fjós og fleiri nautgripir, líkur á að fé muni fækka.

Hvaða skoðun hafið þið á félagsmálum bænda? Betur má ef duga skal.

Hvernig mun íslenskum landbúnaði vegna í framtíðinni? Það mun fara eftir því hvort það sé pólitískur vilji til að stuðla að öflugum landbúnaði.

Hvar teljið þið að helstu tækifærin séu í útflutningi íslenskra búvara? Í hágæða vöru á góðu verði, því ekki keppum við í magninu.

Hjarðarfell

Hvað er alltaf til í ísskápnum? Smjör, ostur, rjómi, mjólk og heimagerð sulta af einhverri gerð.

Hver er vinsælasti maturinn á heimilinu? Ærfilllet í blaðlauks- og sveppasósu.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Þegar kýrin Sletta 230 bar þremur Limosine-blendings kálfum fullfrískum. Svo er alveg merkilegt hvað kýr eru duglegar að bera á smaladögum.

MATARKRÓKURINN — BJARNI GUNNAR KRISTINSSON MATREIÐSLUMEISTARI

Hamborgari, sveppaborgari og súkkulaðikaka

Það líkar flestum við hamborgara og súkkulaðikökur – og það eru líka til gómsætir borgarar fyrir grænmetisætur.

BLT borgari með chili-majónesi

- › 600 g gott hamborgarahakk
- › 1 ts salt
- › 1 ts pipar
- › 2 sneiðar þykkt beikon, skorið í þrjá hluta
- › 2 tómatar, sneiðar
- › Gott salat
- › 1/2 bolli majónes
- › 1 msk reykt chili-sósa
- › Lítil hamborgarabrauð

Aðferð

Hitið pönnu yfir miðlungs háan hita og setjið beikon á pönnuna. Eldið þar til það er stökkt og fitan hefur bráðnað. Þá er beikonið sett á eldhúsbref. Borgarnir eru hnoðaðir og steiktir í beikonfitunni, kryddaðir báðum megin með salti og pipar. Hitið brauðin í ofninum og setjið á undir grillið í 1–2 mínútur. Blandið majónesi saman við chili-mauk í skál þangað til það er orðið slétt og fínt. Setjið smá slettur á hverja brauðbolli, sneið af beikoni, tómát og salat. Þá er bara eftir að borða.

Sveppaborgari

Það er þekkt að nota stóra sveppi í staðinn fyrir kjöt handa grænmetisætum, en líka er hægt að gera dvergborgara og nota sveppi í stað brauðs.

- › 1/4 bolli extra virgin ólífuolíu
- › 1/2 ts salt
- › 1/2 ts pipar
- › 1/2 ts reykt paprika

Sem álegg: ostur, sinnep, saxað dill, tómatar, laukur (þitt er valið!)

1. Þeytið saman ólífíuolíu, salti, pipar og reyktu paprikudufti í skál, þar til þessu hefur verið vel blandað saman.
2. Setjið sveppahattana á smjörpappír.
3. Notið burstu og penslið örlítið með kryddinu á topp sveppanna, snúðu þeim við og burstaðu hinum megin. Látið standa við stofuhita í um 10–15 mínútur.
4. Á meðan skal hita grillið eða grillpönnu.
5. Setjið sveppina á og steikið í, um 3–4 mínútur.
6. Snúið sveppunum við, hallið hliðinni niður og steikið líka þannig í 1–2 mínútur.

7. Ef þú vilt ost skaltu bæta honum við á sveppina á þessum tímapunkti og halda áfram að elda í aðra 1–2 mínútur þar til sveppinnar eru eldaðir í gegn og osturinn bráðnaður.
8. Setjið borgarann saman eftir smekk; til dæmis með litríku grænmeti.

Kryddjurta-sýrður rjómi

- › 400 g sýrður rjómi
- › 50 ml rjómi eða majónes
- › 1 stór knippi af kryddjurtum (kerfill, steinselja, dill, estragon)
- › 1/2 pakki af vatnakarsa eða spinati
- › 1 rif hvítlaukur
- › salt
- › ferskur malaður pipar
- › 1 klípa af cayenne pipar
- › Ögn af sykri eða hunangi
- › Nokkrar dropar af Worcestershire-sósu

Setjið sýrða rjómann ásamt rjómanum í skál og hrærið hratt þar til fæst slétt áferð. Þvoið jurtirnar með köldu kranavatni, þurrkið jurtirnar, og saxið fínt. Bætið sýrða rjómanum með jurtunum við. Skrælið hvítlaukinn, saxið eða merjið fínt og bætið við. Kryddið með salti, pipar, cayenne pipar, sykri og Worcestershire-sósu.

Heit súkkulaðikaka án mjólkur og hveitis

- › 200 g 70 prósent dökkt súkkulaði
 - › 1 matskeið appelsínubörkur
 - › 1 ts vanillupykkni
 - › 2 stk þroskaðir bananar
 - › 1/4 bolli bakaðar sætar kartöflur
 - › 1/4 bolli hunang
 - › 1stk egg
 - › 3 stk egg hvítur
- Hitið ofninn í 180 °C.

Setjið átta ofnfastar skálar á bökunarplötu. Spreyið matreiðslufeiti á hverja skál og setjið til hliðar.

Blandið saman súkkulaði, rifnum appelsínuberki og vanillupykkni í miðlungs stórra skál yfir heitu sjóðandi vatni. Haldið þessu heitu þar til súkkulaðið er alveg bráðið.

Maukið banana, sætar kartöflur og hunang þar til það er orðið að sléttu og finu mauki.

Taktu brædda súkkulaðið af hitanum og blandið saman við bananamaukið og eggj. Blandið vel saman.

Í annarri skál, þeytið eggjahvítur þangað til þær verða að mjúkri froðu.

Blandið eggjahvítunum varlega saman við súkkulaðið/blönduna.

Fyllið skálarnar upp að um 2/3 hluta. Bakið í um 6–7 mínútur og borðið heitt með rjóma eða góðum ís og jarðarberjum. Miðjan á kökunni á að vera óbökðuð, mjúk og volg. Skreytið með auka appelsínuberki.

HANNYRÐAHORNIÐ

Haustgleði

Þegar ég sá þessa uppskrift hjá Garnstudio.com ákvað ég strax að ömmustelpurnar mínar fengju svona. Þetta er hlýtt pils og á eftir að gleðja margar stelpur. Það er gaman að þrjóna og pilsíð tilvalið í leik og starf barnanna.

Stærðir:
2 - 3/4 - 5/6 - 7/8 - 9/10 - 11/12 ára
Stærðir í sm: 92 - 98/104 - 110/116 - 122/128 - 134/140 - 146/152
Garn: DROPS MERINO EXTRA FINE sem fæst í Handverkskúnst
150-150-200-200-200-250 g, litur nr 30
Einnig hægt að nota Karisma og Lima
Þrjónar: Hringþrjónn, 60 sm, nr 4 og 40 sm, nr 3,5 (fyrir stroff) –
Þrjónfesta: 21 lykkja og 28 umferðir með sléttu þrjóni = 10x10 sm
Heklu nál nr 3,5

UPPLÝSINGAR FYRIR MYNSTUR:

MYNSTUR:
Sjá mynsturteikningu A.1 til A.5.

ÚTAUKNING:
Aukið út um 1 lykkju með því að slá 1 sinni uppá þrjóninn, í næstu umferð er uppslátturinn þrjónaður snúin brugðin, svo að ekki myndist gat.

GARÐAPRJÓN (þrjónað í hring):
1 umferð slétt og 1 umferð brugðin, endurtakið frá *-.*.

PILS:
Stykkið er þrjónað í hring á hringþrjón, ofan frá og niður.

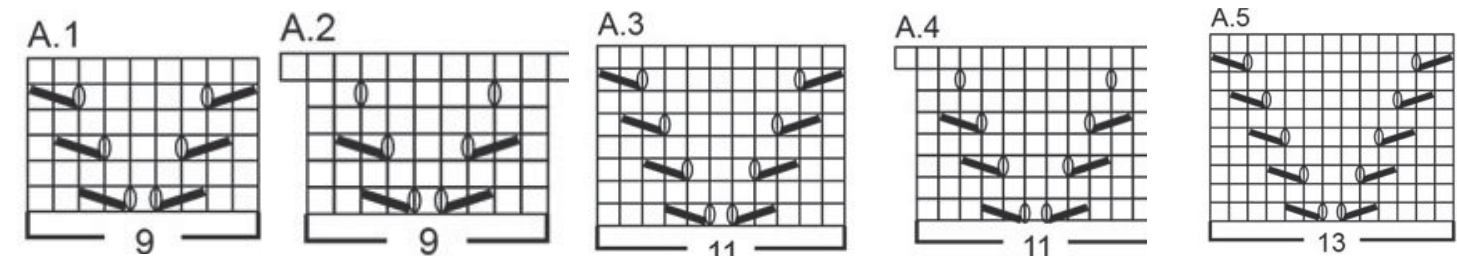
Fitjið upp 90-105-120-135-150 lykkjur á hringþrjón 3,5 með Merino Extra Fine. Þrjónið 1 umferð slétt. Næsta umferð er þrjónuð þannig: * 2 lykkjur slétt, 2 lykkjur brugðnar, 2 lykkjur slétt, 2 lykkjur

Mynstur

- = slétt
- ⊞ = brugðið
- ⊞⊞ = 2 lykkjur slétt saman
- ⊞⊞ = takið 1 lykkju óþrjónaða eins og þrjóna eigi hana slétt. þrjónið 1 lykkju slétt. steypið óþrjónuðu lykkjunni yfir lykkjuna sem var þrjónuð
- ⊞⊞ = á milli 2 lykkja er slegið 1 sinni uppá þrjóninn

brugðnar, 2 lykkjur slétt, 1 lykkja brugðin, 2 lykkjur slétt, 2 lykkjur brugðnar *, þrjónið frá *-.* umferðina hringinn. Haldið svona áfram með stroff. Þegar stykkið mælist 4-4-4-5-6-7 cm þrjónið gataumferð þannig:

30% afsláttur

Alpakka garn frá Drops
á tilboðsverði til 31. desember

Handverkskúnst
www.garn.is
Hraunbæ 102b, 110 Reykjavík - sími 587-6662

* 2 lykkjur slétt saman, sláið 1 sinni uppá þrjóninn, 2 lykkjur brugðnar, 2 lykkjur slétt saman, sláið 1 sinni uppá þrjóninn, 2 lykkjur brugðnar, 2 lykkjur slétt saman, sláið 1 sinni uppá þrjóninn, 1 lykkja brugðin, 2 lykkjur slétt saman, sláið 1 sinni uppá þrjóninn, 2 lykkjur brugðnar *, þrjónið frá *-.* umferðina hringinn. Haldið áfram með stroff þar til stykkið mælist 8-9-9-11-13-15 cm. Skiptið yfir á hringþrjón 4. Setjið 1 þrjónamerki – HÉÐAN ER NÚ MÆLT Þrjónið nú þannig: * 6 lykkjur brugðnar, A.1 (= 9 lykkjur) *, þrjónið frá *-.* út umferðina (= 6-7-8-9-9-10 mynstureiningar með A.1). ATHUGIÐ PRJÓNFESTUNA

Haldið áfram með mynstur þannig: Þrjónið A.1 1-1-1-1-2-2 sinnum á hæðina, A.2 1-1-1-1-1-1 sinni á hæðina, A.3 1-1-1-2-2-2 sinnum á hæðina, A.4 1-1-1-1-1-1 sinnum á hæðina og A.5 2-2-3-3-3-4 sinnum á hæðina.

JAFNFRAMT þegar stykkið mælist 3 cm er aukið út um 1 lykkju í byrjun hvernar brugðinnar einingar (= 6-7-8-9-9-10 lykkjur fleiri). Aukið svona út með

1½-1½-2-2-2-2 cm millibili alls 10-9-9-9-10-11 sinnum, en aukið til skiptis út í lokin og í byrjun hvernar brugðinnar einingar (þ.e.a.s. í næsta skipti sem aukið er út, aukið út í lok hvernar brugðinnar einingar, síðan í byrjun á hverri brugðinni einingu o.s.frv). Þegar A.1 til A.5 hefur verið þrjónað til loka eru 174-196-224-252-261-300 lykkjur í umferð. Haldið áfram með A.5 þar til stykkið mælist ca 17-17-21-24-26-29 cm frá þrjónamerki (eða að óskuðu máli). Þrjónið 4 umferðir GARÐAPRJÓN yfir allar lykkjur – sjá útskýringu að ofan og fellið af með sléttum lykkjum. Allt pilsíð mælist ca 26-27-31-36-40-45 cm frá uppfjtjunarkanti og niður.

SNÚRA:
Klippið 3 þræði Merino Extra Fine ca 3½ metra. Tvinnið þá saman þar til þeir taka í, leggið snúruna saman tvöfalda og þá kemur hún til með að tvinna sig aftur saman. Hnytið hnút á hvorn enda. Byrjið við miðju að framan og þræðið snúruna upp og niður í gegnum gataumferðina. Hnytið slaufu við miðju að framan.

HEKLAÐUR KANTUR:
Heklið kant neðst niðri á pilsinu með Extra Fine með heklunál 3,5 þannig: 1 fastalykkja í fyrstu lykkju, * 3 loftlykkjur, 1 stuðull í fyrstu loftlykkju sem var hekluoð, hoppioð fram ca 1½ cm, heklið 1 fastalykkju í næstu lykkju *, heklið frá *-.* umferðina hringinn, endið með einni keðjulykkju í fyrstu fastalykkju.

Þrjónakveðja,
mægðurnar í Handverkskúnst
www.garn.is

Létt									
2	1			6	7	8			
	4					7	5		
		9	8		3	6			
				7	2		8	5	
3			4		8			9	
8	6		3	1					
		4	2		5	9			
	5	2					1		
		6	1	9			3	2	

Þung									
		5							
					5	9	2		
			6	2		3			
7				5			4		
	5		3		2		1		
	4			8				6	
		9		1	8				
	7	3	9						
						1			

Miðlungs									
6		7		8		5			2
		9	5		4	8			
	3						9		
4				6					5
			9		3				
7				5					4
	6							4	
		8	4		2	1			
1		4		7		2			9

Þyngst									
7			2		3				
						1		7	
	6	1					3		
				9	4	6			
6	7						4	1	
		9	1	8					
	9					4	5		
4		7							
			5		9				2

Sudoku

Galdurinn við Sudoku-þrautirnar er að setja réttar tölur, frá 1–9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línunum.

FÓLKID SEM ERFIR LANDIÐ

Ætlar að verða sauðfjárbóndi

Baldvin er sveitastrákur í Kelduhverfi sem finnst gaman að vera úti. Hann er oftast í góðu skapi og hefur gaman af því að leika sér við aðra. Svo er hann duglegur að hjálpa til, sérstaklega að reka inn og smala.

Nafn: Baldvin Einarsson.

Aldur: 12 ára.

Stjórnumerki: Vogin.

Búseta: Lón í Kelduhverfi Norðurþingi.

Skóli: Öxarfjarðarskóli.

Hvað finnst þér skemmtilegast í skólanum? Íþróttir og íslenska.

Hvert er uppáhaldsdýrið þitt? Hundur.

Uppáhaldsmatur: Pitsa.

Uppáhaldshljómsveit: Engin.

Uppáhaldskvikmynd: Harry Potter.

Fyrsta minning þín? Þegar ég fór að heimsækja afa Björn á sjúkrahúsið.

Æfir þú íþróttir eða spilarðu á hljóðfæri? Æfi frjálсар íþróttir.

Hvað ætlar þú að verða þegar þú

verður stór? Sauðfjárbóndi.

Hvað er það klikkaðasta sem þú hefur gert? Hoppa niður af þaki.

Gerðir þú eitthvað skemmtilegt í sumar? Fór á Vestfirði.

Næst » Baldvin skorar á Dagbjörtu Nótt Jónsdóttur, Ristarnesi, að svara næst.

LESENDABÁS

Vinnum okkur út úr vandanum

Í hverju felst vandi sauðfjárbænda? Hann felst í allt, allt of lágu skilaverði sauðfjárafurða til bænda frá afurðastöð.

Árið 2014 var það 604 kr/kg, sem var um fjórðungi lægra en meðaltal 25 Evrópuríkja (www.saudfe.is; 31. júlí 2015). Þarna var Landssamtökum sauðfjárbænda (LS) nóg boðið og settu fram tillögu um leiðréttingu á skiptingu afurðaverðs í áföngum á þremur árum upp í 762 kr/kg árið 2017, eða nálægt meðal skilaverði í Evrópu.

Hver varð niðurstaðan?

Skilaverð til bænda stóð í stað milli árunna 2014 og 2015, lækkaði um allt að 10% árið 2016 og um allt að 35% árið 2017. Samkvæmt samantekt á saudfe.is þann 4. október 2017 er meðalverð dillakjöts 360 kr/kg haustið 2017.

Fyrir bú sem framleiðir 15 tonn af kjöti árlega, þýðir verðlækkun síðustu tveggja ára samanlagt um 4 milljóna króna tekjusaðrátt. Og ef við berum raunveruleikann saman við áðurgreind markmið LS um verðhækkun til bænda er munurinn tæpar 10 milljónir króna, samanlagt fyrir árin 2015-17.

Kemur þjóðinni þetta eitthvað við?

Bændur eru sjálfstæðir atvinnurekendur og mundu þá sumir segja að það sé ekki mál þjóðarinnar þó að sú starfsstétt sem lengi hefur búið við hvað lökust kjör hrapi í launum. Þó má nefna nokkrar ástæður fyrir því þjóðinni komi íslensk sauðfjárrækt eitthvað við: matvælaöryggi, fæðuöryggi, byggðamál, atvinnumál, menning. Af þessum og fleiri ástæðum er í gildi samningur milli ríkis og sauðfjárbænda um starfsskilyrði sauðfjárræktar. Öðru nafni sauðfjársamningur.

Byggðastefna og sauðfjárrækt

Byggðamál vega þungt í stuðningi þjóðarinnar við sauðfjárrækt, m.a. í gegnum sauðfjársamning. Íslendingar vilja flestir hafa landið sitt í byggð, og sauðfjárrækt er atvinnugrein sem byggir á nýtingu lands. Fyrir þjóð sem hefur ekki mjög skýra sýn í byggðamálum hentar vel að hengja byggðastuðning á eina atvinnugrein. En jafn mikill heiður og það er fyrir sauðfjárræktina að vera sú grein getur þessi tenging orkað tvímælis.

Það er hægt að finna kosti og galla á beingreiðslum, framleiðslutengdum álagsgreiðslum, gripagreiðslum og öðrum stuðningsformum í sauðfjársamningi. Hér er ekki rúm til að reifa það allt. Margt bendir þó til að æskilegt væri að greina á milli byggðastuðnings og sérstaks stuðnings við sauðfjárrækt. Að stuðningur við að halda tilteknum jörðum í byggð sé meira og minna bundinn því að fólk eigi kindur, framleiði lambakjöt, eigi ærgildi: þetta allt veldur erfiðleikum í að halda jafnvægi milli eftirspurnar og framboðs á lambakjöti.

Mín skoðun er sú að stuðningur við að sauðfjárrækt eigi að vera þannig að það fari ekkert á milli mála að það er stuðningur við að framleiða sauðfjárafurðir, á hagkvæman en jafnframt sjálfbæran hátt. Ekki síst vegna fæðu- og matvælaöryggis, líkt og stuðningur við aðrar búgreinar hvort sem hann er í formi beins stuðnings eða tollverndar. Það er líka skoðun mín að stuðningur við byggð þurfi að skilgreina þannig að hann stuðli að blómlegri byggð allt árið um kring, sem víðast. Ræktað land sé nytjað, til að rækta gras, korn, grænmeti eða annað. Landgræðsla og skógrækt sé studd og stunduð

Meira er framleitt af sauðfjárafurðum heldur en tekist hefur að selja á góðu verði. Mynd / HKr.

þannig að landið verði betra fyrir komandi kynslóðir.

Hvers vegna er sauðfjárræktin í þessari erfiðu stöðu?

Meira er framleitt af sauðfjárafurðum heldur en tekist hefur að selja á góðu verði. Mikilvægir markaðir erlendis hafa tapast og gengi krónunnar er sterkt. Þetta vegur þungt þar sem um þriðjungur framleiðslunnar er fluttur út. Launahækkanir hjá afurðastöðvunum eru væntanlega önnur ástæða. Mikið vantar þó á að sláturleyfishafar hafi gefið fullar skýringar á verðlækkun haustsins.

Það sem þó blasir við er að hagsmunir bænda eru að litlu hafðir. Á máli hagfræðinnar kallast þetta kaupendamarkaður.

Framboð er meira en eftirspurn og því hefur kaupandi meira um verðið að segja heldur en seljandi.

Virðiskeðjan

Á milli bónda og neytanda eru í það minnsta tveir milliliðir, afurðastöðin og verslunin. Neytandinn getur verið valdamikill í virðiskeðjunni, en því valdi er ekki alltaf beitt með markvissum hætti. Versluninni er í lófa lagið að halda að sér höndum í sölu lambakjöts þangað til í óefni stefnir um birgðir. Þá fara afurðastöðvarnar að afhenda versluninni kjötið á lægra verði til að létta á birgðastöðunni fyrir sláturtíð. Neytendur njóta þessa ástands tímabundið í lægra verði, en þjóðfélagslegu áhrifin af þessari ringulreið eru mjög neikvæð, bæði fyrir ríkissjóð, og lífsgæði stórra þjóðfélagshópa. Neytendum kæmi til góða stöðugra verð og vöruúrval. Ef varan er vel framsett er virði hennar meira í augum neytenda. Meiri stöðugleiki á markaði með lambakjöt mundi auðvelda vöruþróun og auka endanlegt verðmæti vörunnar.

Útflutningur lambakjöts

Sá þriðjungur framleiðslunnar sem fluttur er út er mjög viðkvæmur fyrir sveiflum á gengi og sviptingum á erlendum mörkuðum. Meðan staðan er þannig eru bændur í mjög erfiðri stöðu til að ná því verði sem þarf.

Fyrstu árin eftir hrun, meðan gengi krónunnar var veik, kvörtuðu einstakir sláturleyfishafar litið þó að þeirra hlutdeild í útflutningi væri hærri að tiltölu en annarra sláturleyfishafa. Þegar byrjaði aftur að halla undan fæti breyttist þetta, enda ljóst að þeir sláturleyfishafar sem ekki tóku að marki þátt í útflutningi báru meiri ábyrgð á offramboði á innanlandsmarkaði. Þá byrjuðu menn að sakna útflutningsskyldunnar, sem var afnumin árið 2007. Útflutningsskyldan var

undanþága frá samkeppnislögum sem gerði mögulegt að jafna ábyrgð og kostnaði við útflutning milli sláturleyfishafa.

Plan A – samstarf um útflutning

Í apríl síðastliðnum fór LS fram á það við landbúnaðarráðherra að leggja á útflutningsskyldu tímabundið. Því hafnaði ráðherra. Lagði Markaðsráð kindakjöts í kjölfarið fram beiðni til Samkeppniseftirlitsins um undanþágu frá samkeppnislögum vegna samstarfs sláturleyfishafa um útflutning og markaðssetningu íslensks kindakjöts á erlendum mörkuðum. Undanþágan hefur ekki fengist.

Þegar mikið þarf að flytja út á lægra verði en fæst innanlands fara sláturleyfishafar að bjóða niður hver fyrir öðrum á innanlandsmarkaði. Vaxandi innflutningur á kjöti bætir ekki stöðuna. Á meðan ekki fæst leyfi frá yfirvöldum til samvinnu sláturleyfishafa á erlendum mörkuðum er ólíklegt að það magn sem selt verður erlendis á góðu verði aukist að marki.

Plan B -Tillögur um fækkun sauðfjár

Það varð svo þrautaráð hjá bændum að leggja til aðgerðir til fækkunar sauðfjár á Íslandi um 20%, sbr. tillögur LS og BÍ til landbúnaðarráðherra (Bændablaðið, 24. ágúst 2017, bls.1). Landbúnaðarráðherra kom með sína útfærslu í byrjun september. Þar var öll áhersla á fækkun með þeirri aðferð að hluti bænda legði alfarið niður sauðfjárbúskap. Til þess var bændum boðinn stór hluti af ríkisstuðningi viðkomandi búa til nokkurra ára. Lítill hvati var til að bændur fækkuðu án þess að hætta alveg.

Það er grundvallarmunur á þessum tveimur leiðum til fækkunar. Þeim sjónarmiðum kom undirritaður á framfæri bréflaga við stjórn Landssamtaka sauðfjárbænda eftir að umræddar tillögur ráðherra lágu fyrir. Svipuð sjónarmið komu víðar fram þessa daga. Og einhvern veginn leiddi umræðan til þess að í þeim tillögum ráðherra sem lágu fyrir aukaaðalfundi LS þann 19. september voru áherslur breyttar.

Markmiðið með þessum aðgerðum er að fé verði fækkað um 20% með því að gefa bændum kost á því að draga úr eða hætta sauðfjárframleiðslu en halda hluta af greiðslum samkvæmt sauðfjársamningi í fimm ár, 2018-2022, þ.e. greiðslum samkvæmt 3.-8. grein samningsins, sbr. viðaukatöflu 1 með samningnum. Þeir sem hætta alfarið sauðfjárframleiðslu eiga kost á 80% greiðslna samkvæmt framansögðu en þeir sem fækka fá greiðslur í réttu hlutfalli við

fækkun. Greiðslur til hvers bónda miðist við greiðslumark, innlegg, fjárfjölda og aðrar forsendur fyrir greiðslum, eins og þær voru á viðkomandi búi að meðaltali árin 2016 og 2017.

Áður en hægt var að taka tillögur ráðherra til afgreiðslu féll ríkisstjórnin og aukaaðalfundur LS mat stöðuna hvað varðaði tillögur ráðherra svo:

Fundurinn telur ljóst að framkomnar tillögur landbúnaðarráðherra til að taka á vanda sauðfjárbænda muni ekki ná fram að ganga fyrir kosningar en hvetur stjórnir LS og BÍ að vinna áfram að framgangi þessara mála með stjórnvöldum. Æskilegt væri að niðurstaða fengist í málið fyrir lok árs 2017.

Það hefur vafalítið verið rétt mat að frekar en að taka afstöðu til tillagna umboðslauss ráðherra væri rétt að vinna áfram að framgangi þessara mála með stjórnvöldum. En hvaða stjórnvöldum? Og hvenær? Höfum við virkilega tíma til að biða til loka þessa árs með að fá niðurstöðu?

Notum tímann

Ef ekki gerast kraftaverk í útflutningi strax nú í vetur, og ef ekki verður umtalsverð fækkun á fé í haust, verður skilaverð til bænda áfram langt undir þölmörkum næsta haust. Kraftaverkum er ekki hægt að reikna með í áætlunum.

Nú þegar kjósendur allra flokka vonast eftir nýrri og betri ríkisstjórn gæti verið freistandi að fara aftur í plan A, samstarf um útflutning eða beina útflutningsskyldu. Það er reyndar ekkert sérstakt sem bendir til að slíkt yrði leyft, þó að erfitt sé að skilja af hverju. Svo er óljóst hvaða vanda það leysir úr því sem komið er. Mögulega mundi útflutningsskylda flyta fyrir því að mest veikburða afurðastöðvarnar færu á höfuðið. Ef þegar einhverjar afurðastöðvar leggja upp laupana getur orðið erfitt fyrir innleggjendur þar að fá inni í öðrum afurðastöðvum með sitt fé ef offramboð er til staðar.

Það virðist augljóst að fremur en að biða óskipulegs hruns sé betra að fara í skipulagða fækkun fjár þar sem bændum verði gert kleift að aðlagja sig breyttum aðstæðum með því að halda stuðningsgreiðslum í tiltekinn tíma. Það má engan tíma missa að útfæra slíkar tillögur betur. Fyrst Alþingi gat í stjórnarkreppu í lok síðasta árs afgreitt fjárlög ætti það að geta afgreitt þessi mál núna strax eftir kosningar jafnvel þó að ekki verði búið að mynda ríkisstjórn.

Að hætta eða fækka er ekki sami hluturinn

Kostirnir við að hafa hvata til að

bændur geti fækkað um það hlutfall sem hentar fremur en að hætta eru til dæmis:

- Eldri bændur sem ekki geta hugsað sér að hætta sauðfjárbúskap gætu margir hverjir hugsað sér að minnka við sig til að draga úr vinnuálagi.
- Sömuleiðis gætu bændur á ýmsum aldri með blandaða starfsemi séð sér hag í að draga úr sauðfjárbúskap og leggja aukna áherslu á annað.
- Skuldbinding um fækkun er mun minna fjötrandi aðgerð fyrir framtíð bújarða en skuldbinding um fjárleysi.
- Fjármagn úr búvörusamningi sem notað yrði í þessa aðgerð væri mun líklegra til að haldast í sveitunum heldur en þegar menn hætta búskap.
- Eignir sem tilheyrta sauðfjárrækt gætu haldið verðgildi sínu þrátt fyrir fækkun en verða mögulega verðlausar ef hætt er alveg.

Hvað næst?

Það verður að gera það sem er skást. Sem að mínu mati væri að bændur hafi á jafnræðisgrundvelli val um að draga eins og hentar úr umfangi sinnar sauðfjárræktar.

Tökum dæmi sem miðast við síðasta tilboð ráðherra (80% af greiðslum í 5 ár): Bóndi með 400 vetrarfóðraðar ær skuldbindur sig til að fækka niður í 300, eða um 25%. Heildargreiðslur árunna 2016 og 2017 skv. liðum 3.-8. í búvörusamningi voru 4 milljónir að meðaltali hvort ár. Bóndinn semur þá um að fá áfram 75% af greiðslum skv. búvörusamningi, en hin 25%, eða ein milljón á ári er þá færð niður um 20% miðað við fyrrgreitt tilboð ráðherrans, þannig að úr verða 800 þúsund á ári sem bóndinn fær 5 næstu árin, eða í einni greiðslu núvirt.

Um greiðslurnar sem þessi bóndi fær áfram úr sauðfjársamningi gæti þá gilt: Ærgildi sem beingreiðslur greiðast út á færast niður um 25%, í hlutfalli við umsamda fækkun. Aðrar greiðslur (álagsgreiðslur, gripagreiðslur, blýsistuðningur, ullargreiðslur) muna sjálfráfa minnka í hlutfalli við fækkunina, og ætti ekki að þurfa að setja miklar sérreglur þar um. Það má þá segja að þessi tiltekni bóndi sé 25% í aðlögunarsamningi og 75% í sauðfjársamningnum. Hann hlítir því þá eins og aðrir bændur ef gerðar verða breytingar á sauðfjársamningnum við endurskoðun.

Fjármunir sem losna í búvörusamningi

Taka þarf ákvörðun um hvað gert verður við þá fjármuni í búvörusamningi sem losnar um við fækkunaraðgerðir. Þeir eru fram til ársins 2026 um 4,4 milljarðar, miðað við síðustu tillögur ráðherrans. Þetta svigrúm mætti nýta til að gera þær breytingar á fyrirkomulagi stuðnings við sauðfjárrækt og byggðir í landinu sem talin verður þörf á að gera eftir gagnrýna umræðu og greiningar á áhrifum stuðnings af ólíku tagi.

Að lokum

Frestun vandans eykur hann og því þarf að hefja aðgerðir strax í haust. Sumir hafa bent á að fækkun á nú í haust leiði til enn meira offramboðs. Það er rétt ef horft er til eins árs, en alrangt ef horft er lengra. Hefjumst handa og förum að vinna að því að skapa sauðfjárræktinni eðlileg starfsskilyrði.

Jóhannes Sveinbjörnsson,
Heiðarþæ 1, Þingvallasveit

HITA KÚTAR
Amerísk gæða framleiðsla

30-450 lítrar

Umboðsmenn um land allt

RAFVÖRUR

DALVEGI 16c • 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 • RAFVÖRUR@RAFVÖRUR.IS

OMAHA
REGNKULDAGALLI

Regnkuldagalli í sýnileikastaðlinum EN20471 Class 2, ytra byrðið er 53% PU (polyurethane) og 47% Polyamid 170 gr/m² fóðraður með vatnfóðri.

KH Vinnuföt • Nethyl 2a
110 Reykjavík • Sími: 577 1000
khvinnufot@khvinnufot.is
www.khvinnufot.is

KH VINNUFÖT

Til sölu JCB 3CX, árg. '90. Er á ágætis dekkjum og ástand þokkalegt. Uppl. í sínum 895-1610 og 471-3061, Einar.

Til sölu VOLVO - FL6 2003 árgerð með fassa krana. Ekin 222.766 km. Nánari uppl. í síma 892-1157.

rafhlodur.is

rafhlodur.is

rafhlodur.is

Nánast allar rafhlöður á einum stað. Rafhlöðupakkar fyrir ryksugur, handverkfæri, leikföng, mæla og flest önnur rafhlöðutæki. Nánar á www.rafhlodur.is og síma 899-1546.

Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | Netfang: augl@bondi.is | Veffang: www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is

Verð: Textaauglýsing kr. 2.200 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 5.400 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 16:00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.

Isuzu Trooper 2001. Ek. 210 þús. km. Verð 600 þús. kr. Á Egilsstöðum síðan 2004. Einnig nýleg, negld 265/75R16 dekk á 6 gata álfelgum, 120 þús. kr. Uppl. í síma 862-4180.

Úrvals girðingastaurar úr lerk af Héraði, 50-70 og 80 mm í þvermál 180 cm langir. Uppl. veitir Hörður Guðmundsson í síma 893-0106.

Mitsubishi Pajero GLS, 3,2, dísil, ssk., árg. 2001. Ekin 223 þ. km, 33" Toyo Open Country. Er annar eigandi síðan 2010. Laga þarf ryð í sílsum og hjólbogum. Verð 480. þús. Uppl. í síma 842-3155.

Mcc Pajero, árg. '07. Ekin 153 þ. km. 7 manna, 3,2 dísil, 4x4, svartur, leður, skoðaður. Verð 2.350.000. Engin skipti. Uppl. í síma 864-3664.

Fjölplógur. Breidd 2800 mm. Euro festingar. Verð kr. 786.000 með vsk (kr. 634.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Ford F350 Harley Davidson, útgáfan 2008. Hlaðinn búnaði. Ásett verð 4,3 millj. Pallhýsið getur fylgt með á kr. 950.000. Uppl. veitir enok@marel.com

Weckman rúlluvagn. Stærð palls 2,55 x 9 m. Verð kr. 1.890.000 með virðisaukaskatti (kr. 1.525.000,- án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Land Cruiser 80 VX, árgerð 1991 fornbíll, ekin 480.000, óryðgaður í góðu standi. Verðhugmynd 1 milljón, ath skipti. Uppl. í síma 822-2300

Kerra til sölu, stærð 250 x 560 cm. Verð 600.000,- án vsk. Upplýsingar gsm: 693-2900/822-1717.

Ásett verð kr 6.690.000 - tilboð staðgreitt kr 6.000.000. Árg. 8/2012, ekin 103 þús. km, 37" dekk, 13,5 breidd, snorkel, loftdæla fyrir dekk, tvöföld loftnet fyrir talstöð, læstur framan og aftan. Uppl. í síma 587-6600 eða 666-4300.

Gufustraujárn fyrir gistingar og stærri heimili. Tekur 2 lítra af vatni. Verð aðeins 59.000 kr. Seljum einnig fleiri gerðir og strauborð. Icefakta ehf., Kirkjustétt 2-6, 113 Reykjavík. s: 567 4577 - icefakta@icefakta.is - www.icefakta.is. Sendum um allt land.

Toyota Carina E 1997. Mjög vel með farinn bíll. Margt nýtt í honum. Nýskoðaður og í mjög góðu standi skv. skoðunarmönnum. Verð 300.000 kr. Uppl. í síma 860-9999.

Til sölu sjálfvirk pökkunarsamstæða, getur pakkað allskonar í plastpoka af ýmsum stærðum, til dæmis kartöflum, gulrótum, mold, sandi og fleira, allt eftir hugmyndafluginu. Uppl. gefur Steini í síma 822-5432.

Til sölu O&K grafa á stálbeltum. Ekin um 5000 tíma. 4,8 tonn. 2 skóflur fylgja og tiltskófla. Flott og góð grafa. Frekari uppl. í síma 780-6030, Ásgeir.

Til sölu krókheysisgámur. Innanmál 4,5 metra langur, 2,5 metra breiður og 0,7 metrar á hæð. Frekari upplýsingar í síma 780-6030, Ásgeir.

Til sölu Fendt farmer 304 Lsa, ekin ca 4800 tíma, árg. 1994. Er staddur á Suðurlandi. Uppl. í síma 894-3367.

Til sölu Landcruiser, árgerð 1999, nýskoðaður á nýjum sumardekkjum, nagladekk fylgja. Uppl. í síma 861-9816.

Innflutningur & sala á vinnuvélum til Íslands. Við aðstoðum við flutning & kaup á nýjum/notuðum vinnuvélum & tækjum frá Bretlandi til Íslands. Yfir 20 ára reynsla, örugg og snögg þjónusta. www.ice-export.co.uk Erum líka á Facebook undir: Suður England. Net-símar: Haukur 499-0588, Hafþór 499-0719, sudurengland@gmail.com

Flaghefill/snjötönn. Breidd 3,0 m. Verð kr. 696.000 með virðisaukaskatti (kr. 561.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Hefurðu skoðað
Sölutorgið okkar ?
www.kraftvelar.is/solutorg

Pixy T35

Árgerð 2015
37 hestöfl
Vinnustundir 190
Skófla
Heygreip
Lyftaragafflar

Verð án vsk: 2.290.000

Schaffer 2026 S

Árgerð 2007
Vinnustundir 1550
Skófla og greip fylgja

Verð án vsk: 1.690.000

KRAFTVÉLAR
Dalvegur 6-8 • 201 Kópavogur • Sími 535 3500
www.kraftvelar.is • kraftvelar@kraftvelar.is

Vökvaknúnar vatnsdælur fyrir tankbíla og dráttarvélar. Sjálfsgandi dælur sem dæla allt að 120 tonnnum á kist. Einnig Centrifugal dælur með miklum þrýstingi, allt að 10 BAR. Stuttur afgreiðslutími, hagstætt verð og örugg þjónusta. Hákonarson ehf., sími 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Byltingarkennd nýjung í dælingu á mykju!! Hnífadælur með öflugum hræriskrúfum og sprautustútum. Traktorsdrifnar eða með rafmóturum frá 5,5 kw upp í 30 kw. Brunndælur eða skádælur, 100 mm, 120 mm, 150 mm, 200 mm. Mikil dælugeta. Haughræur í mörgum útfærslum og stærðum. Mykjuskiljur sem framleiða undirburð. Hákonarson ehf., hak@hak.is, s. 892-4163.

M.Benz Vario 4x4 2006 árg., ekin 250 þ., 20 farþega, leiðsögukerfi, farangurshólf, hópferðaleyfi. Verð 6.990 þús. kr. Sími: 694-6060.

Til sölu hleðslusteinar 190x200x500 mm. Tilvaldir í grunna og önnur mannvirki. Uppl. í síma 852-0118 og bj.nielsson@gmail.com

Hilltip Icestriker

Salt og sanddreifarari í þremur stærðum, fyrir pallbíla sem og minni vörubíla. Rafdrifin 12V.

Hilltip Spraystriker

Pækildreifingar frá Hilltip 500–2000 lítrar, hámarks dreifibreidd 5 metrar. Fyrir pallbíla og minni vörubíla. Rafdrifin 12V.

Hilltip Snowstriker SP

Snjótennur fyrir pallbíla, minni vörubíla og jeppa. Fáanlegar í 165 cm–240 cm breidd.

Hilltip Snowstriker VP

Fjölplógur fyrir pallbíla, minni vörubíla og jeppa. Fáanlegir í 185 cm–240 cm breidd.

Hilltip Snowstriker SML

Snjótennur fyrir minni vörubíla ca. 7,5 tonn. Fáanlegar í 260 cm–300 cm breidd.

Hilltip Sweepaway

Sópur fyrir gröfur, lyftara og dráttavélar. Fáanlegir í breiddum 1,5 m–4,0 m.

A Wendel ehf.

Tangarhöfða 1, 110 Reykjavík,
S: 551 5464 - wendel@wendel.is
www.wendel.is

Til sölu Zetor 5011, árg. '82. Góð dekk og þokkalegt ástand. Uppl. í síma 895-1610 og 471-3061, Einar.

Skádæla. Með öflugum skera. Frábær hönnun, lítill fyrirferð. Mikil dælu- og hrærugeta. Dæluöxull úr ryðfríu stáli í olíubaði. Burðarvirki úr heitgalf. stáli eða SS stáli. Fáanleg með hræriskrúfu. Vinnulengd allt að 6 m. Framleiðandi : www.doda.com. Hákonarson ehf., hak@hak.is, www.hak.is, s. 892-4163.

Weckman 7 tonna sturtuvagn. Verð kr. 1.090.000 með vsk (kr. 879.000 án vsk) - mínus 10% afsláttur. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Fjárhúsmottur. Verð kr. 8.500 stk. með vsk (kr. 6.850 án vsk). Tilboð = Frír flutningur. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Skóbursti fyrir utan heimilið eða vinnustaðinn. Galv. grind með góðum burstum. Verðið er aðeins kr. 8.500,- m. vsk. Sendum um land allt. Brimco ehf., Flugumýri 8, Mosf., sími 894-5111, opið frá kl.13-16.30, www.brimco.is

Hliðgrindur. Vandaðar, stækkanlegar hliðgrindur frá 1,0-6,0 m í tveimur þéttleikum. Góð læsing og lamir fylgja. Brimco ehf., www.brimco.is, Flugumýri 8, Mosf., sími 894-5111. Opið kl.13-16.30.

Palmse sturtuvagnar, 13 tonna, kr. 1.395.000,- án vsk. Búvís, sími 465-1332.

Glæsilegur og vel með farinn Jeep Grand Cherokee Limited, árg. 2007, ekin aðeins 140 þús. km., dísil, ssk., 4x4. Mikið endurnýjaður, 2 dekkjagangar. Verð: 2.650.000. Uppl. í síma 563-0320.

Stubbastandar / stubbahólkur !! Bæði fristandandi og veggfestir. Uppl.: stubbastandar@gmail.com. S.: 842-2535.

Kerrur á einum og tveimur öxlum á lager, með og án bremsur, ýmsar útfærslur, breiddir og lengdir. Gæðakerrur – Góð reynsla. Brimco ehf., Flugumýri 8, Mosf., s. 894-5111. Opið 13-16.30, www.brimco.is

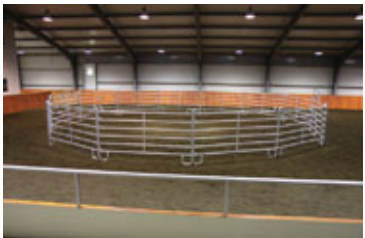
Weckman 17 tonna sturtuvagn. Verð kr. 3.350.000 með virðisaukaskatti (kr. 2.701.000,- án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Vorum að fá sendingu af Palmse PT190 sturtuvögnum. Þeir eru með auka grunni undir málningu, undirakstursvörn, ljósum á hliðum og aftan. Einnig eru rúlluhaldarar framan og aftan. Kr. 1.980.000,- án vsk. Búvís, sími 465-1332.

Vorum að fá Palmse PT1600MB malarvagna. Þeir eru með auka grunni undir málningu, hardox botnplötu, undirakstursvörn, ljósum á hliðum og aftan, fjaðrandi beisli og vökvör. Kr. 2.290.000,- án vsk. Búvís, sími 465-1332.

Vinsælu hringgerðin til að nota úti sem inni. Frábær við taminguna. Engin verkfæri við uppsetningu. Brimco ehf., Flugumýri 8, 270 Mosf. Opið 13-16.30. S. 894-5111, www.brimco.is

Toyota Yaris, árg. 2014, ekin 27 þús. km, ssk., vetrar- og sumardekk. Vel með farinn, einn eigandi. Engin skipti. Uppl. í síma 849-4860.

TIL SÖLU FORD D 600, árg 1968. UPPGERÐ VÉL OG GÓÐUR PALLUR. UPPL. Í SÍMA 471-3034, YNGVI.

Framleiðum og eigum á lager krókheysisgrindur með eða án gámalása, sterkar og ódýrar. Framleiðum einnig flatpalla á krókgrindur til vélaflutninga og allskonar flutninga. Vagnasmíðjan. is - Eldshöfða 21, Rvk. S. 894-6000.

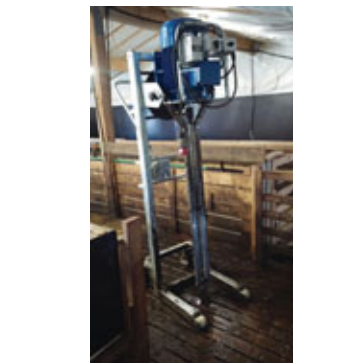
Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-Watt), www.sogaenergyteam.com - stærðir : 10,8 kw – 72 kw. Stöðvarnar eru með eða án AVR (spennujafnara). AVR tryggir örugga keyrslu á viðkvæmum rafbúnaði t.d mjólkurþjónum, tölvubúnaði, nýlegum rafsuðum o.fl. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Traktorsdrifnar dælur í mörgum útfærslum og stærðum á lager. Sjálfsogandi dælur í mörgum stærðum fyrir magnðælingu á vatni, skolpi, sjó, olíu. Háprýstar dælur fyrir vökvun og niðurbrot í haughúsum. Slöngubúnaður með hraðkúplingum, flatar barkar á frábæru verði, 2" – 3" – 4". Allur búnaður fyrir vökvun á ræktunarsvæðum. Haugdælur með vacuum búnaði. Aðrir afgjafar : rafmagn, bensín / dísil, glussaknúnar (mjög háprýstar). Við sérhæfum okkur í öllu sem viðkemur dælum fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig við allar dælur. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Háprýstipvottadælur fyrir allan iðnað. Öflugar og vandaðar dælur á frábæru verði frá Comet, www.comet-spa.com - afgjafar; rafmagn, Honda bensín, Yanmardísil, aflúrtak á traktor. Heitt og kalt vatn, mikið vatnsflæði og þrýstingur allt að 500 bar. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Innihærur fyrir gripahús. Rafdrifnar : 7,5 kw, 9,2 kw, 11 kw glussadrifnar : 8 kw, 60 l / min., 120 bar. Vinnudypt : 130 cm skrúfa : 200 mm. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Pallagafflar, burður 2500 kg. Verð kr. 119.000,- með vsk (kr. 96.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Ford Explorer XLT, árg. 2007, sjálfskiptur, 4wd. Ekin 128.500 km. Verð kr. 1.590.000. Uppl. í síma 840- 7120.

Rafstöðvar með orginal Honda-vélum og YANMAR dísil á lager, Stöðvarnar eru frá ELCOS Srl. á Ítalíu, www.elcos.net. Eigum einnig hljóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf., www.hak.is, s. 892-4163, netfang: hak@hak.is.

Rúllugreip fyrir 2 rúllur. Vökvaopnun. Verð kr. 296.000 með vsk (239.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Traustur og ódýr vinnumaður. Búvís. Sími 465-1332.

Talia og hlaupaköttur, lyftigeta allt að 1 tonn. Búvís. Sími 465-1332.

Liprar og léttar fjárgrindur. Hægt að krækja saman án aukahluta. Breidd 180 cm. Hæð 90 cm. Verð pr. stk kr. 7.900 án vsk. Ef keyptar eru 10 grindur eða fleiri, verð pr. stk. kr. 6.900 án vsk. Aurasel ehf. Pöntunarsímar 899-1776 og 669-1336.

Seljum vara- og aukahluti í flestar gerðir af kerrum. Sendum um land allt. Brimco ehf., sími 894-5111, www.brimco.is. Opið frá kl.13-16.30.

Weckman sturtuvagnar. Lækkað verð. 11 tonn, verð kr. 1.390.000 með vsk (1.121.000,- án vsk). 13 tonn, verð kr. 1.590.000 með vsk (1.283.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

RENAULT TRAFFIC HÁÞEKJA - 4.100.000 kr. - Reykjavík, Iceland. Renault Traffic háþekja, nýskráning 1 / 2017. Ekinn 14.364 km, dísil 6 girá, beinskiptur, 4 strokkar, 1.598 cc, 125 hö., 1.996 kg. Sumar- og vetrardekk á felgum. Klæddur að innan. Breidd: 1.956 mm. Eigin þyngd: 1.996 kg. Lengd: 5.399 mm. Burðargeta: 1.074 kg. Hæð: 2.478 mm. Uppl. í síma 893-5526, Hörður.

Vel með farinn Toyota Hilux, árg. 2007. Verð á bílnum er 2.500.000 kr. eða með góðu Sun-lite húsi á 3.000.000 kr. Hafið samband í síma 892-5813.

Til sölu

Sérsmíðaðir gluggar frá Færeyjum! 10 ára ábyrgð. Tré og álklæddir trégluggar. PVC gluggar og útidyr. Jóhann Helgi & Co, jh@Jóhannhelgi.is, 820-8096.

Plast í fjárhúsgólf og stíur. Bása- og drenmottur, útleiktæki, gúmmihellur og gervigras. Heildarlausnir á leiksvæðum. jh@johannhelgi.is, 820-8096.

Þanvír/útsala. Verð kr. 4.950 rí. með vsk. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Þak-og veggjastál frá Weckman Steel. 0,5 mm galv., kr. 1.090,- m². 0,6 mm galv., kr. 1.420,- m². 0,45 mm litað, kr. 1.450,- m². 0,5 mm litað, kr. 1.750,- m². Stallað / litað, kr. 2.400,- m². Allt verð með virðisaukaskatti. Afgreiðslufrestur 4-6 vikur. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Flutningafyrirtæki til sölu, starfar á höfuðb. svæðinu, störf fyrir einn til tvo. Mikil vinna, góð afkoma. Áhugasamir vinsaml. leggið nafn og síma inn á blsmg@simnet.is

Vandað girðingaefni frá Bretlandi. 5 strengja túnnnet, verð kr. 8.562 rí. Iowa gaddavír, verð kr. 5600 rí. Motto gaddavír, verð kr. 3.300 rí. Þanvír, verð kr. 6.800 rí. Ath! allt verð með vsk. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Fjárhúsmottur. Verð kr. 8.500 stk. með vsk. Frír flutningur. H. Hauksson ehf. Sími 588-1130.

Frásagnir af Hornstrendingum fyrr og síðar er uppistaðan í Hornstrandabókunum. Allar 5 = 7500 kr. Vestfirski forlagið, sími 456-8181, jons@snerpa.is

Undirburður. Fínkorna og ryklítið sag undir kyr og hross. Mjög róðótavænt. Ókeypis heimkeyrsla á Þingeyjar- og Eyjafjarðarsvæðinu. Tökum þátt í flutningskostnaði til annarra staða á landinu. Pantanir í síma 864-0290 og á www.undirburdur.is

Til sölu Pajero-Instyle, árg. 2007, ekinn 158 þ. Lítur vel út, gott viðhald, leður, bakkmyndavél, webasto hitari. Ásett 2.300.000. Skoða skipti. Uppl. í síma 852-5255.

Fingurbjargaskápar til sölu, kr. 3995.-. Upplýsingar í síma 451-2515.

Toyota Hilux 2017. Ssk., dísil, ekinn 15.400. Verð 6,6 millj., skipti á ódýrari. Uppl. í síma 615-1317/587-6808.

Járnsmíðaverkfæri til sölu! 250 mm Thomas profilsög. Quinsy, amerísk, öflug priggja stimpla loftpressa. Edward plötuklippur, 1000x1,6 mm, litið notaðar. Tos deiliboð fyrir stóran fræs. Heisteel plötuvals 1500 x 3,0 með hraðastýringu. Uppl. í síma 565-2546 og 863-2548.

Til sölu KIA Sorento árg. '06. Ekin 121.000. Snjódekk á felgjum og með krók. Verð kr. 1.490.000. Uppl. í síma 892-5016, Sigurður.

Keffidar kvígur og kyr á 1.-3. mjaltaskeiði, um 30 gripir. Staðsettir á Norðurlandi. Uppl. gefur Kristján í síma 868-7336.

Til sölu Kia árg. 2002. Ekinn 140 þús. km. Er á nýjum dekkjum og skoðaður '17. Sér aðeins á boddíinu. Verð 300-350 þús. Uppl. í síma 868-4631.

Hey til sölu. 60 heyrúllur til sölu, verð á rúllu 5.500 kr. með vsk. Uppl. í síma 840-2126.

Vindótt og glófext folóð til sölu. Uppl. í síma 478-1830.

Notuð Electrolux þvottavél, yfirfarin í góðu lagi. Tveir antik borðstofustólar úr eik, handsmíðaðir, 70 ára gamlir. Skrifborð með þremur skúffum og tveimur skápum, 160 ára gamall skrautgripur. Norðlenskur rokkur, eins og nýr. Behringer bassamagnari, ónotaður. Útsögunarsög. Fjórar blóma-grindur og pottar til að hengja á svalir og margt fleira. Uppl. í síma 892-8209.

3 4x4 Willis 1965 til uppgerðar, L300, Bronco II árg '88-'89. Einnig til sölu tveir gamlir Zeotr traktorar 4 cyl. Uppl. í síma 895-1945.

Óska eftir

Vantar 20 ft frystigám. Má vera vérlaus. Uppl. í síma 899-4694.

Vantar notaðan ódýran vagn/kerru v/ flutnings á bíl. Einnig geymslupláss f. bíl til leigu, helst m. aðstöðu. Uppl. í símunum 551-6627 og 651-0118.

Óska eftir að kaupa harðfisk-vals. Vinsamlega hafið samband í síma 894-4728.

Píanó. Þarf að vera pólerað svart. Er á Norðurlandi. Vinsamlega sendið skilaboð á kompan@simnet.is eða hringið í síma 699-6102, Herðis.

Ég kaupi frímerki, póstgengin umslög, gömul skjöl, póstkort, seðla og mynt. Ef þú lumar á einhverju af þessu og vilt koma því í verð eða fá ókeypis verðmat þá ekki hikaðu við að hafa samband. MbK, Magnús, sími 896-1987, rvkauctions@gmail.com

Kaupi gamlar vínýlplötur, kassettur og aðra tónlist, plötuspilara, gamlar græjur og segulbönd. Staðgreiði stór plötusöfn. S. 822-3710, olisigur@gmail.com.

Atvinna

Þrír harðduglegir karlmenn frá Póllandi óska eftir vinnu strax. Margt konar reynsla. Reykja ekki né drekka og eru ekki latir. Geta byrjað strax. S. 697 4179, Mateuz og vinir.

Tvær systur frá Tékklandi, 22 og 23 ára, óska eftir sumarvinnu. Unnu hér á landi síðasta sumar á hóteli og gisti-húsi við ýmis konar störf. Eru mjög duglegar. Nánari uppl.: barasrnka@seznam.cz

Ég er 17 ára nemi við grunndeild málmiðna í VMA og óska eftir vinnu með skólanum. Til greina kemur málmsmiðja eða vinna á sveitabæ hér í grennd við Akureyri, er vanur sveitastörfum og hef bíl til umráða. Best er að senda skilaboð á netf.: frimann.00@gmail.com og ég hef samband.

Þjónusta

Tampa Bay Beaches Vacation Rentals í Florida í Bandaríkjunum býður Íslendingum upp á 400 gisti-staði. Beint flug frá Íslandi til Tampa hefst í september. Sjáið úrval gisti-staða á www.trisinc.com eða hringið til að bóka í síma +001 (727) 393-2534. Netfang: trs.guests@gmail.com TRS-Travel Resort Services, Madeira Beach, Florida. Við höfum boðið upp á þjónustu okkar í yfir 30 ár á Tampa Bay.

Tek að mér viðgerðir á flestum tegundum sjálfskiptinga. Hafið samband í síma 663-9589 til að fá uppl. og tilboð. HP transmission Akureyri, email einar.g9@gmail.com, Einar G.

RG Bókhald, Bókhaldsþjónusta fyrir fyrirtæki og einstaklinga. Uppl. í síma 772-9719 eða tölvupósti rgbokhald@gmail.com

Tapað/fundið

Þrjár rúllur af grænum skjólnetum töpuðust af kerru á leiðinni úr Borgarnesi upp á Snæfellsnes, föstudaginn 6. október. Skilvís finnandi vinsamlegast hafi samband við Daniel í síma 893-8090 - Fundarlaun.

Veiði

Rjúpnaveiði og gisting í fallegu umhverfi. Nánari uppl. í síma 859-9290.

Óska eftir að komast í samband við bændur eða landeigendur sem eru til samninga um að leyfa gæsa-, anda- og/eða rjúpnaveiði á landareignum sínum, gegn hóflegri greiðslu. Góðri umgengni heitið og ekkert skilið eftir nema fótspor veiðimanna. Áhugasamir hafi samband í síma 895-0737 eða í gunnar.flovenz@simnet.is

Jarðir

Til sölu 6,5 ha lands í Ásahreppi við Heiðarveg, nr. 284. Búið að skipuleggja svæðið fyrir 3 byggingareiti. Búið er að leggja veg og steypa sökkul að íbúðarhúsi. Einnig eru komnar allar lagnir að grunni. Nánari upplýsingar á mikligardur851@gmail.com eða í síma 860-7855, eftir kl 17:00

Bændablaðið
Smáauglýsingar.
5630300

Takmarkaður aðgangur að leikskóla Mýrdalshrepps vegna manneklu

Ásgeir Margeirsson, sveitarstjóri Mýrdalshrepps, sendi í síðustu viku út ákall til íbúa sveitarfélagsins til að óska eftir aðstoð við að manna leikskólann í Vík í Mýrdal.

„Vegna vöntunar á starfsfólki hefur orðið að grípa til þess óyndis úrræðis að takmarka aðgang að leikskóla Mýrdalshrepps. Búið er að auglýsa eftir starfsfólki nánast vikulega í langan tíma án þessa að tekist hafi að fullmanna leikskólann. Þetta er algerlega óviðunandi ástand fyrir börnin, foreldrana, atvinnulífið og samfélagið allt og því er leitað allra leiða til að tryggja eðlilega starfsemi þessarar þýðingarmiklu menntastofnunar í sveitarfélaginu. Þetta er því ákall til þeirra sem hugsanlega gætu komið til starfa í leikskólanum um að hafa samband. Alls konar hlutastörf koma einnig til greina, starf hluta úr degi eða hluta úr viku, endilega hafið samband ef þið getið lagt okkur lið“, segir í tilkynningunni frá Ásgeiri.

28 börn í leikskólanum

„Já, við þurftum að senda börn heim í síðustu viku vegna þess að

Ásgeir Magnússon, sveitarstjóri Mýrdalshrepps.

okkur vantar starfsfólk og eins voru talsverð veikindi. Búið er að ráða viðbótarstarfsmann og vonandi þarf ekki að takmarka aðgang að leikskólanum í framhaldinu, en okkur vantar a.m.k. einn starfsmann til viðbótar,“ segir Ásgeir, þegar hann var spurður út í ástandið í leikskólanum í dag. 28 börn eru í leikskólanum, 5 eru á biðlista. Börnin eru frá 1 árs til 5 ára. /MHH

Einn af forgangsakstursbílunum, en bílar sem þessir eru nauðsynlegir til að tryggja örugga og skjóta þjónustu þegar mikið liggur við. Mynd /Heilbrigðisstofnun Suðurlands.

Sérmerktir forgangsakstursbílar hjá HSS

Heilbrigðisstofnun Suðurlands hefur tekið í notkun þrjá sérmerкта forgangsbíla.

Eru þeir með áberandi sjálflysandi röndum neðarlega á hliðum sem tákn fyrir leyfi til slíks aksturs og sérstakan ljósabúnað á þaki sem hægt er að kveikja á bláum blökk og á Selfossi. /MHH

Bændablaðið
á **bbl.is** og líka á **Facebook**
Smáauglýsingar 56-30-300

Vörur hjá Sláturfélagi Suðurlands

Yea-Mix

Bætiefnablanda sem inniheldur Yea-Sacc lifandi ger. Eykur vambarheilbrigði og bætir örveruvirkni. Inniheldur lífrænt selen og náttúrulegt E-vítamín. Dregur úr júgurbólgu og föstum hildum. Lækkar frumutölu í mjólk. Eykur niðurbrot á tréni og áttetu.

Stalosan F

Náttúrulegur sóttþreinsiðiill með pH-gildi sem er hagstætt fyrir húð dýranna. Fækkar sýkingartilfellum, dregur úr raka, bindur ammóníak og gerir umhverfið óhagstæðara fyrir skaðlegar örverur.

Kálfeldisfóður SS

Styður vel við vöxt og þroska kálfa. Inniheldur fjölbreytt hráefni með góðan lystugleika. Gott jafnvægi vítamína, stein- og snefilefna.

Nauteldisfóður SS

Próteinrík en orkusnauð kjarnfóðurblanda sem hentar vel síðustu mánuði eldis. Án erfðabreytts hráefnis. Fjölbreytt og lystugt hráefni.

PeckStone - Steinefnafötur fyrir alifugla. Hefur róandi áhrif á fuglana og hvetur til náttúrulegs atferlis.

Sláturfélag Suðurlands
Fosshálsi 1 • Reykjavík
Sími 575 6000
www.ss.is

Allu SM 3-17 flokkunar skófla.
Árgerð 2006.

Liebherr R934 beltagrafi.
Árgerð 2007. 9.900 vinnust.
Topa 3000 fleygur, tvær skóflur og ripper fylgja.
Verð 8,3 mkr. + vsk.

Terex HR 2.0 smágrafi.
Árgerð 2006. 3.150 vinnust.
3 skóflur og fleygur.

Indeco fleygar fyrir grófur af öllum stærðum.

Rafstöðvar
3,5 kVA – 85kVA á lager.

Weber jarðvegsþjöppur og hoppapar til á lager.

Tsurumi dælur í miklu úrvali.

Thwaites Power Swivel
Með snúningspalli. Burðar-geta 1 tonn. Til á lager.

Yanmar SV18 smágröfur.
1,95 tonn. Til á lager.

Uppl. í síma 660-6051
MERKÚR
merkur.is

Mótorar og varahlutir á lager
Hröð og góð þjónusta
Dreifingaraðili BRIGGS & STRATTON
á ÍSLANDI
MHG VERSLUN EHF 544-4656 - MHG.IS

VÍNYLPARKET

– frábær lausn fyrir heimili, sumarhús, skóla ofl.

- Viðhaldsfritt
- Niðsterkt
- Þolir vatn og þunga trafík
- Margir litir

Vínyparket fæst smellið, niðurlímt eða lauslagt og í mörgum tilfellum er hægt að leggja það yfir önnur gólfefni.

Designflooring

VÍNYL PARKET

Flugumúri 34 • 270 Mosfellsbæ
Sími 896 9604 • vinylparket.is

Ein af hænunum eftir „handtöku“. Buxnalaus maðurinn sem stal þeim sagði að hávaðinn í hænunum væri óþolandi og að þær hefðu þráast við að spenna öryggisbeltin hversu oft sem hann bað þær um það.

Hinn langi armur laganna:

Buxnalaus með stolnar hænur

Lögreglan á Írlandi stöðvaði bifreið fyrir skömmu við venjubundið eftirlit. Það sem bar fyrir auga lögreglunnar var sannarlega óvenjulegt, meira að segja á Írlandi.

Ökumaðurinn, sem var 26 ára gamall Íri, sem ekki reyndist einungis vera drukinn og buxnalaus, reyndar kvíknakinn, undir stýri, heldur var hann einnig með nokkrar lifandi hænur í aftursætinu og fullvaxna álf í framsætinu.

Sagði fuglana vera puttaferðalanga

Ástand ökumannsins var með þeim hætti að hann gat hvorki sagt til nafns

né hvernig stóð á því að hann var með fiðurfæð í bílnum. Að lokum sagðist hann ráma í að fuglarnir væru puttaferðalanga sem hann hefði boðið far.

Vildu ekki spenna öryggisbeltin

Hann sagði síðan að hávaðinn í hænunum væri óþolandi og að þær hefðu þráast við að spenna öryggisbeltin hversu oft sem hann bað þær um það.

Síðar breytti hann framburði sínum og sagði að fuglarnir hlytu að hafa flogið inn um opinn glugga á bílnum, án þess að hann hefði tekið eftir því, á rauðu ljósi skömmu áður en hann var stöðvaður.

Við nánari eftirgrenslan kom í ljós að ökumaðurinn hafði stolið fuglunum á býli skammt frá þeim stað þar sem hann var stöðvaður.

/VH

Skútustaðahreppur: Frestur vegna umbótaáætlunar

Heilbrigðisnefnd Norðurlandssvæðis eystra hefur samþykkt beiðni um frestun á umbótaáætlun fráveitumála.

Fram kemur í fundargerð að Alfreð Schiöth heilbrigðisfulltrúi hafi farið yfir málið á fundi nefndarinnar í byrjun október og kynnt þar beiðni sveitarstjóra Skútustaðahrepps um frest til að skila inn umbótaáætlun. Að loknum umræðum var bókað að heilbrigðisnefnd hefði samþykkt að veita sveitarstjórn Skútustaðahrepps frest til áramóta til að skila inn nýrri og endurbættari umbótaáætlun vegna fráveitufrákvæmda í þéttbýli við Reykjavíð, Skútustaði og Voga.

„Heilbrigðisnefnd gerir kröfu til þess að rekstraraðilar utan þéttbýlis hefjist nú þegar handa við að koma upp tilskildum hreinsivirkjunum vegna eigin fráveitukerfa og fer fram á að framkvæmdum verði lokið fyrir 17. júní 2018.“

/Mþþ

LIÐLÉTTINGAR GETA SKAÐAÐ HÆTTU

Liðléttingar hafa náð mikilli útbreiðslu meðal bænda undanfarin ár.

Tækin eru þægileg til notkunar en geta skapað hættu. Liðléttingar eru oft á tíðum notaðir í miklum þrengslum, við gjafir, þrif og ýmis smáverkefni. Sérstakrar aðgæslu er þörf þar sem börn eru í úti-húsum, þrengsli og fátt um undankomuleiðir.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á bondi.is

Búum vel
ÖRYGGI • HEILSA • UMHVÆRFI

ER ÞITT BÚ ÖRUGGUR OG GÓÐUR VINNUSTAÐUR?

Ingvar Gýgjar Sigurðarson tekur við rafbílnum hjá Heklu.

Sveitarfélagið Skagafjörður: Rafmagnsbíll nýttist öllum sviðum

Sveitarfélagið Skagafjörður festi kaup á nýjum Volkswagen e-Golf rafmagnsbíl á liðnu sumri. Ingvar Gýgjar Sigurðarson, verkefnastjóri hjá sveitarfélaginu, tók við bílnum fyrir hönd sveitarfélagsins. Hann keyrði bílinn í Staðarskála þar sem hann bætti við rafhleðsluna og hélt svo áfram á honum norður í Skagafjörð.

Bíllinn hefur allt að 300 km drægni og mun nýttast starfsfólki sveitarfélagsins sérstaklega vel til að komast á milli staða innan sveitarfélagsins. Nú þegar hefur bíllinn nýst starfsfólki allra sviða sveitarfélagsins, þ.e. fjölskyldusviði, fjármála- og stjórnsýslusviði og veitu- og framkvæmdasviði.

Heimastöð rafbílsins er við Ráðhúsið á Sauðárkróki.

losa þar af leiðandi ekki CO₂ út í andrúmsloftið. Rafbílar eru ódýrari í rekstri en hefðbundir bílar sem knúnnir eru áfram með jarðefnaeldsneyti.

/MDÞ

Raf- og tengiltvinnbílur fer fjölgandi

Samkvæmt heimasíðu Orku náttúrunnar, www.on.is, voru skráðir raf- og tengiltvinnbílur á Íslandi samtals 3.974 þann 1. október sl. og þeim fer sífellt fjölgandi. Í apríl 2014 voru einungis 94 rafbílar og 3 tengiltvinnbílur skráðir á Íslandi.

Kostir rafbíla eru margir. Þeir brenna ekki jarðefnaeldsneyti og

Frá Skagaströnd. Mynd / HKR.

Skagabyggð skoðar sameiningarmálin

Hreppsnefnd Skagabyggðar mun innan skamms taka um það ákvörðun hvort sveitarfélagið hefji sameiningarviðræður við önnur sveitarfélög á Norðurlandi vestra.

Íbúafundur var haldinn í Skagabyggð í liðinni viku þar sem sameiningarmál voru rædd og gerð skoðanakönnun meðal íbúa um sameiningu sveitarfélaga, þ.e. hvort þeir vildu hefja viðræður við önnur sveitarfélög um sameiningar og þá hvaða sveitarfélög.

Stefanía Traustadóttir og Ólafur Kr. Hjörleifsson frá samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytinu kynntu nýlega skýrslu um stöðu og framtíð sveitarfélaga á fundinum.

Blönduósbær, Húnavatnshreppur og Skagaströnd hafa samþykkt að hefja formlegar viðræður um sameiningu, að því gefnu að Skagabyggð taki þátt. Sveitarfélagið hóf hins vegar viðræður við Skagafjörð í byrjun sumars og því hefur þess verið beðið hvort Skagabyggð haldi áfram þeim viðræðum eða snúi sér að Austursýslunni.

/MDÞ

SPARAÐU MEÐ VARMADÆLU

Allt að 80% sparnaður á hitunarkostnaði

Verðlaun fyrir hæsta sparnaðarhlutfall í flokki loft í loft**

BOSCH

COP 5,1 A++

Leidandi framleiðendur á Varmadælum með áratuga reynslu

Búnaður framleiddur og prófaður fyrir norðlægar slóðir

Hátt sparnaðarhlutfall allt að 80% sparnaður

Loft í loft / Loft í vatn / Vatn í vatn.

Mjög hljóðlátar

COP 5,6 A++

VERÐLAUN fyrir hæsta sparnaðarhlutfall í flokki loft í loft* **Panasonic**

** DTI Danish Technological Institute

* SP Technical Institute of Sweden

BOSCH SAMSUNG LG Panasonic

SÖLU UPPSETNINGA OG ÞJÓNUSTUAÐILAR

Kópavogur - Hólmavíkur: Rafhöld ehf. Ölver Ragnarsson rafvirkir • S: 893 3543 Þingeyri: Viktor Pálsson pípulagningam. • S: 456 2378 Ísafjörður: AV pípulagnir ehf. • S: 892 4844 Hvammstangi: Tengill ehf. • S: 451 2818 Blönduós: Tengill ehf. • S: 452 4720 Sauðárkrúkur: Tengill ehf. • S: 455 9200 Akureyri: Ljósgrjafinn ehf. • S: 460 7799 Vopnafjörður: Straumbrot • S: 824 4081 / 848 9770	Eskifjörður: Rafkul ehf. • S: 822 8567 Djúpivogur: Rafstöð Djúpavogs ehf. • S: 478 2325 Höfn: Rafhorn • S: 478 1859 Vík: Rafsuð ehf. • S: 894 3979 Hvolsvöllur: Rafverkstæði Ragnars ehf. • S: 487 8022 Vestmannaeyjar: Geisli Raftækjavinnustofa • S: 481 3333
---	---

LOFTTÆKNI S: 546 9500 www.lofttaekni.is
STOFNAÐ 1994

Bændablaðið - Smáauglýsingar: 563 0300

www.n1.is facebook.com/enneinn

Nú er kalt og það kólnar

K2 kuldagalli

Vnr. 9616 K2 2001

Vattfóðraður kuldagalli með cordura-efni á álagsflötum. Rennilásar á skálumum. Hægt að fjarlægja hettuna. Litur: grár/svarur Stærðir: XS-5XL.

Dimex Basic buxur

Vnr. 9609 620

Góðar vetrarbuxur með vatns- og blettavörn, styrktum saumum og hnjápúðavösum. Til í svörtum lit.

Buckler vetrarhanskar

Vnr. 7151 G005 K100

Hlýir, dýðir nitrilhanskar fyrir veturinn. Henta vel fyrir iðnaðarmenn, verktafka og bændur. Stærðir: 9-11.

Mobil Delvac XHP ESP 10W-40, 4 l

Vnr. 3020 153122

Syntetísk olía fyrir flestar nýrri gerðir af dráttarvélum. Má einnig nota á eldri gerðir.

Dimex úlpa

Vnr. 9609 6691

Hlý, vattfóðruð úlpa úr polyester og bómull. Létt og lípur með brjóstvösum, m.a. fyrir farsíma. Litur: svartur. Stærðir: S-3XL.

Mobilfluid 426, 20 l

Vnr. 706 472120

Dríf- og vökvakerfisolía fyrir traktora og vinnuvélar.

Verslanir N1 um land allt

Akureyri s. 440 1420 • Grindavík s. 426 8290 • Höfn s. 478 1940 • Ísafjörður s. 456 3574
Klettagarðar s. 440 1330 • Ólafsvík s. 436 1581 • Patreksfjörður s. 456 1245
Reyðarfjörður s. 474 1293 • Reykjanesbær s. 421 4980 • Vestmannaeyjar s. 481 1127

Alltaf til staðar

BÆNDAFUNDIR BÚSTÓLPA

Fóðurráðgjöf

Berglind Ósk Óðinsdóttir fóðurráðgjafi hjá *RML*
kynnir niðurstöður úr heysýnum og helstu áherslur í fóðurráðgjöf.

Fjárfest til framtíðar

Hólmgeir Karlsson framkvæmdastjóri *Bústólpa*
kynnir byggingaframkvæmdir hjá Bústólpa.

DeLaval – Dýravelferð og vinnuaðstaða

Einar Iversen frá *DeLaval* kynnir helstu tækninýjungar er lúta að dýravelferð og bættri vinnuaðstöðu.

Fundirnir eru opnir öllum – Léttar veitingar í boði

Þriðjudaginn 24. október

- Kaffi Krókur – Sauðárkróki kl. 12:00
- Hótel KEA – Akureyri kl. 20:00

Miðvikudaginn 25. október

- Gistihúsið Egilsstöðum – Egilsstöðum kl. 12:00

Hlökkum til að sjá ykkur!

Bústólpi

FÓÐUR OG ÁBURÐUR